

Jaarstukken 2018

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief	5
Leeswijzer	7

Jaarverslag

Programmaverantwoording	9
01 Programma Samenleving	11
02 Programma Jeugd en Wmo	27
03 Programma Openbare orde en veiligheid	33
04 Programma Werk en inkomen	39
05 Programma Economie, ondernemen en bedrijvigheid	47
06 Programma Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit	57
07 Programma Duurzaamheid, infrastructuur en milieu	69
08 Programma Recreatie en toerisme	89
09 Programma Bestuur en dienstverlening	95
10 Financiën en algemene dekkingsmiddelen	103
Recapitulatie van baten en lasten	109
Indicatoren	111
Algemene dekkingsmiddelen	115
Paragrafen	
A. Lokale heffingen	119
B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	123
C. Onderhoud kapitaalgoederen	129
D. Financiering	133
E. Bedrijfsvoering	139
F. Verbonden partijen	143
G. Grondbeleid	159
H. Sociaal domein	165
I. Duurzaamheid	167

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	173
Balans en toelichting	180
Overzicht van baten en lasten en toelichting	189
Lijst van incidentele baten en lasten, stand onvoorzien en structurele toevoegingen en ontrekkingen aan reserves	195
WNT verklaring	197
Overzicht van taakvelden	199
SISA bijlage	201
Controleverklaring	207
Raadsvoorstel / Raadsbesluit	209

Bijlagen

Rapportage Interbestuurlijk Toezicht	213
Verklaring afkortingen	217

Geachte raadsleden,

Voor u liggen, voor de vierde keer sinds de herindeling, de jaarstukken. Hierin blikken wij terug op het jaar 2018 en leggen we beleidsmatig en financieel verantwoording af.

De jaarrekening 2018 start met een leeswijzer om vervolgens over te gaan naar het jaarverslag, de jaarrekening en de bijlagen.

Stappen gezet

2018 is het laatste jaar waarin onze gemeente nog valt onder de noemer van herindelingsgemeente. In vier jaar is de gemeente Krimpenerwaard gegroeid tot een volwaardige reguliere gemeente. In 2018 trad het tweede college, na verkiezingen in maart 2018, sinds de herindeling aan. Met gepaste trots bieden we u dan ook de jaarstukken 2018 aan.

In de u voorliggende stukken is het accent gelegd op de beantwoording van de belangrijke twee vragen uit de begroting: "Wat hebben we gedaan?" en "Wat heeft het gekost?". Per programma wordt op hoofdlijnen op beide thema's ingegaan.

In de uitvoering van de begroting zijn in 2018 mooie resultaten behaald. Graag nemen wij u mee naar enkele successen die per programma behaald werden:

- Programma Samenleving:

Begin 2018 is gestart met het opbouwen van het netwerk Hartveilig Wonen, waarmee de gemeente inzet op verbetering van de acute zorg bij een hartstilstand. Inmiddels is in elke kern minimaal één Automatische Externe Defibrillator (AED) en hebben circa 500 inwoners de gratis reanimatietraining gevolgd.

- Programma Jeugd en WMO:

We zijn verheugd dat het meer ambulant organiseren van zorg aan huis nog steeds toeneemt en we meer mensen hiermee flexibel kunnen ondersteunen. Hierdoor hebben we in 2018 zelfs een besparing gerealiseerd in de kosten van Beschermd Wonen.

- Programma Openbare Orde en Veiligheid:

Het aantal vrijwilligers bij de brandweer is op peil gebleven dankzij de aandacht voor de brandweervrijwilliger tijdens de Grote Veiligheidsdag die de gemeente in samenwerking met de brandweer organiseerde. Een andere succesvolle campagne die is ingezet is de werving voor Burgernet. De gemeente Krimpenerwaard is met 12,7% aangesloten inwoners een van de hoogstscorende gemeenten in de regio.

- Programma Werk en Inkomen:

Het aantal gerealiseerde garantiebanen is ruim boven de doelstelling uitgekomen; binnen de eigen organisatie is 19 fte aan garantiebanen gerealiseerd voor mensen met een arbeidshandicap.

Daarnaast zijn wij zeer verheugd dat het afgelopen jaar maar liefst 96 jongeren zijn ondersteund, begeleid en bemiddeld naar werk en school.

- Programma Economie, ondernemen en bedrijvigheid

In de uitvoering van de Gebiedsovereenkomst zijn weer stappen gezet door opstelling van het bestemmingsplan Natuurgebied Veenweiden Krimpenerwaard. In 2018 is ook de Proeftuin Krimpenerwaard gestart, een leer- en experimenteromgeving voor agrariërs en ondernemers om samen met wetenschappers te werken aan een toekomstbestendige natuurinclusieve landbouw. Er lopen inmiddels al 10 verschillende projecten.

- Programma Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit

In 2018 zijn we gestart met het maken van een Omgevingsvisie met actieve inbreng van inwoners en bedrijven. Op initiatief van een actieve groep inwoners en ondernemers is een strategische visie Krimpenerwaard opgezet dat heeft geleid tot een nieuw toekomstperspectief, het Panorama Krimpenerwaard. Een uniek participatieproces waar we als gemeente Krimpenerwaard trots op zijn.

De sanering en verdere ontwikkeling van het industrieterrein in Stolwijk is in 2018 succesvol afgerond. Mede dankzij de inzet, betrokkenheid en medewerking van de ondernemers van het industrieterrein en de omwonenden ligt er nu een goed bereikbaar toekomstgericht industrieterrein met een mooie uitstraling.

Verder hebben we het afgelopen jaar 217 woningen netto toegevoegd aan het bestand, wat een mooi resultaat is in relatie met de planning van 200 woningen.

- Programma Duurzaamheid, infrastructuur en milieu

We zijn het afgelopen jaar gestart met de uitvoering van het Programmaplan Duurzaamheid. Een van de doelstellingen was het realiseren van 10% energiebesparing in de openbare verlichting. Met een resultaat van 11% besparing in 2018 is deze doelstelling behaald.

- Programma Recreatie en toerisme

Om kleinschalige overnachtingsmogelijkheden in het buitengebied te versterken is actief ingezet op het stimuleren van campererven bij agrariërs; in 2018 zijn vier camperplekken op een boerderij gerealiseerd. Er is veel enthousiasme bij agrariërs voor deze mogelijkheid.

- Programma Bestuur en dienstverlening

We werken aan een flexibele en naar buiten gerichte organisatie. Voor diverse producten en verschillende wensen van inwoners bieden we zoveel mogelijk Dienstverlening op maat; zoals huisbezoeken bij mensen die niet in de gelegenheid zijn om zelf naar het KCC te komen (in 2018 waren het er 75). Daarnaast experimenteerden we met nieuwe manieren van participatie zoals in het Omgevingsplan Schoonhoven en WhatsApp groepen voor het bevorderen van de veiligheid.

Planning & control

Het begrotingsjaar 2018 is het vierde jaar waarvan de volledige planning en control cyclus op de reguliere wijze is doorlopen. Het proces rondom de gemeentelijke financiën is een proces geworden van een reguliere gemeente. Dit laatste jaar van de transitieperiode wordt positief afgesloten.

Saldo jaarrekening

De jaarrekening 2018 sluit af met een positief saldo van € 1.290.836. In het jaarverslag is een analyse opgenomen van de toestand van dit resultaat en zijn relevante financiële afwijkingen toegelicht.

Oordeel accountant

De controle van de jaarrekening 2018 is uitgevoerd door onze accountant PwC.

De accountant heeft zijn controle afgerond. De jaarrekening is voorzien van een goedkeurende controleverklaring op de aspecten rechtmatigheid en getrouwheid.

De jaarstukken 2018 starten met een leeswijzer. Daarna volgen het jaarverslag, de jaarrekening en de bijlagen.

Burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard

de secretaris,

de burgemeester,

mw. mr. M. Plantinga

mr. R.S. Cazemier

Met de Jaarstukken 2018 van de gemeente Krimpenerwaard legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid en de besteding van middelen in 2018.

De Jaarstukken bestaan uit het jaarverslag, de jaarrekening en een tweetal bijlagen. De resultaatbestemming wordt u met een afzonderlijk raadsvoorstel aangeboden.

Jaarverslag

Het Jaarverslag vormt het eerste onderdeel en wordt gevormd door de onderdelen *Programmaverantwoording* en *Paragrafen*. Via de programma's en de paragrafen wordt verantwoording afgelegd over de beleidsmatige aspecten. De opbouw van de programma's en paragrafen is analoog aan de programmabegroting 2018.

De verantwoording per programma vindt plaats op basis van de geformuleerde doelstellingen en de daaraan gekoppelde activiteiten die de gemeenteraad met de behandeling van de begroting 2018 heeft vastgesteld. Daarnaast bestaan onze doelstellingen en activiteiten uit de wettelijke taken die we als gemeente toebedeeld hebben gekregen. In het jaarverslag blikken we terug op de doelstellingen en activiteiten die we in 2018 gepland hadden om uit te voeren.

We gaan per programma nader in op de doelstellingen en activiteiten aan de hand van de volgende vragen:

- Wat hebben we ons voorgenomen?
Dit zijn de doelstellingen die een-op-een zijn overgenomen uit de begroting. Het betreft alleen de doelstellingen die betrekking hebben op 2018.
- Wat hebben we ervoor gedaan in 2018?
Dit zijn de activiteiten die we het afgelopen jaar hebben ontwikkeld en bijdragen om de doelstellingen te realiseren.
- Wat heeft het gekost?
Dit is de verantwoording van de baten en lasten, voorzien van een toelichting op de afwijkingen.

De paragrafen behandelen onderwerpen die dwars door de programma's van de begroting heen lopen en die van belang zijn voor het verkrijgen van inzicht in de wijze waarop de gemeente haar beleidsdoelen verwezenlijkt. Grotendeels betreft het verplichte paragrafen op basis van Besluit Begroting en Verantwoording (BBV); lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Daarnaast hebben we in de begroting extra aandacht geschonken aan een tweetal onderwerpen en daarvoor paragrafen toegevoegd. Dit betreft de paragrafen:

- Decentralisaties in het Sociaal Domein
- Duurzaamheid

De door het BBV voorgeschreven verplichte basisset van beleidsindicatoren is in het jaarverslag opgenomen. Doel hiervan is de jaarrekening inzichtelijker te maken en een betere onderlinge vergelijkbaarheid van gemeentelijke jaarrekeningen te verkrijgen.

De verantwoording van de kredieten is in de programma's opgenomen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in af te sluiten kredieten en doorlopende kredieten.

Jaarrekening

De jaarrekening bevat de financiële verantwoording over 2018 en bestaat uit de balans, de toelichting op de balans en het overzicht van en toelichting op de baten en lasten. Hiernaast zijn in het onderdeel jaarrekening ook enkele verplichte overzichten opgenomen, zoals de Wet normering topinkomens-verklaring (WNT), de Single information Single Audit-verklaring (SiSa), lijst van incidentele baten en lasten, stand onvoorzien en het overzicht van taakvelden.

Via de SiSa-verklaring leggen we aan het Rijk en Provincie verantwoording af over ontvangen subsidies en uitkeringen.

De jaarrekening is onderworpen aan de accountantscontrole. Met als resultaat een controleverklaring van de onafhankelijke accountant met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

Programma verantwoording

Wat hebben we ons voorgenomen in 2018?

1. In 2015 starten wij een onderzoek naar de wijze waarop we de verschillende subsidieverordeningen kunnen harmoniseren en binnen het bestaande taakstellende budget zo optimaal mogelijk kunnen inzetten.
2. In het verlengde hiervan oriënteren we ons in 2015 op het accommodatiebeleid. Wij streven naar het bieden van een vorm van ondersteuning die zich goed verhoudt tot gezond financieel gemeentelijk beleid, de aantoonbare behoefte en de maatschappelijk bijdrage. Door het intensiveren van het gebruik van de voorzieningen door 'medegebruik' verhogen we de inkomsten en verdelen we de lasten onder meer gebruikers. We benutten de efficiency-kansen die zich door de voortschrijdende technologie voordoen bij bijvoorbeeld het bibliotheekwerk. De samenwerking met Gouda en Krimpen aan den IJssel kan benut worden om op effectieve wijze het bevorderen van de ontwikkeling van het lezen te ondersteunen.
3. Bij het afgeven van vergunningen voor evenementen respecteren wij de zondagsrust. Behoudens bestaande afspraken, geldt er bij het afgeven van vergunningen voor evenementen op zaterdagavond een eindtijd van 24.00 uur en op zondag een begintijd van 13.00 uur.
4. Wij versterken de samenwerking tussen de private en de publieke sector ten behoeve van het promoten van de streek. Hierbij wordt ingezet op cofinanciering in geld of in natura. We etaleren de veelzijdigheid van de Krimpenerwaard met haar stad en vele dorpskernen, haar weidse uitzichten en compacte bebouwing; de stad en de polder.

Verschuiving algemene voorzieningen

2. Wij vergroten de verkeersveiligheid in buitengebieden voor onze jeugd. Hierbij gaat het om de aanpak van verkeersonveilige schoolroutes, verlichting van schoolroutes tussen kernen en controle op zwaar verkeer. Ook worden scholieren op school (zowel in theorie als in praktijk) bewust gemaakt van hun eigen rol in het verkeer.
3. Wij willen dat schoolpleinen buiten de lestijden openbaar toegankelijk zijn. Om dat te bereiken gaan wij het gesprek aan met de schoolbesturen. Bij nieuwbouw wordt altijd gestreefd naar multifunctioneel gebruik.

4. Wij blijven strikt toezien op de uitvoering van de leerplichtwet en handhaven indien nodig. Deze taken voeren wij in samenwerking met Midden Holland uit.
5. Jongeren ontmoetingspunten (JOP's) zijn mobiel zodat deze, indien er geen behoefte meer aan is of leiden tot overlast, verplaatst of verwijderd kunnen worden.
6. Wij gaan een actief sportbeleid ontwikkelen. Wij vinden breedtesport belangrijk en hebben aandacht voor jong talent, bijvoorbeeld door middel van het uitreiken van sportonderscheidingen.
7. Wij vragen jongeren om activiteiten te initiëren en aan ons kenbaar te maken welke voorzieningen daarvoor nodig zijn.
8. Voor jeugdbeleid is de inzet van de jongerenwerker essentieel.
9. Wij willen geen coffeeshops en seksinrichtingen binnen onze gemeente.
10. Wij onderhouden goede contacten met de bestuurders van de onderwijsinstellingen. Wij vinden het belangrijk mee te denken over bijvoorbeeld de voor- en vroegschoolse educatie, de leerlingenzorg (inclusief het vergroten van de sociale weerbaarheid) en de buitenschoolse opvang.
11. Wij streven naar behoud van onderwijs dicht bij huis.
12. Wij starten een onderzoek naar de mogelijkheden van speciaal onderwijs in de Krimpenerwaard.
13. Het stimuleren van het behalen van zwemdiploma's vinden wij belangrijk.
14. Wij zetten in op signalering en preventie, adequate doorverwijzing en indien van toepassing passende repressie. Onze focus ligt op het voorkomen en vroegtijdig signaleren, zodat interventies effectiever en minder kostbaar zijn. We werken aan een inclusieve samenleving waarin ook de jeugdige meedoet en op school zit of werkt. De dorpse karakters van de kernen en de kleinschaligheid van de stad leveren hier een positieve bijdrage aan.
18. De huidige bezuinigingen op de Wmo vragen een optimale inzet van de huidige vrijwilligers. Het behouden en werven van vrijwilligers wordt nog belangrijker dan het al was.
19. Onze ouderen zijn ons kapitaal. Wanneer zij niet of onvoldoende voor zichzelf kunnen zorgen staan wij naast hen. Maatschappelijke en kerkelijke instanties kunnen hier een ondersteunende functie in vervullen.
21. Wij ondersteunen activiteiten die het samenkomen van ouderen bevorderen, zodat voorkomen wordt dat zij in een sociaal isolement raken.
22. In iedere kern vinden dagbestedingsactiviteiten plaats waarbij wordt gekeken naar mogelijkheden om identiteitsgebonden activiteiten aan te bieden. Op basis van efficiency, kwaliteits- en prijscriteria wordt de nadere invulling bepaald.
24. Wij maken ons sterk voor goede voorlichting over gezondheidsrisico's en preventieve controles (zoals borstkankeronderzoek) op de daarvoor bekende plekken mogelijk worden gemaakt.

Wat hebben we gedaan in 2018?

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
01.03.01	De zondagsrust wordt gerespecteerd.	APV harmoniseren en de eindtijd op zaterdag van 24.00 uur en op zondag een starttijd van 13.00 uur opnemen.	Correct afgegeven vergunningen.
	Wat hebben we gedaan? Bij de vergunningverlening heeft het college uitvoering gegeven aan de APV zoals deze in 2016 is vastgesteld. Bij de vaststelling in 2016 is de eindtijd voor kleine evenementen op zaterdag bijgesteld naar 24.00 uur.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
01.03.02	De zondagsrust wordt gerespecteerd.	Behoudens bestaande afspraken, geldt er bij het afgeven van vergunningen voor evenementen op zaterdagavond een eindtijd van 24.00 uur en op zondag een begintijd van 13.00 uur.	Geen gegronde klachten.
	Wat hebben we gedaan? We hebben deze afspraken zoals vastgelegd in de APV toegepast bij de vergunningverlening.		
01.03.03	De zondagsrust wordt gerespecteerd.	Steekproefsgewijs controles uitvoeren.	Uitgevoerde controles.
	Wat hebben we gedaan? Er hebben geen controles plaats gevonden. Ook zijn er geen meldingen of verzoeken gedaan voor controles.		
02.02.02	Vergroten verkeersveiligheid voor onze jeugd.	Stimuleren basisscholen om mee te doen met School op Seef.	Op alle basisscholen is School op Seef ingevoerd.
	Wat hebben we gedaan? We hebben alle basisscholen het lespakket van het project 'School op Seef' aangeboden. De scholen zijn vrij om dit aanbod in te zetten binnen het eigen lesprogramma.		
02.02.03	Vergroten verkeersveiligheid voor onze jeugd.	Scholen enthousiast maken voor het praktisch verkeersexamen.	Alle scholen doen mee aan verkeersexamen.
	Wat hebben we gedaan? We hebben alle basisscholen benaderd om scholen te enthousiasmeren om deel te nemen aan het praktisch verkeersexamen. Tien van de zevenentwintig basisscholen in de Krimpenerwaard hebben meegedaan met het praktisch verkeersexamen. Het is scholen niet altijd gelukt om het in het lesprogramma op te nemen. Er zijn ook scholen waarvoor het lastig is om vrijwilligers te vinden die ondersteuning kunnen bieden.		
02.02.04	Vergroten verkeersveiligheid voor onze jeugd.	Bij wegreconstructies Duurzaam Veilig maatregelen uitvoeren en met scholen (verkeerscommissie) in overleg over maatregelen rondom de school.	
	Wat hebben we gedaan? We hebben met een tweetal scholen concrete plannen bedacht om de verkeersveiligheid rondom de betreffende scholen te verbeteren. Het betreft de MFA te Schoonhoven en de Prinses Ireneschool te Krimpen aan de Lek. Er is een plan van aanpak opgesteld.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
02.02.05	Vergroten verkeersveiligheid voor onze jeugd.	Met scholen (verkeerscommissie) in overleg over maatregelen rondom de school.	Jaarlijkse ongevallen-rapportage.
	Wat hebben we gedaan? Zie 02.02.04. We hebben meegedaan met de landelijke actie "We gaan weer naar school". Een aantal scholen heeft meegedaan met Street Wise van de ANWB. Voor een aantal scholen in het voortgezet onderwijs is het programma Totally Traffic gevolgd. De praktische verkeerproef is door 3 scholen in Ouderkerk en Bergambacht uitgevoerd.		
02.04.01	Beperking van het ongeoorloofd schoolverzuim.	We blijven strikt toezien op de uitvoering van de leerplichtwet en handhaven waar nodig.	Het aantal meldingen van ongeoorloofd schoolverzuim neemt af.
	Wat hebben we gedaan? Er is samenwerking met de regio ten aanzien van een gezamenlijke, integrale aanpak van thuiszitters. Deze aanpak leidt tot het terugdringen van het aantal thuiszitters en de duur van het thuiszitten. Dit is een doorlopend proces. U wordt geïnformeerd via het jaarverslag van het bureau Leerplicht.		
02.05.01	Jongerenontmoetingsplekken voldoen aan de behoefte van de jeugd en leveren geen overlast op.	Het gebruik en de behoefte aan JOP's monitoren.	Het aantal klachten over JOP's neemt niet toe.
	Wat hebben we gedaan? Aan de hand van de beleidsuitgangspunten JOP's vindt maandelijks overleg plaats door de afdeling veiligheid met jongerenwerk en politie. Aan de hand van de kleurencode systematiek worden de locaties beoordeeld. Eind 2018 zijn alle locaties groen, dat wil zeggen geen overlast.		
02.05.02	Jongerenontmoetingsplekken voldoen aan de behoefte van de jeugd en leveren geen overlast op.	Afhankelijk van monitoring bepalen of er nog JOP's bijkomen.	
	Wat hebben we gedaan? Zowel uit de schouw van de JOP's in 2015, als het periodieke overleg Jeugd, Veiligheid en Politie, bleek dat er in Gouderak nog geen JOP is, maar dat er wel behoefte is. We hebben overeenstemming bereikt met de speeltuinvereniging, jeugd en jongerenwerk over de organisatie van activiteiten voor jongeren bij de speeltuinvereniging.		
02.06.03	Het sportbeleid is geharmoniseerd met specifieke aandacht voor sportstimulatie van jeugd en jong talent.	Jaarlijkse sportonderscheidingen voor sporters en sportvrijwilligers uitreiken.	
	Wat hebben we gedaan? Bij de waarderingsavond voor vrijwilligers zijn de sportvrijwilligers uitgenodigd. De huldiging van schaatser Patrick Roest, waarbij hij de Krimpenerwaardspeld kreeg, heeft bij veel mensen sport weer onder de aandacht gebracht.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
02.07.01	Kinderen en jeugd nemen zelf initiatief tot activiteiten voor de samenleving.	We vragen jongeren activiteiten te initiëren en aan ons kenbaar te maken welke voorzieningen daarvoor nodig zijn.	Aantal gerealiseerde initiatieven van, voor en door jeugdigen per jaar: 2016: 5 2017: 10 2018: 15
	Wat hebben we gedaan? Vijf initiatieven zijn er in 2018 gerealiseerd, ondanks veel proactieve inzet van het jongerenwerk met onder andere flyers en gesprekken. Er ontbreekt animo vanuit de jongeren om activiteiten zelf te organiseren.		
02.07.02	Kinderen en jeugd nemen zelf initiatief tot activiteiten voor de samenleving.	We stimuleren en faciliteren kinderen en jeugd bij het ontwikkelen van deze activiteiten, door het jongerenwerk hierop in te zetten.	
	Wat hebben we gedaan? Zie 02.07.01.		
02.08.01	De interventies/activiteiten van de jongerenwerkers dragen zichtbaar bij aan de doelen van het gemeentelijk (jeugd)beleid.	Notitie jeugdbeleid, onder andere discussie over inzet jongerenwerk voor het gemeentelijke beleid.	Percentage jeugd wat actief bereikt wordt met informatie en advies neemt toe.
	Wat hebben we gedaan? Het jongerenwerk heeft ingezet op de kwetsbare jongeren. Activiteiten worden als middel ingezet om doelgroepen te bereiken. Met het jongerenwerk zijn afspraken gemaakt indien ondersteuning nodig is. In 2018 zijn er 261 activiteiten georganiseerd om jongeren te bereiken. Hierbij worden thema's als sociale media, genotsmiddelen, gedrag en bijvoorbeeld vuurwerk met hen besproken. Gemiddeld zijn er ongeveer 20 jongeren aanwezig. In enkele gevallen heeft het geleid tot toeleiding naar het loket Samenleving en Zorg.		
02.08.02	De interventies/activiteiten van de jongerenwerkers dragen zichtbaar bij aan de doelen van het gemeentelijk (jeugd)beleid.	We harmoniseren bestaande (subsidie)afspraken met bestaand jongerenwerk (st JJMH en jongerenwerk Bergambacht) en onderzoeken of het efficiënter is om in eigenbeheer zaken uit te voeren.	Aantal jeugdigen wat door het jongerenwerk geleid wordt naar algemene voorzieningen/ reguliere activiteiten neemt toe.
	Wat hebben we gedaan? Zie ook 02.08.01. Met het jongerenwerk zijn gezamenlijke bijeenkomsten geweest waarin nader kennis is gemaakt en afspraken over de samenwerking zijn gemaakt. In de uitvoeringsovereenkomst met de Stichting Jeugd en Jongerenwerk is ook de inzet van de gemeentelijke jongerenwerkers opgenomen. Hierdoor is er een team met een opdracht. In de praktijk blijkt dit efficiënt te werken. Zie ook 02.08.01.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
02.10.01	Onderwijs en gemeenten werken zodanig samen dat er samenhangende arrangementen ontstaan rond jeugdhulp (preventieve) ondersteuning en voorkomen taalachterstand.	We onderhouden heldere communicatie met onderwijs op de verschillende niveaus: directeuren en interne begeleiders, besturen, samenwerkingsverbanden.	
	Wat hebben we gedaan? We hebben de Lokaal Educatieve Agenda Krimpenerwaard breed opgezet. De gemeente werkt samen met onderwijsinstellingen, peuteropvanglocaties, jeugdgezondheidszorg, bibliotheek en Alert4You aan het uitvoeringsprogramma onderwijsachterstandenbeleid. Op bestuurlijk niveau vindt er lokaal tweemaal per jaar Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) plaats. Wethouders Onderwijs en Onderwijshuisvesting en alle schoolbesturen van zowel primair onderwijs als voortgezet onderwijs participeren in dit overleg, waar beleidsthema's vanuit onderwijs en gemeenten op elkaar afgestemd worden.		
02.10.03	Onderwijs en gemeenten werken zodanig samen dat er samenhangende arrangementen ontstaan rond jeugdhulp (preventieve) ondersteuning en voorkomen taalachterstand.	We participeren in de regionale overlegstructuur met de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en vertalen de regionale uitvoeringsagenda naar lokale activiteiten.	
	Wat hebben we gedaan? We nemen structureel deel aan de Afstemming overleggen Passend onderwijs, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Hierin zijn gemeenten en samenwerkingsverbanden primair (PO) en voortgezet (VO) onderwijs vertegenwoordigd. Voor elk schooljaar is een ontwikkelagenda vastgesteld. De hieruit voortkomende thema's worden uitgewerkt en lokaal geïmplementeerd. In 2018 hebben wij deelgenomen aan de werkgroepen onderwijsarrangementen, aansluiting VO-MBO jeugdhulp en dyslexie.		
02.10.04	Onderwijs en gemeenten werken zodanig samen dat er samenhangende arrangementen ontstaan rond jeugdhulp (preventieve) ondersteuning en voorkomen taalachterstand.	We geven op passende wijze uitvoering aan de wettelijke taak Voor- en Vroegschoolse educatie.	Realisatie samenhangende arrangementen.
	Wat hebben we gedaan? De notitie onderwijsachterstandenbeleid 2018-2021 is vastgesteld. Samen met peuteropvangorganisaties, scholen en jeugdgezondheidszorg hebben we ambities opgesteld voor Voor- en Vroegschoolse educatie (VVE). Er is een uitvoeringsprogramma 2018 opgesteld. De onderwijsinspectie heeft een positieve beoordeling op ons VVE beleid, met de kanttekening dat wij nog resultaatafspraken moeten opstellen voor vroegschoolse educatie. Dit is reeds gestart.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
02.13.02	In verband met de veiligheid van de kinderen, stimuleren we het behalen van een zwemdiploma in de basisschoolleeftijd.	We initiëren stimulerende activiteiten om het belang van zwemvaardigheid bij ouders onder de aandacht te brengen.	Het percentage kinderen met een zwemdiploma stijgt.
	Wat hebben we gedaan? Via het jeugdfonds sport en cultuur geldt vanaf 2018 een uitgebreidere zwemregeling met diplomagarantie voor het A, B, en C diploma. In 2018 zijn er 54 aanvragen ingediend voor deze regeling (2017 waren er 21). Uit de factsheet van GGD Hollands Midden (december 2017) blijkt dat 93% van de kinderen uit groep 2 en 98% in groep 7 (bijna) zwemvaardig is. In tegenstelling tot de landelijke trend van dalende cijfers, zijn die voor Krimpenerwaard stabiel.		
02.18.02	We behouden het aantal vrijwilligers.	Verstrekken Vrijwilligerspas Krimpenerwaard.	
	Wat hebben we gedaan? De vrijwilligerspas is verstrekt aan 2.400 vrijwilligers. Hiervan hebben 86 de pas geactiveerd. In 2018 is daarom besloten om de waardering voor vrijwilligers anders te organiseren. Op 7 december 2018 is een Waarderingsavond voor vrijwilligers georganiseerd. Hier hebben 400 vrijwilligers vanuit 81 organisaties zich voor aangemeld.		
02.18.03	We behouden het aantal vrijwilligers.	Kosteloos aanvragen van een Verklaring Omtrent Gedrag.	
	Wat hebben we gedaan? De vrijstelling voor de kosten van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) is in 2018 geregeld in de legesverordening voor vrijwilligers die werken voor een vrijwilligersorganisatie, maar die niet vallen onder de landelijke regeling.		
02.24.03	Inwoners zijn zich bewust van gezondheidsrisico's, informatie en voorlichting is beschikbaar en inwoners kunnen deze vinden.	Aandacht voor alcoholgebruik onder ouderen.	In gezondheidsmonitor GGD daalt het percentage inwoners dat teveel drinkt of niet voldoet aan de beweegnorm.
	Wat hebben we gedaan? Met de Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) hebben we de afspraak gemaakt dat deze activiteit door de dienst wordt uitgevoerd. In instellingen waar ouderen verblijven of samen komen is door de GGD voorlichting gegeven. Het percentage inwoners (leeftijd 19+) dat overmatig alcohol gebruikt is gedaald van 9% in 2012 naar 7% in 2016. Het percentage inwoners (leeftijd 19+) dat zwaar alcohol gebruikt is gedaald van 11% in 2012 naar 9% in 2016. Het percentage inwoners (leeftijd 19-64) dat voldoet aan de NNGB-norm (Nederlandse norm gezond bewegen) in 2016 was 57%. Voor de 65+ doelgroep was dat 73%. Uit 2012 zijn geen cijfers beschikbaar voor de gehele Krimpenerwaard, alleen van de afzonderlijke gemeentes. In 2020 worden de nieuwe cijfers gepubliceerd.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
02.24.04	Inwoners zijn zich bewust van gezondheidsrisico's, informatie en voorlichting is beschikbaar en inwoners kunnen deze vinden.	Wij ontwikkelen een actief sportbeleid, waarin breedtesport belangrijk is. (zie ook algemene voorzieningen).	In gezondheidsmonitor GGD daalt het percentage inwoners dat teveel drinkt of niet voldoet aan de beweegnorm.
	Wat hebben we gedaan? In 2018 hebben we de analyse- en inventarisatiefase en de uitwerkingsfase van het sportaccommodatieplan uitgevoerd om te komen tot een samenhangend en evenwichtig sportaccommodatiebeleid. Zij zijn in de tweede helft van 2018 gestart met sportstimulering en ondersteuningsactiviteiten. De uitvoering van het sportstimuleringsbeleid en verenigingsondersteuning (de uitvoering van de combinatiefuncties) is in 2018 aanbesteed en gegund aan Team Sportservice. Er zijn sportkennismakingsactiviteiten aangeboden aan schoolgaande jeugd (zowel basis en voortgezet onderwijs). Er zijn in de programmalijn "Gezond meedoen voor ouderen" diverse beweegactiviteiten georganiseerd zoals walking football, wandelen voor senioren, fittesten. Binnen de programmalijn aangepast sporten is een regionale samenwerking aangegaan om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen. In de programmalijn verenigingsondersteuning zijn workshops aangeboden op diverse aspecten van een verenigingsorganisatie om te komen tot vitale sportverenigingen.		
02.24.06	Inwoners zijn zich bewust van gezondheidsrisico's, informatie en voorlichting is beschikbaar en inwoners kunnen deze vinden.	Bieden van valide informatie en voorlichting over gezondheidsthema's voor jeugd en ouders.	
	Wat hebben we gedaan? Zie 2.24.02.		

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partijen draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen.

Verbonden Partijen	Doelstelling
Waterbos Bergambacht BV	Het voor eigen rekening en onder eigen naam exploiteren van het zwembad in Bergambacht.
Verbonden Partijen	Doelstelling
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG)	De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de veiligheidsregio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissituaties. Daarnaast probeert de RDOG HM de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.

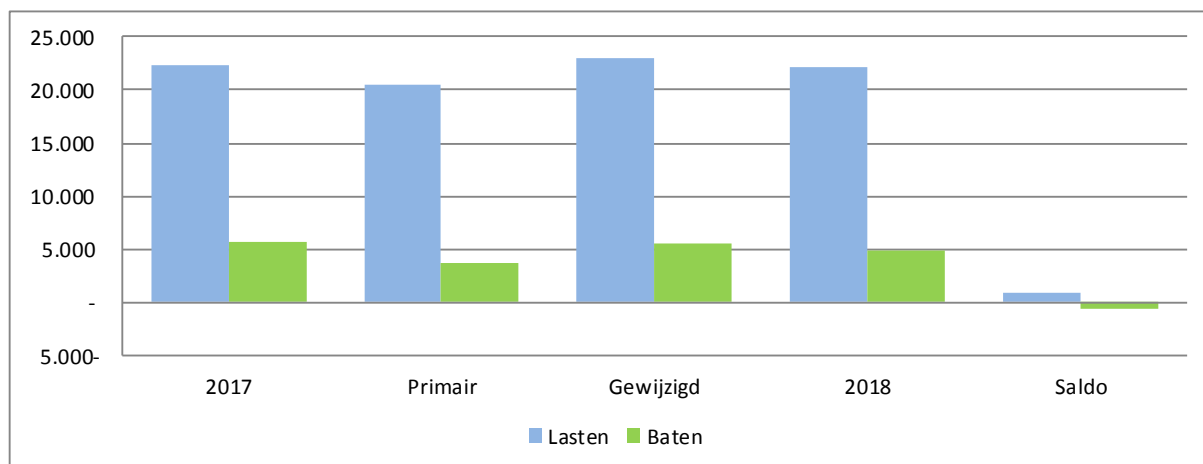
01 Programma Samenleving

Wat heeft het gekost?

Tabel Baten en lasten (x € 1.000,--)

	Begroting				
	Rekening	Primitief	Gewijzigd	Rekening	Saldo
	2017	2018	2018	2018	2018
Totaal lasten	21.342-	20.150-	22.592-	21.724-	868
Mutatie reserves	1.008-	382-	429-	425-	4
Totaal lasten na bestemming	22.350-	20.532-	23.021-	22.149-	872
Totaal baten	3.433	2.621	2.921	3.119	198
Mutatie reserves	2.201	1.098	2.549	1.799	750-
Totaal baten na bestemming	5.634	3.719	5.470	4.918	552-
Saldo programma voor bestemming	17.909-	17.529-	19.671-	18.605-	1.066
Mutatie reserves	1.193	716	2.120	1.374	746-
Saldo programma na bestemming	16.716-	16.813-	17.551-	17.231-	320

Grafiek Lasten en baten na bestemming (x € 1.000,--)

01 Programma Samenleving

Tabel Lasten en baten per product (x € 1.000)

Product	Productnaam	Rekening 2017	Begroet 2018	Gewijzigd 2018	Rekening 2018	Saldo
01.01	Bibliotheek	-1.150	-1.129	-1.136	-1.144	-8
01.02	Kunst & cultuur	-216	-193	-249	-222	27
01.03	Sport	-3.456	-3.713	-3.868	-4.026	-158
01.04	Openbaar groen & openluchtrecreatie	-2.969	-2.439	-2.672	-2.576	96
01.05	Vreemdelingen	-598	-390	-921	-755	166
01.06	Begraven	-1.352	-993	-1.294	-1.232	62
01.07	Onderwijs	-2.946	-2.690	-2.826	-2.525	302
01.08	Onderwijsvoorzieningen	-1.974	-2.003	-2.453	-2.556	-103
01.09	Kinderopvang & peuterspeelzaalwerk	-715	-942	-903	-845	59
01.10	Informele hulp	-166	-180	-172	-114	57
01.11	Algemene voorzieningen wmo & jeugd	-5.800	-5.476	-6.097	-5.727	370
Totaal LASTEN		-21.342	-20.150	-22.592	-21.724	867
01.01	Bibliotheek	100	132	100	101	1
01.02	Kunst & cultuur	2	0	0	3	2
01.03	Sport	877	722	805	914	108
01.04	Openbaar groen & openluchtrecreatie	145	106	116	143	28
01.05	Vreemdelingen	186	98	0	9	9
01.06	Begraven	1.155	884	884	973	89
01.07	Onderwijs	211	145	162	196	34
01.08	Onderwijsvoorzieningen	271	122	272	275	3
01.09	Kinderopvang & peuterspeelzaalwerk	107	106	106	116	10
01.11	Algemene voorzieningen wmo & jeugd	379	307	475	390	-86
Totaal BATEN		3.433	2.621	2.921	3.119	198
Totaal Voor bestemming		-17.910	-17.528	-19.671	-18.605	1.066
Totaal Na bestemming		1.193	716	2.119	1.374	-746
Resultaat		-16.717	-16.812	-17.552	-17.231	320

- = Nadeel

x € 1.000	01 Programma Samenleving	Lasten
-158	01.03 Sport	
Het nadelig saldo wordt veroorzaakt door hogere kosten inhuur personeel Zwembad 't Wilgerak voor € 51.000 vanwege het warme en lange zwemseizoen. Voorts zijn de kosten hoger dan geraamd op onderhoud en reparatie bij diverse accommodaties voor een bedrag van € 169.000. Deze overschrijding is ontstaan door de structureel te lage exploitatiebudgetten bij de sportaccommodaties en door een aantal incidentele tegenvallers: - saneren asbest bij gymzaal Beregracht te Schoonhoven; - aanpassingen in het waterleidingnetwerk door legionella; - diefstal loodwerk bij twee locaties. Op het budget van € 145.000 voor het voorbereidingskrediet Sportnota 2017-2021 'Sport voor iedereen' is € 69.000 gerealiseerd. Voorgesteld wordt het saldo van € 76.000 door te schuiven naar 2019. Het is bestemd voor uitwerking van de actiepunten uit de Sportnota die volgens de planning lopen tot 2021.		

x € 1.000	01 Programma Samenleving	Lasten
96	01.04 Openbaar groen & openluchtrecreatie	
Vanaf 2018 wordt de bijdrage, die we voorheen van het Koepelschap kregen en rechtstreeks doorbetaalden aan de Groenalliantie, rechtstreeks via een provinciale subsidie aan de Groenalliantie overgemaakt. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 57.000.		

x € 1.000	01 Programma Samenleving	Lasten
166	01.05 Vreemdelingen	
Het voordeel komt grotendeels voort uit het project integratie statushouders omdat € 105.000 (nog) niet is uitgegeven. De middelen voor uitvoering worden gefaseerd beschikbaar gesteld door het Rijk. De uitvoering vindt later in de tijd plaats en hierdoor is het beschikbare budget niet volledig uitgegeven in het lopende jaar. Dit wordt deels gedekt uit een reserve en is daarom ook niet onttrokken. Aangezien een aantal verplichtingen pas aan het eind van 2018 is aangegaan, loopt een deel van de kosten door naar 2019. Activiteiten die doorlopen zijn: - beweegprogramma's vluchtelingenvrouwen (eind 2018 gestart) met KIC, Team Sportservice en Ergo Control. - intensieve aanpak bijna 40 (met name Eritrese) vluchtelingen met een grote afstand tot de Nederlandse cultuur. - overschakelen naar groepsgewijze begeleiding van bijna 100 (met name Syrische) vluchtelingen naar werk. Deze projectwerkzaamheden worden in 2019 afgerond.		

x € 1.000	01 Programma Samenleving	Lasten
62	01.06 Begraven	
Betreft renovatie van paden op de begraafplaatsen, waarvan de uitvoering grotendeels in 2019 plaatsvindt en welke gedekt worden uit de reserve begraafplaatsen. Dit voordeel heeft geen invloed op het saldo van de jaarrekening.		

x € 1.000	01 Programma Samenleving	Lasten
302	01.07 Onderwijs	
Het voordeel komt grotendeels voort uit de restant van het krediet voor de bouw van de Hazelmuis. Hier is € 110.000 minder op uitgegeven. Op het beschikbaar gestelde budget van € 100.000 om de uitrol van het IHP(integraal huisvestingsplan) op te starten, zijn nog geen kosten gemaakt.		

x € 1.000	01 Programma Samenleving	Lasten
-103	01.08 Onderwijsvoorzieningen	
Op het budget leerlingenvervoer is een nadeel ontstaan van € 162.000 in schooljaar 2018/2019 ten opzichte van schooljaar 2017/2018. Dit komt door een hoger aantal leerlingen en door grotere afstanden en reistijden.		

x € 1.000	01 Programma Samenleving	Lasten
59	01.09 Kinderopvang & peuterspeelzaalwerk	
In de begroting was rekening gehouden met extra uitgaven in het kader van de Wet Oke (Voor en Vroegschoolse Educatie) van € 50.000, welke waren onttrokken uit de algemene reserve. Dit is echter niet nodig gebleken, doordat er minder ouders aanspraak hebben gedaan op subsidie hiervoor. Werkende ouders hebben namelijk al recht op kinderopvangtoeslag. Daarom wordt voorgesteld deze middelen terug te laten vloeien naar de algemene reserve.		

x € 1.000	01 Programma Samenleving	Lasten
57	01.10 Informele hulp	
Er is € 57.000 minder uitgegeven voor ondersteuning vrijwilligers en mantelzorg. Dit wordt met name veroorzaakt als gevolg van een opschoning van de geregistreerde mantelzorgers, waardoor er 300 minder waarderingen verstrekt zijn. Tevens is gebleken dat het tegoed op veel passen nog niet is besteed. Daarnaast is de waarderingsavond voor vrijwilligers in de plaats gekomen van de vrijwilligerspas. De vrijval is incidenteel, omdat het bestedingsplan gedurende 2018 is aangepast en vanaf 2019 het budget volledig zal worden benut op basis van het nieuwe bestedingsplan.		

x € 1.000	01 Programma Samenleving	Lasten
370	01.11 Algemene voorzieningen Wmo & jeugd	
In de 1e Tussenrapportage 2018 is een projectkrediet van € 200.000 beschikbaar gesteld voor het project Integrale Ingang. Er is in 2018 sprake van een onderbesteding op dit project van € 164.000. Dit komt doordat de besluitvorming ten behoeve van de realisatiefase van het project is gerealiseerd op 11 december 2018, zodat het project niet eerder met deze fase kon starten en de planning is opgeschoven. Dekking voor het project komt uit de reserve Sociaal Domein. Er wordt daarom ook € 164.000 minder onttrokken aan deze reserve. Dit heeft geen gevolgen voor het resultaat. Op de uitgaven ten aanzien van CJG/gezondheid is van het RDOG een vergoeding ontvangen voor doorschuif BTW compensatiefonds van € 45.000 voor 2017 en € 39.000 voor 2018, die niet begroot waren. Eind 2018 heeft een actie plaatsgevonden waarbij de algemene budgetten voor accommodatiekosten CJG meerjarig zoveel mogelijk zijn toegerekend naar de betreffende locaties. Hieruit blijkt dat er sprake is van een eenmalige meevaller van € 48.000 op de begroting.		

x € 1.000	01 Programma Samenleving	Baten
108	01.03 Sport	
Het voordelige saldo op de baten wordt voornamelijk verklaard door sport vanwege hogere opbrengsten zwembad 't Wilgerak als gevolg van het warme seizoen en daarnaast door hogere opbrengsten zaalhuur.		

x € 1.000	01 Programma Samenleving	Baten
89	01.06 Begraven	
Vanuit de harmonisatie is een inhaalslag gemaakt op de verlengingen van grafrechten en het daarbij behorende afkopen van onderhoud.		

x € 1.000	01 Programma Samenleving	Baten
-86	01.11 Algemene voorzieningen Wmo & jeugd	
Bij de administratieve verwerking van begrote huuropbrengsten Oranjeplaats 45 zijn abusievelijk de begrote huuropbrengsten dubbel begroot.		

Krediettoelichting

Projectnaam	Afsluiten Ja/Nee	Bestuurlijke toelichting tbv jaarrekening	Begroot	Realisatie	Saldo
10017 Integraal beheerplan begraafplaats. Krimpen	Ja	Het project is opgeleverd en het krediet kan worden afgesloten.	244	240	4

I0085 Hazelmuis Vlist	Ja	De nieuwbouw van de Sterrenboom is in 2016 in gebruik genomen. De buitenruimte is in 2017 en een klein stuk 2018 afgerond.	3.201	3.042	159
I0090 ST Aanleg kunstgrasveld VVS	Nee	Het project kleedruimte is afgerond. Maar het project is nog niet afgesloten in verband met de gesprekken die nog lopen over de verlichting.	561	416	145
I0094 Opslagruimte begraafplaats Haastr.	Nee	Het project is uitgevoerd. Er liggen nog een aantal financiële claims op het krediet, die nog niet zijn gedeclareerd.	75	49	26
I0095 Begraafplaats Stolwijk	Nee	De ophoging is voor een deel uitgevoerd. Een klein deel ophoging moet nog uitgevoerd worden achter de brandweerkazerne. Daarna moet ontwerp en herinrichting nog plaatsvinden.	1.107	935	172
I0138 Kunst op rotondes	Nee	De rotonde in Berkenwoude zal worden voorzien van een kunstwerk. Over het ingediende initiatiefvoorstel is al een college- en raadsbesluit genomen om er (financieel) aan mee te werken. Het is niet gelukt dit in 2018 te realiseren. Het verzoek is dan ook om het budget door te schuiven zodat het kunstwerk in 2019 alsnog gemaakt en geplaatst kan worden.	51	44	7
I0200 Onderhoud gebouwen	Nee	Een aantal projecten binnen dit krediet zijn uitgevoerd en afgerond. Verschillende projecten zijn nog in voorbereiding en worden in 2019 uitgevoerd en afgerond.	5.622	4.574	1.048
I0305 Inventaris De Hofstee	Nee	Het project is in voorbereiding en wordt in 2019 uitgevoerd.	27	2	25
I0320 Renovatie BP Molenweg/Tiendweg (1^e BP)	Nee	De ophoging begraafplaats Krimpen aan de Lek is in september gegund. De oplevering van de ophogingswerkzaamheden is maart 2019.	525	415	110
I0335 Overtuin Bisdom van Vliet	Nee	In overleg met de Stichting Overtuin Bisdom van Vliet en de gemeente wordt onderzocht op welke wijze de renovatie wordt aangepakt.	45	13	32
I0409 Sportvelden mjp	Ja	De onderhoudswerkzaamheden aan de sportvelden zijn uitgevoerd.	133	129	4
I0415 Renovatie begraafplaats Krimpen (2^e oude besloten BP)	Nee	Dit betreft de tweede begraafplaats in Krimpen, de oude besloten begraafplaats. In 2019 worden de werkzaamheden aangevangen.	100	0	100
I0441Erfpacht hockey schoonhoven	Ja	In 2017 is een bijdrage voor de herinrichting van het sportveld in Oost een bijdrage verstrekt conform het raadsbesluit. Formeel kan het krediet worden afgesloten.	21	21	0
I0465 Voorbereidingskrediet sportnota	Nee	Krediet is voor uitwerking, begeleiding en advieskosten actiepunten uit de Sportnota die volgens planning lopen tot 2021.	145	69	76

I0477 Verb.akoestiek Sporthal Bakweter.	Ja	Project is afgerond en het krediet kan worden afgesloten.	250	251	-1
I0486 Uitwerking IHP	Nee	Krediet is noodzakelijk voor verkenningen uitvoering IHP	100	1	99
I0488 Inrichting plantvakken KRW	Nee	Project is in uitvoering. De laatste herinrichtingswerkzaamheden worden uitgevoerd in 2019.	350	268	82
I0489 Project Veilig Hart	Nee	Het budget wordt besteed aan de nog lopende EHBO cursussen voor inwoners. Ook zijn er verschillende buurtschappen die geen AED in de buurt hebben. We hebben hier echter als gemeente nog geen visie op. Het budget is dan ook nodig om deze buurtschappen eventueel te ondersteunen in de aanschaf en het onderhoud.	100	76	24
I0494 Voorber krediet sportpark Tiendweg	Nee	Het project is in voorbereiding en wordt in 2019 uitgevoerd.	242	21	221
I0495 MJOP sportvelden	Nee	Als onderdeel van het onderzoek naar de harmonisatie van het beleid rondom sportaccommodaties is ook een meerjaren onderhoudsplan voor de sportvelden opgesteld. In 2019 moeten nog sportvelden worden gerenoveerd.	55	29	26
I0496 Ophogen & herinrichten BP Krimpen (1° BP)	Nee	Deze ophoging betreft aanvullend krediet en kan worden samengevoegd met I0320 Renovatie BP Molenweg/Tiendweg	180	28	152
I0498 Verduurzaming gemeentelijk vstgoed	Nee	Project is opgestart en verloopt volgens planning	300	123	177
I0520 Middelgroot onderh speeltoestellen	Nee	In 2018 zijn enkele speelplekken gerenoveerd. Het restantkrediet is nodig voor het renoveren van een aantal speelplekken in 2019	235	53	182
I0521 KW-Middelgroot onderhoud baggeren	Nee	De te baggeren watergangen (baggerprogramma) voor 2017 en 2018 zijn samengevoegd in één project. Deze werkzaamheden zijn in uitvoering.	189	0	189
I0523 Renov. natuurvoetbalveld Gouderak	Nee	Renovatie is op grond van inspectie en aanvullende onderhoudsmaatregelen uitgesteld. De verwachting is dat renovatie in 2019 of 2020 alsnog noodzakelijk is.	114	0	114
I0532 Integrale ingang SD	Nee	Obv de oorspronkelijke planning zou het project medio 2018 starten. Doordat de besluitvorming gerealiseerd is op 11 december 2018 kon het project niet eerder starten en is in de planning opgeschoven. Het budget voor de opgeschoven projectwerkzaamheden zal daarom in 2019 ingezet worden, naast de beschikbare middelen als opgenomen in de begroting 2019.	200	35	165
I0533 aanp vluchtroutes gem huis stw	Nee	Het project is in voorbereiding en wordt in 2019 uitgevoerd.	35	0	35

I0534 Grohe kranen	Ja	De kranen zijn in 2018 aangeschaft. In 2019 kan worden begonnen met afschrijven. De verwerking van de kapitaallasten wordt in de Eerste Tussenrapportage geregeld. Dekking hiervan vindt plaats binnen de exploitatie.	0	16	-16
Eindtotaal			14.206	10.849	3.357

Wat hebben we ons voorgenomen in 2018?

1. Wij gaan de wijze waarop huisartsen gezondheidszorg indiceren aan jeugdigen monitoren. Indien nodig dan leggen wij afspraken rondom de wijze van indicering door huisartsen vast in nieuwe convenanten.
15. Wij voeren deze nieuwe taken uit binnen de financiële middelen die wij hiervoor van het rijk ontvangen.
16. Indien zorg en ondersteuning ontbreekt en niet gegeven kan worden door familie, burens of mensen die aangesloten zijn bij de algemeen toegankelijke voorzieningen, komt de gemeente in actie.
17. Wij voeren de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de 'Wet Maatschappelijke Ondersteuning' doelmatig maar sober uit.
20. Wij bepalen samen met de inwoner wat hij of zij nog zelf kan en welke vorm van ondersteuning nodig is.
23. Huishoudelijke ondersteuning wordt passend verstrekt. Schoon en veilig is het uitgangspunt.

Wat hebben we gedaan in 2018?

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
02.01.02	Inzicht in aantal verwijzingen door huisartsen naar jeugdhulp per type jeugdhulp. Op basis van deze gegevens, zo nodig aangepaste afspraken met alle huisartsen in de Krimpenerwaard.	Periodiek overleg met huisartsen over verwijsgedrag jeugdhulp.	Aantal rechtstreekse verwijzingen door huisartsen naar jeugdhulp.
Wat hebben we gedaan? We hebben met alle drie de huisartsen coöperaties gesproken en in kaart gebracht waar de behoeften liggen per coöperatie. Er zijn werkafspraken gemaakt wat betreft bereikbaarheid en het (beveiligd) uitwisselen van informatie.			
02.01.03	Inzicht in aantal verwijzingen door huisartsen naar jeugdhulp per type jeugdhulp. Op basis van deze gegevens, zo nodig aangepaste afspraken met alle huisartsen in de Krimpenerwaard.	Indien noodzakelijk worden nieuwe afspraken gemaakt met de huisartsen.	Aantal rechtstreekse verwijzingen door huisartsen naar jeugdhulp.
Wat hebben we gedaan? Zie 02.01.02.			
02.16.01	De gemeente komt in actie wanneer ontbrekende zorg en ondersteuning door het sociale netwerk of een algemene voorziening niet gegeven kan worden.	De gemeente kent een maatwerkvoorziening toe wanneer dat strikt noodzakelijk is.	De aanvragen worden binnen de wettelijke termijn afgehandeld.
Wat hebben we gedaan? Het aantal binnen de wettelijke termijn afgehandelde aanvragen is 94%. Het is niet altijd mogelijk om aanvragen binnen de wettelijke termijn af te handelen, omdat er in een aantal gevallen extra onderzoek nodig is. De inwoner wordt hiervan op de hoogte gesteld.			
02.17.01	De Wmo wordt doelmatig maar sober uitgevoerd.	We definiëren doelmatig en sober binnen de wettelijke en lokaal vastgestelde kaders.	
Wat hebben we gedaan? De Wmo werkzaamheden worden uitgevoerd op basis van de door de raad vastgestelde verordening. Deze is doelmatig en sober.			

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
02.20.01	We bepalen samen met de inwoner wat hij of zij nog zelf kan en welke vorm van ondersteuning nodig is.	We voeren keukentafelgesprekken met inwoners met een ondersteuningsvraag.	
	Wat hebben we gedaan? 3.845 inwoners hebben contact opgenomen in verband met een ondersteuningsvraag. Met de inwoner(s) hebben we afspraken gemaakt over de aard en omvang van de ondersteuning. Dit is vastgelegd in gespreksverslagen en eventueel in een beschikking. Niet alle ondersteuningsvragen leiden tot een gespreksverslag. Soms volstaat het verstrekken van informatie door het Loket Samenleving en Zorg of is er een doorverwijzing naar een algemeen voorliggende voorziening.		

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen.

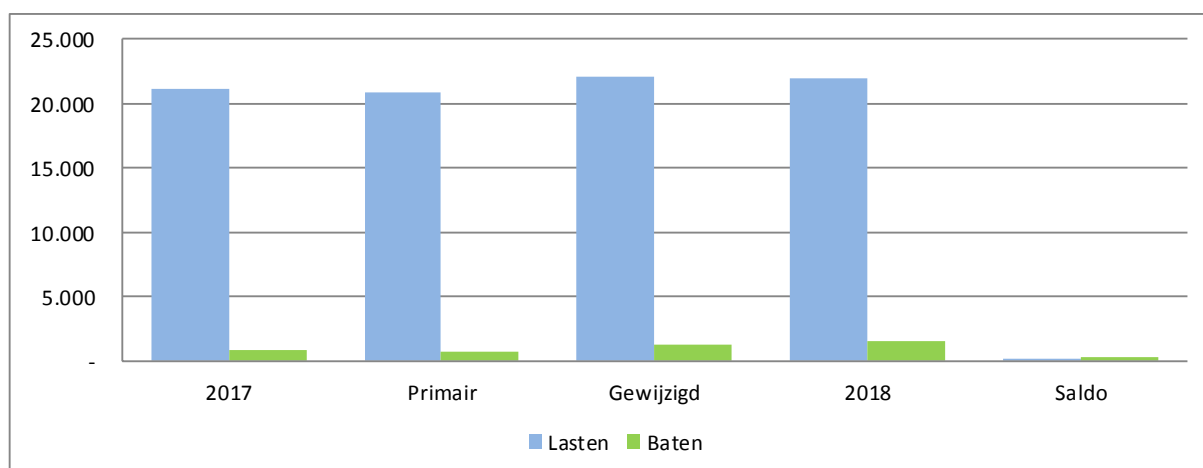
Verbonden Partijen	Doelstelling
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG)	De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de veiligheidsregio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissituaties. Daarnaast probeert de RDOG HM de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.

02 Programma Jeugd en Wmo

Wat heeft het gekost?

Tabel Baten en lasten (x € 1.000,--)

	Begroting				
	Rekening	primitief	Gewijzigd	Rekening	Saldo
	2017	2018	2018	2018	2018
Totaal lasten	21.168-	20.909-	22.122-	21.992-	130
Mutatie reserves	-	-	-	-	-
Totaal lasten na bestemming	21.168-	20.909-	22.122-	21.992-	130
Totaal baten	891	628	1.020	1.357	337
Mutatie reserves	29	175	252	252	-
Totaal baten na bestemming	920	803	1.272	1.609	337
	-	-	-	-	-
Saldo programma voor bestemming	20.277-	20.281-	21.102-	20.635-	467
Mutatie reserves	29	175	252	252	-
Saldo programma na bestemming	20.248-	20.106-	20.850-	20.383-	467

02 Programma Jeugd en Wmo

Tabel Lasten en baten per product (x € 1.000)

Productnaam	Rekening 2017	Begroet 2018	Gewijzigd 2018	Rekening 2018	Saldo
02.01 Maatwerkvoorzieningen wmo	-8.291	-9.301	-9.330	-9.582	-253
02.02 Maatwerkvoorzieningen jeugd	-12.877	-11.608	-12.792	-12.409	383
Totaal LASTEN	-21.168	-20.909	-22.122	-21.992	130
02.01 Maatwerkvoorzieningen wmo	891	530	923	1.261	339
02.02 Maatwerkvoorzieningen jeugd	0	98	98	96	-2
Totaal BATEN	891	628	1.020	1.357	337
	-20.277	-20.281	-21.102	-20.635	467
	29	175	252	252	0

- = Nadeel

x € 1.000	02 Jeugd en Wmo	Lasten
-253	02.02 Maatwerkvoorzieningen Wmo	
Bij individuele begeleiding en dagbesteding is sprake van een nadeel van € 374.000 als gevolg van een toename in het aantal cliënten en in de omvang van het geïndiceerde aantal uren/dagdelen. Dit komt onder andere doordat mensen steeds meer gebruik maken van de voorziening, doordat: 1. de huidige voorzieningen steeds langer worden benut, (mensen wonen steeds langer thuis); 2. de doorstroom naar Wlz en beschermd wonen is beperkter, waardoor meer mensen gebruik maken van deze voorzieningen; 3. er sprake is van een toename van de instroom van jongvolwassenen, vanuit de jeugdhulp; 4. het voor ouderen onaantrekkelijk is om over te gaan naar de Wlz (is namelijk een duurdere voorziening); 5. door de vergrijzing het aantal ouderen toeneemt. Voor een groot deel van dit nadeel ontvangen wij een compensatie vanuit Gouda. Dit is nader toegelicht als voordeel bij de baten. Op het budget hulp bij het huishouden zijn de afgelopen jaren forse overschotten gerealiseerd. Daarom is het budget gedurende het jaar naar beneden bijgesteld. Achteraf is de aframing € 220.000 te hoog gebleken. Op het collectief vraagafhankelijk vervoer is een eindafrekening over 2017 van € 119.000 ontvangen, waarvoor geen vordering was opgenomen in de jaarrekening 2017. Op de inlooppunt is een voordeel van € 104.000 ontstaan door een lagere subsidievaststelling over 2017 bij één van de instellingen met betrekking tot inloop GGZ. Het bedrag van € 104.000 is niet verstrekt/uitgegeven omdat de activiteit door de voortijdige beëindiging niet is uitgebreid naar de andere kernen. De definitieve afrekening van het SVB, ten aanzien van PGB's over 2017, is € 68.000 lager uitgevallen dan de prognoses die ten tijde van de jaarrekening 2017 zijn verwerkt. Voor 2018 is de verwachting dat de eindafrekening zeer beperkt is, aangezien het SVB met ingang van 2018 per maand heeft afgerekend.		

x € 1.000	02 Jeugd en wmo	Lasten
383	02.02 Maatwerkvoorzieningen jeugd	
Het voordelige saldo wordt met name verklaard doordat er via administratieve begrotingswijzigingen meer budget is overgeheveld van Wmo naar Jeugd, dan uiteindelijk noodzakelijk was, waardoor er op Wmo een tekort is ontstaan die deels als overschot bij Jeugd staat. Daarnaast bestaat het voordelige saldo op de lasten door lagere uitgaven aan Persoons Gebonden Budgetten (PGB). Tot slot is sprake van een nagekomen last van € 70.000 op de afrekening met NSDMH over 2015 tot en met 2017, die ultimo 2018 met het NSDMH definitief is afgewikkeld.		

x € 1.000	02 Jeugd en Wmo	Baten
339	02.01 Maatwerkvoorzieningen Wmo	
Het voordeel ten opzichte van voorgaande jaren is bij de eigen bijdragen Wmo rekening gehouden met een vordering op het CAK, teneinde de eigen bijdragen toe te rekenen aan het jaar waarop ze betrekking hebben. De hoogte van deze vordering bedraagt € 169.000. Door de wetgever is gekozen voor de systematiek dat de eigen bijdragen op grond van de Wmo door het CAK wordt vastgesteld. Hiermee heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau. Vanuit de middelen die Gouda als centrumgemeente ontvangt van het Rijk voor Beschermd Wonen, is een compensatieregeling vastgesteld voor de regiogemeenten. Deze regeling is bedoeld als compensatie voor het meer ambulant organiseren van zorg aan huis in plaats van dat inwoners opgevangen worden op een Beschermd Woonlocatie. In de Eerste Tussenrapportage 2018 was rekening gehouden met een compensatie van € 400.000 op basis van inschattingen over het eerste halfjaar. De definitieve compensatie is € 164.000 hoger dan geraamd als gevolg van een toename van het aantal indicaties voor Gewoon Thuis en intensieve zorg aan huis. Hiertegenover staan hogere lasten, zoals bij de lasten is aangegeven.		

Krediettoelichting

Niet van toepassing.

Wat hebben we ons voorgenomen in 2018?

1. Wij willen de wijkagent als belangrijk aanspreekpunt voor de inwoners in de wijken. De wijkagent kent zijn omgeving en zijn omgeving kent hem/haar. In onze gemeente verdient iedere kern zijn wijkagent. De reorganisatie bij de politie (waar gemeenten overigens nauwelijks invloed op hebben) maakt dat wij de ontwikkelingen van onder meer de inzet van wijkagenten nauwgezet moeten volgen.
2. Wij handhaven de inzet van Bijzondere Opsporingsambtenaren (waaronder ook zogenaamde bikers) voor specifieke taken ten aanzien van milieu, afval, verkeer en drank- en horecawetgeving. In geval van structurele overlast behoort cameratoezicht, al dan niet voor een beperkte periode, tot de mogelijkheden.
3. Jongeren zoeken elkaar op en hierdoor ontstaan in elke kern zogenaamde hangplekken. Deze locaties brengen wij in kaart en gaan wij monitoren. In geval van overlast worden de jongeren én hun ouders daar over duidelijk aangesproken of treedt gemeente en politie gezamenlijk op. Leren omgaan met en zich houden aan wet- en regelgeving alsmede sociale normen begint immers in het gezin.
4. Wij hanteren een lik-op-stuk beleid ten aanzien van vernieling van gemeentelijke eigendommen, waarbij het principe geldt dat de veroorzaker van de schade die ook betaalt. De kosten van wangedrag mogen niet op de samenleving worden afgewenteld en mede daarom doet de gemeente altijd aangifte van vernielingen.
5. Wij houden de aanrijtiden van hulpdiensten nauwkeurig in de gaten.
6. Wij vinden dat de kern van de brandweer de vrijwillige brandweerman/vrouw is. Om de vrijwillige brandweerkorpsen op sterkte te houden en jongeren in staat te stellen op verantwoorde wijze het brandweervak te leren, voorziet de gemeente in voldoende financiële middelen.
7. Wij zien dat wijkteams, buurtcoördinatoren en buurtprojecten belangrijke instrumenten vormen bij de handhaving van de openbare orde en de uitgangspunten van schoon, heel en veilig. Wij stimuleren daarom dergelijke initiatieven.
8. Wij stimuleren inwoners om deel te nemen aan Burgernet omdat de meerwaarde al is bewezen; één op de tien burgernetacties wordt opgelost dankzij tips van deelnemers.

9. Wij stimuleren deelname aan het 'Keurmerk Veilig Ondernemen' voor winkelgebieden en bedrijventerreinen. Voor de woongebieden stimuleren wij deelname aan het 'Keurmerk Veilig Wonen'.
10. Wij stellen vuurwerkvrije zones in om kwetsbare groepen op kwetsbare plekken (zoals bejaardenhuizen) tegen overlast te beschermen en brandgevaarlijke situaties en ordeverstoring te voorkomen.

Wat hebben we gedaan in 2018?

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
03.03.01	Weten waar de jongeren hangen en gezamenlijk optreden politie en gemeente bij jeugdoverlast.	Hangplekken in kaart brengen en monitoren overlast i.s.m. politie, boa's en jongerenwerk.	Hangplekken inzichtelijk.
	Wat hebben we gedaan? In samenwerking met het jongerenwerk, de boa's, politie en woningbouwvereniging hebben we de jeugdgroepen en hangplekken inzichtelijk gemaakt. Aan de hand van de kleurencode groen/geel/rood is gedurende het jaar de inzet van de partners bepaald. Dit heeft er in geresulteerd dat er eind 2018 wel locaties waren in de openbare ruimte waar jongeren verblijven maar inzet vanuit de kleurencode was niet meer nodig.		
03.03.02	Weten waar de jongeren hangen en gezamenlijk optreden politie en gemeente bij jeugdoverlast.	Aanspreken overlast gevende jongeren en hun ouders in samenwerking met de politie.	Halfjaarlijks overzicht.
	Wat hebben we gedaan? Zie 03.03.01		
03.04.01	Hulpdiensten ter plaatse binnen afgesproken tijd.	Monitoren aanrijdtijden en aandringen op verbetering indien van toepassing.	Kwartaalrapportages politie en brandweer per kern.
	Wat hebben we gedaan? Tijdens de overleggen met de hulpdiensten agenderen wij de aanrijdtijden. Op basis van de rapportages is de beperkte capaciteit van de politie op lokaal, districts- en regionaal niveau besproken. De norm reactietijd van de politie (binnen 15 minuten na melding ter plaatse bij prio 1 melding) is in 71,4% gehaald. De norm reactietijd van de ambulance (binnen 15 minuten na melding ter plaatse bij prio 1 melding) is in 73,4% gehaald. De opkomst tijd van de brandweer bij prio 1 meldingen binnen 9 minuten, was in 2018 38,6% (-1,4% tot 2017). Gezien de complexiteit van de opkomsttijden in relatie tot de inhoud van de melding (brand, hulpverlening, first responder etc) en de opbouw van de opkomsttijd (=aanneemtijd meldkamer+ uitruktijd +aanrijtijd) kan aan het cijfer alleen geen waardeoordeel gegeven worden.		
03.05.01	Vrijwilligersaantal brandweer op peil houden.	Stimuleren jong volwassen inwoners om brandweervrijwilliger te worden door op verzoek van brandweer mee te werken aan hun promotiecampagnes.	
	Wat hebben we gedaan? Tijdens het kwartaaloverleg met de brandweerdirecteur was de inzet van vrijwilligers		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
	onderwerp van gesprek. In 2018 organiseerde de gemeente in het kader van de week van veiligheid, o.a. in samenwerking met de brandweer, een grote veiligheidsdag. Tijdens deze dag was er veel aandacht voor de brandweer vrijwilliger. Nieuwe vrijwilligers hebben zich aangemeld.		
03.07.01	10% inwoners neemt deel aan Burgernet.	Burgernet onder de aandacht van de inwoners brengen.	10% van de inwoners neemt deel aan Burgernet.
	Wat hebben we gedaan? In samenwerking met de politie zijn diverse wervingsmomenten georganiseerd, Op 31 december 2018 was 12,7% van de inwoners aangesloten bij burgernet. We scoren hiermee landelijk gezien een hoog percentage en zijn in de regio één van de hoogst scorende gemeentes.		
03.08a.01	Maatregelen uit keurmerk veilig ondernemen winkelgebied stimuleren.	Huidige KVO-W project in Bergambacht in 2015 her certificeren.	Project Bergambacht her-gecertificeerd.
	Wat hebben we gedaan? In 2018 is de audit met een positief resultaat uitgevoerd. In november 2018 is de “derde ster” uitgereikt. Deze ster is uitgereikt nadat veiligheidsproblemen in kaart zijn gebracht en er een plan van aanpak is vastgesteld. Om de drie jaar is er de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor een nieuwe ster. Er moet dan wederom worden voldaan aan daarvoor geldende criteria.		
03.08b.03	Maatregelen uit keurmerk veilig ondernemen bedrijfsterreinen stimuleren.	KVO-W en KVO-B certificeren in andere gebieden in 2018.	Opname in KVO-B Kadernota IVB.
	Wat hebben we gedaan? In 2018 is samengewerkt aan de KVO projecten in het winkelkernen van Schoonhoven, Lekkerkerk, Haastrecht en Bergambacht en KVO-bedrijventerreinen in Bergambacht. Voor het KVO Lekkerkerk werd in het najaar 2018 een “eerste ster” uitgereikt. Deze ster is uitgereikt nadat veiligheidsproblemen in kaart zijn gebracht en er een plan van aanpak is vastgesteld. In Haastrecht is veel werk verzet voor de opzet van een nieuw project.		
03.09.01	Er worden vuurwerkvrije zones ingesteld.	Burgemeester wijst vuurwerkvrije zones aan.	Vaststellen vuurwerkvrije zones.
	Wat hebben we gedaan? Er zijn acht vuurwerkvrijezones ingesteld, dat is twee meer dan in 2017.		
03.09.02	Er worden vuurwerkvrije zones ingesteld.	Inzet boa's om te handhaven tijdens jaarwisseling. Zie voor aanvullende maatregelen brief burgemeester aan gemeenteraad januari 2015 met daarin o.a.: * onderzoeken vuurwerkbestendige borden; * onderzoeken vuurwerkvrije zones;	

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
		* inzet boa's.	
	Wat hebben we gedaan? De boa's hebben gecontroleerd op de ingestelde vuurwerkvrijezones en andere overlast rondom vuurwerk. De gemeenteraad is met een raadsinformatiebrief geïnformeerd over het verloop van de jaarwisseling.		

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen.

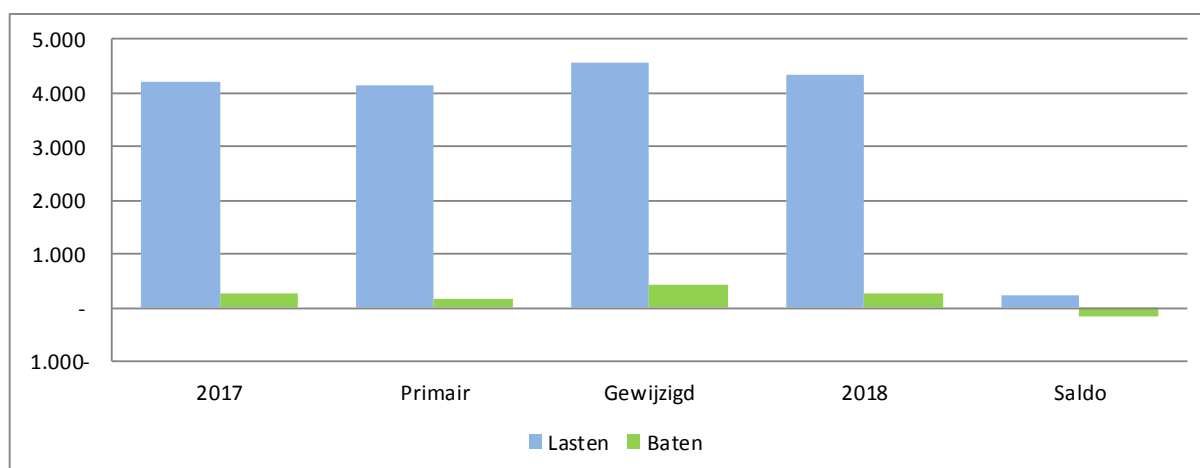
Verbonden Partijen	Doelstelling
Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden	In de Veiligheidsregio Hollands Midden zetten hulpverleningsdiensten, gemeenten en partners zich dagelijks in voor een veilige samenleving met als doel risico's te verminderen en incidenten, rampen en crises zo goed mogelijk te bestrijden.

03 Programma Openbare orde en veiligheid

Wat heeft het gekost?

Tabel Baten en lasten (x € 1.000,-)

	Begroting				
	Rekening	Primitief	Gewijzigd	Rekening	Saldo
	2017	2018	2018	2018	2018
Totaal lasten	4.201-	4.132-	4.563-	4.335-	228
Mutatie reserves	-	-	-	-	-
Totaal lasten na bestemming	4.201-	4.132-	4.563-	4.335-	228
Totaal baten	252	161	161	202	41
Mutatie reserves	-	15	255	59	196-
Totaal baten na bestemming	252	176	416	261	155-
Saldo programma voor bestemming	3.949-	3.971-	4.402-	4.133-	269
Mutatie reserves	-	15	255	59	196-
Saldo programma na bestemming	3.949-	3.956-	4.147-	4.074-	73

03 Programma Openbare orde en veiligheid

Tabel Lasten en baten per product (x € 1.000)

Productnaam	Rekening 2017	Begroot 2018	Gewijzigd 2018	Rekening 2018	Saldo
03.01 Brandweezorg	-3.188	-2.991	-3.039	-3.026	13
03.02 Openbare orde & veiligheid	-1.013	-1.141	-1.524	-1.309	215
Totaal LASTEN	-4.201	-4.132	-4.563	-4.335	228
03.01 Brandweezorg	117	113	113	121	8
03.02 Openbare orde & veiligheid	135	48	48	81	33
Totaal BATEN	252	161	161	202	41
	-3.949	-3.971	-4.402	-4.133	269
	0	15	255	59	-196
	-3.949	-3.956	-4.147	-4.073	73

- - Nadeel

x € 1.000	03 Programma Openbare orde en veiligheid	Lasten
215	03.02 Openbare orde en veiligheid	
Voor het project Skaeve Huse is in totaal € 240.000,- geraamd voor de uitvoering van het plan. Het project is tijdelijk gestopt. Voor de verdere uitvoering gaat dit budget gebruikt worden.		

Krediettoelichting

Projectnaam	Afsluiten Ja/Nee	Bestuurlijke toelichting tbv jaarrekening	Begroot	Realisatie	Saldo
I0065 Brandweerkazerne Stolkwijk	Nee	Naar aanleiding van raadsbesluit oktober 2018 worden vervolgstappen gezet ten aanzien van brandweer en centrumontwikkeling.	1.500	206	1.294
I0490 Project OOV Skaeve Huse	Nee	Het project is tijdelijk stopgezet.	240	49	191
Eindtotaal			1.740	255	1.485

Wat hebben we ons voorgenomen in 2018?

1. In deze coalitieperiode willen wij met het bedrijfsleven concrete afspraken maken over de inzet van werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt. De consultant Werk en Inkomen (voorheen Job Hunter) wordt intensiever ingezet in de werkgeversbenadering. We focussen daarbij op wat mensen wel kunnen.
2. De gemeente is zich bewust van haar sociaal maatschappelijke verantwoordelijkheid door mensen uit de doelgroepen daar waar mogelijk in de eigen organisatie in te zetten.
3. Herijking en optimalisering van de inrichting van de Sociale Werkvoorziening heeft prioriteit: Het budget ten behoeve van de sociale werkvoorziening wordt door de rijksoverheid sterk verminderd in de veronderstelling dat een groot deel van de huidige werknemers in de sociale werkvoorziening straks geheel of gedeeltelijk werk kan vinden op de reguliere arbeidsmarkt. Met deelnemende gemeenten zal voor de werknemers snel een goede oplossing worden gezocht. Dit is nodig om in de komende jaren grote financiële risico's voor de gemeente te voorkomen.
4. Herijking en optimalisering van de inrichting van een Werkbedrijf heeft prioriteit om:
5. Actief in te zetten op het bestrijden van jeugdwerkloosheid en werkloosheid bij werknemers boven de 45 jaar.
6. Mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en uitkeringsgerechtigden naar vermogen actief te laten worden, door re-integratieactiviteiten (gericht op het verkrijgen van een betere positie op de arbeidsmarkt door middel van een mobiliteitscentrum), het verrichten van vrijwilligerswerk of een andere vorm van zinvolle activiteiten. Dit mag overigens niet leiden tot het verdringen van reguliere banen.
7. Mede door de economische crisis is de afgelopen jaren een groeiend aantal huishoudens in de Krimpenerwaard in financiële problemen gekomen. De gemeente organiseert adequate schuldhelpverlening en goede ondersteuning door maatschappelijk werk. Wij willen in dat kader schuldsituaties zoveel mogelijk voorkomen en waar ze onverhoopt ontstaan de doorlooptijden van schuldhelptrajecten verkorten. Samenwerkingsafspraken en bestaande convenanten met onder andere verhuurders, leveranciers van water en energie worden daar waar nodig geactualiseerd.

8. De gemeente blijft met behulp van sociale regelingen een vangnet bieden voor hen die echt niet kunnen deelnemen aan het arbeidsproces. Wel handhaven we strikt op misbruik van uitkeringen. De mogelijkheden van intensievere inzet tot handhaving gaan wij inventariseren en indien nodig implementeren.

Wat hebben we gedaan in 2018?

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
04.01.01	Afspraken met het bedrijfsleven welke moeten leiden tot meer plaatsingen van werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt.	In samenwerking met medewerkers economie onderzoek doen en een plan maken met creatieve ideeën om ondernemers hiervoor enthousiast te maken (zie ook 6.2).	Een proactieve werkgevers benadering levert resultaat op.
Wat hebben we gedaan? De in 2017 aangegane relaties met werkgevers in de Krimpenervwaard zijn verduurzaamd. Met zeven werkgevers zijn structurele afspraken gemaakt over het houden van trainingen voor cliënten op hun locatie. Met drie werkgevers zijn structureel afspraken gemaakt over instroomtrajecten naar (productie)werk. Bij inkoop en aanbesteding is Social Return on Investment (SROI) ingevoerd. Dit heeft geleid tot creatieve samenwerkingen met opdrachtnemers en dit heeft weer geleid tot (vaste) nieuwe werkgeversrelaties.			
04.02.01	Mensen uit doelgroepen worden waar mogelijk ingezet in de gemeentelijke organisatie.	Creëren arbeidsplaatsen binnen eigen organisatie, gemeenschappelijke regelingen en verbonden voor mensen met een arbeidshandicap (garantiebanen).	2 garantiebanen per jaar
Wat hebben we gedaan? In 2018 is 19 fte aan garantiebanen gerealiseerd. Met deze realisatie wordt ruimschoots voldaan aan het, voor de overheidssector, vastgestelde quotum (14 fte behalen in 2025).			
04.02.02	Mensen uit doelgroepen worden waar mogelijk ingezet in de gemeentelijke organisatie	Inzetten van werkervaringsplaatsen en tegenprestatieplaatsen	4 plaatsen per jaar
Wat hebben we gedaan? Evenals voorgaande jaren zijn er tegenprestatieplekken belegd bij Promen. Echter, door de intensieve aanpak van ondersteuning en begeleiding van cliënten is de inzet van een tegenprestatie niet nodig geweest. Cliënten zijn veelal beschikbaar voor vrijwilligerswerk. Binnen de gemeentelijke organisatie zijn geen werkervaringsplaatsen gerealiseerd. Bij het Zilvermuseum, het Cultuurhuis Krimpen en Promen zijn respectievelijk tien, tien en vijf structurele werkervaringsplaatsen beschikbaar. Deze plekken zijn voortdurend kortstondig ingevuld, voorafgaand aan een plaatsing op de reguliere arbeidsmarkt.			

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
04.02.03	Mensen uit doelgroepen worden waar mogelijk ingezet in de gemeentelijke organisatie.	Tevens deelname aan vrijwilligersactiviteiten en stageplaatsen openstellen en invullen uit de doelgroepen van de Participatiewet.	3 plaatsen per jaar
	Wat hebben we gedaan? Bijna 20 procent van het uitkeringsbestand is actief in de lokale samenleving via vrijwilligerswerk.		
04.04a.01	Bestrijden jeugdwerkloosheid en werkloosheid bij werknemers boven de 45 jaar.	Herijking Werkgeversservicepunt en optimalisering Werkbedrijf. Afspraken maken in Werkbedrijf voor het realiseren van garantiebanen in de marktsector gekoppeld aan een actieve werkgeversbenadering en het versterken van het Werkgeversservicepunt Midden-Holland.	30 garantiebanen (voor zowel markt- als overheidssector)
	Wat hebben we gedaan? Wij zijn zeer content dat wij binnen de regionale opgave 51 plaatsingen op garantiebanen hebben gerealiseerd.		
04.04a.03	Bestrijden jeugdwerkloosheid en werkloosheid bij werknemers boven de 45 jaar	Analyse van sectoren met kansen, sectoren met Cao-afspraken en bedrijven met goede ervaringen met de doelgroep arbeid beperkten.	Regionaal marktbeperkingsplan.
	Wat hebben we gedaan? Een arbeidsmarktanalyse, waarin de kansrijke sectoren worden benoemd, is opgesteld door de gemeente Gouda, als centrumgemeente van de arbeidsmarktregio Midden Holland, op basis van cijfers van het UWV.		
04.04c.01	Terugdringen jeugdwerkloosheid (met behulp van ESF-financiering).	Inzetten van trajecten die begeleiding geven aan jongeren met een grote afstand tot werk/school. De ESF-financiering wordt jaarlijks achteraf berekend en loopt af in 2020.	20 per jaar.
	Wat hebben we gedaan? Met begeleiding van 96 jongeren naar diverse trajecten, waaronder school en/of werk, hebben wij de doelstelling ruimschoots bereikt. Wij zijn hier verheugd over.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
04.04c.02	Terugdringen jeugdwerkloosheid (met behulp van ESF-financiering).	Inzetten van jongeren vouchers die de werkgevers stimuleren om een jongeren (met uitkering) aan te nemen. De ESF-financiering loopt af in 2020.	5 per jaar.
	Wat hebben we gedaan? Regionaal waren er 64 vouchers beschikbaar. In de Krimpenerwaard zijn 18 vouchers ingezet. De voucherregeling jongeren stopt per 1 januari 2019, omdat hiervoor geen ESF-middelen meer beschikbaar zijn.		
04.04c.04	Terugdringen jeugdwerkloosheid (met behulp van ESF-financiering).	Inzetten van een consultant Jeugd, die inzicht heeft in alle lokale en regionale middelen om de werkloosheid terug te dringen.	Begeleiding van 80 jongeren naar werk of naar school.
	Wat hebben we gedaan? Er zijn 96 jongeren ondersteund, begeleid en bemiddeld naar werk of naar school.		
04.04c.06	Terugdringen jeugdwerkloosheid	Promen trajecten: bouwen aan de toekomst. Vanaf 2018 is er een nieuw samenwerkingsmodel met Promen voor wat betreft de Participatiewet. Er is dan sprake van een inkooprelatie voor dit onderdeel. De komende periode vinden gesprekken plaats over welke reïntegratieproducten dit zouden kunnen zijn. School@Work kan hier ook onderdeel vanuit maken.	Deelname aan project School@Work
	Wat hebben we gedaan? Vijf jongeren hebben deelgenomen aan het project School@Work.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
04.04c.07	Terugdringen jeugdwerkloosheid (met behulp van ESF-financiering).	Intensieve begeleiding van jongeren met een arbeidsbeperking afkomstig van pro/vso-scholen naar werk. De ESF-financiering loopt af in 2020.	15 Jongeren
Wat hebben we gedaan? De resultaten met betrekking tot begeleiding en ondersteuning van jongeren naar een garantiebanaan, beschut werk of dagbesteding zijn goed. 41 jongeren zijn begeleid naar een garantiebanaan, 4 jongeren zijn geplaatst op een beschutte werkplek en voor 8 jongeren is een indicatie dagbesteding afgegeven.			
04.04c.08	Terugdringen jeugdwerkloosheid	Samen met onderwijs en bedrijfsleven het opzetten van vakonderwijs onderzoeken. Het project is in 2019 afgerond.	Realisatie Leerwerkhuis
Wat hebben we gedaan? Het convenant Leerwerkbedrijf Krimpenerwaard is in januari op de bedrijvenavond van het Schoonhovens College, in aanwezigheid van de Commissaris van de Koning, ondertekend door de voorzitters van de ondernemerskringen, vertegenwoordigers van alle scholen voor voortgezet onderwijs in onze gemeente, de plaatsvervangend directeur van Promen en de wethouders van Economische Zaken en Sociale Zaken en Onderwijs. De in het convenant genoemde pilots zijn door de aangesloten ondernemers en vertegenwoordigers uit het onderwijsveld uitgewerkt in afzonderlijke deelprojectplannen.			
04.05.02	Schuldsituatie voorkomen en doorlooptijden van schuldhulptrajecten verkorten.	Vroegtijdig signaleren van betalingsachterstanden. De afspraken zijn in 2019 geformaliseerd.	Afspraken met de woningbouwverenigingen
Wat hebben we gedaan? Uit het toenemende aantal doorverwijzingen van ketenpartners neemt het aantal klantcontacten via Informatie- Adviesgesprekken dan wel intakes bij de gemeentelijke schulddienstverlening toe. Verder zijn er gesprekken gevoerd met de woningbouwverenigingen om (problematische) schulden vroegtijdig te signaleren en huisuitzettingen te voorkomen. Er zijn voorbereidingen getroffen om te komen tot een Convenant voorkomen huisuitzettingen.			

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen.

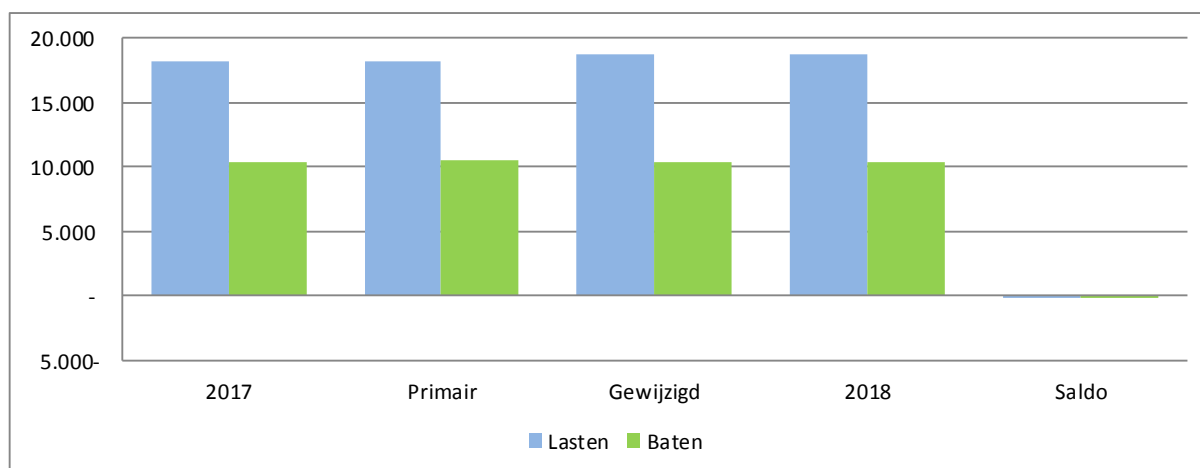
Verbonden Partijen	Doelstelling
Werkvoorzieningschap Promen	De doelstelling van Promen is het bieden van zinvol werk met maximale ontwikkelmogelijkheden aan mensen met een indicatie Wet Sociale Werkvoorziening. Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk van de ca. 1.500 medewerkers extern bij reguliere werkgevers gaan werken in functies die aansluiten bij hun capaciteiten, ervaring en ambities. Daarnaast biedt Promen dienstverlening in het kader van de Participatiewet.

04 Programma Werk en inkomen

Wat heeft het gekost?

Tabel Baten en lasten (x € 1.000,-)

	Begroting				
	Rekening	Primitief	Gewijzigd	Rekening	Saldo
	2017	2018	2018	2018	2018
Totaal lasten	18.137-	18.141-	18.719-	18.732-	13-
Mutatie reserves	60-	-	-	-	-
Totaal lasten na bestemming	18.197-	18.141-	18.719-	18.732-	13-
Totaal baten	9.970	10.234	10.048	9.993	55-
Mutatie reserves	411	279	339	343	4
Totaal baten na bestemming	10.381	10.513	10.387	10.336	51-
	-	-	-	-	-
Saldo programma voor bestemming	8.167-	7.907-	8.671-	8.739-	68-
Mutatie reserves	351	279	339	343	4
Saldo programma na bestemming	7.816-	7.628-	8.332-	8.395-	63-

04 Programma Werk en inkomen

Tabel Lasten en baten per product (x € 1.000)

Product	Productnaam	Rekening 2017	Begroet 2018	Gewijzigd 2018	Rekening 2018	Saldo
04.01	Werk	-4.550	-4.500	-4.598	-4.645	-47
04.02	Inkomen	-11.286	-11.052	-11.648	-11.759	-111
04.03	Armoedebeleid	-2.301	-2.590	-2.473	-2.327	145
Totaal LASTEN		-18.137	-18.141	-18.719	-18.732	-13
04.01	Werk	-41	0	7	10	2
04.02	Inkomen	9.407	9.787	9.926	9.875	-51
04.03	Armoedebeleid	603	447	114	108	-6
Totaal BATEN		9.970	10.234	10.048	9.993	-54
Totaal Voor bestemming		-8.167	-7.908	-8.672	-8.739	-67
Totaal Na bestemming		351	279	339	343	4
Resultaat		-7.816	-7.628	-8.332	-8.395	-63

- = Nadeel

x € 1.000	04 Programma Werken en inkomen	Lasten
-111	04.02 Inkomen	
Het tekort op de uitkeringslasten is teruggebracht tot € 97.000. Dit komt door de dalende omvang van het uitkeringsbestand. Tegelijkertijd neemt binnen het budget voor uitkeringslasten het component loonkostensubsidies toe als gevolg van de toename van het aantal garantiebannen en beschutte werkplekken (voor zowel uitkeringsgerechtigde als niet-uitkeringsgerechtigde arbeidsbeperkten). Inmiddels wordt 3,5% van het uitkeringsbudget besteed aan loonkostensubsidies.		

x € 1.000	04 Programma Werken en inkomen	Lasten
145	04.03 Armoedebeleid	
Bij de Tweede Tussenrapportage zijn extra rijksmiddelen (decentralisatie uitkering Armoede en Schulden) van € 65.000 beschikbaar gesteld. Door de late beschikbaarheid van middelen, heeft dit niet meer tot daadwerkelijke uitgaven kunnen leiden.		

x € 1.000	04 Programma Werken en inkomen	Baten
-51	04.02 Inkomen	
Door de groeiende economie zijn de ontvangen voorschotten om BBZ-uitkeringen en kredieten te verstrekken lager uitgevallen dan begroot. Om die reden moeten wij de teveel ontvangen voorschotten tot een bedrag van € 85.000 terugbetalen. Daarnaast is er een taakstelling door het Rijk opgelegd bij de invordering van verstrekte bedrijfskredieten. De hoogte van de taakstelling is gebaseerd op de hoogte van de gemiddelde bedrijfskredieten over de periode 2012-2016. Omdat de bedrijfskredieten in die periode veel hoger waren dan dit jaar, moeten we nu een bedrag van € 110.000 terugbetalen. Tot slot wordt op de debiteurenvorderingen een voordeel van € 64.000 verwacht. Dit komt door de inzet van Hoogwaardige handhaving op de terugvordering van onterecht verstrekte bijstand.		

Krediettoelichting

Niet van toepassing.

Wat hebben we ons voorgenomen in 2018?

1. Wij verkorten en vereenvoudigen procedures en geven helderheid richting ondernemers over regelgeving.
2. Wij versterken het ondernemersklimaat door in gesprek te gaan met ondernemers, de verbinding te zoeken en meerwaarde te creëren in de samenwerking met bedrijven. Hierbij organiseert de gemeente netwerkbijeenkomsten en stelt ze samen met ondernemers en ZZP'ers een samenwerkingsagenda op.
3. Wij richten een (digitaal) bedrijvenloket op.
4. Bij behoefte aan een bedrijfsinvesteringsfonds dan wel een BIZ-regeling faciliteert de gemeente deze.
5. Wij onderzoeken de mogelijkheden van een glasvezelnetwerk in het buitengebied en op bedrijventerreinen om internetverbindingen en digitale netwerken te versterken.
6. Wij bieden ruimte voor uitbreiding van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen indien de vraag daarvoor is aangetoond en revitalisering van bestaande bedrijfsterreinen daarvoor geen oplossing biedt. Bij uitbreiding is er naast de belangen van ondernemers aandacht voor andere belangen (zoals van omwonenden en het landschap).
7. Wij versterken de regionale attractiviteit voor bedrijven door de samenhang tussen ondernemers, onderwijs en overheid te vergroten (drie O's).
8. Wij stimuleren ondernemers tot deelname aan het Keurmerk Veilig Ondernemen.
9. Wij streven naar een voortvarende uitvoering van de Gebiedsovereenkomst Krimpenerwaard 2014-2021, met inachtneming van de agrarische belangen. Wij zien de agrarische sector als essentiële drager van het cultuurlandschap. Agrarisch natuurbeheer wordt gestimuleerd.
10. Wij stellen samen met de agrarische sector een visie en meerjarenprogramma Landbouw op. Hierbij gaat het onder andere om: vernieuwend ondernemen, verkeersbewegingen en zwaar transport in en rond het landbouwbedrijf, uitbreidingsmogelijkheden, alternatief grondgebruik en gebruik van biomassa (voor productie van duurzame energie).
11. Wij houden onze kernen bereikbaar door duidelijke bewegwijzering en voldoende gratis parkeergelegenheid bij winkelgebieden. Voor de versterking van het winkelbestand gaan wij intensief samenwerken met winkeliers.

12. De openstelling van winkels is in principe van maandag tot en met zaterdag. Reeds gemaakte afspraken, met voorgaande besturen over andere of ruimere winkeltijden, respecteren wij.
13. De gemeente streeft naar een topnotering binnen drie jaar in de lijst van MKB-vriendelijkste gemeenten van Nederland.

Wat hebben we gedaan in 2018?

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
05.01a.02	Gemeente is faciliterend aan inwoners en bedrijven door kortere procedures	Volgen wetgevingsproces Omgevingswet (Inwerkingtreding naar verwachting 2019), opstellen projectplan Omgevingswet en opstellen strategische- en uitvoeringsdocumenten, waaronder vaststellen van een Omgevingsvisie en een Omgevingsplan.	Projectplan Omgevingswet is vastgesteld. Omgevingsvisie en Omgevingsplan zijn vastgesteld. Afhandelen van bezwaar binnen de wettelijke termijnen.
Wat hebben we gedaan? In 2018 zijn we gestart met het maken van een Omgevingsvisie. Hiervoor hebben we een aantal bijeenkomsten georganiseerd. De raad is in januari 2018 geïnformeerd tijdens een thema-avond. Iedereen uit de Krimpenerwaard heeft inbreng geleverd via ansichtkaarten (ruim 500 reacties!) en mee gedacht tijdens de aftrap in april en het wereldcafé (bijeenkomst) in september. De jeugd is betrokken via een vlogwedstrijd. Stakeholders en ambtenaren zijn op verschillende momenten bij elkaar gekomen. De opgehaalde informatie is de basis voor de op te stellen omgevingsvisie.			
05.02.01	Een vitale en leefbare Krimpenerwaard die inspeelt op de diverse macro-economische transitie zoals onder andere de demografische ontwikkelingen. En de effecten daarvan op sociaal-maatschappelijk gebied, wonen, werken, recreatie etc.	Ontwikkelen Economisch platform en per kern een doelgroep gebonden overleg (o.a. ZZP-ers)	Programma Vitaliteit en Leefbaarheid. Oprichting economisch platform.
Wat hebben we gedaan? Het Economisch Platform vergadert minimaal één keer per kwartaal. Zij komen bij elkaar rondom specifieke thema's, zoals arbeidsmarkt, bereikbaarheid, duurzaamheid en innovatie en nodigt daarbij ook relevante externe partijen/deskundigen uit. Hierover leveren zij gevraagd en ongevraagd advies aan het college.			

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
05.02.02	Een vitale en leefbare Krimpenerwaard die inspeelt op de diverse macro-economische transitie zoals onder andere de demografische ontwikkelingen. En de effecten daarvan op sociaal-maatschappelijk gebied, wonen, werken, recreatie etc.	Opstellen en uitvoeren Economisch agenda	Vaststelling economische agenda (Naamgeving gewijzigd in Programmaplan economie).
Wat hebben we gedaan? Het programmaplan economie is begin 2018 door het college vrijgegeven voor consultatie. Het Economisch Platform Krimpenerwaard heeft het programmaplan besproken en kan zich goed vinden in de geschetste ambities en projecten. De projecten van het programmaplan economie zijn in 2018 uitgevoerd en hebben tot de resultaten geleid die in 05.02.04 t/m 05.08 beschreven zijn.			
05.02.04	Een vitale en leefbare Krimpenerwaard die inspeelt op de diverse macro-economische transitie zoals onder andere de demografische ontwikkelingen. En de effecten daarvan op sociaal-maatschappelijk gebied, wonen, werken, recreatie etc.	Afspraken maken met bedrijfsleven die moeten leiden tot plaatsing van meer werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt (zie ook 5.1).	
Wat hebben we gedaan? Tijdens bedrijfsbezoeken is het plaatsen van werknemers met afstand tot de arbeidsmarkt actief onder de aandacht gebracht bij ondernemers. Wij hebben 51 garantiebanen gerealiseerd. Hiermee voldoen we aan de regionale taakstelling van 30 garantiebanen. Vanuit het Leerwerkbedrijf Krimpenerwaard zijn vier pilots gestart samen met ondernemers om meer werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt te plaatsen. In 2018 hebben we als werkgever deelgenomen aan 'Kom binnen bij bedrijven' waar aandacht is voor werkzoekenden (studenten en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt).			
05.03.04	Een (digitaal) bedrijvenloket is ingericht.	Producten en diensten door ontwikkelen.	
Wat hebben we gedaan? Het uitwerken en verbeteren van het bedrijvenloket als onderdeel van de gemeentelijke website is een doorlopend proces. In 2018 is de informatie voor ondernemers op de website geactualiseerd. Ook zijn ondernemers uitgenodigd aan te geven om zaken te doen met de gemeente.			

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
05.04.01	Faciliteren ondernemers	Informeren bij ondernemers naar de behoefte aan een BIZ-regeling of bedrijfsinvesteringsfonds. Waar de behoefte is faciliteren.	Waar behoefte is faciliteren.
Wat hebben we gedaan? In 2018 is de 'Verordening bedrijveninvesteringszone Centrum Schoonhoven 2019-2023' vastgesteld. Een gemeentebreed ondernemersfonds is onderwerp van gesprek met de gezamenlijke winkeliersverenigingen en met de Ondernemerskringen Krimpenerwaard.			
05.06	Uitbreiding van bedrijventerreinen is mogelijk indien de noodzaak is aangetoond.	We monitoren de noodzaak tot uitbreiding van bestaande en aanleg van nieuwe bedrijfsterreinen.	Er is voldoende voorraad van bedrijfslocaties.
Wat hebben we gedaan? De Regionale Bedrijventerrein Strategie Midden Holland heeft tweede helft 2018 vertraging opgelopen door het uitvallen van de programmamanager. Het eerste deel van de conceptrapportage is in 2018 opgeleverd ter verdere bespreking. Na eindoplevering is inzicht in behoefte aan bedrijfslocaties.			
05.07a.03	Samen met private partijen werken aan kwalitatief hoogwaardige bedrijfsterreinen en winkelgebieden.	Uitvoering PvA Herstructurering.	Ontwikkelstrategie voor de locaties Galgoord en Schoonhoven Noord
Wat hebben we gedaan? De raad heeft op 30 januari 2018 de ruimtelijke uitgangspunten voor de herontwikkeling van Bedrijventerrein Schoonhoven-Noord vastgesteld en een voorkeursrecht gevestigd op diverse percelen in het gebied. Ook voor bedrijventerrein Galgoord Haastrecht is een herontwikkelingsplan opgesteld en voorkeursrecht op enkele percelen gevestigd. In 2018 is samen met stakeholders gestart met de verkenning van de haalbaarheid van een integrale herontwikkeling. Doel hierbij is te komen tot een stedenbouwkundige visie en een businesscase.			
05.07a.05	Samen met private partijen werken aan kwalitatief hoogwaardige bedrijfsterreinen en winkelgebieden.	Uitvoering PvA toekomstbestendige winkelgebieden	Aan winkeliers is in 2017 gevraagd om een eigen visie per winkelgebied als ook gezamenlijke totaalvisie.
Wat hebben we gedaan? Eind 2018 heeft de raad de concept retailvisie besproken. Op verzoek van de winkeliers is verdere uitvoering van de retailvisie opgeschort.			

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
05.07a.08	Samen met private partijen werken aan kwalitatief hoogwaardige bedrijfsterrinen en winkelgebieden.	Samenwerkingsagenda schoon, heel en veilig stimuleren en faciliteren.	
	De vijf werkgroepen Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) hebben hun actieplannen verder uitgevoerd. Door alle werkgroepen is een dagschouw gelopen en zijn concrete acties benoemd. In Haastrecht, Bergambacht en Schoonhoven is een avondschouw gelopen waarbij de nadruk lag op verlichting en onveilige plekken. KVO Bergambacht (Winkelgebied én Bedrijventerrein) In Bergambacht lag de nadruk in 2018 voornamelijk op het winkelgebied. Daar is men naast de schouw vooral bezig geweest om een nieuwe certificering rond te krijgen. In opdracht van de B.I.Z. zijn op het bedrijventerrein De Wetering Bergambacht alle voorbereidingen getroffen voor de realisatie van snel internet en het plaatsen van camera's zodat dit direct bij de reconstructieronde gerealiseerd kan worden. KVO Haastrecht. In 2018 zijn er in Haastrecht op basis van de schouwen (overdag, 's avonds en een eigen schouw van de ondernemers) veel kleine ergernissen opgelost. KVO Lekkerkerk. In 2018 is de audit afgenomen bij de KVO werkgroep Lekkerkerk. In Lekkerkerk zijn ondernemers aan de slag gegaan met hebben de verkeerssituatie rondom het winkelcentrum. Er is een onderzoek uitgevoerd naar een veiligere oversteekplaats Kerkweg/Talmastraat, KVO Schoonhoven. In het plan van aanpak van Schoonhoven is ingezet op betere verlichting en het sneller herstellen van defecte verlichting. De ondernemers willen elkaar gaan aanspreken op rommelige uitstallingen.		
05.07b.01	Aanbod van opleidingen en van werkzoekenden moet aansluiten op de vraag van ondernemers.	Kennisdeling tussen ondernemers en ondernemers stimuleren.	
	Wat hebben we gedaan? Vanuit het Leerwerkbedrijf Krimpenerwaard (LWK) worden vier pilots uitgevoerd samen met ondernemers om onder andere kennis te delen en samenwerking te stimuleren. Zie ook 05.07b.03. Er is deelgenomen aan de Waardborrel en 'Kom binnen bij bedrijven' dagen.		
05.07b.02	Aanbod van opleidingen en van werkzoekenden moet aansluiten op de vraag van ondernemers.	Samen met ondernemers (jaarlijks) open bedrijvendagen organiseren met aandacht voor vacatures (werkzoekenden) en opleidingen (scholieren).	
	Wat hebben we gedaan? Er is actief inzet gepleegd voor het regionale bedrijfsevenement 'Kom binnen bij bedrijven' waar 67 bedrijven uit Krimpenerwaard aan deelnamen en ongeveer 300 bezoekers zijn ontvangen.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
05.07b.03	Aanbod van opleidingen en van werkzoekenden moet aansluiten op de vraag van ondernemers.	Samen met de 4 scholen voor voortgezet onderwijs nagaan hoe (nog) meer aandacht gegeven kan worden aan techniek onderwijs.	
	Wat hebben we gedaan? Vanuit het Leerwerkbedrijf Krimpenerwaard (LWK) worden vier pilots uitgevoerd samen met ondernemers om onder andere techniekonderwijs te bevorderen. Hiervoor is in januari 2018 een convenant ondertekend door bedrijfsleven, onderwijs en gemeente. Er is een doorlopende leerlijn techniek MBO 2 op het VMBO gerealiseerd.		
05.08	Bevorderen toepassing Keurmerk Veilig Ondernemen.	Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) stimuleren en faciliteren.	
	Wat hebben we gedaan? Zie ook 05.07a.08.		
05.09.08	Een op schema liggende uitvoering van de Gebiedsovereenkomst.	Realisatie doelstellingen landbouw, natuur en recreatie.	
	Wat hebben we gedaan? In het kader van de uitvoering van de Gebiedsovereenkomst Veenweiden hebben vanuit het Programmabureau Veenweiden gesprekken plaats gevonden met grondeigenaren over zelfrealisatie en verwerving. Er zijn informatiebijeenkomsten georganiseerd en waar nodig is aan grondeigenaren ondersteuning geboden bij het maken van natuur- en bedrijfsplannen. In samenwerking en onderlinge afstemming met provincie en waterschap is er een bestemmingsplan, inrichtingsplan en een peilbesluit opgesteld. Door de gemeente is het bestemmingplan Natuurgebied Veenweiden Krimpenerwaard opgesteld. Hiervoor zijn in samenwerking met de provincie en het waterschap inloopavonden georganiseerd. Er is veel aandacht besteed aan het voortraject. Waar mogelijk zijn verzoeken en wensen van agrariërs en inwoners gehonoreerd. In 2018 is de Proeftuin Krimpenerwaard gestart. De proeftuin is een leer- en experimenteer omgeving voor agrariërs en ondernemers om in samenwerking met wetenschappers te werken aan een toekomstbestendige natuur inclusieve landbouw. In het kader van de proeftuin zijn tien projecten gestart waaronder Weidebuffet met kruiden, Adaptief bemesten en Grip op draagkracht in het veenweidegebied. Voor de promotie van streekproducten en versterken van korte ketens is het Foodfestival Proef de Krimpenerwaard ondersteund. Voor uitvoering recreatie zie programma 8, Recreatie.		
05.10.04	Toekomstbestendig buitengebied en duurzaam behouden en ondersteunen van de agrarische sector.	Uitvoering POP/Leader-programma 2015-2020.	Commitment POP/Leaderprogramma.
	Wat hebben we gedaan? In 2016 is de Lokale Ontwikkelingsstrategie door Plaatselijke Leadergroep Polders met Waarden opgesteld. In 2018 zijn geen projecten in de Krimpenerwaard uitgevoerd.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
05.10.05	Toekomstbestendig buitengebied en duurzaam behouden en ondersteunen van de agrarische sector.	Uitvoeren pilot tegengaan bodemdaling via onderwaterdrainage.	Pilot start in 2017 en loopt door in 2018 en 2019
	Wat hebben we gedaan? In 2018 is het pre-Proeftuin project Peilgestuurde Onderwaterdrainage gestart bij twee boeren in Stolwijk. Voor polder Zevender in Vlist is in samenwerking met de Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR), de agrarische natuurverenigingen en agrariërs een projectplan opgesteld voor de aanleg van 350 ha onderwaterdrainage.		
05.10.07	Toekomstbestendig buitengebied en duurzaam behouden en ondersteunen van de agrarische sector.	Promoten vernieuwend ondernemen (o.a. recreatief medegebruik).	In paraplu bestemmingsplan buitengebied worden mogelijkheden geharmoniseerd en in kader van Omgevingsvisie worden integrale keuzes voor buitengebied gemaakt.
	Wat hebben we gedaan? In 2018 is het project campererven bij (voormalig) agrarische bedrijven afgerond. Er is één campererf gerealiseerd in Haastrecht en twee geïnteresseerde agrariërs overwogen een campererf te realiseren. In het proces van de Omgevingsvisie is adaptieve landbouw en vernieuwend ondernemen actief ingebracht.		
05.12.01	Respecteren zondagsrust bij openingstijden winkels.	Opstellen winkeltijdenbeleid.	
	Wat hebben we gedaan? In 2018 is de verordening Winkeltijden vastgesteld.		
05.12.03	Respecteren zondagsrust bij openingstijden winkels.	Inventariseren en vastleggen bestaande afspraken.	Ontheffingen winkeltijden conform de nieuwe verordeningen.
	Wat hebben we gedaan? In de huidige Verordening winkeltijden Krimpenerwaard is geen ontheffingsmogelijkheid opgenomen. Wel is in artikel 2 een vrijstelling opgenomen voor de kernen Schoonhoven en Haastrecht voor ten hoogste 18 zon- en feestdagen per kalenderjaar tussen 13.00 uur en 17.00 uur. Deze dagen zijn door het college vastgesteld.		
05.12.04	Respecteren zondagsrust bij openingstijden winkels.	Steekproefsgewijs controleren op openingstijden.	Aantal uitgevoerde controles.
	Wat hebben we gedaan? Er hebben geen controles plaats gevonden. Ook zijn er geen meldingen of verzoeken gedaan voor controles.		
05.13.02	Een top-notering in de lijst van MKB-vriendelijkste gemeenten.	Actieplan uitvoeren.	
	Wat hebben we gedaan? Er is deelgenomen aan het tweejaarlijks MKB-vriendelijkste gemeente onderzoek. De uitkomst is nog niet bekend.		

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partijen draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen.

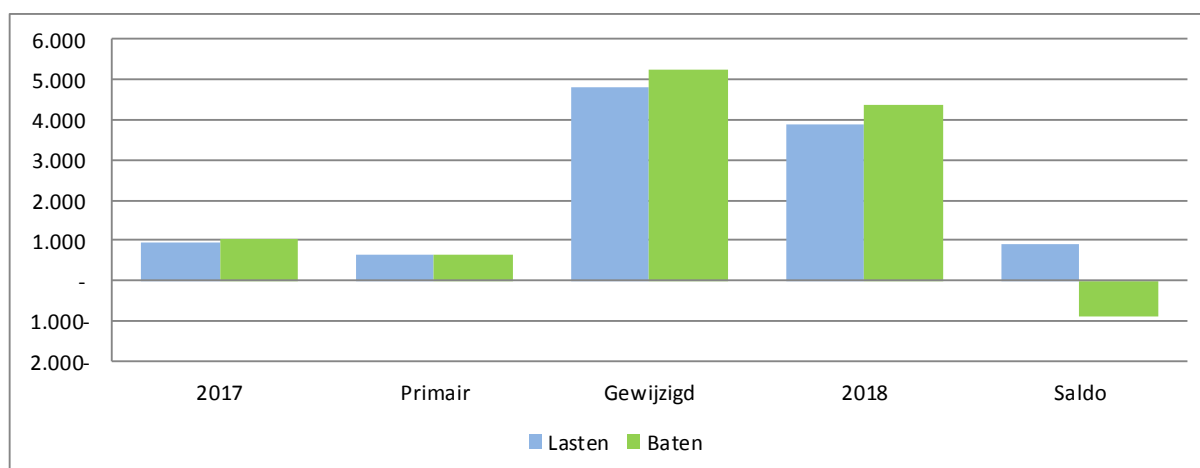
Verbonden Partijen	Doelstelling
Eneco energie NV	Eneco is één van de drie grootste energiebedrijven in Nederland. Met haar activiteiten richt ze zich op ruim twee miljoen zakelijke en huishoudelijke klanten. Zij voert een geïntegreerde distributiestrategie, die de levering van gas, elektriciteit en warmte omvat.
Oasen BV	Oasen is een drinkwaterbedrijf met als kernactiviteiten de winning, productie en levering van kwalitatief goed drinkwater aan particulieren en bedrijven. De voorzieningsgebieden liggen in het oostelijke deel van Zuid-Holland.
Stedin	De aanleg, het beheer en onderhoud van gas- en elektriciteitsnetten en het transport van gas en elektriciteit naar ca. 2 miljoen klanten.

05 Programma Economie, ondernemen en bedrijvigheid

Wat heeft het gekost?

Tabel Baten en lasten (x € 1.000,--)

	Begroting				
	Rekening	Primitief	Gewijzigd	Rekening	Saldo
	2017	2018	2018	2018	2018
Totaal lasten	954-	627-	1.720-	1.497-	223
Mutatie reserves	-	-	3.090-	2.395-	695
Totaal lasten na bestemming	954-	627-	4.810-	3.892-	918
Totaal baten	678	662	1.912	1.250	662-
Mutatie reserves	361	-	3.342	3.138	204-
Totaal baten na bestemming	1.039	662	5.254	4.388	866-
	-	-	-	-	-
Saldo programma voor bestemming	276-	35	192	247-	439-
Mutatie reserves	361	-	252	743	491
Saldo programma na bestemming	85	35	444	496	52

05 Programma Economie, ondernemen en bedrijvigheid

Tabel Lasten en baten per product (x € 1.000)

Product	Productnaam	Rekening 2017	Begroot 2018	Gewijzigd 2018	Rekening 2018	Saldo
05.01	Economie	-840	-488	-1.581	-1.338	243
05.02	Markten	-115	-140	-140	-159	-19
Totaal LASTEN		-954	-627	-1.720	-1.497	224
05.01	Economie	630	613	1.863	1.203	-660
05.02	Markten	48	49	49	47	-2
Totaal BATEN		678	662	1.912	1.250	-662
Totaal Voor bestemming		-276	35	192	-247	-438
Totaal Na bestemming		361	0	252	743	490
Resultaat		84	35	444	496	52

- = Nadeel

x € 1.000	05 Programma Economie, ondernemen en bedrijvigheid	Lasten
243	05.01 Economie	
Het positieve saldo wordt veroorzaakt door een subsidie van € 829.000 aan de Proeftuin Krimpenerwaard voor het startjaar 2018. Hiervoor was een bedrag van € 1.000.000 geraamd. Het restant van € 171.000 zal in de volgende jaren worden ingezet. Voor economie is een resterend budget van € 68.000 door vertraging in de uitvoering van het plan van aanpak voor de herontwikkeling van bedrijventerrein Schoonhoven-Noord en uitstel in het opstellen van de retailvisie.		

x € 1.000	05 Programma Economie, ondernemen en bedrijvigheid	Baten
-662	05.01 Economie	
Het negatieve saldo wordt veroorzaakt door een verwachte subsidie van € 695.000 van de provincie voor de Proeftuin Krimpenerwaard die nog niet definitief is vastgesteld.		

Krediettoelichting

Projectnaam	Afsluiten Ja/Nee	Bestuurlijke toelichting tbv jaarrekening	Begroot	Realisatie	Saldo
I0483 Opst aanpak bedrijfterrein Sch-Nrd	Nee	Haalbaarheidsonderzoek met marktpartijen is gaande	90	67	23
I0524 Proeftuin Krimpenerwaard	Nee	Project is gestart in 2018 en loopt tot en met 2020	2.940	829	2.111
Eindtotaal			3.030	896	2.134

Wat hebben we ons voorgenomen in 2018?

Op het gebied van Ruimtelijke Ordening

1. Projecten die door de voormalige gemeenten zijn geïnitieerd (opgenomen in de Regionale Agenda Wonen en vastgelegd in structuurvisies en afhankelijk van de financiële dekking vanuit de voormalige gemeenten) zetten wij onverminderd voort.
2. Wij zoeken samen met inwoners en bedrijven naar kansen en mogelijkheden. De houding van de gemeente is open en constructief, met ruimte voor nieuwe initiatieven. Wij denken, binnen kaders en algemeen belang, mee met wat er wél kan. Onder andere daarom dienen bestemmingsplannen flexibel te zijn en wordt het welstandsbeleid herijkt, waarbij wij aandacht hebben voor meer vrije bouw mogelijkheden.
3. In het karakteristieke veenweidegebied komen landbouw, natuur en recreatie allemaal tot hun recht. De uitvoering van de Gebiedsovereenkomst Krimpenerwaard 2014-2021 wordt voortvarend opgepakt. In het buitengebied zijn voldoende mogelijkheden voor agrariërs om hun bedrijf uit te breiden, en er komt ruimte om vrijkomende agrarische opstallen een andere functie te geven. Hierbij kan het toevoegen van woningen een middel zijn om het doel, behoud van een vitaal en karakteristiek buitengebied, te bereiken. Ook kunnen kleinschalige vormen van woningbouw een middel zijn om de ruimtelijke, recreatieve of sociale aspecten in het buitengebied te versterken.
4. Wij zien het buitengebied weliswaar als een herkenbare eenheid, maar er zijn lokaal ook gebied specifieke kenmerken. Dit vraagt bij het opstellen en toetsen van een bestemmingsplan ook om een gebied specifieke afweging in geval van initiatieven van inwoners en ondernemers.
5. Wij hebben bij realisatie of uitbreiding van functies (zoals wonen en werken) aandacht voor de belangen van omwonenden, en aanwezige waarden op het gebied van natuur en recreatie.
6. Wij inventariseren de karakteristieke panden ten behoeve van een monumentenbeleid.

Op het gebied van wonen

7. Woningbouw zetten wij in als instrument, gericht op vitaliteit van de kernen en toekomstige demografische opbouw van onze bevolking.
8. Woningbouwplannen die zijn opgenomen in de Regionale Agenda Wonen voeren wij uit.
9. Wij stellen binnen drie jaar een woonvisie vast waarbij wij ingaan op thema's zoals de realisatie van betaalbare woningen, het tegengaan van scheefwonen en het stimuleren van doorstroming op de woningmarkt. Hiervoor benutten wij de mogelijkheden van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap en zetten wij het instrument van startersleningen in.
10. Wij maken (prestatie) afspraken met projectontwikkelaars en woningcorporaties.

Op het gebied van Mobiliteit

11. Wij streven naar goede bereikbaarheid en goede ontsluiting van de kernen en de Krimpenerwaard als geheel. De ontsluiting aan de westkant van de gemeente is daarvoor een knelpunt. Wij gaan actief in overleg met andere overheden voor betere doorstroming van de Algeracorridor.
12. Het openbaar vervoer moet op peil blijven en waar mogelijk verbeteren. Wij treden in overleg met partijen over openbaar vervoer in verband met de dienstregelingen. Dit vereist, binnen ieders verantwoordelijkheid, een goed samenspel met de provincie en vervoersmaatschappijen.
13. Wij onderzoeken de toekomstmogelijkheden en –bestendigheid van de veerdiensten, waarbij wij aandacht hebben voor de knelpunten en de bijdrage die de veren leveren aan de ontsluiting en vitaliteit van onze gemeente.

Structuurvisie

14. Opstellen van een structuurvisie waarin de ruimtelijke ontwikkelingen worden beschreven.

Wat hebben we gedaan in 2018?

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
06.01	Lopende projecten worden voortgezet.	Woningbouwprojecten die door de voormalige gemeenten zijn geïnitieerd, opgenomen in de Regionale Agenda Wonen (RAW) en vastgelegd in structuurvisie en afhankelijk van de financiële dekking vanuit de voormalige gemeenten, zetten wij voort.	Voortgang realisatie RAW.
Wat hebben we gedaan? Zowel de Regionale Agenda Wonen (RAW) als de bijbehorende Regionale Projectenlijst Woningbouw (RPW) zijn in 2018 geactualiseerd. Groot deel van de projecten (bijvoorbeeld Molenweide en Dorpshart in Krimpen aan de Lek en Thienenland in Schoonhoven) op deze lijst zijn in voorbereiding of in uitvoering. Op basis van de voorlopige cijfers van het CBS zijn er in 2018 netto 217 woningen toegevoegd in onze gemeente. Dit is bijna 10% meer dan de ambitie van het college om per jaar 200 woningen op te leveren.			

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
06.02.01	Initiatieven van inwoners en bedrijven worden, binnen een integrale belangenafweging, positief benaderd.	Wordt onderdeel van de nota burgerparticipatie (zie 9.1). Samen met de bewoners zal gezocht worden naar oplossingen voor zaken waarvoor inwoners de gemeente benaderen, Bijvoorbeeld op gebied verkeersbeleid – bewoners zijn de beste verkeerskundige van de eigen straat.	Twee pilots worden uitgevoerd en geëvalueerd waarbij inwoners en bedrijven actief hebben meegedacht.
Wat hebben we gedaan? In 2018 zijn we gestart met het maken van een Omgevingsvisie. Hiervoor hebben we een aantal bijeenkomsten georganiseerd. De raad is in januari 2018 geïnformeerd tijdens een thema-avond. Iedereen uit de Krimpenerwaard heeft inbreng geleverd via ansichtkaarten (ruim 500 reacties!) en mee gedacht tijdens de aftrap in april en het wereldcafé (bijeenkomst) in september. De jeugd is betrokken via een vlogwedstrijd. Stakeholders en ambtenaren zijn op verschillende momenten bij elkaar gekomen. De opgehaalde informatie is de basis voor de op te stellen omgevingsvisie. In 2018 is een start gemaakt om samen met stakeholders (omwonenden, winkeliers en bedrijven) gezamenlijk door co-creatie een stedenbouwkundig plan voor het centrum van Stolwijk te ontwikkelen.			
06.02.03	Initiatieven van inwoners en bedrijven worden, binnen een integrale belangenafweging, positief benaderd.	Thema-gewijze paraplu bestemmingsplannen, o.a. vernieuwend ondernemen, wijze van bestemmen, inhoudsmaat woningen, horeca. Vooruitlopend op Omgevingsvisie en doorwerking in omgevingsplannen wordt een paraplu bestemmingsplan buitengebied opgepakt.	Wordt meegenomen in kader van de Omgevingswet.
Wat hebben we gedaan? In 2021 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. Hierop vooruitlopend is in 2018 gewerkt aan de Omgevingsvisie, die vervolgens uitgewerkt kan worden naar een Omgevingsplan. Vooruitlopend op de nieuwe wet is er daarom in 2018 gekozen geen nieuw paraplu-bestemmingsplanen uit te werken. In de Pilot Omgevingsplan Schoonhoven zijn inwoners en ondernemers van de binnenstad van Schoonhoven betrokken om te komen tot afspraken voor een sterkere binnenstad. Zo is hen ook gevraagd om invulling te geven aan de wijze waarop de gemeente hiervoor regels moet stellen of los kan laten. In 2018 is een actieve groep van o.a. inwoners en ondernemers - onder leiding van Sybilla Dekker – samen het gesprek aangegaan over de Strategische Visie Krimpenerwaard. Doel is om samen te komen tot een agenda die een beweging op gang brengt en leidt tot een nieuw toekomstperspectief voor de Krimpenerwaard: het zgn. Panorama Krimpenerwaard. Een uniek participatieproces waar we als gemeente Krimpenerwaard trots op zijn.			

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
06.07.02	Evenwichtige demografische opbouw van de bevolking - Woningvoorraad is geschikt om langer thuis te blijven wonen.	Gemeente stimuleert bewustwording en informeert over mogelijkheden.	Via diverse communicatievormen zijn inwoners geïnformeerd.
	Wat hebben we gedaan? In 2018 is gewerkt aan de uitwerking van de woonvisie, waarbij op kernenniveau een uitspraak is gedaan over de woningvoorraad. In 2018 is gestart met een onderzoek naar de Blijverslening en met de corporaties zijn mogelijkheden verkend om Langer Zelfstandig Thuis mogelijk te maken. In de Prestatieafspraken zijn daar ook afspraken over gemaakt.		
06.07.03	Evenwichtige demografische opbouw van de bevolking - Woningvoorraad is geschikt om langer thuis te blijven wonen.	Samenwerkingsagenda opstellen met o.a. (zorg)ondernemers, corporaties en gemeente.	
	Wat hebben we gedaan? In 2018 hebben we samen met de woningcorporaties en huurdersorganisaties uitvoering gegeven aan de Prestatieafspraken Wonen 2018. Een voorbeeld van een uitgevoerde afspraak is het opgestelde Convenant Voorkomingen Huisuitzettingen. Dit convenant is in goede samenwerking met de corporaties en de GGD Hollands-Midden tot stand gekomen. Daarnaast zijn we gezamenlijk gestart met het opstellen van nieuwe prestatieafspraken voor een periode van 4 jaar. Samenwerking en wederkerigheid bij het opstellen en uitvoeren van de onderwerpen vormt de kern. In de Prestatieafspraken Wonen 2019-2022 zijn afspraken gemaakt over hoe wij, maar ook de corporaties en huurdersorganisaties een bijdrage leveren aan de realisatie van onze ambities uit de Woonvisie. Thema's hierbij zijn betaalbaarheid, duurzaamheid, wonen en zorg, ouderenhuisvesting, leefbaarheid en veiligheid.		
06.08	Uitvoering van woningbouwplannen opgenomen in RAW.	Woningbouwprojecten die door de voormalige gemeente zijn geïnitieerd, opgenomen in de Regionale Agenda Wonen (RAW) en vastgelegd in structuurvisie en afhankelijk van de financiële dekking vanuit de voormalige gemeenten, zetten wij voort.	
	Wat hebben we gedaan? Zie 6.1		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
06.09a.01	Evenwichtige woningvoorraad.	Als onderdeel van het Programma Vitaliteit en Leefbaarheid (zie 5.2) het opstellen van een deelprogramma woningbouw met daarin concrete doelstellingen en meetbare indicatoren op het gebied van vitaliteit en demografie en de wijze waarop hierin door woningbouwprogramming op wordt gestuurd binnen de RAW.	Voortgangsrapportage projecten (programming, planning en financieel).
Wat hebben we gedaan? In 2018 zijn er nieuwe afspraken gemaakt in de Regionale Agenda Wonen (RAW). Het vergelijk van vraag en aanbod naar woningkwaliteit (de kwalitatieve woningvraag) heeft hierbij aandacht gekregen. Afspraken hierover zijn vervolgens uitgewerkt in de Regionale Projectenlijst Woningbouw (RPW). Op basis daarvan wordt jaarlijks een voortgangsrapportage opgesteld. Deze RPW-lijst wordt jaarlijks geactualiseerd.			
06.09b.02	Bouwen voor woonbehoefte, met een gedifferentieerd aanbod en hoge kwaliteit om migratiesaldo 0 te bereiken.	In de regio lobbyen en afstemmen over woning programming.	Aanbieders van sociale huurwoningen (boven de 20 woningen in eigendom) bieden hun woningen aan via www.wonenindekrimpenerwaard.nl .
Wat hebben we gedaan? De lokale woningcorporaties bieden hun woningen aan bij wonenindekrimpenerwaard.nl .			
06.10	Vastgestelde prestatieafspraken met alle woningcorporaties en (bij nieuwe projecten) met projectontwikkelaars.	In overleg gaan over opstellen (prestatie)afspraken na de vaststelling van een Woonvisie.	Prestatieafspraken met alle corporaties (in vervolg op Woonvisie).
Wat hebben we gedaan? In 2018 is uitvoering gegeven aan de Prestatieafspraken Wonen 2018. Daarnaast zijn prestatieafspraken opgesteld voor de periode 2019-2022.			
06.11.01	Goede bereikbaarheid en ontsluiting van de Krimpenerwaard.	Opstellen van een verkeersvisie waarin met name kern overstijgende zaken integraal worden meegenomen. Hierbij gaat het om OV, langzaam verkeer, landbouwverkeer, transport over water, toeristisch verkeer, etc.	Verkeersvisie vaststellen.
Wat hebben we gedaan? Er is een Verkeersvisie 'Naar een betere bereikbaarheid van de Krimpenerwaard' (nadere verkenning van 10 punten voor een betere bereikbaarheid) vastgesteld.			

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
06.11.02	Goede bereikbaarheid en ontsluiting van de Krimpenerwaard.	Deelnemen aan Algera-overleg.	Wij zijn zowel ambtelijk als bestuurlijk vertegenwoordigd in het platform Algeracorridor.
	Wat hebben we gedaan? De gemeente heeft deelgenomen aan het ambtelijk Algera-overleg en de bestuurder maakt deel uit van het platform Algeracorridor. Inbreng is hierdoor ingebed in dit platform.		
06.12.01	Het openbaar vervoer moet op peil blijven en waar mogelijk verbeteren.	In overleg treden met partijen over openbaar vervoer in verband met de dienstregelingen. Dit vereist, binnen ieders verantwoordelijkheid, een goed samenspel met de provincie en vervoersmaatschappijen.	De dienstregelingen worden jaarlijks tegen het licht gehouden. Wensen vanuit de bevolking worden besproken met de concessiehouders. Initiatieven van persoonsgebonden vervoer worden ondersteund.
	Wat hebben we gedaan? Wijzigingen in dienstregelingen c.q. wensen met betrekking tot het openbaar vervoer (OV) worden ingebracht in de jaarlijkse cyclus (vervoersplannen) van dienstregelingen van de verschillende OV – concessiehouders. Dit is een continue proces waarbij de vervoerder terugkoppeling geeft van de realisatie.		
06.12.02	Het openbaar vervoer moet op peil blijven en waar mogelijk verbeteren.	Scan bereikbaarheid bushaltes opstellen.	
	Wat hebben we gedaan? In 2018 is de Hoogwaardig Openbaar Vervoerlijn (R-Net) 497 (voorheen 197) tussen Schoonhoven en Gouda gestart. Er is een Belbus (na 21.00 uur) geïntroduceerd in plaats van buslijn 196 in de avonduren. Jaarlijks wordt de bezettingsgraad van alle lijnen gemonitord. Dit heeft niet geleid tot verschraving van aanbod of gebruik van het OV.		
06.13.01	In stand houden veerdiensten en versterken ontsluiting Krimpenerwaard door veren.	Onderzoek toekomstmogelijkheden en bestendigheid van de veerdiensten.	Handhaving huidige veerdiensten. Toekomstbestendigheid o.a. financiën op orde.
	Wat hebben we gedaan? Voor de in stand houding van de veren is een onderzoek gestart naar de toekomstmogelijkheden en bestendigheid van de veerdiensten in de Krimpenerwaard. Dit onderzoek is in december afgerond en dit onderzoek heeft geresulteerd in een visie op de veren.		
06.13.02	In stand houden veerdiensten en versterken ontsluiting Krimpenerwaard door veren.	Inzichtelijkheid in de knelpunten, recreatieve en vervoerswaarden van de veerdiensten en financiële bijdrage aan / betrokkenheid van de gemeente.	
	Wat hebben we gedaan? Zie 06.13.01.		

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen.

Verbonden Partijen	Doelstelling
--------------------	--------------

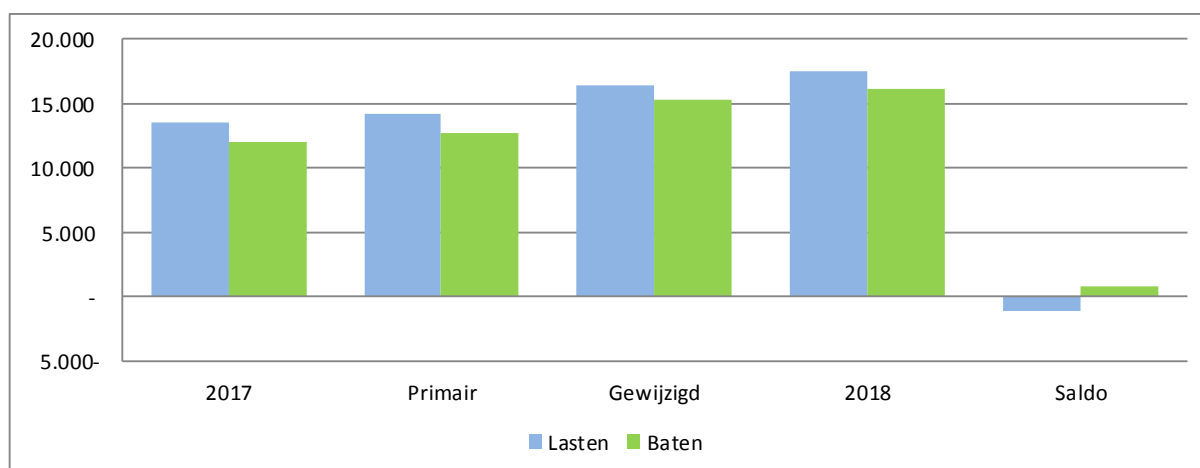
N.v.t.

06 Programma Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit

Wat heeft het gekost?

Tabel Baten en lasten (x € 1.000,-)

	Begroting				
	Rekening	Primitief	Gewijzigd	Rekening	Saldo
	2017	2018	2018	2018	2018
Totaal lasten	10.368-	13.694-	15.675-	16.240-	565-
Mutatie reserves	3.149-	582-	793-	1.289-	496-
Totaal lasten na bestemming	13.517-	14.276-	16.468-	17.529-	1.061-
Totaal baten	10.934	12.667	14.585	15.603	1.018
Mutatie reserves	1.089	25	762	551	211-
Totaal baten na bestemming	12.023	12.692	15.347	16.154	807
	-				
Saldo programma voor bestemming	566	1.027-	1.090-	637-	453
Mutatie reserves	2.060-	557-	31-	738-	707-
Saldo programma na bestemming	1.494-	1.584-	1.121-	1.375-	255-

06 Programma Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit

Tabel Lasten en baten per product (x € 1.000)

Product	Productnaam	Rekening 2017	Begroet 2018	Gewijzigd 2018	Rekening 2018	Saldo
06.01	Bestemmingsplannen	-1.323	-703	-1.507	-1.304	203
06.02	Wonen	-1.252	-427	-3.428	-2.281	1.147
06.03	Monumenten	-297	-444	-529	-478	51
06.04	Omgevingsvergunningen	-1.712	-1.373	-1.524	-1.563	-39
06.05	Grondexploitatie	-5.784	-10.747	-8.686	-10.613	-1.927
Totaal LASTEN		-10.368	-13.694	-15.675	-16.240	-565
06.01	Bestemmingsplannen	538	236	296	171	-125
06.02	Wonen	931	49	3.049	1.904	-1.145
06.03	Monumenten	21	6	6	22	16
06.04	Omgevingsvergunningen	1.306	1.155	1.918	1.964	46
06.05	Grondexploitatie	8.139	11.220	9.316	11.542	2.226
Totaal BATEN		10.934	12.667	14.585	15.603	1.018
Totaal Voor bestemming		566	-1.027	-1.090	-637	453
Totaal Na bestemming		-2.060	-557	-31	-738	-707
Resultaat		-1.494	-1.584	-1.120	-1.375	-255

- = Nadeel

x € 1.000	06 Programma Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit	Lasten
203	06.01 Bestemmingsplannen	
Het grootste verschil (€ 196.000) is ontstaan door minder uitgaven op o.a. de projecten Bergambacht Oost, Haastrecht Galgoord en Brandweerkazerne Stolwijk. De planning voor deze projecten is niet gehaald door verschillende omstandigheden (o.a. een faillissement en besluitvorming veiligheidsregio). Er zijn daardoor minder kosten gemaakt dan voorzien.		

x € 1.000	06 Programma Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit	Lasten
1.147	06.02 Wonen	
In 2018 is in het kader van de uitkoopregeling hoogspanningslijnen overeenstemming bereikt met 7 huiseigenaren. Voor 5 percelen heeft daadwerkelijk het transport in 2018 plaatsgevonden. Hierdoor is de raming in 2018 niet gehaald en zijn minder kosten gemaakt.		

x € 1.000	06 Programma Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit	Lasten
51	06.03 Monumenten	
Door herijking van het collegeprogramma en minder subsidieaanvragen voor monumenten is het bedrag van € 51.000 niet uitgegeven.		

x € 1.000	06 Programma Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit	Lasten
-1.927	06.05 Grondexploitatie	
Voor een toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen van de complexen van de actieve grondexploitaties in 2018, wordt verwezen naar onderdeel 5.2. van de Paragraaf Grondbeleid van de jaarrekening 2018.		

x € 1.000	06 Programma Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit	Baten
-125	06.01 Bestemmingsplannen	
Voor € 108.000 worden de lagere inkomsten verklaard doordat er geen gemaakte kosten aan derden zijn doorbelast. Het gaat dan om adviezen voor Ruimtelijke ontwikkelingen en milieu. Dit waren twee afzonderlijke posten, maar zijn in 2018 samengevoegd tot één post. De omvang van deze kosten is tevoren moeilijk in te schatten. Waar sprake was van doorbelasting heeft dit plaatsgevonden via de leges en anterieure overeenkomsten.		

x € 1.000	06 Programma Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit	Baten
-1.145	06.02 Wonen	
In 2018 is in het kader van de uitkoopregeling hoogspanningslijnen overeenstemming bereikt met 7 huiseigenaren. Voor 5 percelen heeft daadwerkelijk het transport in 2018 plaatsgevonden. Hieraan zijn inkomsten gekoppeld vanuit het Rijk. Hierdoor is de raming in 2018 niet gehaald en zijn minder inkomsten geboekt in 2018.		

x € 1.000	06 Programma Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit	Baten
2.226	06.05 Grondexploitatie	
Voor een toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in de complexen van de actieve grondexploitaties in 2018, wordt verwezen naar onderdeel 5.2. van de Paragraaf Grondbeleid van de jaarrekening 2018.		

Krediettoelichting

Projectnaam	Afsluiten Ja/Nee	Bestuurlijke toelichting tbv jaarrekening	Begroot	Realisatie	Saldo
I0103 Exploitatie overeenkomst Bos & Water	Nee	In 2019 wordt het openbaar gebied (specifiek: groenvoorziening) definitief opgeleverd.	80	32	48
I0104 Ontwikkeling Bovenkerkseweg	Nee	Met de omgeving wordt een stedenbouwkundig plan ontwikkeld voor centrumontwikkeling van Stolwijk. In de zomer van 2019 moet dit klaar zijn.	145	112	33
I0105 Ontwikkeling Haastrecht, Galgoord & Kleine Betuwe	Nee	Haalbaarheidsonderzoek met marktpartijen loopt. De planning richt zich op afronding van het onderzoek en besluitvorming in 2019.	146	116	30
I0108 Herinrichting Centrum Haastrecht	Ja	De herinrichting van het centrum wordt gekoppeld aan de rioolvervanging die hier ook moet plaatsvinden. Dit heeft nader onderzoek uitgewezen. Dit is niet in het oorspronkelijke plan en budget opgenomen. Volgens de huidige planning vinden deze werkzaamheden in 2021 plaats. In het nieuwe MJOP wordt dit project opgenomen.	102	96	6
I0190 Herinrichting openbaar gebied Ouderkerk a/d IJssel	ja	Het project is afgerond.	186	181	5
I0331 Ontwikkeling Molenlaan 12 Bergambacht	Nee	Openbaar gebied moet nog worden opgeleverd en overgedragen aan de gemeente.	0	-22	22
I0340 Beheerplan natuurgebied veenweiden	Nee	Ontwerpbestemmingsplan natuurgebied Veenweiden heeft in 2018 in ontwerp ter inzage gelegen. In 2019 wordt het plan naar verwachting door de gemeenteraad vastgesteld. De werkzaamheden in het kader van dit bestemmingsplan lopen tot (ver) in 2019 door.	120	87	33

I0440 Opstellen beleid horeca buitengebied	Nee	Opstellen beleid horeca buitengebied Krimpenewaard wordt in 2019 vastgesteld.	15	10	5
I0464 Verkoop HSV woningen	Nee	Project is budget neutraal. Baten en lasten zijn gelijk waardoor saldo nul is. Niet afsluiten omdat project nog niet is afgerond.	0	0	0
I0478 Implementatie verandering ruimtelijk domein	Nee	Meerjarige budgetten voor uitvoering Omgevingswet.	991	690	301
I0482 Cursus WIH Krimpenewaard	Ja	Dit krediet kan worden afgesloten, de cursus "wonen in historisch Krimpenewaard is inmiddels opgezet en onderdeel van de reguliere exploitatie.	0	-3	3
I0484 AZS terrein Schoonhoven	Nee	Het ontwikkeling van het AZS terrein is nog in voorbereiding.	0	4	-4
I0485 Tentweg Stolwijk	Nee	Tweede deel exploitatie bijdrage wordt betaald na het verlenen van de omgevingsvergunning. Deze wordt in Q1 2019 aangevraagd.	0	0	0
Eindtotaal			1.785	1.303	483

Wat hebben we ons voorgenomen in 2018?

Op het gebied van Afval

1. Wij gaan afvalscheiding optimaliseren en kiezen voor invoering van het Diftar systeem. In eerste instantie hanteren wij de frequentie (hoe vaak wordt afval aangeboden) als maatgevend voor de kosten en op termijn wordt het gewicht (hoeveel afval wordt aangeboden) maatgevend. De afvalstoffenheffing is hiermee ook afhankelijk van het aanbiedgedrag van de inwoner. Een betere afvalscheiding (waardoor het restafval afneemt) zorgt voor een lagere afvalstoffenheffing.
2. In alle kernen worden "Blipverts" (locaties voor klein chemisch en elektrisch afval) geplaatst. In nieuwbouwwijken worden ondergrondse afvalcontainers geplaatst voor aparte afvalstromen. Onderzoek naar de mogelijkheid voor ondergrondse containers in bestaande wijken gaat gepaard met reconstructie en groot onderhoud.
3. Wij onderzoeken de mogelijkheid van harmonisering van het inzamelen en verwerken van grof huishoudelijk afval en brengen de gevolgen daarvan in beeld. In dat verband onderzoeken wij of één centraal inzamelpunt binnen de gemeente haalbaar is en voordelen biedt ten opzichte van de huidige verspreid liggende afvalbrengstations.

Op het gebied van Energie en duurzaamheid

4. Wij geven het goede voorbeeld van het duurzaam gebruik van energie. Alle gemeentelijke diensten gaan daarom gebruik maken van groene stroom en van slimme verlichtingsarmaturen en led verlichting. Wij stimuleren het gebruik van duurzame energie (bijvoorbeeld collectieve inkoop van zonnecollectoren of waterkracht). De coalitie is geen voorstander van winning van fossiele brandstof in ons gebied. Grote windturbines ontsieren het landschap en alleen turbines met een hoogte die aansluit op de bebouwde omgeving en

- passen in het landschap staan wij toe.
5. Wij stimuleren het gebruik van duurzame moderne technieken bij nieuw- en verbouw, zowel bij gemeentelijk als particulier vastgoed om aan de ambitie te voldoen om energiezuinig te bouwen.
 6. Wij promoten de aankoop van eerlijke producten en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Hiervoor wordt aangesloten bij het initiatief van Fairtrade Gemeente.

Op het gebied van Verkeer

7. Wij stimuleren de bewustwording onder inwoners bij het kiezen van een vervoermiddel met als doel het autogebruik te verminderen. Daarbij geldt ook dat wij het gebruik van openbaar vervoer, door vraag en aanbod op een slimme manier met elkaar te verbinden en waardoor de dekkingsgraad kan worden vergroot. Overleggen met diverse vervoersdiensten (CVV, leerlingenvervoer e.d.) over deze mogelijkheden is daarbij noodzakelijk.
8. Wij breiden het aantal oplaadpunten voor elektrische auto's en fietsen uit.
9. Wij hanteren het nationale uitgangspunt "Duurzaam Veilig" bij verkeersmaatregelen en zoeken bij verkeersdrempels zoveel mogelijk naar alternatieven. Bij onderhoudswerken verwijderen wij verkeersdrempels tenzij er geen alternatief is om een veilige verkeerssituatie te creëren.

Wat hebben we gedaan in 2018?

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
07.02.03	Het optimaliseren van de afvalscheiding door het aanbieden van meerdere inzamelmiddelen.	Ondergrondse containers worden geplaatst voor aparte afvalstromen.	
	Wat hebben we gedaan? In 2018 zijn alle verzamelcontainers geïnventariseerd, en is Cyclus gestart met het opstellen van een nieuw locatieplan.		
07.03b.01	De papierinzameling is geharmoniseerd.	Opstellen plan van aanpak / besluitvorming Uitvoering. De harmonisatieopgave heeft een doorloop naar 2019.	
	Wat hebben we gedaan? De harmonisatie van de papierinzameling is in 2018 nog niet van start gegaan. De reden is dat de effectuering en het beheer van de nieuwe overeenkomst met Cyclus de ambtelijke capaciteit in beslag heeft genomen.		
07.04.01	Het beperken van CO2 uitstoot door zo min mogelijk energie te gebruiken.	Energiebeheer inrichten door meten, weten en sturen op energieverbruik van gemeentelijke aansluitingen.	
	Wat hebben we gedaan? We zijn begonnen met het inrichten van een energiemonitoringssysteem. Daarmee kunnen onverklaarbare pieken of verbruik gesignaleerd worden. Ook kan hiermee het verbruik via benchmarking gemonitord worden.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
07.04.02	Het beperken van CO2 uitstoot door zo min mogelijk energie te gebruiken.	Energiebesparing en duurzaam beheer in de openbare verlichting (OVL). Opstellen beheer en beleidsplan OVL. O.a. led, dimmen, aanwezigheidsdetectie, licht op maat, niet verlichten door wegdekreflectie e.d.	In 2016 beleid OVL opgesteld. In 2018 10% besparing t.o.v. 2013 in OVL (landelijke doelstelling).
	Wat hebben we gedaan? Circa 15% van de openbare verlichting is voorzien van energiezuinige LED-armaturen. Dit levert een besparing op van 11% in 2018 ten opzichte van 2013. De doelstelling is hiermee gehaald.		
07.04.03	Het beperken van CO2 uitstoot door zo min mogelijk energie te gebruiken.	Project energiebesparing gemeentelijk vastgoed.	In 2018 10% reductie CO2-uitstoot ten opzichte van 2015 voor gemeentekantoor Stolwijk en de sporthallen.
	Wat hebben we gedaan? Aan de gebouwen zijn de alle erkende (= wettelijke) maatregelen getroffen. Eén van de sporthallen is daarnaast uitgebreid geïsoleerd. Gemeentekantoor Stolwijk is voorzien van een luchtbehandelingssysteem met warmteterugwinning en een sedumdakbedekking. Voor het gemeentekantoor is de CO2 reductie in ieder geval gehaald. Tegenover de besparende maatregelen staan genormeerde besparingen waaruit de behaalde reductie blijkt. Het onderzoek naar verduurzaming gemeentelijk vastgoed (geldend voor de grootste gebouwen) is eerst in Q4 2018 afgerond en vastgesteld door het college. De maatregelen om de volledige 10% te halen (plaatsen zonnepanelen en implementatie energiemonitoringssysteem) zijn daardoor nog niet geheel uitgevoerd en heeft er voor gezorgd dat nog een kwart van de besparing door de maatregelen in 2019 gerealiseerd moet worden.		
07.04.04	Het beperken van CO2 uitstoot door zo min mogelijk energie te gebruiken.	Bewustwording projectleiders om duurzaam te bouwen.	In 2018 alleen energieneutraal bouwen bij gemeentelijke projecten.
	Wat hebben we gedaan? Er was in 2018 geen gemeentelijk bouwproject. De projectleiders van de gemeente zijn herhaaldelijk geïnformeerd en geadviseerd over de mogelijkheden van duurzaam en aardgasvrij bouwen bij bouwprojecten. De Omgevingsdienst Midden-Holland heeft een wooncorporatie geadviseerd over een duurzaam bouwplan in Gouderak.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
07.04.05	Het beperken van CO2 uitstoot door zo min mogelijk energie te gebruiken.	Stimuleren van energiebesparende maatregelen via regionaal Preventieplan ODMH.	Actualisatie Preventieplan.
	Wat hebben we gedaan? De Omgevingsdienst Midden-Holland besteedt bij bedrijfsbezoeken standaard aandacht aan energiebesparing. De term Preventieplan is niet meer actueel. De ODMH werkt nu met een 'menukaart energiebesparing bij bedrijven', die altijd actueel is. In de menukaart zijn, net als voorheen in het Preventieplan, de wettelijke taken op het gebied van energiebesparing opgenomen. Daarnaast kan de gemeente jaarlijks uit de menukaart een aantal keuzes maken. In 2018 is gekozen voor het uitvoeren van energiescans bij scholen (BO en VO). De energiescans zijn gericht op het informeren en faciliteren van scholen om energiebesparende maatregelen te treffen. In 2018 zijn 12 scholen bezocht. De scholen ontvingen na de scan een rapport met daarin onder andere energiebesparingsmaatregelen die binnen 5 jaar terug te verdienen zijn.		
07.04.07	Het beperken van CO2 uitstoot door zo min mogelijk energie te gebruiken.	Opstellen prestatieafspraken woningcorporaties over duurzaam bouwen en woning verbeteren.	In 2018 sociale huurwoningen gemiddeld label B.
	Wat hebben we gedaan? Landelijk is afgesproken dat de sociale huurwoningen in 2021 gemiddeld label B moeten hebben. De corporaties in Krimpenerwaard proberen dit eerder te realiseren, 2018 was echter niet haalbaar. De prestatieafspraken 2019-2022 zijn in 2018 ondertekend. Hierin heeft duurzaamheid een belangrijke plek gekregen. Er zijn onder anderen afspraken gemaakt over de verduurzaming van de woningen naar label B. De afspraken verschillen per corporatie. De doelstelling om de sociale huurwoningen in 2021 gemiddeld op energielabel B te brengen, is niet volledig haalbaar.		
07.04.08	Het beperken van CO2 uitstoot door zo min mogelijk energie te gebruiken.	Energiebesparing in de gebouwde omgeving door o.a. projecten op gedrag (energiecoaches geven huis-aan-huis energieadvies), wijkaanpak (energieadviezen per type woningbouw i.s.m. buurtverenigingen).	
	Wat hebben we gedaan? In 2018 is de jaarlijks terugkerende wijkaanpak uitgevoerd. Hierbij worden voor een aantal woningtypen in een wijk verduurzamingsadviezen opgesteld. Deze adviezen zijn vrij te gebruiken voor iedereen. Inwoners die hun woning willen verduurzamen krijgen advies en ondersteuning bij het kiezen van de maatregelen en het aanvragen en beoordelen van offertes. Daarnaast heeft Krimpenerwaard bij een aantal evenementen gebruik gemaakt van de duurzaamheidsbus, waar inwoners zich kunnen laten informeren over duurzaamheidsmaatregelen aan hun woning.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
07.04.09	Het beperken van CO2 uitstoot door zo min mogelijk energie te gebruiken.	Promotie van duurzaam bouwen d.m.v. digitaal duurzaam bouw loket.	
	Wat hebben we gedaan? Het duurzaam bouwloket is online en telefonisch beschikbaar voor advies over verduurzaming van de woning. Het duurzaam bouwloket heeft de wijkaanpak 2018 georganiseerd.		
07.05a.01	Wij stimuleren het opwekken van duurzame energie, bij voorkeur zo veel mogelijk regionaal opgewekt.	Uitvoeren programmaplan duurzaamheid	Eind 2017 wordt programmaplan duurzaamheid vastgesteld, dat op 1 januari 2018 in werking treedt
	Wat hebben we gedaan? In 2018 is gestart met de uitvoering van het programmaplan duurzaamheid.		
07.05a.02	Wij stimuleren het opwekken van duurzame energie, bij voorkeur zo veel mogelijk regionaal opgewekt.	In 2018 Europese aanbesteding (2019-2022) energie inkoop, verhogen percentage regionale vergroening. In 2019 loopt ons huidige energieleveringscontract af. In 2018 wordt de energielevering (gas en elektriciteit), net als de voorgaande twee keren, regionaal aanbesteed voor de periode 2019-2022. Er wordt groene energie ingekocht, waarbij de inzet is dat die gedeeltelijk lokaal is opgewekt. Incidenteel, met dien verstande dat in 2022 opnieuw een aanbesteding zal plaatsvinden voor de periode vanaf 2023.	Eind 2018 inkoop 20% regionaal vergroend.
	Wat hebben we gedaan? Omgevingsdienst Midden-Holland en acht gemeenten hebben in 2018 de levering van groene stroom en gas voor 2020 en 2021 Europees aanbesteed. Bij deze aanbesteding was het niet mogelijk 20% van het energieverbruik te vergroenen met regionaal opgewekte duurzame energie. De vraag naar regionaal opgewekte duurzame energie is namelijk groter dan het aanbod.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
07.05a.03	Wij stimuleren het opwekken van duurzame energie, bij voorkeur zo veel mogelijk regionaal opgewekt.	Stimuleren en faciliteren van energieke samenleving	Samenwerking met regionale energie initiatieven / groepen.
	Wat hebben we gedaan? Eind 2018 zijn, bij wijze van pilot, drie haalbaarheidsstudies voor zonnepanelen uitgevoerd bij bedrijven. De haalbaarheidsstudies zijn door de gemeente kosteloos aan de bedrijven aangeboden. Als deze pilot succesvol is wordt dit opgeschaald. Wij hebben financieel bijgedragen en deelgenomen aan Waardzaam. Waardzaam richt zich op reductie van de CO2-uitstoot. In de praktijk kan dat door energiebesparing of opwekking van duurzame energie. De lokale energiecoöperatie, Waardstroom, is in 2018 gestart met een postcoderoosproject voor zonnepanelen op een agrarisch gebouw. Gemeente Krimpenerwaard heeft deelgenomen aan de voorbereiding van de Regionale Energiestrategie Midden-Holland en aan de Bestuurlijke Tafel duurzaamheid.		
07.05b.02	Wij werken niet mee aan winning van fossiele brandstof in ons gebied.	In bestemmingsplannen opnemen dat conventionele gaswinning in de gemeente niet is toegestaan.	
	Wat hebben we gedaan? In geen van de bestemmingsplannen is gaswinning toegestaan.		
07.05b.03	Wij werken niet mee aan winning van fossiele brandstof in ons gebied.	Actieve opstelling / informeren van het rijk.	
	Wat hebben we gedaan? In 2018 heeft de Raad van State het beroep tegen een door de gemeente geweigerde omgevingsvergunning voor boring naar gas ongegrond verklaard. De raad is hierover geïnformeerd met een RIB.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
07.06	Stimuleren van en aansluiten bij initiatieven voor aankoop van eerlijke producten en maatschappelijk verantwoord ondernemen.	Opstellen inkoop beleid waarin ecologische en sociale omstandigheden zijn geïntegreerd. We maken een werkhandleiding en geven training hoe dit te implementeren in de organisatie. In alle aanbestedingen wordt duurzaamheid meegenomen (in eis, selectiecriteria en/of gunningscriterium. In 2017 is het inkoop- en aanbestedingsbeleid opgesteld. Daarin zijn kaders opgenomen voor duurzaam inkopen. Deze kaders worden in 2018 uitgewerkt in concrete criteria die de medewerkers bij het inkopen kunnen hanteren. Incidenteel.	In 2020 100% duurzaam inkopen
Wat hebben we gedaan? In 2018 is een duurzaam inkoopbeleid vastgesteld en ter informatie aan de gemeenteraad toegezonden. Het duurzaam inkoopbeleid is geïmplementeerd en wordt in 2019 geëvalueerd en zo nodig aangepast.			
07.07.02	Vermindering van het autogebruik en stimuleren gecombineerd vervoer.	Faciliteren particuliere initiatieven voor elektrisch vervoer.	
Wat hebben we gedaan? We onderhouden de lobby met de concessiehouders voor het openbaar vervoer (Syntus en Arriva) om verbeteringen in de openbaar vervoer-lijnen in de Krimpenerwaard te bewerkstelligen. We zetten daarbij in op Hoog Frequent Openbaar Vervoer. Voor particulieren is het mogelijk om een E-laadpaal aan te vragen. Hiermee wordt de aanschaf van elektrische auto's gestimuleerd.			
07.09.01	Veilige (verkeers)omgeving.	Bij reconstructie van wijken en straten passen we uniformiteit in verkeersmaatregelen toe volgens het principe Duurzaam Veilig.	
Wat hebben we gedaan? Uniformiteit in de toepassing van de 'ontwerprichtlijn erftoegangswegen binnen de bebouwde kom' draagt bij aan de verkeersveiligheid. Een veilige verkeersomgeving is structureel onderdeel van de planvorming en overleg met de verschillende stakeholders binnen het project.			

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
07.10.01	Waarborgen waterveiligheid en -kwantiteit.	We participeren actief in het Deltaprogramma waarbij de veiligheid voorop staat, maar we kijken ook naar het beheersbaar houden van de ruimtelijke impact op de bestaande bebouwing.	Goede communicatie naar de inwoners en het inbrengen van onze standpunten in het Deltaprogramma.
	Wat hebben we gedaan? Bestuurlijk is de gemeente vertegenwoordigd in Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden. Hier worden enkel malen per jaar onderwerpen besproken op het terrein van Zoet Water, Ruimtelijke Adaptatie en Waterveiligheid voor de lange termijn.		
07.10.02	Waarborgen waterveiligheid en -kwantiteit.	Pilot Ruimtelijk Instrumentarium Dijken (RID).	Rapportage pilot RID. Goede communicatie naar de inwoners en het behartigen van de belangen van de gemeente en haar inwoners.
	Wat hebben we gedaan? In het project Krachtige IJsseldijk Krimpenerwaard is door het HHSK de goede communicatie met heel veel keukentafel gesprekken intensief in de praktijk gebracht. Een praktische werkwijze, is dat bewoners langs de Lek en Hollandsche IJssel door de gemeente direct geïnformeerd worden over te verwachten hoogwaterstanden. Daarnaast is via media gecommuniceerd over deze onderwerpen.		
07.10.03	Waarborgen waterveiligheid en -kwantiteit.	Maatregelen Kleinschalige Wateraanvoervoorziening (tegenwoordig Klimaatbestendige WaterAanvoervoorziening).	
	Wat hebben we gedaan? Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden trekt het project in de Lopikerwaard. Eén van de wateraanvoerroutes loopt van de Lek langs onze gemeentegrens naar de gekanaliseerde Hollandsche IJssel. In 2018 is gestart met de uitwerking van een maatwerkvariant voor onder andere de stuwen/brug bij knooppunt Polsbroek (gemeente Krimpenerwaard). Het deelproject 'baggeren' en het opknappen van kaden en oevers van de gekanaliseerde Hollandsche IJssel is in 2018 opgestart.		
07.10.04	Waarborgen waterveiligheid en -kwantiteit.	Samen met het Hoogheemraadschap Krimpenerwaard wordt in het kader van het Hoog waterbeschermings-programma 3 gewerkt aan de versterking van de IJsseldijk.	Verkenning, uitwerking en realisatie (deels op grondgebied Krimpenerwaard). Afronding eerste resultaat KIJK (Krimpen ad IJssel, IJssel, Krimpenerwaard)
	Wat hebben we gedaan? Het dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard heeft op 9 oktober 2018 het definitieve voorkeursalternatief vastgesteld voor het dijkversterkingsproject KIJK, Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
07.10.05	Waarborgen waterveiligheid en -kwantiteit.	2e toetsing: projecten in uitvoering (Krimpen ad Lek) 3e toetsing: onderzoek en voorbereiding projecten Lek en HIJ.	
	Wat hebben we gedaan? De 2 ^e en 3 ^e toetsing is enkele jaren geleden al uitgevoerd door de Waterschappen. De dijken zijn getoetst en afgekeurd op dijkhoogte en stabiliteit. De versterking van de Hollandsche IJsseldijk is gepland voor 2022-2025. Voor de Lekdijk start de verkenningfase in 2019.		
07.14	Een binnen wettelijke kaders toegestane manier van onkruidbestrijding op verharding.	Een keuze maken voor de methode van onkruidbestrijding op verharding. Waarbij een afweging gemaakt zal worden tussen duurzaamheid, kosten en kwaliteit. Vanaf 2016 mag geen gebruik meer worden gemaakt van chemische middelen voor de bestrijding van onkruid.	Vastgesteld onkruidbestrijdingsplan.
	Wat hebben we gedaan? Het college heeft invulling gegeven aan de wettelijke verplichting waarbij het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen ten behoeve van onkruidbestrijding op verharding niet is toegestaan. Dit onderdeel maakt deel uit van het onderhoudscontract met de aannemer. De aannemer kiest afhankelijk van de situatie voor thermische onkruidbestrijding en het incidenteel schoffelen.		

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partijen draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen

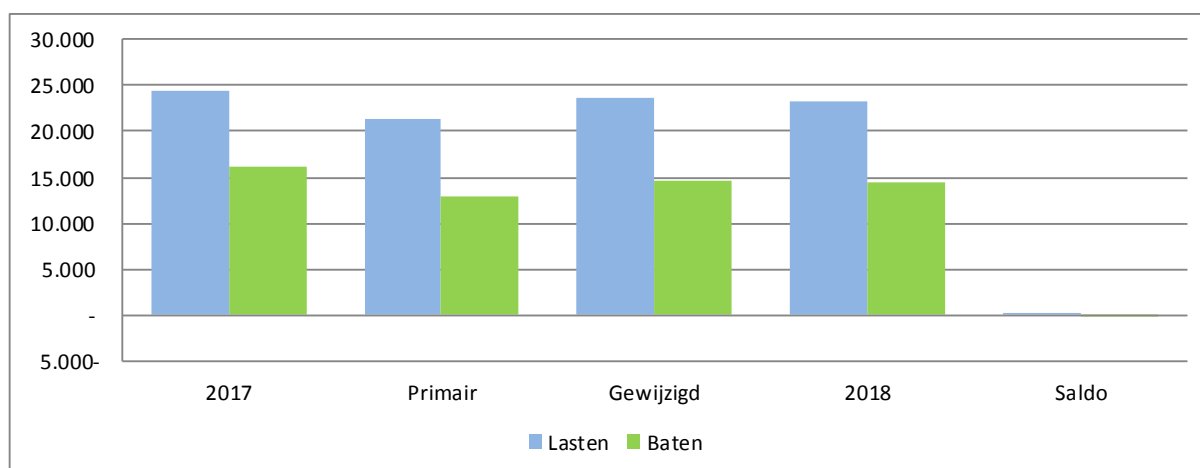
Verbonden Partijen	Doelstelling
Cyclus NV	Cyclus is belast met de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval, regionale aanbesteding van de afvalverwerking en beheer en onderhoud van inzamelmiddelen. Daarnaast geeft Cyclus proactief informatie en advies over regionaal een lokaal afvalbeleid.
Gemeenschappelijke Regeling Bureau Openbare Verlichting	Het Bureau OVL verzorgt het beheer en het onderhoud van de openbare verlichting. Ook verzorgt zij het opstellen van een bestek voor het onderhoud en de aanbesteding hiervan en is zij belast met de controle en toezicht op de uitvoering.
Omgevingsdienst Midden Holland (ODMH)	De Omgevingsdienst Midden Holland streeft er naar een bijdrage te leveren aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. De omgevingsdienst is uitvoerder van de wettelijke milieutaken, vergunningverlening en handhaving van bedrijven en ook belast met de controle en toetsing van specialistische milieu- en veiligheidsaspecten. Zo ook ten aanzien van projecten. Hoewel deze dienst ook taken op het gebied van bouw- en woningtoezicht uitvoert, maakt onze gemeente daar geen gebruik van.
Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	Het SVHW verzorgt voor de deelnemers de volgende werkzaamheden: de heffing en invordering van lokale belastingen; • de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; • de administratie van vastgoedgegevens; • het verstrekken van de vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden. Tevens verzorgt het SVHW de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) en de uitvoering van de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (WKPB).
Ingenieursbureau Krimpenerwaard	Het IBKW verleent technische adviezen waar het gaat om de beoordeling op, aanleg van wegen, straten, watergangen, rioleringen etc.

07 Programma Duurzaamheid, infrastructuur en milieu

Wat heeft het gekost?

Tabel Baten en lasten (x € 1.000,-)

	Begroting				
	Rekening	Primitief	Gewijzigd	Rekening	Saldo
	2017	2018	2018	2018	2018
Totaal lasten	22.739-	21.326-	22.086-	21.937-	149
Mutatie reserves	1.622-	-	1.503-	1.328-	175
Totaal lasten na bestemming	24.361-	21.326-	23.589-	23.265-	324
Totaal baten	13.422	12.799	12.897	12.780	117-
Mutatie reserves	2.770	168	1.646	1.647	1
Totaal baten na bestemming	16.192	12.967	14.543	14.427	116-
	-				
Saldo programma voor bestemming	9.317-	8.527-	9.189-	9.157-	32
Mutatie reserves	1.148	168	143	319	176
Saldo programma na bestemming	8.169-	8.359-	9.046-	8.838-	208

07 Programma Duurzaamheid, infrastructuur en milieu

Tabel Lasten en baten per product (x € 1.000)

Productnaam	Rekening 2017	Begroet 2018	Gewijzigd 2018	Rekening 2018	Saldo
07.01 Wegen	-7.177	-9.083	-9.333	-9.538	-204
07.02 Reiniging	-5.043	-5.085	-5.380	-5.201	179
07.03 Riolering	-8.399	-5.217	-5.307	-5.301	6
07.04 Milieu	-2.120	-1.941	-2.066	-1.897	169
Totaal LASTEN	-22.739	-21.326	-22.086	-21.937	149
07.01 Wegen	1.020	247	404	496	92
07.02 Reiniging	5.827	6.036	6.036	5.693	-343
07.03 Riolering	6.574	6.448	6.448	6.592	144
07.04 Milieu	0	68	10	0	-10
Totaal BATEN	13.422	12.799	12.897	12.780	-117
Totaal Voor bestemmin	-9.318	-8.526	-9.189	-9.156	32
Totaal Na bestemming	1.148	168	144	320	176
Resultaat	-8.169	-8.358	-9.045	-8.837	208

x € 1.000	07 Programma Duurzaamheid, infrastructuur en milieu	Lasten
-204	07.01 Wegen	
Een nadelig resultaat van ongeveer € 200.000 ontstaat door tegenvallende onderhoudskosten openbare verlichting, door een verhoging van de tarieven van de netbeheerder en als derde door een toename in de beheerkosten. Er is geen sprake van een structureel effect, omdat achterstallig onderhoud en de herstelperiode van de aannemer in 2018 is gecorrigeerd. De verwachting is dat dit geen effect heeft op de aankomende jaren.		

x € 1.000	07 Programma Duurzaamheid, infrastructuur en milieu	lasten
179	07.02 Reiniging	
Op de reiniging is in 2018 een tekort ontstaan. Dit wordt veroorzaakt door de sterk gedaalde oud papierprijs (€ 153.000) , een in de DVO te laag opgenomen hoeveelheid aantal zakken voor de inzameling van plastic en distributie hiervan (€ 58.000), de gestegen hoeveelheid restafval (€ 30.000) en de gedaalde opbrengst glas als gevolg van de recente aanbesteding in combinatie met de keuze om blik bij glas in te zamelen (€ 21.000). De verwerkingskosten van plastic (-/- € 41.000) zijn lager door een afname van de aangeboden hoeveelheid. Daarnaast een aantal kleinere afwijkingen door wijzigingen in hoeveelheden. Tekorten (door de hogere kosten én de lagere opbrengsten) worden echter gedekt uit de egalisatievoorziening. Dit wordt geboekt bij de lasten waardoor nu een positief saldo ontstaat. De egalisatievoorziening is ontoereikend om het volledige tekort te dekken. Het resterende tekort bedraagt € 837.000 - € 523.000 = € 314.000. Dat tekort komt nu ten laste van de exploitatie. Daar staat wel de dekking van een deel (€ 266.000) van de dividendinkomsten tegenover; conform de najaarsnota.		

x € 1.000	07 Programma Duurzaamheid, infrastructuur en milieu	lasten
6	07.03 Riolering	
Voor het taakveld Riolering is in 2018 minder uitgegeven. Veel rioleringen binnen de projectgebieden voor groot onderhoud zijn verzakt en hebben de levensduur bereikt. Aangezien er sprake is van een groot aantal vervangingsinvesteringen worden er minder inspecties uitgevoerd. Verder is nog geen uitvoering gegeven aan de uitbreiding van het grondwatermeetnet, evenals aan het verwerken van een groot aantal revisies in het beheerprogramma. Dit voordeel verloopt uiteindelijk neutraal omdat de budgetten die dit jaar niet gebruikt zijn wordt gestort in de betreffende voorziening.		

x € 1.000	07 Programma Duurzaamheid, infrastructuur en milieu	lasten
169	07.04 Milieu	
Het voordelig saldo is te verklaren doordat de asbesttoezichttaken niet in 2018, maar per 1 januari 2019 naar de Omgevingsdienst Midden-Holland zijn overgedragen en doordat het Collegeprogramma nog niet kon worden opgestart. De abesttoezichttaken vertegenwoordigen een bedrag van € 64.000, het collegeprogramma betreft € 100.000.		

x € 1.000	07 Programma Duurzaamheid, infrastructuur en milieu	Baten
92	07.01 Wegen	
Een voordeel van € 223.000 betreft een subsidiebijdrage van de provincie voor een bodemsanering in Krimpen aan de Lek. Dit heeft gevolgen voor het rekeningresultaat omdat in de begroting geen rekening is gehouden met deze bijdrage. Door een hogere vergoeding voor doorberekend straatwerk is een voordeel ontstaan van € 71.000. De subsidie van € 175.000 voor het masterplan "Buiten de Veerpoort" is nog niet vastgesteld waardoor een nadeel is ontstaan.		

x € 1.000	07 Programma Duurzaamheid, infrastructuur en milieu	Baten
-343	07.02 Reiniging	
De inkomsten vallen lager uit op de afvalstoffenheffing omdat er minder ledigingen en/of stortingen zijn gedaan. Dit is het gevolg van een goede afvalscheiding. Daarnaast is de opbrengst van plastic en drankkartons lager dan verwacht. Dit komt door de lagere vergoeding die de gemeenten krijgen. Dit tekort wordt (deels) gecompenseerd door een onttrekking uit de egalisatievoorziening aan de lastenkant.		

x € 1.000	07 Programma Duurzaamheid, infrastructuur en milieu	Baten
144	07.03 Riolering	
Aangezien de rioolheffing een gebruikersheffing is zie je dat meteen terug op het moment dat er minder panden leeg staan. Ook de hogere OZB-waarden bij niet-woningen zorgen voor een stijging in de opbrengst. Het aantrekken van de economie zie je dan ook terug in de hogere opbrengst.		

Krediettoelichting.

Projectnaam	Afsluiten Ja/Nee	Bestuurlijke toelichting tbv jaarrekening	Begroot	Realisatie	Saldo
I0008 Raadhuisplein	Nee	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. Enkele verkeerskundige aanpassingen worden begin 2019 gemaakt. Aansluitend wordt het project afgesloten.	3.288	3.264	24
I0010 Industrierrein Lekkerkerk	Ja	Project is afgerond en het krediet kan worden afgesloten.	1.386	1.378	9
I0026 OV vervangen buitengebied	Nee	Na het uitvoeren van een pilot is er geconstateerd dat er extra onderzoek nodig is om de areaal gegevens (die als uitgangspunt dient voor de uitwerking van dit project) is de uitvoering uitgelopen tot 2e kwartaal 2019. Op dit moment zijn de onderzoekswerkzaamheden gestart.	254	185	70

I0028 IBOR	Nee	De verschillende onderdelen van het project zijn uitgevoerd. Er resteert nog een laatste financiële afwikkeling op de onderdelen openbaar groen en openbare verlichting voor een bedrag van ongeveer €35.000. Gedurende de uitvoering van het project heeft bijstelling van het krediet plaatsgevonden welke door een efficiëntere werkwijze niet volledig benodigd is uitgenut.	14.846	14.094	752
I0033 Riolering ijsveldijk noord	Nee	Samen met Oasen, Stedin en Rekam wordt aan het vervangingsplan gewerkt voor de kabels en leidingen tussen Ouderkerk aan den IJssel en de Lageweg. In verband met het dijkversterkingsproject KIJK is het HHSK aangehaakt. Vanwege de complexiteit van dit project in samenhang met het dijkversterkingsproject is voortijdige realisatie niet haalbaar gebleken. Wel zijn de voorgenomen voorbereidende onderzoeken en verkenningen uitgevoerd. Op basis van de resultaten wordt binnenkort een definitief tracé uitgewerkt.	1.804	144	1.660
I0038 Bilderdijkstraat /-hof	Nee	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. Administratieve afronding van het project vindt plaats in het eerste kwartaal 2019 .	1.259	1.202	57
I0050 Duurzaam veilig Lekdijk	Nee	Het krediet kan niet worden afgesloten, omdat er nog fysieke verkeersmaatregelen moeten worden getroffen op het gedeelte Dijklaan.	63	35	28
I0066 Industrierrein Stolwijk	Ja	Project is naar tevredenheid van bedrijven opgeleverd.	5.608	5.575	33
I0067 Civiele kunstwerken Stolwijk	Nee	Door het vergunningenproces bij het waterschap en afstemming met stakeholders is de start van de werkzaamheden niet gehaald. In eerste instantie was de planning om het werk af te ronden in het 4e kwartaal van 2018 en deze is nu verplaatst naar het 2e kwartaal van 2019.	236	215	21
I0068 Recons Bredeweg/Bergvliet Zuid	Nee	Het resterende deel van het project wordt gekoppeld aan het project Agterpoort. Verwachting is dat het resterende deel van het project na afronding van het project Agterpoort uitgevoerd kan worden.	942	609	333
I0069 Renovatie Dorp Vlist	Ja	Project is afgerond en het krediet kan worden afgesloten.	601	586	15
I0075 Centrum Stolwijk	Nee	De laatste fase van het project, het herinrichten van de Populierenlaan wordt in het voorjaar van 2019 uitgevoerd. De overige fases zijn gereed.	1.310	1.098	213
I0078 Groenhove & Kerspelpad Stolwijk	Nee	Project is in voorbereiding, planning is om tijdens de zomerstop van de voetbal in 2019 de werkzaamheden uit te voeren.	460	16	443
I0080 Renovatie centrum Haastrecht	Nee	De herinrichting van het centrum wordt gekoppeld aan de rioolvervanging die hier ook moet plaatsvinden. Dit heeft nader onderzoek uitgewezen. Dit is niet in het oorspronkelijke plan en budget opgenomen. In het nieuwe MJOP wordt dit project opgenomen en (bij)geraamd. Vooruitlopend op de integrale renovatie vindt na overleg met stakeholders enkele noodzakelijke kleinschalige	1.077	378	699

		werkzaamheden aan o.a. het straatwerk plaats, om het centrum tot dat moment begaanbaar te houden.			
I0081 Beleidsplan civiele kunstwerken	Nee	De werkzaamheden zijn gestart en lopen door in 2019.	15	0	15
I0083 Beheerplan openbare verlichting	Nee	Door een extra onderzoek naar de basisgegevens die nodig zijn voor de invulling van de uitwerking van het beheerplan is deze uitgesteld en zal verder uitgewerkt worden in 2019.	81	55	26
I0098 Renov minigemalen Stw & Haastrecht	Nee	Het project is besteksklaar en wordt in januari 2019 aanbesteed.	1.415	50	1.365
I0125 Parkeerterr. Dijklaan bij watertoren	Ja	De parkeerplaats op het terrein van de watertoren wordt niet meer aangelegd. Wel zijn diverse verkeers- en parkeermaatregelen uitgevoerd, waaronder het parkeerterrein bij Molenaar.	747	635	112
I0127 Asfalteren Bonrepas, Slangeweg eo	Nee	In afwachting van de dijkversterking van het hoogheemraadschap. Het asfalteren zal aansluitend hierop moeten worden uitgevoerd.	477	17	460
I0136 Dijklaan zuid (wegen)	Nee	In 2019 volgt proef met tijdelijke afsluiting Dijklaan.	155	135	20
I0142 Wandelpad Ammerstol	Nee	Uitwerking ommetje Ammerstol is opgepakt. Hiervoor moeten gronden worden aangekocht van PZH. Na aankoop kan worden aangevangen met planvorming.	13	0	13
I0145 Parkeerpl. Kon. Julianastr Bkw	Ja	Het is niet gelukt de benodigde grond voor dit project aan te kopen. Er kan hierdoor geen parkeervoorziening gerealiseerd worden, dus geld is niet meer nodig.	23	3	20
I0150 Oosterhoef/Bomenbuurt	Nee	Project bevindt zich in de nazorg fase.	1.300	1.058	242
I0155 Ren riol Lekdijk OHogedijk Prov wg	Ja	Project is afgerond en het krediet kan worden afgesloten.	430	363	68
I0157 Vervangen persriool Ambachtstraat	Nee	Maakt onderdeel uit van bedrijven terreinen en maakt onderdeel uit van het bestek reconstructie bedrijventerrein welke op dit moment in uitvoering is.	162	97	65
I0166 Expl. overeenk. bedr.terr. Nw.Weter	Nee	Uitvoering loopt nog. Oplevering bouw- en woonrijp maken staat gepland voor 2019.	-200	-510	310
I0169 Project Centrum Oost	Nee	Uitvoering loopt. Verwachting oplevering begin 2019.	964	744	221
I0172 Rotonde N210-Nieuwe Wetering	Nee	Op 1 juli 2019 wordt de rotonde De Wetering opgeleverd.	1.250	409	841
I0192 Rotonde Hortensialaan Stolwijk	Nee	Krediet moet beschikbaar blijven. Er is onderzoek uitgevoerd naar de kruising Koolwijkseweg/N207 en daaruit bleek dat dit geen alternatieve optie is voor een (tweede en goede) verkeerskundige ontsluiting van de woonkern Stolwijk.	1.500	39	1.461

I0195 Herinrichting Boerhaavelaan	Nee	De herinrichting van het park Boerhavelaan is in 2018 opgestart en wordt in 2019 afgerond.	1.463	1.245	218
I0199 Reconstr bedr terrein Wetering BAB	Nee	Werk is in uitvoering.	2.982	1.150	1.832
I0311 Van Leeuwenhoekstr, Madame Curieh.	Nee	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. Administratieve afronding van het project vindt plaats in het eerste kwartaal 2019 .	1.394	1.351	43
I0319 Masterplan Buiten de Veerpoort	Nee	De tweede fase Buiten de Veerpoort is voorbereid. De aanbesteding van de waterbouwkundige werken heeft op 19 december 2018 plaats gevonden. De herinrichting van het plein en het aanpassen van de Noodhaven start in het voorjaar van 2019	2.952	1.520	1.432
I0322 Openbaar groen stadspark	Nee	In 2019 moeten nog enkele herstel werkzaamheden aan de bomen worden uitgevoerd.	75	62	13
I0325 Renovatie kademuren Oude Haven	Nee	Project nagenoeg opgeleverd. Verwacht worden nog facturen voor de verlichting en nazorg	3.786	3.715	71
I0326	Nee	Zie toelichting i.0319	0	40	-40
I0373 Vervangen fiets- en voetbruggen	Nee	Project is uitgevoerd en technisch gereed. Financiële afwikkeling vind plaats in 2019, aansluitend wordt het project afgesloten.	93	81	12
I0374 Vervangen inventaris 3 Maenen	Ja	Project is afgerond en het krediet kan worden afgesloten.	26	23	3
I0379 Riolering ZWR woningen	Nee	De uitvoering van dit project is meerjaarlijks. Er moeten nog 2 ZWR-woningen inclusief rioolaansluiting worden gerealiseerd.	111	41	70
I0400 Ontwikkeling Bakwetering OUD	Nee	Zorgpartners wenst in 2019 haar woningbouw plannen uit te voeren op de locatie Geerestein in Ouderkerk aan den IJssel. Dit krediet kan gebruikt worden voor de herinrichting van de Bakwetering en de aangrenzende percelen.	150	91	59
I0407 Revitaliseren winkelcent noord SCH	Nee	Eind 2018 is overeenstemming bereikt over de verdere ontwikkeling van het project, ic. Nieuwbouw lidl en wo.	333	-9	342
I0408 Infrastructuur moskee Schoonhoven	Nee	De werkzaamheden van de moskee zijn nog niet afgerond. De gemeente kan de herinrichting van de openbare ruimte pas uitvoeren nadat de moskee gereed is met de bouwwerkzaamheden.	100	31	69
I0412 Openbare verlichting 2015	Nee	Project is uitgevoerd en technisch gereed. Financiële afwikkeling vind plaats in 2019, aansluitend wordt het project afgesloten.	212	41	171
I0421 Dorpshart Krimpen ad Lek	Nee	In 2019 moeten nog enkele werkzaamheden, waaronder realisatie parkeerkoffer, worden uitgevoerd. Aansluitend wordt het project afgesloten.	966	579	388
I0422 Planmatig klein ond.openverh.Vlist	Nee	Deze werkzaamheden aan asfaltverhardingen zijn over meerdere jaren uitgevoerd, waarvan in 2019 het laatste deel wordt gedaan.	120	90	30

I0424 Planmatig onderh OV Vlist	Nee	Uitvoering loopt door in 2019.	25	0	25
I0428 Vlisteweg Schoonhoven	Nee	Project is in uitvoering. Verwachting is dat het project in het tweede kwartaal 2019 kan worden opgeleverd. Aansluitend vindt de administratieve afronding van het project plaats.	829	373	456
I0445 Onderhoud drukriolering/gemalen SC	Nee	Ingenieursdiensten zijn 4 december 2018 gegund. Uitvoering en oplevering in 2019.	400	4	396
I0447 Baggerwerkzaamheden 2017	Nee	Het baggerproject is op 22 november 2018 aanbesteed. Vanaf medio januari 2019 wordt uitvoering gegeven aan het project. Het werk wordt uitgevoerd door Den Hartog en Zonen B.V uit Oudewater.	158	54	104
I0448 Groot onderhoud asfaltwegen	Nee	Er worden enkele onderzoeken uitgevoerd, de hieruit volgende werkzaamheden worden in 2019 ingepland.	31	3	28
I0449 Vervangen civiele kunstwerken 2017	Nee	Uitvoering loopt door in 2019.	17	0	17
I0450 OV Verv niet toegestane armaturen	Nee	Uitvoering is gestart en loopt aankomende jaren door. Dit is een onderdeel van een project wat uitgevoerd wordt over meerdere jaren. In 2021 zal het project financieel worden afgehandeld.	175	7	168
I0451 Opstellen nieuwe wegenlegger	Nee	De wegenlegger is concept klaar en toegestuurd aan alle belanghebbenden. Op basis van de binnengekomen reacties kan de wegenlegger begin 2019 worden vastgesteld en worden toegezonden aan de provincie Zuid-Holland.	100	21	79
I0453 Beheerplan kunstwerken 2017	Nee	Project is uitgevoerd en technisch gereed. Financiële afwikkeling vindt plaats in 2019, aansluitend wordt het project afgesloten.	120	117	3
I0455 Verv riolering Kadijkselaan BAB	Nee	Ingenieursdiensten zijn 2 oktober 2018 gegund. Uitvoering en oplevering in 2020.	670	24	646
I0457 Riolering Opperduit 5-11 Lekkerk	Nee	Uitvoering en oplevering in 2019.	150	24	126
I0459 Voorbereidingskosten proj riolerin	Nee	De voorbereiding van projecten loopt door in 2019	165	10	155
I0460 Openbare verlichtingskasten	Nee	Uitvoering is gestart en loopt aankomende jaren door. Dit is een onderdeel van een project wat uitgevoerd wordt over meerdere jaren. In 2021 zal het project financieel worden afgehandeld.	175	57	118
I0461 KW Voorbereidingskosten projecten IBOR	Nee	De voorbereidingskosten zijn verdeeld aan de individuele investeringskredieten van de projecten.	144	0	144
I0463 Hugenholtzstraat / Europalaan	Nee	Dit project is in uitvoering en is halverwege 2019 gereed.	906	155	751
I0467 Reconstructie Hoofdstraat KR	Nee	Vanuit de GREX dorpschart Krimpen zijn en worden werkzaamheden voor het IBOR uitgevoerd. Het krediet maakt onderdeel uit van deze GREX en wordt hieraan toegevoegd voor verdere uitvoering 2019.	130	45	85

I0470 Schoolstraat	Nee	In samenspraak met de bewoners is een concept ontwerp voor de herinrichting gemaakt en zijn de nodige onderzoeken uitgevoerd voor het ontwerpen van een nieuw rioolstelsel. In het eerste kwartaal van 2019 zal het definitieve ontwerp worden aanbesteed waarna het project wordt uitgevoerd.	1.148	65	1.083
I0471 Agterpoort - wegen voorbereiding	Nee	Project is in uitvoering. De verwachting is dat het werk in het tweede kwartaal 2019 aanbesteed wordt en dat het werk in het vierde kwartaal kan starten.	3.824	140	3.684
I0472 Steinsedijk - wegen voorbereiding	Nee	Door wijziging van de waterwet wordt het beheer en onderhoud van het dijklichaam overgedragen naar de gemeente. Vanwege de slechte staat van het dijklichaam wordt met het hoogheemraadschap Rijnland onderhandeld over een afkoopsom voor het achterstallig onderhoud. Het groot onderhoud van de rijbaan is in afwachting van duidelijkheid over de aanpak van het achterstalling onderhoud van het onderliggend dijklichaam.	693	23	670
I0473 Lorentzweg - wegen voorbereiding	Nee	Project is nog in voorbereiding en de uitvoering loopt door.	2.333	104	2.229
I0474 Middelgr onderh riolering voorber.	Nee	Project is nog in voorbereiding en de uitvoering loopt door.	1.453	32	1.421
I0475 Middelgroot onderhoud wegen voorb.	Nee	Er zijn nog diverse werkzaamheden in voorbereiding, deze worden medio 2019 uitgevoerd.	200	100	100
I0487 Gedragsbeïnvloeding verkeer	Nee	Krediet moet beschikbaar blijven. Betreft hier gereserveerde bedragen die bij het ROV gedeclareerd kunnen worden voor vergoeding. De scholen zijn aan zet en als ze geen projecten indienen dan worden er ook geen uitgaven gedaan.	0	1	-1
I0493 Parkeerplaats hockey terrein	Ja	Het project is afgerond. De onderschrijving is ontstaan doordat in de raming rekening gehouden is met mogelijke risico's die zich niet hebben voorgedaan.	70	50	20
I0497 Harm./lev. papier-karton container	Nee	Wegens beperkte personele capaciteit is dit project wat vertraagd, maar gaat in 2019 uitgevoerd worden.	600	0	600
I0500 Vervangen wagenpark	Nee	Europese aanbesteding heeft plaatsgevonden. De levering (en de afrekening) van de voertuigen vindt plaats in 2019.	2.056	0	2.056
I0511 Project ondergrondse containers	Nee	Wegens beperkte personele capaciteit is dit project wat vertraagd, maar gaat in 2019 uitgevoerd worden.	271	0	271
I0519 Middelgroot onderhoud kunstwerken	Nee	De werkzaamheden zijn gestart en lopen door in 2019.	285	0	285
I0522 Koninginneweg - Riolering	Nee	Project is technisch gereed. Administratieve afronding vindt plaats in het eerste kwartaal 2019 .	277	239	38

I0531 IJsseldijk Noord rioolput en pomp	Nee	Het definitief ontwerp is in voorbereiding. Het werk wordt in de loop 2019 aanbesteed en uitgevoerd.	171	4	167
I0535 Aan de Dwarssloot eo	Nee	De werkzaamheden zijn gestart en lopen door in 2019.	70	20	51
I0536 Poorthuisstraat	Nee	De werkzaamheden zijn in voorbereiding c.q. gestart en lopen door in 2019.	84	6	78
I0537 De Elzen eo	Nee	De werkzaamheden zijn in voorbereiding c.q. gestart en lopen door in 2019.	127	20	108
I0538 Dreef & Westeinde	Nee	De werkzaamheden zijn in voorbereiding c.q. gestart en lopen door in 2019.	129	26	103
I0539 Rembrandtstraat	Nee	De werkzaamheden zijn in voorbereiding c.q. gestart en lopen door in 2019.	106	14	91
I0540 Voorgracht	Nee	De werkzaamheden zijn in voorbereiding c.q. gestart en lopen door in 2019.	31	6	26
I0541 Weidestraat	Nee	De werkzaamheden zijn in voorbereiding c.q. gestart en lopen door in 2019.	35	20	15
Eindtotaal			74.389	43.685	30.703

Wat hebben we ons voorgenomen in 2018?

1. Wij stellen een programma voor gebiedspromotie op om recreanten en toeristen uit de (verre) regio te informeren over hetgeen onze gemeente te bieden heeft. Dat doen wij onder andere op basis van ons unieke en karakteristieke landschap en de diversiteit van de kernen waaronder Schoonhoven Zilverstad.
2. Ten behoeve van het opstellen van dit programma organiseren wij netwerkbijeenkomsten met (recreatie)ondernemers. De promotie van streekproducten dient daarin een stevige positie te krijgen. Ook de realisatie van (digitale)informatiepunten kan onderdeel zijn van het programma voor gebiedspromotie. Omdat ook de Gebiedsovereenkomst Krimpenerwaard 2014-2021 kansen biedt voor recreatie en toerisme dienen beide plannen op elkaar te worden afgestemd.
3. Wij stimuleren kleinschalige overnachtingsmogelijkheden in het buitengebied.
4. Recreatieve routes, zoals fiets-, wandel-, kano-, fluisterboot en 3 pk,- schaats-, skeeler en ruiterroutes verdienen ontwikkeling.
5. Wij stellen een vaarverordening op om de ontwikkeling van recreatie en toerisme te stroomlijnen met andere gebruikers.
6. De inkomsten uit de toeristenbelasting zetten wij in ten gunste van de sector en worden benut voor de gemeentelijke inzet ten aanzien van het programma gebiedspromotie.
7. Wij willen één aanspreekpunt om alle ontwikkelingen en activiteiten op het gebied van recreatie en toerisme samen te brengen.
8. Wij maken een subsidiescan om de mogelijkheden te onderzoeken van (extra gelden) voor onze regio op het gebied van recreatie en toerisme.

Wat hebben we gedaan in 2018?

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
08.01	Gemeente Krimpenerwaard (inter)nationaal bekend als 'sterk en uniek merk' in het bijzonder op toeristisch en recreatief gebied en daarnaast op het bredere vlak (recreatie, wonen, werken, cultuur en sport). • Grote naamsbekendheid van de Gemeente; • Vergroting van het aantal recreanten, toeristen en overnachtingen; • Vergroting van het aandeel arbeidsparticipatie in de recreatieve sector. • Vergroting van het aandeel recreatie in het BNP Krimpenerwaard.	Als onderdeel van het gemeente brede Programma Vitaliteit en Leefbaarheid (5.2) opstellen van deelprogramma voor de gebiedspromotie Krimpenerwaard die de naamsbekendheid van de Krimpenerwaard versterkt op de terreinen recreatie, wonen, werken, cultuur en sport. Het deelprogramma omvat o.a. de volgende onderdelen: - Opstellen gebiedsmarketingstrategie; - Digital Marketing en social media "Verbonden partijen" bevorderen/bundelen.	Toename aantal toeristen. Vijf nieuwe activiteiten. Eén aanspreekpunt.
Wat hebben we gedaan? In 2018 zijn verschillende acties uit het programma gebiedspromotie uitgevoerd. De belangrijkste hiervan is de oprichting van de Stichting Krimpenerwaard Marketing en Promotie (SKMP). De stichting heeft in samenwerking met stakeholders een transitieplan opgesteld. In 2018 zijn met de verbonden partij Groenalliantie communicatie-afspraken gemaakt over de promotie van de gebieden die zij in bezit hebben. Tevens is in 2018 het programma gebiedspromotie afgerond.			
08.02.03	Gebiedspromotie om recreanten en toeristen uit de (verre) regio te informeren over hetgeen onze gemeente te bieden heeft en versterken recreatieve mogelijkheden.	Organiseren netwerkbijeenkomsten in de gemeente, samenwerken met Groenalliantie, Gouwe-Wiericke, Rijn- en Veenstreek, Provincie en Groene Hart.	Er zijn twee netwerkbijeenkomsten per jaar.
Wat hebben we gedaan? Er zijn meerdere netwerkmomenten geweest, grootschalig en kleinschalig. Het toeristisch seizoen is traditiegetrouw geopend met een grote netwerkbijeenkomst.			
08.03.01	Versterken kleinschalige overnachtingsmogelijkheden in het buitengebied.	Samen met promotieteam in kaart brengen en onderzoek doen naar overnachtingsmogelijkheden.	In beeld brengen overnachtingsmogelijkheden.
Wat hebben we gedaan? In 2018 is het project campererven uitgevoerd (zie 08.03.02).			

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
08.03.02	Versterken kleinschalige overnachtingsmogelijkheden in het buitengebied.	Stimuleren kleinschalige overnachtingsmogelijkheden in het buitengebied.	
	Wat hebben we gedaan? Er is actief ingezet op het stimuleren van camperplekken bij agrariërs met het concept Campererf. Er is veel enthousiasme onder agrariërs. Veel ondernemers nemen het realiseren van camperplaatsen in overweging. In 2018 zijn op één boerderij vier camperplekken gerealiseerd. De bestaande campings hebben ook ingezet op camperplaatsen. Daarnaast wordt waar mogelijk meegewerkt aan het vergunnen van kleinschalige overnachtingsmogelijkheden.		
08.04.02	Ontwikkelen en versterken recreatieve routes.	Onderzoek en versterken ruimtelijke kwaliteit langs recreatieve routes als onderdeel van de ontwikkelvisie buitengebied / structuurvisie (5.10).	Wordt meegenomen in Omgevingsvisie
	Wat hebben we gedaan? Dit wordt meegenomen bij het opstellen van de Omgevingsvisie.		
08.07	Zorgen voor één aanspreekpunt voor recreatie en toerisme.	Faciliteren en ondersteunen dat organisaties zich verenigen in een rechtspersoon en zich ontwikkelen als aanspreekpunt recreatie & toerisme in de Krimpenerwaard.	In 2016 is er één aanspreekpunt voor recreatie & toerisme in de Krimpenerwaard. Vanaf 2018 is er één uitvoeringsorganisatie.
	Wat hebben we gedaan? In 2018 is een grote stap gemaakt naar het hebben van één uitvoeringsorganisatie. Er is een transitieplan gemaakt door stakeholders en Stichting Krimpenerwaard Marketing en Promotie (SKMP) is opgericht. De stichting is de koepel voor gebiedsmarketing en het aanspreekpunt voor activiteiten op het gebied van recreatie en toerisme.		

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partijen draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen.

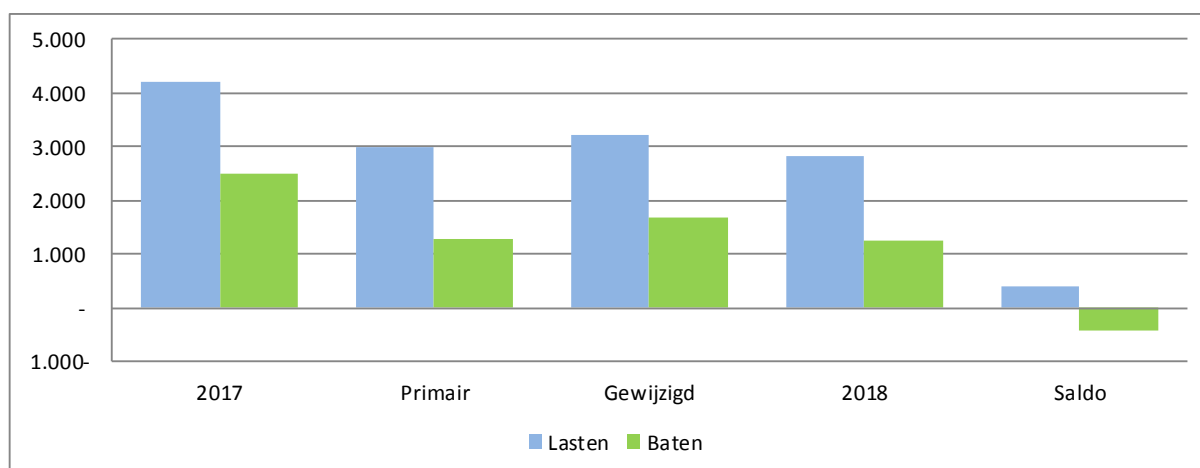
Verbonden Partijen	Doelstelling
Groenalliantie	De Groenalliantie heeft als doel om de bovengemeentelijke belangen inzake het beheer en de ontwikkeling van groengebieden binnen het werkgebied te versterken. Hierin begrepen is het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten van en de biodiversiteit binnen de groengebieden, alsmede de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht daarvan.
Veerdienst Schoonhoven	De veerdienst is voor de instandhouding, beheer en exploitatie van de veerdienst over de Lek tussen Schoonhoven en Gelkenes en de veerdienst tussen Gouderak en Moordrecht.

08 Programma Recreatie en toerisme.

Wat heeft het gekost?

Tabel Baten en lasten (x € 1.000,-)

	Begroting				
	Rekening	Primiteif	Gewijzigd	Rekening	Saldo
	2017	2018	2018	2018	2018
Totaal lasten	3.732-	2.980-	3.029-	2.619-	410
Mutatie reserves	457-	-	200-	200-	-
Totaal lasten na bestemming	4.189-	2.980-	3.229-	2.819-	410
Totaal baten	1.804	1.146	1.323	904	419-
Mutatie reserves	698	121	349	349	-
Totaal baten na bestemming	2.502	1.267	1.672	1.253	419-
	-				
Saldo programma voor bestemming	1.928-	1.834-	1.706-	1.715-	9-
Mutatie reserves	241	121	149	149	-
Saldo programma na bestemming	1.687-	1.713-	1.557-	1.565-	8-

08 Programma Recreatie en toerisme.

Tabel Lasten en baten per product (x € 1.000)

Product	Productnaam	Rekening 2017	Begroot 2018	Gewijzigd 2018	Rekening 2018	Saldo
I08.01	Havens & veerdiensten	-422	-459	-473	-516	-43
08.02	Musea	-138	-179	-265	-271	-6
08.03	Recreatieve voorzieningen	-3.171	-2.341	-2.291	-1.832	459
Totaal LASTEN		-3.732	-2.980	-3.029	-2.619	410
I08.01	Havens & veerdiensten	314	302	308	332	23
08.02	Musea	0	11	3	0	-3
08.03	Recreatieve voorzieningen	1.490	833	1.012	573	-439
Totaal BATEN		1.804	1.146	1.323	904	-418
Totaal Voor bestemming		-1.928	-1.834	-1.706	-1.715	-8
Totaal Na bestemming		241	121	149	149	0
Resultaat		-1.686	-1.713	-1.557	-1.565	-8

- = Nadeel

x € 1.000	08 Programma Recreatie en toerisme	Lasten
459	08.03 Recreatieve voorzieningen	
Bij zowel Multifunctionele Accommodatie (MFA) De Spil als MFA Het Rak zijn de uitgaven huur/servicekosten en onderhoud gebouwen € 468.000 lager dan begroot. Dat komt door de wijziging van beheer. Voorheen voerde de gemeente de administratie van deze panden, en waren daarom de totale uitgaven van die panden in de gemeentelijke begroting opgenomen. Inmiddels worden beheer en onderhoud door de respectievelijke Verenigingen van Eigenaren (VVE) uitgevoerd. De gemeente heeft nu alleen nog kosten voor haar eigen deel in de vorm van een factuur van de VVE.		

x € 1.000	08 Programma Recreatie en toerisme	Baten
-439	08.03 Recreatieve voorzieningen	
Tegenover deze mindere uitgaven staan ook minder inkomsten. De andere deelnemers in de VVE betalen immers niet meer aan de gemeente als administrateur van de panden, maar aan de VVE. Kapitaallasten werden voor Spil en Rak ook via 'huur' verrekend met onderwijs. Vanaf begroting 2019 zijn die kapitaallasten rechtstreeks op het product onderwijshuisvesting geboekt.		

Krediettoelichting

Projectnaam	Afsluiten Ja/Nee	Bestuurlijke toelichting tbv jaarrekening	Begroot	Realisatie	Saldo
I0435 Verlengen Veerstoep BAB	Nee	Het verlengen van de Veerstoep in Bergambacht is noodzakelijk door de bouw van een overnachtingshaven door Rijkswaterstaat (RWS). Het krediet is noodzakelijk als bijdrage aan RWS om de overnachtingshaven en verlenging van de Veerstoep uit te voeren. Uitvoering heeft nog niet plaatsgevonden omdat RWS allerlei procedures moet doorlopen (o.a. Raad van State) om tot realisatie over te kunnen gaan.	366	17	349
I0468 Wandelverbinding Kwakels-Lekdijk	Nee	Project is uitgevoerd. Financiële afwikkeling in verband met subsidie provincie Zuid-Holland vindt in 2019 plaats.	0	0	0
Eindtotaal			366	17	349

Wat hebben we ons voorgenomen in 2018?

1. Wij gaan actief de dialoog aan met onze inwoners, bedrijven, kerken en maatschappelijke instellingen uit de kernen. Waar dat kan, gaan wij beleid in gezamenlijkheid vormgeven of afstemmen met deze partijen.
2. Bestuurlijke drukte gaan wij zoveel mogelijk reduceren. Korte communicatielijnen tussen gemeente, inwoners en ondernemers zijn een uitdaging voor de nieuwe gemeente.
3. Het gemeentebestuur is zichtbaar en een stevige partner binnen de gemeente én daarbuiten. Voor het behartigen van onze regionale belangen richten wij ons op de Nieuwe Regio, Stadsregio Rotterdam en indien nodig andere regio's.
4. De gemeentelijke organisatie moet verder worden opgebouwd. Dat moet een flexibele organisatie worden met als waarden dienstverlenend, meedenkend, samenwerkend, resultaatgericht, betrouwbaar, betrokken en integer. Het wordt een organisatie die kijkt en handelt vanuit kansen en mogelijkheden.
5. Wij geven rekenschap van het feit dat de nieuwe organisatie in acht maanden tijd is neergezet waar normaal twee jaar voor staat. De organisatie heeft dan ook nog een duidelijke opdracht om de komende periode de interne bedrijfsvoering verder te professionaliseren.
6. De maatschappij verandert. Dat vraagt om de nodige flexibiliteit. Niet alleen voor openings- en sluitingstijden maar voor bereikbaarheid en beschikbaarheid. Ontwikkelingen op het terrein van digitalisering, Het Nieuwe Werken en plaats- en tijdonafhankelijk werken brengen met zich mee dat in deze coalitieperiode de bouw van een nieuw gemeentehuis niet aan de orde zal zijn.
7. Wij willen toewerken naar een compacte krachtige gemeentelijke organisatie met een dienstverlening waarbij het resultaat telt. Wij staan daarbij voor de drie E's: Efficiënt, Effectief en Excellent. Uiteraard geldt hierbij het uitgangspunt dat het wel betaalbaar moet blijven.
8. Excellente dienstverlening is niet in één jaar te realiseren. Daarom stellen wij prioriteiten en maken keuzes voor meerdere jaren. In 2015 onderzoeken wij de inwonerstevredenheid om te weten hoe de inwoners over de huidige dienstverlening oordelen. In 2017 houden wij een volgend onderzoek om de ontwikkeling op het gebied van dienstverlening te bepalen. Aan het einde van de coalitieperiode resulteert dit in een kwaliteitshandvest.
9. Wij willen geen overbodige regels. Deregulering is om die reden een onderwerp dat breed binnen de organisatie leeft.
10. Wij houden alle samenwerkingsverbanden tegen het licht om te bepalen of de samenwerking ook past met de omvang en ambities van onze nieuwe gemeente en waarin efficiency en effectiviteit sleutelwoorden zijn.
11. Wij onderzoeken welke vormen van dienstverlening het beste passen bij welke producten. Iedere vorm is denkbaar: van digitaal tot persoonlijk door middel van een huisbezoek.
12. Wij stellen de App "Gemeentelijke dienstverlening Krimpenerwaard" in werking om zo onze inwoners te informeren over bijvoorbeeld (aangevraagde) producten, meldingen, afvalkalender, nieuwsbrieven en wijkbijeenkomsten. Deze app bouwen wij gedurende onze coalitieperiode verder uit.

Wat hebben we gedaan in 2018?

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
09.01a.01	Inwoners die tevreden zijn over de dienstverlening en het beleid van de gemeente en de invloed die zij daarop kunnen uitoefenen.	Opstellen van een gemeente breed Programma Professionalisering en Verbeteren Dienstverlening, waarin o.a. aandacht voor : Transparantie en aanspreekbaarheid. Adequaat communiceren met inwoners als belangrijk aandachtspunt, afgestemd op de wensen van de burgers. Met bedrijven en maatschappelijke instellingen in gesprek gaan om na te gaan wat wij kunnen betekenen, om producten eenvoudiger te regelen bij de gemeente.	De inwoners en bedrijven geven de gemeente in 2018 een 8 voor dienstverlening.
Wat hebben we gedaan? In 2018 hebben we uitvoering gegeven aan het Programmaplan Dienstverlening. Met het programma Dienstverlening streven we de volgende doelen na: klantgericht, betrouwbaarder, meer digitaal, effectievere regels en procedures en meer betrokken bij inwoners. In 2018 zijn diverse projecten uitgevoerd die hieraan bijdragen, zoals dienstverlening op maat, trainingen pre-mediation/het goede gesprek voor medewerkers en klantreizen om processen klantgericht te maken.			
09.03a	Het gemeentebestuur is zichtbaar binnen de gemeente en daarbuiten.	Een herkenbaar en aanspreekbaar gemeentebestuur dat waarneembaar in contact staat met de samenleving.	
Wat hebben we gedaan? In 2018 hebben we verschillende activiteiten ondernomen om de zichtbaarheid van het college te vergroten en in contact te zijn met de samenleving. Als college maakten we diverse werkbezoeken. Als individuele collegeleden bezochten we veel verschillende instellingen, bedrijven en bijeenkomsten.			
09.04	Een flexibele en naar buiten gerichte organisatie.	Is onderdeel van het programma dienstverlening (9.1).	
Wat hebben we gedaan? In diverse projecten (groot en klein) experimenteerden we met nieuwe manieren van participatie, zoals Omgevingsplan Schoonhoven centrum, WhatsApp groepen voor het bevorderen van de veiligheid en een bijen idylle in Hennepakkers Stolwijk.			

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
09.06.01	Optimale inzet en gebruik bestaande huisvesting en nieuwe werken.	Is onderdeel van het programma dienstverlening (9.1).	
	Wat hebben we gedaan? We werken tijd en plaats onafhankelijk. De bestaande huisvesting en de ICT-infrastructuur bieden daarvoor de mogelijkheid.		
09.06.02	Optimale inzet en gebruik bestaande huisvesting en nieuwe werken.	Jaarlijks een evaluatie van de bereikbaarheid gemeente (KCC en serviceloketten).	
	Wat hebben we gedaan? In 2018 is het KCC ongeveer 21.000 keer bezocht en zijn 85.000 telefoongesprekken gevoerd. Daarnaast bieden we dienstverlening op maat. Zo hebben in 2018 1647 inwoners hun reisdocument laten bezorgen. Bij 75 inwoners, die niet in de gelegenheid waren om naar het KCC te komen, zijn we op huisbezoek gegaan. In 2018 hebben we viermaal dienstverlening geboden aan inwoners in intramurale zorginstellingen.		
09.07.01	Een compacte krachtige gemeentelijke organisatie met een dienstverlening waarbij het resultaat telt.	Zie hiervoor 9.1.	
	Wat hebben we gedaan? Zie 09.01a.01		
09.08.03	Een beeld van de beoordeling van onze inwoners over de dienstverlening.	Vervolg onderzoek klantwaardering. In 2016 hebben we onderzoek uitgevoerd onder inwoners naar de waardering van de dienstverlening. In 2018 doen we een herhaalmeting om te weten waar we staan op weg naar de 8 voor dienstverlening.	
	Wat hebben we gedaan? De herhaalmeting van de Burgerpeiling is niet uitgevoerd in 2018.		
09.08.04	Een beeld van de beoordeling van onze inwoners over de dienstverlening.	Kwaliteitshandvest opzetten. In het collegewerkprogramma hebben we afgesproken dat er in 2018 een kwaliteitshandvest ligt. Dit is een eenmalige actie vanuit het programma Dienstverlening.	
	Wat hebben we gedaan? Het kwaliteitshandvest is eind 2018 opgesteld. Als input voor het kwaliteitshandvest hebben we inwoners gevraagd welke dienstverlening zij verwachten.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
09.09.01	Verminderen van regels.	Is onderdeel programma dienstverlening. In het programma dienstverlening hebben we gekozen voor het doel effectievere regels en procedures. De klantreis (een project uit het programma) is een middel om te komen tot effectievere regels en procedures.	Verminderen regels met 10%.
	Wat hebben we gedaan? In 2018 zijn 15 klantreizen uitgevoerd waarin we stapjes hebben gezet om producten en processen meer klantgericht te maken. Bijvoorbeeld trouwen, aanvraag reisdocument, subsidie aanvragen. Daarnaast is de nieuwe APV met minder regels vastgesteld.		
09.09.02	Verminderen van regels.	Opstellen beleid deregulering, gekoppeld aan het lean maken van processen en vergroten van de klanttevredenheid.	
	Wat hebben we gedaan? We hebben geen beleid voor deregulering opgesteld. In het kader van de harmonisatie hebben we regels geschrapt en zijn processen vereenvoudigd beschreven. Daarnaast zijn Klantreizen uitgevoerd (zie 09.09.01).		
09.09.03	Verminderen van regels.	Monitoren effecten van deregulering vanaf 2018.	
	Wat hebben we gedaan? We hebben in 2018 geen activiteiten ondernomen voor het monitoren van de effecten van deregulering.		
09.11.02	Diverse vormen van dienstverlening, passend bij de producten.	Digitaliseren van zoveel mogelijk producten zodat de burgers de keuze hebben via welk kanaal men geholpen wil worden.	
	Wat hebben we gedaan? In 2018 is een gebruikersonderzoek uitgevoerd voor de website. Daarna is een start gemaakt met het verbeteren van de website. Zo is onder andere een aantal teksten vereenvoudigd.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
09.11.03	Diverse vormen van dienstverlening, passend bij de producten.	Ook is er de mogelijkheid voor mensen die niet gebruik kunnen maken van die kanalen, om bij de mensen op huisbezoek te gaan voor het aanvragen en afleveren van documenten.	
	Wat hebben we gedaan? Bij 75 inwoners, die niet in de gelegenheid waren om naar het KCC te komen, zijn we op huisbezoek gegaan. In 2018 hebben we viermaal dienstverlening geboden aan inwoners in intramurale zorginstellingen.		

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partijen draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen

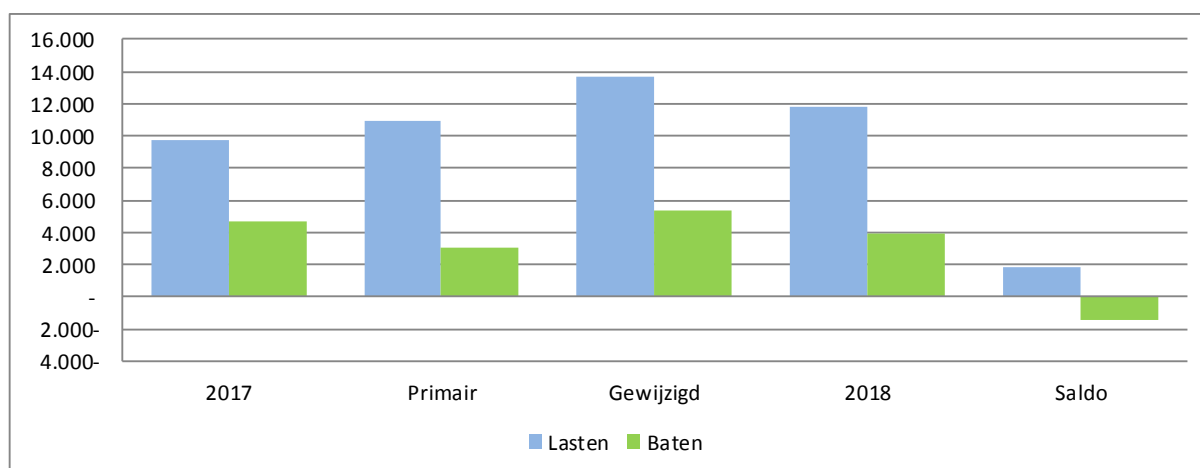
Verbonden Partijen	Doelstelling
Gemeenschappelijke Regeling Regio Midden Holland	De regionale samenwerking in de regio Midden-Holland gaat uit van een netwerksamenleving. Daarbij is het uitgangspunt een versterking van de belangenbehartiging van de regio. Belangrijkste opgaven staan in de strategische agenda.
Streekarchief Midden Holland	Het Streekarchief is belast met de uitvoering van de gemeentelijke taken in het kader van de archiefwet. Dit houdt in het beheer van de naar de archiefbewaarpplaats overgebrachte archiefbescheiden en het toezicht op het beheer van de nog niet naar de archiefbewaarpplaatsen overgebrachte archiefbescheiden die nog bij de deelnemende gemeenten berusten. Daarnaast nazorg van de laatstgenoemde bescheiden, de dienstverlening in de studiezaal en het bevorderen van de plaatselijke en regionale geschiedbeoefening.

09 Programma Bestuur en dienstverlening

Wat heeft het gekost?

Tabel Baten en lasten (x € 1.000,-)

	Begroting				
	Rekening	Primitief	Gewijzigd	Rekening	Saldo
	2017	2018	2018	2018	2018
Totaal lasten	5.844-	5.841-	8.180-	6.327-	1.853
Mutatie reserves	3.939-	5.088-	5.485-	5.485-	-
Totaal lasten na bestemming	9.783-	10.929-	13.665-	11.812-	1.853
Totaal baten	1.131	1.026	1.016	1.085	69
Mutatie reserves	3.534	2.007	4.351	2.864	1.487-
Totaal baten na bestemming	4.665	3.033	5.367	3.949	1.418-
	-	-	-	-	-
Saldo programma voor bestemming	4.713-	4.815-	7.164-	5.242-	1.922
Mutatie reserves	405-	3.081-	1.134-	2.621-	1.487-
Saldo programma na bestemming	5.118-	7.896-	8.297-	7.863-	433

09 Programma Bestuur en dienstverlening

Tabel Lasten en baten per product (x € 1.000)

Product	Productnaam	Rekening 2017	Begroet 2018	Gewijzigd 2018	Rekening 2018	Saldo
09.01	Gemeenteraad	-1.301	-1.540	-1.434	-1.318	116
09.02	B&W & bestuursondersteuning	-2.037	-2.079	-3.546	-2.667	879
09.03	Samenwerking	-1.187	-706	-1.633	-814	820
09.04	Burgerzaken	-1.320	-1.516	-1.566	-1.528	37
Totaal LASTEN		-5.844	-5.841	-8.180	-6.327	1.852
09.01	Gemeenteraad	0	0	0	0	0
09.03	Samenwerking	2	7	7	38	32
09.04	Burgerzaken	1.129	1.020	1.010	1.047	37
Totaal BATEN		1.131	1.026	1.016	1.085	69
Totaal Voor bestemming		-4.713	-4.815	-7.163	-5.242	1.921
Totaal Na bestemming		-404	-3.081	-1.134	-2.621	-1.488
Resultaat		-5.117	-7.896	-8.297	-7.863	433

- = Nadeel

x € 1.000	09 Programma Bestuur en Dienstverlening	Lasten
116	09.01 Gemeenteraad	
Het positief resultaat is onder andere te verklaren door lagere loonkosten, minder presentiegelden en kleinere positieve resultaten op diverse posten (allemaal minder dan € 50.000).		

x € 1.000	09 Programma Bestuur en Dienstverlening	Lasten
879	09.02 B&W & bestuursondersteuning	
Het positief resultaat is o.a. te verklaren door lagere loonkosten (€ 123.000), vacaturruimte (€ 120.000) en nog niet uitgevoerde onderzoeken, zoals de Burgerpeiling. Verder loopt de afwikkeling van verschillende kredieten via dit product, zoals het project Cofinanciering Kern- en gebiedsgericht werken (€ 550.000) en een aantal projecten uit het Programma Verandering ruimtelijke domein, zoals de pilot Schoonhoven en ICT koppelingen. De middelen blijven beschikbaar binnen de hiervoor beschikbaar gestelde reserve en daarmee leidt dit niet tot een rekening resultaat. Voor de toelichting op het krediet verwijzen we naar het onderdeel Kredieten.		

x € 1.000	09 Programma Bestuur en Dienstverlening	Lasten
820	09.03 Samenwerking	
Er is een voordeel van € 75.000 op bestuurlijke samenwerking. Door minder uitgaven door de bestuurlijke tafels heeft de Regio Midden-Holland een positief resultaat behaald. Het krediet samenlevingsvisie dat gebruikt wordt voor de Omgevingsvisie loopt ook nog in 2019 door voor € 85.000. Daarnaast is op het totaal van de projecten binnen de frictiekosten in 2018 ca. € 745.000 minder uitgegeven dan begroot. De reden is dat de uitgaven volledig in 2018 zijn begroot, maar een deel van de nog resterende knelpunten pas na 2018 worden opgepakt. Alle uitgaven worden volledig gedekt vanuit de betreffende reserve en zijn daarom niet van invloed op het saldo.		

Krediettoelichting

Projectnaam	Afsluiten Ja/Nee	Bestuurlijke toelichting tbv jaarrekening	Begroot	Realisatie	Saldo
I0141 Samenlevingsvisie & kernbeleid	Nee	Vanuit dit budget wordt het opstellen van de Omgevingsvisie betaald. Het interactief opstellen van de Omgevingsvisie loopt nog in heel 2019.	163	125	38
Frictiekosten	Ja/Nee	In de periode 2014 t/m 2018 is ruim € 20,5 miljoen herindelingsbijdrage ontvangen vanuit het Gemeentefonds. Deze totale bijdrage is vertaald in een groot aantal kredieten ten behoeve van diverse bestedingsdoelen. In de afgelopen jaarrekeningen bent u hiervan via de paragraaf Frictiekosten op de hoogte gehouden. Na de besteding in 2018 van ca. € 2,4 miljoen bedraagt het totaal van de restantkredieten nog € 745.000. Dit bedrag dient nog beschikbaar te blijven voor het oplossen van enkele knelpunten die verband houden met eerder door de raad goedgekeurde onderdelen binnen het totaal van de frictiekosten. Indien daar aanleiding toe is, worden de kredieten bij de geëigende P&C-documenten in 2019 weer geactualiseerd. De overige kredieten kunnen nu worden afgesloten.	20.537	19.792	745
I0432 Klimaatbeheerssysteem raadzaal	Ja	Project is afgerond en het krediet kan worden afgesloten.	100	93	7
I0476 Cofin. vern. & gebiedsger. Werken	Nee	Dit is een reservering voor regionale samenwerkingsprojecten. Hierop is in 2018 geen beroep op gedaan.	550	0	550
I0481 Verbouwingen gemeentewerven	Nee	In 2018 zijn de verbouwingen van de gemeentewerven afgerond. De inrichting van de buitenterreinen loopt door in 2019. Daarna kan de investering afgesloten worden.	344	312	32
I0512 Digitalisering producten KCC	Nee	De werkzaamheden zijn in voorbereiding c.q. gestart en lopen door in 2019.	19	0	19
I0515 Vervangen digitale facturering	Nee	De werkzaamheden zijn in voorbereiding c.q. gestart en lopen door in 2019.	88	8	80
I0517 Digitalisering P & C	Nee	De werkzaamheden zijn in voorbereiding c.q. gestart en lopen door in 2019.	100	0	100
I0525 Investerings ICT 2018 - 3 jaar	Nee	De werkzaamheden zijn in voorbereiding c.q. gestart en lopen door in 2019.	730	256	474
I0526 Investerings ICT 2018 - 4 jaar	Ja	Project is afgerond en kan financieel worden afgesloten.	55	50	5
I0527 Investerings ICT 2018 - 5 jaar	Nee	De werkzaamheden zijn in voorbereiding c.q. gestart en lopen door in 2019.	747	147	600
I0528 Investerings ICT 2018 - 7 jaar	Ja	Project is afgerond en kan financieel worden afgesloten.	77	85	-8
I0529 Investerings ICT 2018 - 15 jaar	Nee	De werkzaamheden zijn in voorbereiding c.q. gestart en lopen door in 2019.	0	0	0
Eindtotaal			23.510	20.868	2.642

10 Financiën en algemene dekkingsmiddelen

Wat hebben we ons voorgenomen in 2018?

1. Op basis van de bekende financiële situatie in het voorjaar 2015 herijken wij de begroting en de reserveposities. Op basis daarvan actualiseren wij tevens de gemaakte keuzes.
2. De lopende projecten van de voormalige gemeenten worden verder uitgevoerd, afhankelijk van de geleverde financiële dekking vanuit die betreffende gemeente.
3. Bij het overhevelen van taken vanuit het rijk naar de gemeente fungeren de bijbehorende rijksbudgetten als financiële kaders voor het betreffende beleid. Een sluitende begroting wordt bewerkstelligd door het in de hand houden van de uitgaven, niet door het vergroten van de inkomsten door verhoging van de lokale lasten. Voor de drie decentralisaties geldt dat deze in 2018 budgettair neutraal moeten zijn.
4. De totale inkomsten uit OZB nemen niet meer toe dan alleen met de jaarlijkse inflatiecorrectie. De bestaande OZB-verordeningen worden zo snel mogelijk geharmoniseerd. Dit zal in individuele gevallen pijn gaan doen. Dat is echter onontkoombaar. De belofte om de totale inkomsten uit OZB niet te laten groeien, houdt niet de belofte in dat niemand ten opzichte van voorgaande jaren meer zal gaan betalen. De coalitiepartijen willen hier eerlijk en transparant over zijn.
5. Met de samenvoeging van de vijf gemeenten en de K5-organisatie is een korting van 5% op het budget 'personeelslasten' gerealiseerd ten opzichte van de voorgaande jaren. Wij houden, bij gelijkblijvende taken, vast aan dat percentage.
6. Wij willen dat de beheerplannen meerjarig een financieel sluitende dekking vertonen. De beheerplannen behoren inzicht te geven in de onderhoudskosten om alle kapitaalgoederen op het vastgestelde kwaliteitsniveau te houden.
7. Wij hanteren als uitgangspunt dat wij de bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen niet verhogen en bij een bezuinigingsopgave willen wij een evenredige verlaging doorvoeren op de gemeenschappelijke regelingen.
8. Wij houden begraven betaalbaar. De huidige inkomsten uit deze rechten wordt richtinggevend voor de vaststelling van de nieuwe tarieven. Wij onderzoeken de harmonisatie van de begrafenisrechten met als uitgangspunt dat begrafenisrechten niet 100% kostendekkend hoeven te zijn wat betreft de openbare ruimte en het onderhoud daarvan.
9. In 2015 wordt een nieuwe nota Risicomanagement aangeboden aan de raad.

Wat hebben we gedaan in 2018?

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
10.01a	Structureel sluitende begroting die het juiste inzicht biedt in financiële positie van de gemeente.	Bijstellen van (meerjaren)begroting 2015 en opstellen nieuwe (meerjaren)begrotingen o.b.v. huidige inzichten. Herijking van ambities en keuzes en het opnieuw in beeld brengen daarvan.	Structureel sluitende begroting.
	Wat hebben we gedaan? De programmabegroting 2018 is in november 2017 door de raad vastgesteld. Hiermee is voor begrotingsjaar 2018 en verder een structureel sluitende begroting gerealiseerd. Voor het dekkingsplan behorend bij deze begroting, verwijzen wij u naar de begroting 2018.		
10.03.02	OZB-opbrengst stijgt niet meer dan met inflatie.	OZB wordt geïndexeerd in de begroting.	
	Wat hebben we gedaan? In 2018 is de opbrengst van de onroerendezaakbelasting (OZB) geïndexeerd met 1,4%, dit is gelijk aan het inflatiepercentage dat is vastgesteld voor de begroting.		

Nr.	Wat willen we bereiken	Wat doen we daarvoor	Prestatie-indicator
10.07.01	Ontwikkeling bijdrage aan GR'en gelijk laten lopen met uitgangspunten gemeentelijke begroting.	Belangenbehartiging in ambtelijke en bestuurlijke overleggen betreffende GR'en. Inzicht in bijdrage aan GR'en. Opstellen kaders voor verbonden partijen in lokaal en regionaal verband.	Ontwikkeling bijdrage aan GR'en gelijk aan gemeentelijke begroting.
	Wat hebben we gedaan? De gemeente hanteert het uitgangspunt voor de kostenontwikkelingen van de verbonden partijen de jaarlijks door de regio vastgestelde normering. Deze normering vormt altijd de leidraad bij de toetsing van de diverse begrotingen van de verbonden partijen en bij de advisering aan uw raad is deze normering ook meegenomen. Indien de cijfers van een begroting afwijken van deze norm is dit in de zienswijze verwerkt.		
10.08.05	Betaalbare tarieven begraven	Opstellen van beheerplannen begraafplaatsen waar de kwaliteit en de kosten inzichtelijk zijn.	
	Wat hebben we gedaan? Een goede begraafplaatsadministratie is als basis nodig om te komen tot een beheerplan voor de begraafplaatsen. In 2018 is een verbeterslag gemaakt in het op orde brengen van de begraafplaatsadministratie. De harmonisatie van de begraafplaatsverordeningen is in de administratie opgenomen.		

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partijen draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen

Verbonden Partijen	Doelstelling
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, evenals het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is.
Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	Het SVHW verzorgt voor de deelnemers de volgende werkzaamheden: de heffing en invordering van lokale belastingen; • de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; • de administratie van vastgoedgegevens; • het verstrekken van de vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden. Tevens verzorgt het SVHW de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) en de uitvoering van de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (WKPB).

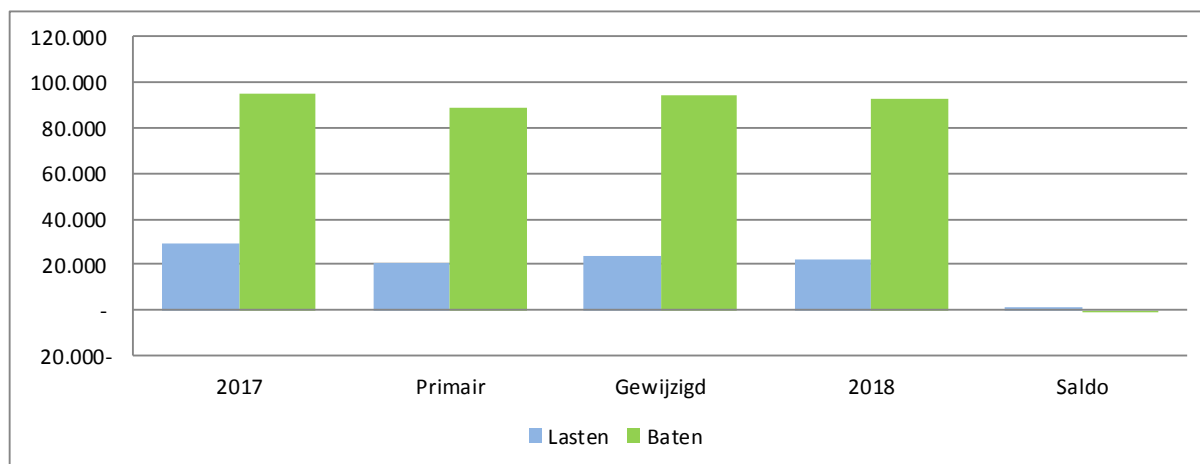
10 Programma Financiën en algemene dekkingsmiddelen

Wat heeft het gekost?

Tabel Baten en lasten (x € 1.000,-)

	Begroting				
	Rekening	Primitief	Gewijzigd	Rekening	Saldo
	2017	2018	2018	2018	2018
Totaal lasten	19.930-	20.437-	19.205-	17.845-	1.360
Mutatie reserves	9.490-	559-	4.245-	4.663-	418-
Totaal lasten na bestemming	29.420-	20.996-	23.450-	22.508-	942
Totaal baten	86.689	85.877	87.538	87.929	391
Mutatie reserves	8.510	3.146	6.469	5.097	1.372-
Totaal baten na bestemming	95.199	89.023	94.007	93.026	981-
	-				
Saldo programma voor bestemming	66.759	65.440	68.333	70.084	1.751
Mutatie reserves	980-	2.587	2.224	434	1.790-
Saldo programma na bestemming	65.779	68.027	70.557	70.518	40-

Grafiek Lasten en baten na bestemming (x € 1.000,-)

10 Programma Financiën en algemene dekkingsmiddelen

Tabel Lasten en baten per product (x € 1.000)

Product	Productnaam	Rekening 2017	Begroet 2018	Gewijzigd 2018	Rekening 2018	Saldo
10.01	Geld- & vermogensbeheer	-2.070	-1.865	-2.276	-2.285	-8
10.03	Uitvoering wet woz	-374	-361	-361	-374	-13
10.04	Algemene belastingen & heffingen	-414	-127	-913	-807	106
10.05	Algemene baten & lasten	-17.073	-18.084	-15.655	-14.379	1.276
10.06	Saldo exploitatie	0	0	0	0	0
Totaal LASTEN		-19.930	-20.437	-19.205	-17.845	1.360
10.01	Geld- & vermogensbeheer	3.407	2.149	2.525	2.574	49
10.02	Algemene uitkering	70.315	72.247	73.483	73.581	98
10.04	Algemene belastingen & heffingen	12.837	11.464	11.530	11.660	130
10.05	Algemene baten & lasten	129	16	0	113	113
Totaal BATEN		86.689	85.877	87.538	87.929	390
Totaal Voor bestemming		66.758	65.440	68.333	70.084	1.751
Totaal Na bestemming		-980	2.587	2.224	434	-1.790
Resultaat		65.778	68.027	70.557	70.518	-40

- = Nadeel

x € 1.000	10 Programma Financiën en algemene dekkingsmiddelen	Lasten
-8	10.01 Geld- & vermogensbeheer	
Het uitvoeringskrediet verkoop leegstaand vastgoed heeft een restant van € 165.000, het restant wordt niet onttrokken aan de reserve vastgoed. De mutatie is budgettair neutraal. Daarnaast is er sprake van een overschrijding op de exploitatielasten vastgoed van € 160.000. Om diverse redenen heeft het afstoten van het vastgoed vertraging opgelopen en is het aantal af te stoten panden minder dan waar vanuit is gegaan en hierdoor lopen de exploitatiekosten voor deze panden gewoon door (€98.000). Tevens is er in de begroting geen rekening gehouden met de exploitatiekosten voor het in standhouden van strategisch verworven vastgoed met het oog op toekomstige ruimtelijke ontwikkelingsplannen (€ 62.000).		

x € 1.000	10 Programma Financiën en algemene dekkingsmiddelen	Lasten
106	10.04 Algemene belastingen & heffingen	
In 2018 is er een heffingskorting toegepast op de aanslag gemeentelijke belastingen van € 30 per heffing rioollasten. Dit betreft een korting voor de inwoners vanuit de precario-opbrengst van 2017. De uitgekeerde korting is € 67.500 lager dan verwacht. De mutatie is budgettair neutraal het bedrag is niet onttrokken aan de reserve. Daarnaast is er een voordelig saldo van € 38.000 op de bijdrage aan het SVHW. Dit ontstaat door een verschuiving van algemene belastingen en heffingen naar het product Riolerings en Reiniging in programma 7. Deze mutatie is budgettair neutraal voor het saldo van de jaarrekening.		

x € 1.000	10 Programma Financiën en algemene dekkingsmiddelen	Lasten
1.276	10.05 Algemene baten & lasten	
Er is sprake van ca. € 750.000 voordeel op het totaal van de personele lasten binnen dit programma. Dit is voor bijna € 450.000 het gevolg van niet ingevulde (tijdelijke) vacatureruimte en minder lasten door gebruik individueel keuze budget (IKB) van medewerkers. De mutatie is voor het grootste deel budgettair neutraal de bedragen zijn niet onttrokken aan de reserves. Tevens is er nog een voordeel op de loonkosten van ca. € 55.000. Dit is met name het gevolg van niet geraamde vergoedingen in verband met uitkeringen vanuit het UWV zoals bij zwangerschapsverlof. Daarnaast is er in 2018 geen beroep gedaan op het budget voor vervanging bij langdurige afwezigheid. We zijn er in geslaagd om de knelpunten op te lossen binnen de bedrijfsvoering. Het betreft een bedrag van € 250.000. Tegenover dit voordeel staat een lagere onttrekking aan de reserve Personeelsbeleid voor hetzelfde bedrag. Per saldo is het budgettair neutraal.		

Het krediet incompany opleidingstraject heeft een restant van € 300.000. De mutatie is budgettair neutraal het bedrag is niet onttrokken aan de reserve personeelsbeleid.

Er is een voordeel van € 181.000 op de centrale ramingen voor overwerk, dienstreizen en stagiairs. De lasten werden geboekt op de verschillende producten van de begroting, zij vormen op die budgetten in kleine bedragen een nadeel. Er is geen beroep gedaan op de post onvoorzien, dit betekent een voordeel van € 137.000. Tevens is er een voordeel van € 113.000 op de vennootschapsbelasting. De mutatie is budgettair neutraal omdat dit verrekend wordt met de reserve grondbeleid. De post is nader toegelicht in de paragraaf grondbeleid.

De begroting voor doorbelasting heeft voor dit product een nadeel van € 192.000. Er staat een voordeel tegenover op product 07.03 riolering. De mutatie is budgettair neutraal.

x € 1.000	10 Programma Financiën en algemene dekkingsmiddelen	Baten
98	10.02 Algemene uitkering	
In een raadsinformatiebrief op 15 januari 2019 is de raad geïnformeerd over de financiële gevolgen van de decembercirculaire 2018. Deze gevolgen zijn niet meer verwerkt in de begroting. Er is geen besluit in het boekjaar genomen. De verslagleggingsvereisten schrijven voor dat de decembercirculaire in de jaarrekening verwerkt moet worden. Een voordeel van € 98.000.		

x € 1.000	10 Programma Financiën en algemene dekkingsmiddelen	Baten
130	10.04 Algemene belastingen & heffingen	
Kleine afwijkingen in de waardeontwikkeling, in het areaal en in de in 2018 opgelegde aanslagen over eerdere jaren leiden tot een voordeel van € 120.000 op de OZB. Dit is nader toegelicht in de paragraaf lokale heffingen.		

x € 1.000	10 Programma Financiën en algemene dekkingsmiddelen	Baten
113	10.05 Algemene baten & lasten	
Dit betreft meerdere kleinere mutaties onder de € 50.000.		

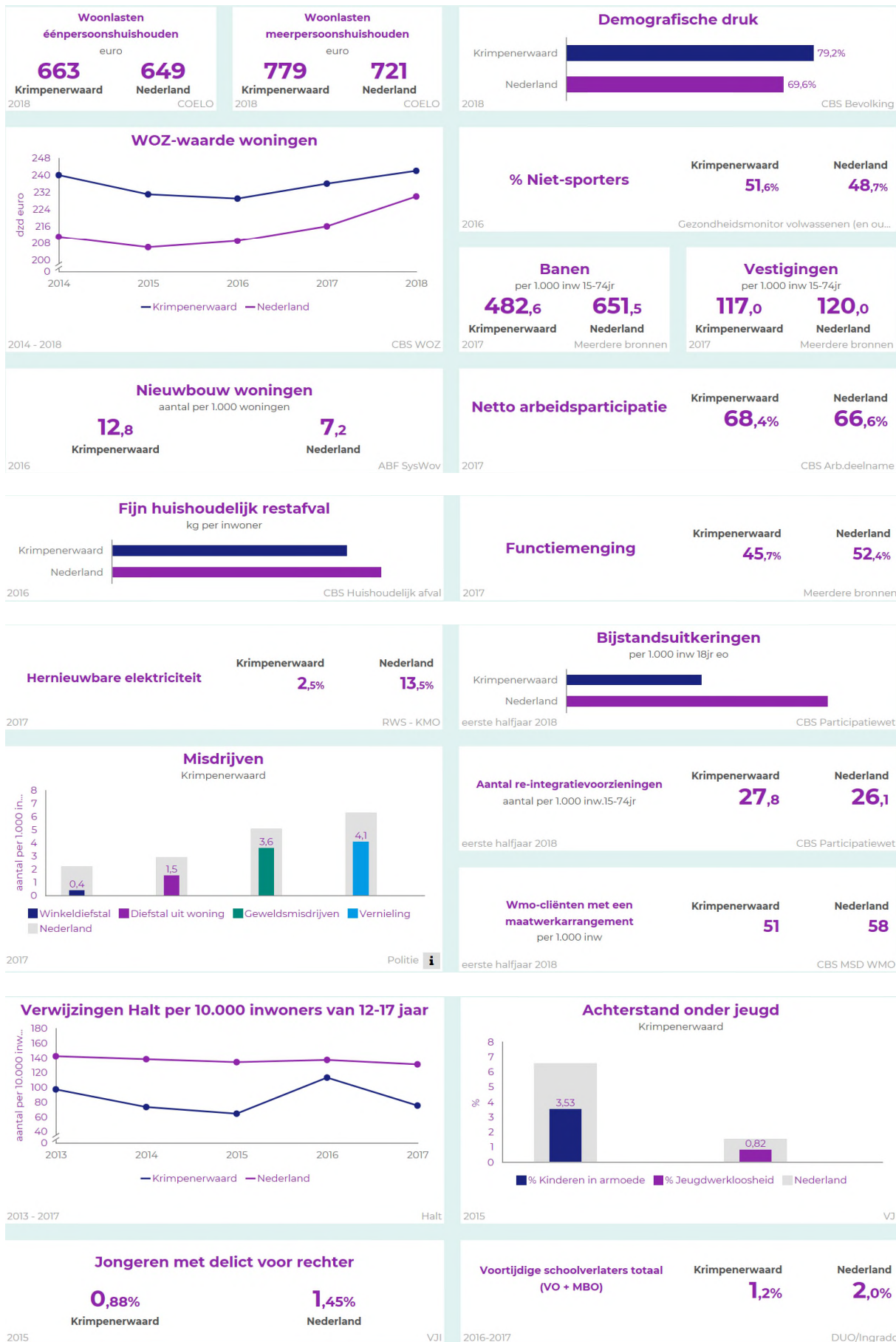
Krediettoelichting

Projectnaam	Afsluiten Ja/Nee	Bestuurlijke toelichting tbv jaarrekening	Begroot	Realisatie	Saldo
I0462 Uitvoering verkoop gem vastgoed	Nee	Project loopt door tot 2020	500	335	165
I0466 KW in company opleidingstraject	Nee	Het meerjarig opleidingsprogramma voor competentie/talentontwikkeling is nog niet vastgesteld.	300	0	300
I0492 KW Langdurige afwezigheid personeel	Nee	In 2018 is er geen beroep gedaan op het budget voor vervanging bij langdurige afwezigheid. We zijn er in geslaagd om de knelpunten op te lossen binnen de bedrijfsvoering.	250	0	250
Eindtotaal			1.100	375	725

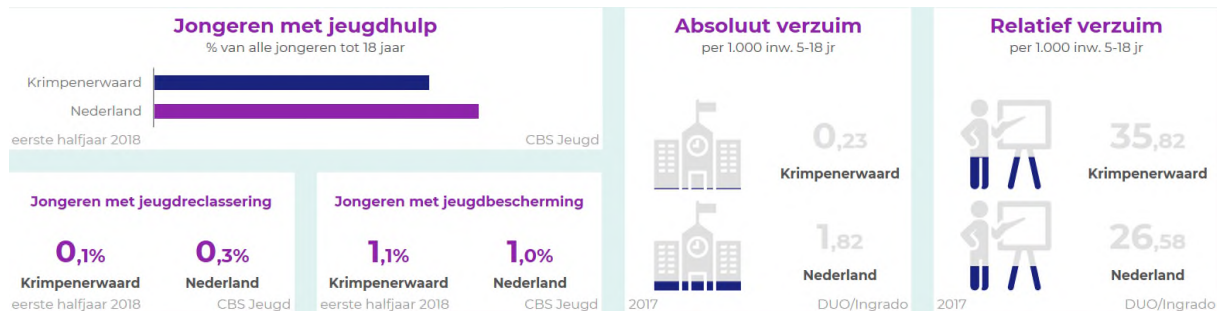
Recapitulatie van baten en lasten

Programma x € 1.000	Begroting				
	Rekening	Primitief	Gewijzigd	Rekening	Saldo
	2017	2018	2018	2018	2018
1. Samenleving					
- Lasten	-21.342	-20.150	-22.592	-21.724	868
- Baten	3.433	2.621	2.921	3.119	198
Saldo	-17.909	-17.529	-19.671	-18.605	1.066
2. Jeugd en WMO					
- Lasten	-21.168	-20.909	-22.122	-21.992	130
- Baten	891	628	1.020	1.357	337
Saldo	-20.277	-20.281	-21.102	-20.635	467
3. Openbare orde en veiligheid					
- Lasten	-4.201	-4.132	-4.563	-4.335	228
- Baten	252	161	161	202	41
Saldo	-3.949	-3.971	-4.402	-4.133	269
4. Werk en inkomen					
- Lasten	-18.137	-18.141	-18.719	-18.732	-13
- Baten	9.970	10.234	10.048	9.993	-55
Saldo	-8.167	-7.907	-8.671	-8.739	-68
5. Economie, ondernemen en bedrijvigheid					
- Lasten	-954	-627	-1.720	-1.497	223
- Baten	678	662	1.912	1.250	-662
Saldo	-276	35	192	-247	-439
6. Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit					
- Lasten	-10.368	-13.694	-15.675	-16.240	-565
- Baten	10.934	12.667	14.585	15.603	1.018
Saldo	566	-1.027	-1.090	-637	453
7. Duurzaamheid, infrastructuur en milieu					
- Lasten	-22.739	-21.326	-22.086	-21.937	149
- Baten	13.422	12.799	12.897	12.780	-117
Saldo	-9.317	-8.527	-9.189	-9.157	32
8. Recreatie en toerisme					
- Lasten	-3.732	-2.980	-3.029	-2.619	410
- Baten	1.804	1.146	1.323	904	-419
Saldo	-1.928	-1.834	-1.706	-1.715	-9
9. Bestuur en dienstverlening					
- Lasten	-5.844	-5.841	-8.180	-6.327	1.853
- Baten	1.131	1.026	1.016	1.085	69
Saldo	-4.713	-4.815	-7.164	-5.242	1.922
Totaal saldo programmaplan	65.972-	65.856-	72.801-	69.108-	3.694
10. Financiën en algemene dekkingsmiddelen					
Lokale heffingen	12.048	10.977	10.257	10.479	222
Gemeentefonds (algemene uitkering)	70.315	72.248	73.484	73.581	97
Dividenden	99	77	127	128	1
Saldo financieringsfunctie	1.238	206	121	161	40
Overige eigen middelen	208-	761-	27-	84	111
Heffing VPB	88-	48-	48-	65	113
Onvoorzien	-	137-	137-	-	137
Overhead - Lasten	16.976-	17.255-	15.849-	14.593-	802
Overhead - Baten	329	131	405	178	227
Saldo algemene dekkingsmiddelen	66.757	65.440	68.333	70.084	1.751
Totaal saldo van baten en lasten	785	416-	4.468-	976	5.445
Programma	Begroting				
	Rekening	Primitief	Gewijzigd	Rekening	Saldo
	2017	2018	2018	2018	2018
Toevoeging en onttrekking aan reserves					
1. Programma Samenleving	1.193	716	2.120	1.374	-746
2. Programma Jeugd en WMO	29	175	252	252	0
3. Programma Openbare orde en veiligheid	0	15	255	59	-196
4. Programma Werk en inkomen	351	279	339	343	4
5. Programma Economie, ondernemen en bedrijvigheid	361	0	252	743	491
6. Programma Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit	-2.060	-557	-31	-738	-707
7. Programma Duurzaamheid, infrastructuur en milieu	1.148	168	143	319	176
8. Programma Recreatie en toerisme	241	121	149	149	0
9. Programma Bestuur en dienstverlening	-405	-3.081	-1.134	-2.621	-1.487
10. Financiering en algemene dekkingsmiddelen	-980	2.587	2.224	434	-1.790
Totaal	120-	423	4.570	314	4.255-
Resultaat	664	6	102	1.291	1.189

Indicatoren

Indicatoren

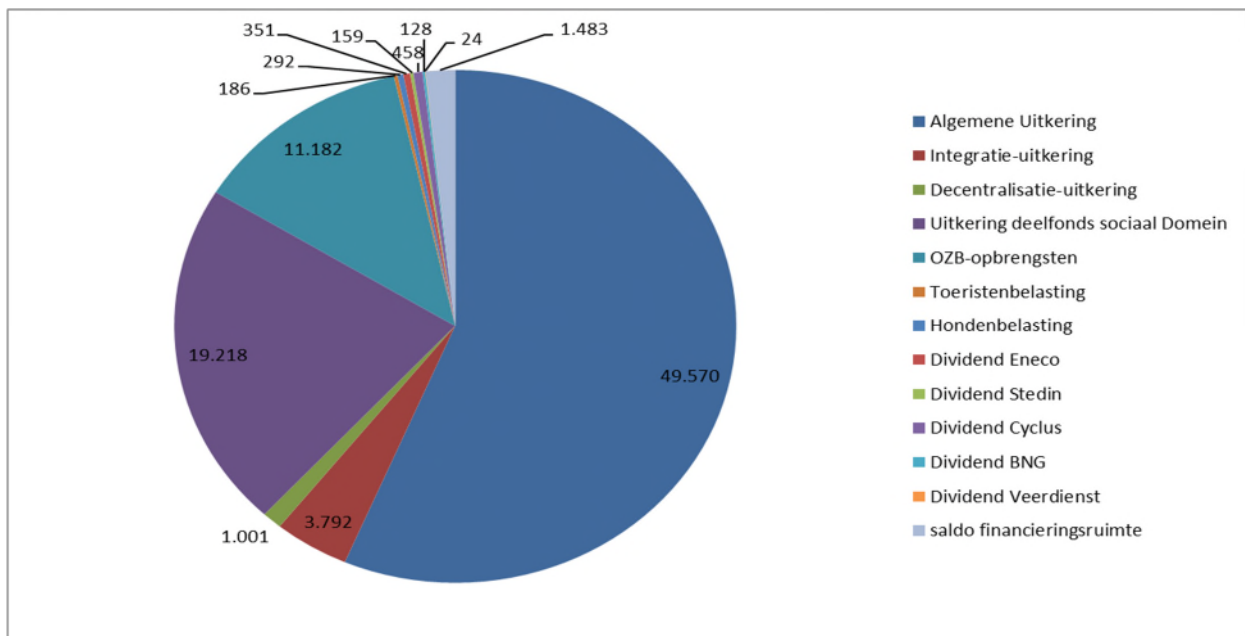
Indicator	Krimpenerwaard	Nederland
% Jeugdcriminaliteit	0,88	1,45
% Jeugdwerkloosheid	0,82	1,52
% Kinderen in armoede	3,53	6,58
% Niet-sporters	51,6	48,7
Aantal re-integratievoorzieningen (per dzd.inw. 15-74jr)	27,8	26,1
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	0,23	1,82
Banen (per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 74 jaar)	482,6	651,5
Cliënten met een maatwerkarrangement (per dzd.inw.)	51	58
Demografische druk (Groene + grijze druk tov 20-64)	79,2	69,6
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	1,5	2,9
Functiemenging	45,7	52,4
Gemiddelde WOZ-waarde woningen	1178	1072
Gewelds- en seksuele misdrijven per 1.000 inwoners	3,6	5,1
Hernieuwbare elektriciteit	2,5	13,5
Huishoudelijk restafval	165	189
Jongeren met jeugdbescherming (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	1,1	1
Jongeren met jeugdhulp (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	7,8	9,2
Jongeren met jeugdreclassering (in % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	0,1	0,3
Netto arbeidsparticipatie	68,4	66,6
Nieuwbouw per 1.000 woningen	12,8	7,2
Personen met bijstandsuitkeringen (per dzd.inw. 18 jr en ouder)	20,7	40,1
Relatief verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	35,82	26,58
Vernieling en misdrijven tegen de openbare orde per 1.000 inwoners	4,1	6,3
Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	422	682
Vestigingen (per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 74 jaar)	117	120
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	1,2	2
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	0,4	2,2
Woonlasten éénpersoonshuishouden	663	649
Woonlasten meerpersoonshuishouden	779	721

Indicatoren

Indicator	Waarde 2018	Eenheid
Bevolkingsaantal	55.666	Aantal inwoners
Formatie	6,9	Aantal fte per 1.000 inwoners
Bezetting	6,3	Aantal fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	€ 572,34	Kosten per inwoner
Externe inhuur	15,7%	% van de totale loonsom + totale kosten inhuur
Overhead	11,2%	% van totale lasten

Algemene Dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen zijn die inkomsten die geen specifiek bestedingsdoel kennen. De belangrijkste daarvan zijn de opbrengsten Onroerende Zaak Belasting (OZB) en de uitkering uit het Gemeentefonds. Daarnaast zijn er nog een aantal kleinere opbrengsten zonder specifiek bestedingsdoel, de belangrijkste daarvan staan in het onderstaand overzicht:

Uitkering Gemeentefonds

De specificatie is als volgt:

Bedragen x 1000	Jaarrekening 2018
Algemene Uitkering	49.570
Integratie-uitkering	3.792
Decentralisatie-uitkering	1.001
Uitkering deelfonds sociaal Domein	19.218
totaal	73.581

Belastingen en overige algemene dekkingsmiddelen

Belastingen maken een belangrijk onderdeel uit van de algemene dekkingsmiddelen. De toelichting hierop staat in de paragraaf lokale heffingen

De specificatie is als volgt:

Bedragen x 1000	Jaarrekening 2018
OZB-opbrengsten	11.182
Toeristenbelasting	186
Hondenbelasting	292
totaal	11.660

Deelnemingen:

De specificatie is als volgt:

Bedragen x 1000	Jaarrekening 2018
Dividend Eneco	351
Dividend Stedin	159
Dividend Cyclus	458
Dividend BNG	128
Dividend Veerdienst	24
totaal	1.120

Saldo financieringsfunctie:

Het rente-omslagpercentage voor 2018 bedraagt 1,15%. Het saldo betreft de werkelijk doorberekende rente afgezet tegen het omslagkapitaal ten opzichte van de betaalde rente.
Het saldo is € 1.483.000

Paragrafen

A. Lokale heffingen 2018

Algemeen

De werkelijke opbrengst aan lokale heffingen is in 2018 ruim € 26,4 miljoen. In onderstaande tabel zijn de opbrengsten per heffing weergegeven:

<i>bedragen x € 1.000</i>	Begroot (na wijz.)	Werkelijk	Verschil	% Verschil
Onroerende Zaak belasting	11.060	11.182	122	1,1%
Rioolheffing	6.447	6.591	144	2,2%
Afvalstoffenheffing & reinigingsrecht	4.739	4.487	-252	-5,3%
Hondenbelasting	299	292	-7	-2,3%
Toeristenbelasting	171	186	15	8,8%
Lijkbezorgingsrechten	880	968	88	10,0%
Leges	2.917	2.955	39	1,3%
Marktgelden	48	47	-1	-2,1%
Havengelden	61	54	-7	-11,5%
Kwijtscheldingen	-363	-314	49	-13,5%
Totaal	26.259	26.448	190	0,7%

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)

Het SVHW verzorgt de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en de heffing en inning van diverse lokale heffingen. De gemeenteraad stelt de belastingverordeningen, waaronder de hoogte van de tarieven, vast.

Belastingsoorten

1. Onroerendezaakbelastingen

De onroerendezaakbelastingen (OZB) bestaan uit een eigenarenbelasting voor woningen en een eigenarenbelasting en gebruikersbelasting voor niet-woningen. De WOZ-waarde van alle onroerende zaken wordt jaarlijks vastgesteld. De hoogte van de OZB is een combinatie van de WOZ-waarde van een pand en de vastgestelde tarieven. Voor het bepalen van de tarieven wordt gebruik gemaakt van de WOZ-waarden volgens opgave van het SVHW.

De geringe afwijking van 1,1% op het totaal wordt veroorzaakt door kleine afwijkingen in de waardeontwikkeling, het areaal en de in 2018 opgelegde aanslagen over eerdere jaren.

2. Rioolheffing

De rioolheffing is een heffing om het beheer en het onderhoud van het gemeentelijk rioolstelsel te bekostigen. Uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn. De hoogte van de rioolheffing wordt bij woningen bepaald door de grootte van het huishouden (een- of meerpersoonshuishouden) en bij niet-woningen door de WOZ-waarde.

De gemeente hanteert een egalisatievoorziening voor het product riolering. In 2018 zijn de inkomsten € 144.000 hoger dan begroot en de kosten zijn € 250.000 lager dan begroot. Per saldo dus een voordeel op het product riolering; dit vloeit terug naar de voorziening riolering, omdat het wettelijk niet mag vrijvallen in het saldo van de jaarrekening. Dit betekent een extra storting van circa € 394.000. Deze wordt betrokken bij de vaststelling van toekomstige tarieven rioolrechten.

Bij de tweede tussenrapportage was reeds een storting van ca. € 800.000 opgenomen als gevolg van nog niet afgesloten investeringen. De vertraging is onder andere ontstaan door de afstemming van de vervangingsinvesteringen op het wegenplan. Hierdoor zijn een aantal rioolinvesteringen nu iets later gepland.

3. Afvalstoffenheffing & reinigingsrechten

De afvalstoffenheffing is een heffing om het ophalen en verwerken van de huishoudelijke afvalstoffen te bekostigen. De reinigingsrechten bekostigen het ophalen en verwerken van bedrijfsafval.

Uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn. Deze heffingen bestaan uit een vast deel en een variabel deel. Voor het restafval wordt een tariefdifferentiatie (Diftar) toegepast; per inworp in de ondergrondse container en per lediging van een container.

De inkomsten afvalstoffenheffing zijn door de lagere aanbidding van het restafval, als gevolg van betere afvalscheiding, gedaald. Dit betekent voor veel huishoudens een lagere aanslag afvalstoffenheffing.

De kosten voor afvalinzameling en verwerking zijn flink hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de sterk gedaalde oud papierprijs (€ 153.000), een in de DVO te laag opgenomen hoeveelheid aantal zakken voor de inzameling van plastic en distributie hiervan (€ 58.000). Daarnaast de gestegen hoeveelheid restafval (€ 30.000) en de gedaalde opbrengst glas als gevolg van de recente aanbesteding in combinatie met de keuze om blik bij glas in te zamelen (€ 21.000). De verwerkingskosten van plastic (-/- € 41.000) zijn lager door een afname van de aangeboden hoeveelheid. Verder een aantal kleinere afwijkingen door wijzigingen in hoeveelheden.

Het saldo van de egalisatievoorziening is niet meer toereikend waardoor een deel, circa € 320.000, ten laste van de exploitatie is gebracht. Daar staat de dekking van circa € 266.000 aan dividendinkomsten tegenover; conform de tussenrapportage.

4. Hondenbelasting

De houder van een hond betaalt hondenbelasting en de opbrengst wordt gestort in de algemene middelen van de gemeente. De opbrengst is iets lager uitgevallen dan begroot.

5. Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemene belasting voor het houden van verblijf tegen een vergoeding door niet-ingezetenen. De opbrengst is afhankelijk van het aantal overnachtingen in de gemeente, waardoor de opbrengst per jaar varieert.

De opbrengst 2018 is nog niet gerealiseerd, omdat de aanslagen pas verstuurd kunnen worden na afloop van het jaar. Het aantal overnachtingen wordt bij de aanbieders daarvan begin 2019 opgevraagd. Daarna worden de aanslagen 2018 opgelegd. De totale inkomsten, bestaande uit de afrekening van 2017 en een stelpost opbrengst 2018, bedragen € 189.000.

6. Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor verleende diensten in verband met de begraafplaatsen.

De inkomsten voor de aankoop van een (eigen) graf worden gestort in de daarvoor bestemde reserve. In 2018 betrof dit ruim € 207.000; dit valt niet in het saldo van de jaarrekening. De afkoop van het onderhoud wordt gestort in de voorziening, omdat het gelden van derden zijn. Jaarlijks valt hiervan een deel vrij voor het onderhoud. De inkomsten waren dit jaar fors hoger dan begroot omdat steeds meer mensen ervoor kiezen om het onderhoud meteen af te kopen in plaats van jaarlijkse betalingen. Daardoor wordt er een hoger bedrag gestort in de voorziening dan begroot. De jaarlijkse vrijval wordt daarom verhoogd.

7. Leges

Een deel van de gemeentelijke taken wordt in de vorm van een dienst door bewoners of bedrijven individueel afgenomen, waarvoor leges worden betaald. Door de diversiteit van diensten is de legesverordening onderverdeeld in 3 titels.

Titel 1: De secretarieleges zijn hoger uitgevallen. Er zijn dit jaar meer reisdocumenten uitgereikt dan gedacht. Deels moeten daardoor meer rijksleges worden afgedragen. Voor het saldo van de jaarrekening heeft dit vrijwel geen consequenties.

Titel 2: De inkomsten van de bouwleges zijn hoger uitgevallen dan begroot. De economie is aangetrokken en de bouwactiviteiten trekken eveneens aan, zowel in aantal als in financiële omvang. De begroting is bij de tussenrapportage al verhoogd, maar deze verhoging is niet volledig behaald.

Titel 3: De legesinkomsten van drank en horeca, evenementen en APV zijn iets hoger uitgevallen dan begroot. Met name de APV leges vielen iets hoger uit doordat er meer vergunningen zijn afgegeven voor de losse standplaatsen.

8. Marktgelden

Voor het innemen van een standplaats op de markt worden marktgelden geheven. Het begrote bedrag is in werkelijkheid behaald. De kosten zijn dit jaar wel hoger dan begroot, dus de kostendekkendheid komt daardoor lager uit.

9. Havengelden

Havengelden worden geheven over vaartuigen die gebruik maken van voorzieningen in of langs de haven in Ouderkerk aan den IJssel en Schoonhoven. Zowel de uitgaven als de inkomsten zijn iets lager dan begroot; per saldo dus vrijwel neutraal.

10. BIZ-heffingen

Voor de BIZ-heffing treedt de gemeente op als dienstverlener. De opbrengst wordt uitgekeerd aan de BIZ-stichtingen. Deze stichtingen zorgen voor de plannen en de uitvoering ervan. Er is een BIZ-heffing voor het centrum van Bergambacht en een BIZ-heffing voor bedrijventerrein De Wetering in Bergambacht.

11. Kwijtschelding

Mensen met een minimuminkomen en zonder vermogen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van diverse lokale heffingen. Er is dit jaar iets minder kwijtschelding verleend dan was begroot. Vermoedelijk heeft het aantrekken van de economie daar een belangrijke rol in gespeeld. De afgelopen jaren was dit wel wat toegenomen, maar we zien nu weer een daling ten opzichte van voorgaande jaren.

Kostendekkendheid

In verband met de BBV-voorschriften kijken we ook terug naar de in de begroting berekende kostendekkende heffingen.

Kostendekkendheid	Begroting	Werkelijk
Afvalstoffenheffing	100%	83,88%
Rioolheffing	97,66%	122,38%
Leges Titel 1	71%	72%
Leges Titel 2	82,33%	129,43%
Leges Titel 3/ horeca	7,27%	16,15%
Leges Titel 3/ evenementen	15,33%	22,54%
Lijkbezorgingsrechten	53,10%	59,9%
Marktgelden	100%	80%

Let wel: De kostendekkendheid is berekend voor afrekening naar de reserves en voorzieningen.

Bij de afvalstoffenheffing en de rioolheffing wordt de kostendekkendheid weer 100% door de storting of onttrekking naar de egalisatievoorzieningen. Voor de afvalstoffenheffing geldt dat er naast de onttrekking van de egalisatiereserve een beroep wordt gedaan op de exploitatie. Bij de rioolheffing zal de storting (circa 18% van de totaalopbrengst) worden betrokken bij de tariefberekening voor de komende jaren. Ook bij de lijkbezorgingsrechten worden de extra opbrengsten gestort in de reserve (afkoop graven) en voorziening (afkoop onderhoud). De extra opbrengsten van de leges vallen vrij in het saldo van de jaarrekening.

Voor een toelichting op de afwijkingen verwijzen wij naar de toelichting bij de programma's.

Woonlasten

Krimpenerwaard				
		Koopwoning € 255.000		Huurwoning
		Meerpers.huishouden		Meerpers.huishouden
OZB			€ 316,20	n.v.t.
Riool			€ 281,55	€ 281,55
Reiniging			€ 209,04	€ 209,04
			€ 806,79	€ 490,19

o.b.v. 11 ledigingen 240 liter

In bovenstaande tabel is de lastendruk in de gemeente Krimpenerwaard in 2018 weergegeven, voor zowel eigenaar-gebruikers als huurders. Zoals gebruikelijk in woonlastenoverzichten worden hierbij de onroerende-zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing betrokken. Het uitgangspunt is een meerpersoonshuishouden. Bij de koopwoning is uitgegaan van een WOZ-waarde op 1 januari 2017 van € 255.000.

B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf gaan we in op het weerstandsvermogen en de risicobeheersing van de gemeente Krimpenerwaard. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) vraagt in deze paragraaf minimaal in te gaan op een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's. In 2016 is de nota risicomangement vastgesteld door de raad. In deze nota is bepaald dat er twee keer per jaar een volledige actualisatie van de risico's wordt gedaan. Bij deze inventarisatie worden risico's in beeld gebracht en zo mogelijk worden beheersmaatregelen geïmplementeerd.

Weerstandsvermogen

Onder weerstandsvermogen verstaan we het vermogen om financiële tegenvallers op te kunnen vangen om zodoende taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen moet demping van schoksgewijze veranderingen mogelijk maken. Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's.

Weerstandscapaciteit

Met de weerstandscapaciteit bedoelen we al die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden. Denk hierbij aan de algemene reserve, de reserve weerstandsvermogen en de onbenutte belastingcapaciteit. De reserve weerstandsvermogen is gebaseerd op de geïnterpreteerde risico's (€ 6.137.792). De gemeente Krimpenerwaard heeft ervoor gekozen om 50% van de geïdentificeerde risico's (€ 3.068.896) af te dekken middels de reserve weerstandsvermogen.

De algemene reserve	€ 13.370.253
De reserve weerstandsvermogen	€ 3.068.896
Totaal	€ 16.439.149

De onbenutte belastingcapaciteit stellen wij hier op 0, omdat deze niet direct kan worden aangewend indien tegenvallers zich voordoen.

De weerstandscapaciteit bedraagt € 16.439.149. De geïnterpreteerde risico's bedragen € 6.137.792. De weerstandscapaciteit is de verhouding tussen het weerstandsvermogen en de geïnterpreteerde risico's. Dit verhoudingsgetal bedraagt derhalve 2,68. Dit betekent dat de risico's in voldoende mate zijn afgedekt in het weerstandsvermogen.

Risicomangement

Risicomangement kent meerdere doelstellingen. In deze nota die in oktober 2016 in de raad is vastgesteld benoemen wij de volgende doelstellingen:

1. Inzicht verkrijgen in de risico's die wij als gemeente lopen. Dit zijn zowel financiële als niet-financiële risico's. Daarbij moeten beheersmaatregelen deze risico's verminderen.
2. Vergroten van het risicobewustzijn van alle medewerkers binnen de gemeenten waarbij dit tot uiting komt in houding en gedrag. Risicobewustzijn moet onderdeel zijn van de bedrijfscultuur.
3. Beoordelen van het benodigde weerstandsvermogen.
4. Voldoen aan wet- en regelgeving (BBV).

Bij risico's maken we een onderscheid tussen risico's die wel en risico's die niet van belang zijn voor de weerstandscapaciteit. Bepaalde risico's zijn niet van belang voor de weerstandscapaciteit als de begroting- en rekeningcyclus in orde is en we adequate beheersmaatregelen of (verlies)voorzieningen hebben getroffen. Risico's die van belang zijn voor de weerstandscapaciteit zijn bijvoorbeeld bedrijfsrisico's als grondexploitatie, de sociaaleconomische ontwikkelingen, garantieverplichtingen, schadeclaims en renterisico's.

Inventarisatie van de risico's

Op basis van de geïnterpreteerde risico's is een inschatting gemaakt van de mogelijke financiële tegenvallers die met het eventueel voordoen van de risico's gemoeid kunnen zijn. Om bij de inventarisatie een redelijke inschatting te kunnen maken van de kansen dat risico's zich voordoen en de financiële consequenties, hebben we gebruik gemaakt van bandbreedtes. Bij de opzet van de

bandbreedtes is rekening gehouden met de omvang van risicovolle situaties in Krimpenerwaard, afgezet tegen de schaal waarop Krimpenerwaard opereert.

Klasse	Norm	Risico%
1	Minder of 1 keer per 10 jaar	10%
2	1 x per 5 – 10 jaar	30%
3	1 x per 2 – 5 jaar	50%
4	1 x per 1 – 2 jaar	70%
5	1 x per jaar of vaker	90%

Bij elk risico is geïnventariseerd welke beheersmaatregelen zijn getroffen die het risico verkleinen. Vervolgens is een inschatting gemaakt van het maximaal financiële risico dat resteert.

Met behulp van het percentage, behorend bij de klasse (bijvoorbeeld 10%), en het bedrag opgenomen bij “maximaal financieel gevolg restrisico” wordt het financiële gevolg voor het weerstandsvermogen berekend.

Top 10 Risico's		
1	Gebiedsovk01 - Opgave natuur	€ 3.000.000,00
2	GREX01 - Exploitatierisico's	€ 591.345,00
3	SD08 - Verlaging eigen bijdrage binnen Wmo heeft een aanzuigende werking op de maatwerkvoorzieningen	€ 450.000,00
4	SZ01 - De uitkeringskosten ingevolge de Participatiewet kunnen niet opgevangen worden binnen het door het rijk beschikbare budget	€ 325.000,00
5	SD06 - Verplichtingen tav Culturele instellingen vanuit het verleden zijn niet volledig in beeld	€ 150.000,00
6	OW02 - Afwaardering en beheeroverdracht Steinsedijk in Haastrecht	€ 112.000,00
7	ALG01 - Niet voldoen aan de Algemene verordening gegevensbescherming	€ 105.000,00
8	SD01 - Niet tijdige signalering ondersteuningsbehoefte inwoners	€ 105.000,00
9	OW01 - Beheer Openbare Ruimte: aansprakelijkheid als gevolg van niet voldoen aan zorgplicht	€ 100.000,00
10	RO07 - Onvoldoende weerstandsvermogen bij Groenalliantie	€ 76.750,00
	Overige risico's	€ 1.122.697,00
Totaal		€ 6.137.792,00

Het benodigd weerstandsvermogen op basis van de geïnventariseerde risico's bedraagt € 6,1 miljoen. Het is onwaarschijnlijk dat alle geïnventariseerde risico's zich tegelijkertijd in volle omvang voordoen. Het benodigd weerstandsvermogen wordt daarom bepaald op 50%. Ook in de jaarrekening 2018 is gebruik gemaakt van dit uitgangspunt. Het benodigd weerstandsvermogen komt daarmee uit op € 3.068.896.

In de nota reserves en voorzieningen is opgenomen dat wij een Algemene reserve Weerstandsvermogen hanteren waarbij de omvang wordt bepaald door de uitkomsten van een de periodieke risico-inventarisatie en –analyse, gebaseerd op risicomanagementbeleid. De omvang van de algemene reserve weerstandsvermogen is gelijk aan het benodigd weerstandsvermogen. Als risico's op een andere wijze zijn afgedekt dan wordt hierin niet voorzien middels het weerstandsvermogen.

1 - Gebiedsovereenkomst

De Krimpenerwaardgemeenten hebben samen met het Hoogheemraadschap, de regie over de samenhangende opgaven in hun buitengebied. De gemeente Krimpenerwaard treedt samen met het hoogheemraadschap op als gezamenlijk opdrachtnemer.

Indien de totale kosten van het project boven de 63,6 miljoen uitstijgen dan komt de eerste vier miljoen van de overschrijding ten laste van de gemeente en het Hoogheemraadschap. Dit in de verhouding 75% gemeente en 25% Hoogheemraadschap. Deze verdeling is gebaseerd op de inbreng van beide partijen in de overeenkomst. Het project Gebiedsovereenkomst Veenweiden zal niet voor 2021 zijn afgerond. Het gemeentelijk risico zal gedurende de realisatie van het project steeds beter en pas compleet na afronding van het project inzichtelijk zijn. Op dit moment is het nog te vroeg om het risico af te waarderen.

2 - Grondexploitaties

In de grondexploitaties zijn er verschillende soorten risico's. Bijvoorbeeld prijs, technisch, organisatorisch etc. Bij de jaarrekening 2018 zijn de risico's geactualiseerd. Dit heeft geleid tot een geringe neerwaartse aanpassing van het benodigde weerstandsvermogen. De neerwaartse aanpassing is het gevolg van het verbeterde economisch klimaat en de voortschrijding van de diverse grondexploitaties (risico's nemen af naarmate de projecten vorderen).

Een gedeelte van deze risico's (€ 3,2 mln) is opgenomen in de verliesvoorziening. Opname in de verliesvoorziening vindt plaats indien het risico groter dan 50% wordt geacht en er sprake is van een verliesgevende exploitatie. Na verwerking in de risicovoorziening resteert een bedrag van € 0,6 miljoen aan risico's dat is opgenomen in het weerstandsvermogen.

In paragraaf G – Grondbeleid wordt nader ingegaan op de grondexploitaties binnen onze gemeente en de gevormde reserves en voorzieningen.

3 - Verlaging eigen bijdrage binnen de Wmo

Het risico verlaging eigen bijdrage is opgevoerd bij de begroting 2019. Op het moment van schrijven van deze paragraaf is nog onvoldoende inzicht of deze verlaging werkelijk heeft geleid tot een stijging van de uitgaven voor maatwerkvoorzieningen (en daarmee de kosten) in 2019.

4 - Uitvoeringskosten ingevolge de participatiewet

Bijstandsgerechtigden

Het aantal bijstandsgerechtigden is mede afhankelijk van de economische omstandigheden en daardoor slechts ten dele beïnvloedbaar. Indien een gemeente veel meer bijstandsontvangers heeft dan waarvan werd uitgegaan bij de vaststelling van de algemene uitkering bestaat onder voorwaarden recht op een vangnetuitkering. Het opgenomen risico betreft het restrisico dat niet wordt ondervangen door deze vangnetuitkering

5 - Verplichtingen ten aanzien van culturele instellingen

Op basis van in het verleden gemaakte afspraken heeft de gemeente verplichtingen ten aanzien van enkele culturele instellingen.

6 - Steinsedijk

Indien de Steinsedijk wordt overgedragen zonder compensatie vanuit de provincie, het waterschap of het rijk, dan bedragen de jaarlijkse kapitaallasten circa € 110.000. Deze kosten zijn eenmalig in het weerstandsvermogen opgenomen.

7 - Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Mogelijke boetes van de autoriteit persoonsgegevens indien de gemeente de regels van de Algemene verordening gegevensbescherming niet goed naleeft.

8 - Niet tijdige signalering ondersteuningsbehoeften

De kans bestaat dat niet tijdig gesignaleerd wordt dat mensen (tijdelijk) minder zelfredzaam zijn. Het gaat hierbij om alle doelgroepen binnen de samenleving. Jong en oud. Het risico bestaat eruit dat de gemeente plots voor hoge kosten komt te staan omdat te laat kan worden ingegrepen.

9 - Niet voldoen aan zorgplicht

Aansprakelijkheid als gevolg van niet voldoen aan zorgplicht met betrekking tot wegenonderhoud, groenonderhoud, riolering en ander civiel technische kunstwerken, welke in beheer en onderhoud zijn van onze gemeente.

10 - Weerstandsvermogen groenalliantie

De financiële risico's van de vennootschappen zijn beperkt tot het aandelenbezit van de gemeente. Bij een faillissement van een vennootschap daalt de waarde van dit bezit tot nihil. De financiële risico's van de gemeenschappelijke regelingen hebben geen beperking. Bij een faillissement worden de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling volgens de verdeelsleutel aangeslagen voor eventueel resterende schulden na verkoop van de bezittingen. Gezien de aard van de werkzaamheden van de verbonden partijen is de kans op een faillissement van zowel de vennootschappen als de gemeenschappelijke regelingen klein. Echter, uitgesloten is het niet. De gemeente Krimpenerwaard neemt deel aan een groot aantal van deze gemeenschappelijke regelingen, deze staan beschreven in de paragraaf verbonden partijen. Eén van deze verbonden partijen betreft de groenalliantie. Op grond van de beoordeling van de begroting van de groenalliantie zijn wij van mening dat het weerstandsvermogen te laag is.

Kengetallen

Interpretatie van de financiële positie is voor gemeenteraden lastig. Veel gemeenten willen zich daarom onderling vergelijken, maar dat was tot op heden niet mogelijk door het ontbreken van een standaard-definitie of een set van financiële kengetallen. Gezien het stijgende belang van toekomstbestendigheid van gemeenten, een grotere druk op doelmatigheid en een steeds meer divers wordende context (ontwikkeling van financiële producten, meer verbonden partijen, meer verbonden partijen, meer taken zoals bijvoorbeeld in het sociaal domein) is het belang van inzicht in de financiële positie toegenomen.

De kengetallen die conform het BBV opgenomen moeten worden, zijn de volgende:

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van de begroting. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting vastligt voor door rente en aflossing. In de bovenstaande tabel wordt ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug). In de periode 2018 t/m 2021 wordt een aflopende schuldquote verwacht, alle jaren voldoen aan de genoemde norm van VNG (130%).

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). De solvabiliteitsratio van de gemeente Krimpenerwaard bedroeg per 2016 37%. Hoewel per die datum nog geen vergelijkingscijfers beschikbaar zijn ligt dit naar verwachting iets hoger dan het landelijke gemiddelde.

Grondexploitatie

Het financiële kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Voor deze indicator zijn geen normen geformuleerd omdat de boekwaarde op zich niets zegt over de mate waarin vraag en aanbod op elkaar aansluiten en in hoeverre de investeringen dus kunnen worden terugverdiend. De paragraaf grondbeleid biedt hierin meer inzicht. Algemeen gesteld kan worden hoe lager de uitkomst, hoe gunstiger voor de financiële weerbaarheid.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. De lokale lasten voor meerpersoonshuishoudens liggen in 2018 boven het gemiddelde van alle Nederlandse gemeenten. Krimpenerwaard is na de harmonisatie van de lokale woonlasten lichtelijk gedaald in rangorde (= relatief minder duur) ten opzichte van alle Nederlandse gemeenten (bron: COELO Atlas van de lokale lasten 2017).

Invulling van de gevraagde gegevens leidt voor onze gemeente tot de volgende kengetallen.

Kengetallen	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
Netto schuldquote	40%	52%	29%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	36%	45%	25%
Solvabiliteitsratio	34%	32%	36%
Structurele exploitatieruimte	1,6%	0,1%	1,7%
Grondexploitatie	11%	5%	5%
Belastingcapaciteit	109%	111%	108%

Uit het hiervoor opgenomen overzicht en de hieronder opgenomen toelichting kan worden opgemaakt dat de financiële positie van de gemeente Krimpenerwaard solide is.

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De VNG geeft aan dat een schuldquote tussen de 0% en de 90% normaal is. De schuldquote van de gemeente Krimpenerwaard kan daarom als normaal worden geduid. De daling van de netto schuldquote is het gevolg van een combinatie van de stijging van de baten (exclusief reserves) en de daling van de overlopende passiva.

Solvabiliteitsratio

Bij een solvabiliteitsratio groter dan 80% heeft een gemeente zijn bezit zeer zwaar belast met schuld. Normaal bevindt de schuldratio van een gemeente zich tussen de 20% en 70%. Bij een schuldratio lager dan 20% is in de meeste gevallen sprake van een gemeente die per saldo geen tot weinig schulden heeft. Gelet op het percentage kan worden gesteld dat de solvabiliteitsratio van de gemeente Krimpenerwaard ruim voldoende is. De stijging van de solvabiliteitsratio is het gevolg van een daling van de op de balans opgenomen verplichtingen per 31 december 2018.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact kunnen hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Hoe hoger het kengetal hoe hoger het risico voor de exploitatie indien het terugverdienen onverhoopt niet geheel lukt. De VNG geeft overigens geen richtlijn voor een acceptabele omvang van dit kengetal. De accountant moet jaarlijks beoordelen in hoeverre de boekwaarde van de bouwgronden kan worden terugverdiend.

Structurele exploitatieruimte

De indicator structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. Een positieve uitkomst van dit kengetal houdt in dat het structurele deel van de begroting voldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Voor het begrotingstoezicht door de Provincie is de structurele begrotingsruimte voldoende wanneer deze groter is dan 0. De gemeente Krimpenerwaard voldoet in 2018 aan deze norm.

Belastingcapaciteit

De indicator is het resultaat van de woonlasten in Krimpenerwaard in 2018 afgezet tegen het landelijk gemiddelde voor 2018. Het percentage van 108% geeft aan dat de gemiddelde belastingdruk in Krimpenerwaard 8% hoger is dan het landelijk gemiddelde in 2018. Bij de jaarrekening 2016 was nog sprake van een 13% hogere belastingdruk en in 2017 van 9%. De belastingdruk vertoont dus een neerwaartse lijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

C. Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn bezittingen van de gemeente die langdurig gebruikt worden ten behoeve van het maatschappelijke belang. Het onderhoud hiervan kost veel geld. Dit neemt dan ook een groot deel van de gemeentelijke begroting in beslag. Voor kapitaalgoederen zijn vaak langlopende investeringen vereist. Achterstanden in het onderhoud kunnen leiden tot kapitaalvernietiging en onveilige situaties. Het is daarom zinvol om effectief beleid te voeren op het onderhoud van kapitaalgoederen. Zo geven we ook invulling aan assetmanagement en risicomanagement.

In deze paragraaf is het beleidskader opgenomen. In het beleidskader is het kwaliteitsniveau vastgelegd waarop de kapitaalgoederen worden onderhouden. Ook de aantallen en de financiële middelen die nodig zijn voor het in stand houden hiervan worden benoemd. De financiële consequenties zijn inzichtelijk gemaakt voor de komende jaren (voor- of nadelen van aanbesteden en/of de ontwikkeling van de rente kunnen invloed hebben op de financiën).

De kapitaalgoederen worden onderverdeeld in de volgende drie categorieën:

1. Gebouwen
2. Wegen, civiele kunstwerken, groen, water, openbare verlichting en speelvoorzieningen; samengevoegd in het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR)
3. Riolering

In onderstaande tabel is de onderverdeling van de kapitaalgoederen opgenomen met het bijbehorende beleidskader en de vertaling naar de kosten van 2018 en de begroting van 2019 - 2022.

Nr.	Categorie	Beleidskader	2018	2019	2020	2021
1	Gebouwen	Beheerplan gemeentelijk vastgoedbeheer 2017-2031	838.091	832.816	855.820	662.352
2	IBOR: ▪ Wegen ▪ Civiele Kunstwerken ▪ Groen ▪ Water ▪ Openbare verlichting ▪ Speelvoorzieningen	Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) 2018-2021	5.127.193	6.147.787	6.214.000	6.614.000
3	Riolering	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2017-2021	0	1.421	53.774	83.967

*Voor het onderdeel riolering gaat het om een egalisatievoorziening. Deze voorziening wordt gebruikt om tegenvallende kosten en/of opbrengsten op te vangen.

1. Gebouwen

Aantallen:

De gemeente Krimpenerwaard beschikt over 131 gebouwen. In 2017 heeft de raad besloten om in de periode 2018-2020 31 objecten af te stoten.

Vertaling van de financiële consequenties naar de kosten van 2018 en de begroting van 2019-2022.

De financiële middelen die beschikbaar zijn voor openbare gebouwen zijn gesplitst in dagelijks onderhoud (exploitatie) en een storting in een onderhoudsvoorziening. De toevoeging aan de voorzieningen zijn toereikend om in de planperiode het groot onderhoud uit te kunnen voeren. Voor de brandweerkazernes komt het klein dagelijks onderhoud ten laste van de Veiligheidsregio. De kosten voor het groot onderhoud worden aan het begin van het jaar inzichtelijk gemaakt door het uitvoeren van inspecties aan de gebouwen.

Onderdeel	2018	2019	2020	2021
Lasten in exploitatie	459.034	312.589	312.589	312.589
Dotatie voorz. onderhoud gebouwen	905.432	905.432	905.432	905.432
Totaal	1.364.466	1.218.021	1.218.021	1.218.021

2. IBOR (Integraal Beheerplan Openbare Ruimte)

Aantallen:

	IBOR
Wegen in ha.	190
Civiele kunstwerken:	
- bruggen	267
- steigers	
- stuwen	
Lichtpunten	12151
Oppervlakte groen in ha.	119
Bomen	21065
Speeltoestellen	733
Oppervlakte water in ha.	73
Oeverlengte in km.	201
Oeverconstructies	44
Duikers	269

De kosten voor het IBOR zijn opgenomen onder Samenleving (programma 1) en Duurzaamheid, infrastructuur en milieu (programma 7). De financiële middelen die beschikbaar zijn voor het IBOR zijn gesplitst in dagelijks onderhoud (exploitatie) en een storting in een onderhoudsvoorziening. De toevoeging aan de voorzieningen zijn toereikend om in de planperiode het groot onderhoud uit te kunnen voeren. De kosten zijn in de meerjarenbegroting 2019-2022 als volgt geraamd:

Onderdeel	2018	2019	2020	2021
Lasten in exploitatie	3.167.762	3.029.661	2.712.261	2.724.437
Dotatie voorziening IBOR	5.068.275	4.873.275	5.003.275	5.003.275
Totaal	8.236.037	7.902.936	7.715.536	7.727.712

3. Riolering

Aantallen:

IBOR

gemengd systeem	172	km
droogweerafvoer (DWA)	42	km
hemelwaterafvoer (HWA)	59	km
drainage en duikers	9	km
gemalen	63	st
pompunits drukriolering	1831	st
persleiding	195	km

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting:

De uitgaven vallen in grote lijnen uiteen in investeringskosten en dagelijkse kosten. De dagelijkse kosten bestaan voor een groot gedeelte uit kapitaallasten (rente en aflossing op investeringen in het riool) en overheadkosten, omdat het rioolstelsel in eigen beheer wordt onderhouden. Deze kosten worden gedekt door de tarieven.

De kosten zijn in de meerjarenbegroting 2019-2022 als volgt geraamd:

Onderdeel	2018	2019	2020	2021
Lasten in exploitatie	1.270.859	1.464.000	1.464.000	1.464.000
Dotatie voorziening VGRP	1.205.509	0	0	0
Totaal	2.476.368	1.464.000	1.464.000	1.464.000

D. Paragraaf financiering

Inleiding

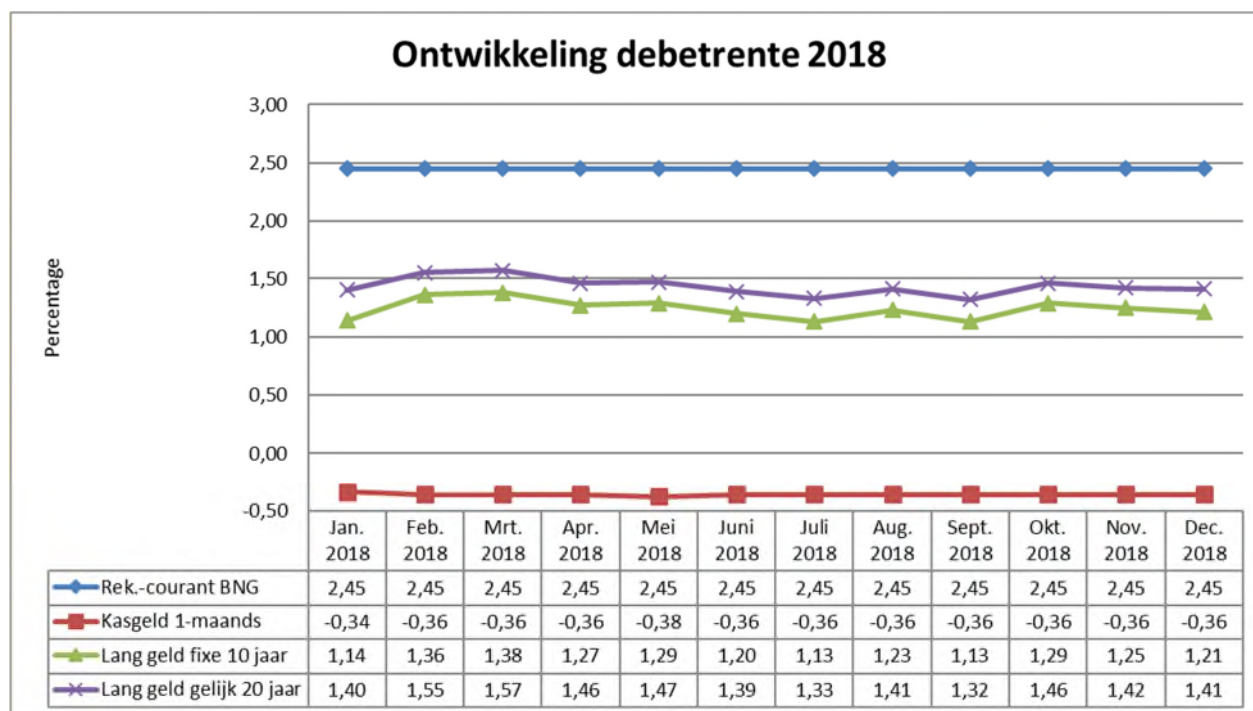
In de paragraaf financiering wordt de financieringsfunctie van de gemeente Krimpenerwaard toegelicht. De toelichting vindt plaats in een onderdeel algemene ontwikkelingen en een onderdeel ontwikkelingen gemeente Krimpenerwaard. Onder de algemene ontwikkelingen komen de renteontwikkelingen en ontwikkelingen ten aanzien van de wet- en regelgeving aan de orde. Het onderdeel ontwikkelingen gemeente Krimpenerwaard richt zich specifiek op de financiering, renteberekening, renterisiconorm en de kasgeldlimiet van de gemeente Krimpenerwaard.

Algemene ontwikkelingen

Renteontwikkelingen

In de begroting 2018 is de verwachting uitgesproken dat de rente op de kapitaalmarkt stabiel laag zou blijven. Om de ontwikkeling van de geldmarktrente (korte rente) te kunnen volgen, wordt vaak naar de Euribor rentetarieven gekeken. Dit zijn de rentetarieven waartegen Europese banken elkaar korte leningen in euro's verstrekken. Begin 2018 bedroeg de 1 maands-Euribor -0,368%. Op 31 december 2018 was dit percentage gewijzigd in -0,363%.

In onderstaand overzicht wordt de ontwikkeling van de debetrente in 2018 weergegeven.

Ontwikkelingen Krimpenerwaard

Beleidsvoornemen treasury

In het Treasurystatuut gemeente Krimpenerwaard 2015 heeft het college de kaders voor de treasuryfunctie bepaald. Het beleid van onze gemeente is erop gericht om de financieringsbehoefte zo gunstig mogelijk af te dekken. Omdat de rente op de kortlopende middelen in het algemeen gunstiger is dan de rente op langlopende middelen, is de verwachting dat eerst gebruik gemaakt wordt van kortlopende geldleningen als er een lening aangetrokken moet worden.

In de begroting 2018 werd rekening gehouden met het aantrekken van een nieuwe geldlening in 2018 van € 15.000.000 (looptijd 20 jaar, verschuldigde rente 1,75%). In 2018 is er als gevolg van een vertraagde uitvoering van het investeringsprogramma geen sprake geweest van een liquiditeitstekort. De lening is daarom niet afgesloten. Het gerealiseerde rentevoordeel is opgenomen in de Tweede

Tussentijdse rapportage 2018. In de begroting 2019 is rekening gehouden met het afsluiten van een nieuwe geldlening van € 15.000.000.

Risicobeheer

Voor de beheersing van de renterisico's worden de kasgeldlimiet en de renterisiconorm gehanteerd.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de toegestane omvang van de kortlopende schuld (looptijd korter dan 1 jaar). Reden hiervoor is dat een korte schuldpositie een potentieel renterisico in zich heeft, omdat rentestijgingen direct doorwerken in de rentelasten. Het is dan ook van belang dat de grote potentiële beweeglijkheid van de rentelasten op korte financiering gedurende het begrotingsjaar beheerst wordt. Voor structurele liquiditeitstekorten is financiering met geldleningen met een looptijd langer dan 1 jaar de aangewezen oplossing. De hoogte van de kasgeldlimiet is afhankelijk van het begrotingstotaal en werd in de oorspronkelijke begroting 2018 als volgt berekend:

Berekening kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	Begroot 2017	Begroot 1e kw. 2018	Begroot 2e kw. 2018	Begroot 3e kw. 2018	Begroot 4e kw. 2018
Grondslag: Begrotingstotaal	€ 132.106	€ 134.849	€ 134.849	€ 134.849	€ 134.849
Toegestane kasgeldlimiet:					
- relevant percentage (wettelijk voorgeschreven)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
- in bedrag	€ 11.229	€ 11.462	€ 11.462	€ 11.462	€ 11.462
Gemiddelde kortlopende schuld (negatief betekent schuld, positief betekent tegoed)		€ 2.867	€ -640	€ 1.291	€ -4.047
Ruimte (+) / overschrijding (-)		€ 14.329	€ 10.822	€ 12.753	€ 7.415

De kasgeldlimiet is getoetst aan de werkelijke omvang van de kasgeldpositie. Onderstaand volgt een overzicht van de liquiditeitspositie in 2018.

Liquiditeitspositie 2018 (bedragen x € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Vlottende schuld (1)	€ 10-	€ 11-	€ 31-	€ 127-
Vlottende middelen (2)	€ 10.513	€ 7.684	€ 18.055	€ 20.918
Saldo (2-1)	€ 10.503	€ 7.673	€ 18.024	€ 20.791
Kasgeldlimiet	€ 11.462	€ 11.462	€ 11.462	€ 11.462
Ruimte (+) of overschrijding (-)	€ 21.965	€ 19.135	€ 29.486	€ 32.253

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de kasgeldlimiet in 2018 niet is overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm gaat er van uit dat de vaste leningenportefeuille zodanig is samengesteld dat het renterisico gelijkmatig over de jaren wordt gespreid. De renterisiconorm is gekoppeld aan het begrotingstotaal.

Berekening renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Renterisico's (aflossingen op vaste schuld):				
- Renteherziening op vaste schuld	€ -	€ -	€ -	€ -
- Aflossingen	€ 6.935	€ 6.888	€ 7.570	€ 8.070
Renterisico	€ 6.935	€ 6.888	€ 7.570	€ 8.070
Berekening renterisiconorm:				
Begrotingstotaal	€ 134.849	€ 139.110	€ 139.110	€ 139.110
Bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	€ 26.970	€ 27.822	€ 27.822	€ 27.822
Toetsing renterisico aan norm:				
Renterisiconorm	€ 26.970	€ 27.822	€ 27.822	€ 27.822
Renterisico	€ 6.935	€ 6.888	€ 7.570	€ 8.070
Ruimte / Overschrijding (-)	€ 20.035	€ 20.934	€ 20.252	€ 19.752

In bovenstaande tabel is voor de periode 2019-2021 rekening gehouden met de jaarlijkse aflossingen van geraamde nog op te nemen vaste geldleningen in de periode 2019-2021 voor totaal € 35 miljoen. Uit de opstelling blijkt dat het risico dat de gemeente loopt op haar vaste schuld beperkt is en ruim binnen de norm blijft.

In 2018 zijn ten aanzien van een tweetal geldleningen vervroegd renteherzieningen doorgevoerd. Dit als gevolg van de lage rentstand in 2018 en de verwachte licht oplopende rente in de komende jaren.

Leningenportefeuille

De schuldpositie van de gemeente wordt bepaald door de omvang van de portefeuille opgenomen geldleningen in combinatie met de debetstand op de rekening-courant. Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van de schuldpositie over de periode 2018 tot en met 2021.

Schuldpositie (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Onderhandse geldleningen binnenlandse banken				
- Hoofdsom leningen per 1 januari	€ 72.839	€ 65.904	€ 74.016	€ 76.446
- Aflossingen afgesloten leningen t/m 2018	€ 6.935	€ 6.888	€ 6.820	€ 6.820
- Lening per 01-07-2019 € 15.000, 20 jr., 1,75%		€ 15.000	€ 750	€ 750
- Lening per 01-07-2020 € 10.000, 20 jr., 2,00%			€ 10.000	€ 500
- Lening per 01-07-2021 € 10.000, 20 jr., 2,00%				€ 10.000
Hoofdsom leningen per 31 december	€ 65.904	€ 74.016	€ 76.446	€ 78.376

In 2018 zijn geen nieuwe langlopende geldleningen afgesloten. In de hoofdsom per 31 december 2018 van € 65.904.000 is een lening opgenomen van € 7.785.000, die wordt doorgeleend aan derden. De gemiddelde rente voor de totale leningenportefeuille bedraagt voor 2018 2,06%.

Renteresultaat

In juli 2016 heeft de Commissie BBV de notitie Rente 2017 uitgebracht. In deze notitie wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. Doelstelling is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). De bepalingen en richtlijnen van genoemde notitie zijn in werking getreden met ingang van het begrotingsjaar 2018.

Onderstaand renteschema geeft inzicht in de geraamde en werkelijke rentelasten van externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Rentetoerekening (bedragen x € 1.000)	2018 Begroot	2018 Werkelijk
a. Externe rentelasten over korte en lange financiering	€ 1.662	€ 1.399
b. Externe rentebaten over korte en lange financiering	€ -88	€ -96
Saldo rentelasten en rentebaten	€ 1.574	€ 1.303
c1. Doorberekende rente aan grondexploitatie	€ -71	€ -92
c2. Rente projectfinanciering	€ -230	€ -230
c3. Rentebaten van doorverstrekte leningen	€ -55	€ -81
	€ -356	€ -403
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ 1.218	€ 900
d1. Rente over eigen vermogen	€ 189	€ 254
d2. Rente over voorzieningen	€ -	€ -
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 1.407	€ 1.154
e. De aan taakvelden toegerekende rente	€ -1.577	€ -1.373
Boekwaarde activa welke integraal wordt gefinancierd	€ 137.125	€ 119.415
Gehanteerd rentepercentage 2018	1,15%	1,15%
Renteresultaat op taakveld Treasury (-/- = voordelig)	€ -170	€ -219

Het renteresultaat bedraagt in 2018 € 219.000. Het gehanteerde rentepercentage bij het samenstellen van de jaarrekening is gebaseerd op het voorcalculatorische rentepercentage van 1,15%. Het nacalculatorische rentepercentage 2018 is becijferd op 0,97% en bevindt zich ruim binnen de gestelde bandbreedte. Dit betekent dat in 2018 een reëel rentepercentage is toegerekend aan de activa.

Kredietrisicobeheer

Kredietrisico is de kans dat verstrekte leningen niet (volledig) en/of niet tijdig worden terugbetaald. Op kapitaalverstrekkingen en afgegeven gemeentegaranties/borgstellingen loopt de gemeente een zeer beperkt risico aangezien de gemeente fungeert als achtervang voor garantstellingen die afgegeven zijn door zogenaamde waarborgfondsen.

De uitzettingen van de gemeente kennen eveneens nagenoeg geen risico. Enerzijds heeft de gemeente Krimpenerwaard een overeenkomst met de BNG met betrekking tot onder andere het aantrekken en uitzetten van kort en lang geld. Daarnaast worden overtollige middelen geparkeerd bij het ministerie van Financiën (schatkistbankieren).

Bij de ABN AMRO is de opbrengst van de verkoop van het woningbedrijf van de voormalige gemeente Ouderkerk belegd in obligaties met een nominale waarde per 31 december 2018 van € 2.000.000. Het risicoprofiel van de portefeuille bij ABN AMRO is zeer defensief. Dit betekent dat er weinig tot geen (koers)risico wordt gelopen. Conform onderstaand overzicht valt de portefeuille in de jaren 2019 t/m 2021 in gedeelten vrij. Het bruto resultaat van de beleggingen bedraagt voor 2018 circa € 96.000. Procentueel betekent dit een rendement van ongeveer 2,9%.

Conform onderstaand schema neemt de obligatieportefeuille als gevolg van betaalbaar gemaakte obligaties geleidelijk af.

Jaar (bedragen x € 1.000)	Nominale waarde per 1 januari	Vrijval	Nominale waarde per 31 december
2018	€ 3.250	€ 1.250	€ 2.000
2019	€ 2.000	€ 1.500	€ 500
2020	€ 500	€ -	€ 500
2021	€ 500	€ 500	€ -

Geldstromenbeheer

De geldstromen lopen hoofdzakelijk via de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank). De saldi van de rekeningen bij de andere banken wordt zoveel als mogelijk overgeboekt naar de rekening bij de BNG Bank. Er wordt gewerkt met een liquiditeitsprognose die regelmatig geactualiseerd wordt.

Relatiebeheer

De bancaire partijen waarmee de gemeente Krimpenerwaard zaken doet vallen onder toezicht van De Nederlandsche Bank en de Verzekeringskamer.

In 2015 is een financieringsovereenkomst met de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank) afgesloten. Dit raamcontract voor een krediet- en depotarrangement en elektronisch betalingsverkeer wordt ten minste eens in de vier jaar beoordeeld op inhoudelijke bepalingen en concurrerende condities. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de BNG Bank een unieke plaats inneemt ten opzichte van andere banken, omdat voor het ontvangen van rijksuitkeringen een lopende rekening bij deze bank vereist is. Overigens worden de faciliteiten van de BNG Bank toereikend geacht en de condities marktconform.

E. Bedrijfsvoering

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) geeft in artikel 14 aan dat de paragraaf bedrijfsvoering tenminste inzicht geeft in de stand van zaken en beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. In deze paragraaf kunt u lezen wat de stand van zaken is van de bedrijfsvoering.

Hoe zien wij het begrip bedrijfsvoering?

Bij bedrijfsvoering gaat het over de manier waarop we middelen inzetten om onze taken te vervullen en afgesproken resultaten te leveren. Dit alles op een zo effectief en efficiënt mogelijke manier. Bij bedrijfsvoering gaat het over de wijze waarop de gemeente geëxploiteerd wordt en de manier waarop wij onze bedrijfsprocessen besturen en uitvoeren.

Ook in 2018, het vierde jaar na de herindeling, bouwden wij verder aan de verbetering van onze bedrijfsvoering.

Interne sturing

Wij hebben ons tot doel gesteld dat onze inwoners onze dienstverlening met het cijfer acht waarderen. In al ons handelen is dat het leidend doel. Om dit te bereiken zijn de afgelopen drie jaar de basale werkprocessen (ook voor de nieuwe taken) op orde gebracht en is gestart met de optimalisatie daarvan. Deze optimalisatie vindt plaats in een permanente verbetercyclus. Hierbij zijn wij ons constant bewust van de vraag hoe dit proces bijdraagt aan het halen van het cijfer acht. Verder is er focus op de integraliteit op inhoudelijke onderwerpen. We zorgen ervoor dat de diverse vakgebieden elkaar weten te vinden en elkaar versterken in de producten die opgeleverd worden. Daarnaast staat de gemeente Krimpenerwaard voor een aantal opgaven en uitdagingen. Om deze in goede banen te leiden in combinatie met het streven naar het cijfer acht voor dienstverlening, is een goede interne en integrale sturing een vereiste.

Welke resultaten hebben we in 2018 bereikt?

- Collegewerkprogramma opgesteld:

In 2018 is veel inzet geweest op het collegewerkprogramma 'Met ambitie samen verder!'.

- MTO-actieplan opgesteld naar aanleiding van de 1^e meting:

De 1-meting liet een significante verbetering zien ten opzichte van de nulmeting. Dit blijkt o.a. uit:

- Een score van 6,9 op werkplezier (benchmark: 7,0). In 2015 scoorde dat een 6,1.
- Een score van 7,4 op bevlogenheid (benchmark: 7,4). In 2015 was dat een 7,2.

Ondanks het mooie resultaat van de 1-meting, gaan wij door met het verder optimaliseren en verbeteren van onze organisatie. Op deze manier geven wij vorm aan de organisatieontwikkeling met als doel om onze inwoners, bedrijven en instellingen (nog) beter van dienst te kunnen zijn.

- Uitgevoerd management development traject voor coördinatoren en teamleiders:

Deze groep medewerkers geven vaak (functioneel) leiding aan een groep medewerkers en hebben veelal een voorbeeldrol binnen de organisatie. Om te zorgen dat deze medewerkers die rol optimaal kunnen uitvoeren, hebben zij een eigen ontwikkelingstraject gevolgd. Hierin hebben zij diverse tools en vaardigheden aangereikt gekregen om hun taak nog beter uit te voeren.

- Vitamine L

Er is gestart met het opstellen van een meerjarige in-company opleidingskalender die aansluit bij de behoefte van de medewerkers, maar ook bijdraagt aan de ambities die zijn gesteld, waaronder:

- Uitstekende dienstverlening (een 8 in 2022)
- Plezier, Passie en Prestaties (een 8 voor werkplezier in 2019)
- Competentie ontwikkelingen die bijdragen aan het maximaal efficiënt en effectief zijn in beleid en uitvoering, procesvaardigheden en strategisch inzicht
- Ontwikkeling naar een lerende organisatie (omgaan met de voortdurende verandering waardoor leren(d) ontwikkelen noodzakelijk is voor alle medewerkers)
- Bevorderen van een onderzoekende houding/Oprechte nieuwsgierigheid

Vooraf de training 'het goede gesprek' waarbij de medewerkers vaardigheden leren om op een constructieve en positieve manier in gesprek te zijn met inwoners, is in grote getalen gevolgd. Deze training is enorm positief ontvangen en oogst veel waardering. Onze inwoners zijn positief over deze nieuwe aanpak.

- Verandering Ruimtelijk Domein:

Het gaat om de inzet van een verandermanager op het houding- en gedragsaspect. Het Programma Verandering Ruimtelijk Domein is een nieuw programma en dit betreft de implementatie en effectivering van de Omgevingswet, de gevolgen van de wet VTH (en de wet Private kwaliteitsborging die in de Eerste Kamer is aangehouden) en digitalisering in het kader van het Ruimtelijk Domein in onze organisatie. Dit alles vergt de komende jaren een samenhangende integrale inzet binnen de organisatie ten aanzien van werkprocessen, cultuurverandering, samenwerkingen met andere overheden, ICT ontsluiting en nog veel meer zaken. Hierbij worden de landelijke doelstellingen van de Omgevingswet als leidend gekozen.

De opgave van deze verandering is omvangrijk en betreft vele delen van onze organisatie, maar ook de verhouding tussen de samenleving, politiek, bestuur en de ambtelijke organisatie. Gegeven deze omvang is de implementatie van deze wetgeving door middel van programmatisch werken vormgegeven binnen de bestaande organisatie voor de komende jaren.

- Aanbesteding zaaksysteem

In 2018 is het zaaksysteem en klantcontactstelsel Europees aanbesteed. Het zakensysteem en klantcontactstelsel helpt in het bijhouden (welke fase) van de zaken die de klant bij de gemeente heeft lopen. Daarnaast dient het zakensysteem voor het beheer van digitale documenten. Deze softwareapplicatie zal in 2019 technisch en qua functionaliteit worden geïmplementeerd. Eenmaal geïmplementeerd helpt de applicatie om de doelen van de gemeente op het gebied van dienstverlening te bereiken.

- Teamontwikkelingstrajecten aan de hand van Insights

Nu de basis van de organisatie staat, is gestart met de doorontwikkeling. Veel teams zijn bezig geweest met teamontwikkelingstrajecten om zo de samenwerking verder te verbeteren en de dienstverlening verder vorm te geven. Deze ontwikkelingstrajecten worden gedaan aan de hand van Insights, wat inzicht geeft in de verschillende persoonlijkheidsvoorkeuren Dit draagt bij aan de samenwerking.

- Doorontwikkeling A3: integrale afstemming programma- en lijnsturing.

De A3-methodiek zorgt o.a. voor de focus op de essentie. Na het harmoniseren van beleid, verordeningen en verbeteren werkprocessen stond in 2018 de afstemming tussen de lijnsturing en de programmasturing centraal. De vraag die steeds aan de orde is, is waar een efficiëncyslag kan worden bereikt in het belang van onze inwoners.

In 2018 is projectcontrol doorontwikkeld waarbij de bevindingen van de rekenkamercommissie (rapport sturen in risicovolle projecten) ter harte zijn genomen. Dit heeft geleid tot opname van de voortgang van projecten (in de openbare ruimte) in de tussentijdse rapportage. Daarnaast is, in overleg met de accountant extra ingezet op financial control (controle op Europese aanbestedingen, verhuur etc.). De accountant geeft aan dat bij de interimcontrole sprake was van een betere samenwerking met de organisatie. Dit moet leiden tot een soepeler proces bij de jaareindecontrole.

Hoe doen we het in cijfers (P&O):

Ten opzichte van het 2017 is het verzuim gedaald en de bezetting licht gestegen. De toegestane formatie is in 2018 gestegen omdat er extra formatie is toegevoegd als gevolg van de opheffing van de TBK en extra formatie bij de afdeling Sociaal Domein. De instroom is vrijwel gelijk aan die van 2017, maar de doorstroom en uitstroom is gedaald. De hogere instroom is te verklaren door de stijging van vacatures als gevolg van de extra formatie. In 2017 was de door- en uitstroom hoger vanwege de fase na de reorganisatie in combinatie met uitstroom van oudere medewerkers. Er is een 100% score behaald voor de eed of belofte.

Hoe doen we het in cijfers (P&O)

Verzuim:

Ten opzichte van 2017 is het verzuim gedaald. De daling wordt veroorzaakt door de aanzienlijke daling van het verzuim langer dan een jaar (van 1,71% naar 0,57%). Een aantal langverzuimers zijn in 2018 hersteld of ingestroomd in de WIA. Vanaf 2017 voeren leidinggevende voeren periodiek overleg met de bedrijfsarts over de begeleiding van langdurig zieke medewerkers.

	2018	2017
Verzuimpercentage	4,39%	4,71%

Formatie, bezetting en inhuur derden:

De formatie en de bezetting zijn in 2018 licht gestegen. De stijging van de formatie is het gevolg van het besluit om bij de afdeling Sociaal Domein tijdelijke externe inhuur, tijdelijke formatie en het inhuurbudget budgettair neutraal om te zetten naar vaste formatie. Daarnaast is de formatie ook gestegen door de budgettair neutrale overdracht van taken naar de gemeente als gevolg van de wijziging van de gemeenschappelijke regeling Technisch Bureau Krimpenerwaard. De bezetting is toegenomen doordat een deel van beide hiervoor benoemde formatieaanpassingen in 2018 is ingevuld. Hierdoor was minder externe inhuur uit vacatureruimte nodig. Ook de lagere uitstroom van medewerkers in 2018 heeft hieraan bijgedragen.

	2018	2017	2016
Bevolkingsaantal	55.666	55.204	54.653
Formatie (aantal fte per 1.000 inw.)	6,9	6,7	6,5
Bezetting (aantal fte per 1.000 inw.)	6,3	5,9	5,9
Externe inhuur* (% tot. loonsom + tot. Kosten inhuur)	15,7	18,8	18,5

*betreft de vervanging van arbeid die normaliter door ambtenaren wordt gedaan. Het betreft geen werken derden.

In-, door- en uitstroom:

De instroom van medewerkers in 2018 is vrijwel gelijk aan die van 2017. Doorstroom en uitstroom zijn in 2018 gedaald. De daling ten opzichte van 2017 houdt verband met de afronding van het plaatsingsproces in combinatie met de uitstroom van oudere medewerkers.

	2018	2017
Instroom in aantal medewerkers	46	45
Instroom in %	11,3%	11,3%
Doorstroom in aantal medewerkers	13	22
Doorstroom in %	3,2%	5,5%
Uitstroom in aantal medewerkers	25	46
Uitstroom in %	6,1%	11,5%

Integriteit:

In 2018 is een 100% score behaald bij het afleggen van de eed of de belofte. In dit kader hebben meerdere speciaal georganiseerde bijeenkomsten plaatsgevonden waarin uitgebreid met de nieuwe medewerkers is gesproken over het belang van integriteit in/voor het functioneren van een publieke organisatie.

F. Verbonden partijen

1.1 Algemeen

De gemeente Krimpenerwaard heeft een scala van taken en verantwoordelijkheden die zij als lokale overheid dient uit te voeren. Over de wijze waarop deze taken worden uitgevoerd heeft de gemeente de keuze uit diverse mogelijkheden.

1. de uitvoering van de taak door de gemeente zelf.
2. de uitvoering van de taak uit te besteden door middel van een opdracht aan een geheel van de gemeente losstaande organisatie of bedrijf.
3. de uitvoering van de taak onder te brengen bij een organisatie waarvan de gemeente deel uitmaakt en waarmee een verbintenis wordt aangegaan, de verbonden partij.

Het zelf uitvoeren van de taken dan wel opdracht verstrekken aan een los van de gemeente staande organisatie en bedrijf is een vanzelfsprekendheid en behoeft daarom geen toelichting.

De gemeente heeft een ruime keuze waar het gaat om het onderbrengen van een taakveld bij een verbonden partij. Er bestaat immers een grote variatie in de vormen van samenwerkingsverbanden binnen gemeenten waarbij ook de gebruikte terminologie nogal van elkaar verschilt. Zo wordt er gesproken over samenwerkingsverbanden, gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen. Om te komen tot een eenduidige terminologie voor samenwerkingsverbanden wordt veelal uitgegaan van de terminologie die wordt gebruikt in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Dit besluit gaat uit van de term verbonden partij en geeft daaraan de volgende definitie:

“Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”.

Met andere woorden: er is sprake van een verbonden partij als een gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft in een derde rechtspersoon. Bij bestuurlijk belang gaat het om het hebben van zeggenschap van de gemeente in de derde partij. Dit kan omdat de gemeente:

- zitting heeft in het dagelijks- of algemeen bestuur
- aandelen bezit en daarom stemrecht heeft

De gemeente Krimpenerwaard volgt deze definitie.

1.2 Categorieën samenwerkingsverbanden

Verbonden partijen kunnen worden onderscheiden in de op het publiekrecht gebaseerde Gemeenschappelijke regelingen en het bezit van aandelen van vennootschappen. Dit zijn bedrijven die zijn gebonden aan het privaatrecht.

De belangrijkste grondslag voor een samenwerking tussen gemeenten, provincies en waterschappen betreft de Wet Gemeenschappelijke regelingen.

1.3 Financiële risico's verbonden partijen

Verbonden partijen maken een steeds groter deel uit van de begroting van de gemeente.

Door deze toename van het aantal verbonden partijen en de steeds hogere boekwaarden van deze partijen nemen de risico's voor de gemeente ook toe.

De financiële risico's van de gemeenschappelijke regelingen hebben geen beperking. Bij een faillissement worden de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling volgens de verdeelsleutel aangeslagen voor eventueel resterende schulden na verkoop van de bezittingen.

De financiële risico's van de vennootschappen zijn beperkt tot het aandelenbezit van de gemeente. Bij een faillissement van een vennootschap daalt de waarde van dit bezit tot nihil.

Gezien de aard van de werkzaamheden van de verbonden partijen is de kans op een faillissement van zowel de vennootschappen als de gemeenschappelijke regelingen klein. Echter uitgesloten is het niet.

1.4 Belang voor de raad

De gemeenteraad heeft een kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende verantwoordelijkheid binnen het gemeentebestuur. Deze verantwoordelijkheid geldt ook ten aanzien van de beheersing van verbonden partijen. Wanneer het toezicht op de verbonden partijen niet optimaal verloopt, loopt de gemeente een vergroot risico om geconfronteerd te worden met het niet realiseren van beoogde (beleids) doelstellingen, financiële nadelen, of imageschade door activiteiten van de verbonden partijen. Hoewel niet alles kan worden voorkomen, is het van belang om voldoende checks en balances in te bouwen voor de beheersing.

Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor de aansturing van de verbonden partijen, de controle daarop en de financiële consequenties voor de eigen organisatie is inzicht in de verbonden partijen van belang.

Een ander belang van de raad is de noodzaak dat inzicht bestaat in de kosten en de financiële risico's die de gemeente kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen. De gemeente is immers verplicht bij te dragen aan de exploitatietekorten die mogelijk ontstaan bij de gemeenschappelijke regelingen.

Bij de aanbidding van de rekening en begrotingen van de diverse verbonden partijen wordt daarom ook een factsheet gevoegd. Deze factsheets vergroten het inzicht in de (financiële) gang van zaken bij de verbonden partijen. Een onderdeel van de informatievoorziening per verbonden partij is voorts dat thans een verbinding is gelegd met de programma's in de begroting. In de nog door de raad te behandelen nota verbonden partijen worden de spelregels met betrekking tot dat inzicht verder uitgediept.

2. Gemeenschappelijke regelingen

1. Gemeenschappelijke Regeling Regio Midden-Holland	
Algemene informatie	
<i>Vestigingsplaats</i>	Gouda
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	Het versterken van de regionale bestuurskracht binnen de regionale samenwerking. Daarbij kan worden gedacht aan een sterker inzet op belangenbehartiging, gezamenlijke beleidsvorming op bovenlokale opgaven en gemeenschappelijke uitvoering daarvan.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	Stemrecht in het Algemeen Bestuur. De gemeente Krimpenerwaard is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door burgemeester R.S. Cazemier en wethouder J. Vente. Lid van het dagelijks bestuur is de heer R.S. Cazemier.
<i>Omvang van financieel belang</i>	De bijdrage is berekend op basis van het inwoneraantal per deelnemende gemeente.
<i>Deelnemende partijen</i>	Deelnemers in de regio Midden Holland zijn Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen, Zuidplas en Krimpenerwaard.

<i>Risico's</i>	"Het Algemeen Bestuur heeft medio 2016 bepaald dat een bedrag van € 100,000,00 in de algemene reserve beschikbaar moet zijn om eventuele risico's te kunnen dekken. Het deel van de weerstandscapaciteit dat gevormd wordt door de algemene reserves, lijkt niet toereikend. Op dit moment worden de volgende risico's onderkend: 1. de gemiddelde inwonerbijdrage van € 1,76 per inwoner is niet voldoende om de gewenste activiteiten door Regio Midden-Holland te kunnen laten uitvoeren. 2. Bij projecten is vaak sprake van cofinanciering. Bij de start van projecten blijkt de financiering nog niet altijd volledig gegarandeerd."
-----------------	--

Beleidsinformatie

<i>Relatie met programma</i>	09. Bestuur en dienstverlening
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	De regio Midden-Holland is een netwerk van de samenwerkende gemeenten. De koers voor de komende jaren is bepaald door de strategische agenda.

Financiële informatie (x € 1.000)

<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 745 31/12/2018 € 696
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 84 31/12/2018 € 60
<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018</i>	66%
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018</i>	59%
<i>Financieel resultaat (2018)</i>	€ 184
<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 100
<i>Omvang garantstellingen</i>	n.v.t.
<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	€ 0
<i>Financiële bijdrage 2018</i>	€ 96

2. Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG)

Algemene informatie

<i>Vestigingsplaats</i>	Leiden
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, heeft ten doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid en de ambulancezorg. De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissituaties.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	Wethouder L. Sleuvenhoek is lid van het Algemeen Bestuur en heeft daarin stemrecht dat in relatie staat tot het aantal inwoners van de gemeente Krimpenerwaard. Wethouder R. Boere is plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuur. Wethouder L. Sleuvenhoek is eveneens lid van het Dagelijks Bestuur.
<i>Omvang van financieel belang</i>	De bijdrage is opgebouwd uit een bijdrage per inwoner en een bijdrage per kind. De kosten voor aanvullende taken, zoals logopedie, huisvesting en het Veilig Thuis worden apart in rekening gebracht door het RDOG.
<i>Deelnemende partijen</i>	19 gemeenten in de regio Hollands Midden.
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	02. Jeugd en Wmo

<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	De programmabegroting RDOG kent drie programma's: I. Het programma Geneeskundige Hulpverlening voor de sector GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio). Voor de uitvoering van de taken van de sector GHOR zijn afspraken gemaakt tussen het bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM) en het bestuur van de RDOG HM. II. Het programma Ambulancezorg, dat wordt uitgevoerd door de sector Regionale Ambulancevoorziening (RAV). De kosten dit programma worden gefinancierd door zorgverzekeraars op basis van beleidsregels van het NZa en afspraken die gemaakt worden in het lokaal overleg met zorgverzekeraars. III. Het programma Openbare gezondheidszorg omvat de werkzaamheden van de GGD Hollands Midden. Dit programma Openbare Gezondheidszorg is opgedeeld in drie deelprogramma's: a. De taken die in de Wet Publieke Gezondheid zijn opgedragen aan een GGD. b. Publieke zorg voor de jeugd. c. Maatschappelijke zorg en Veilig Thuis.
Financiële informatie (x € 1.000)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 923 31/12/2018 € 3.627
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 28.484 31/12/2018 € 27.207
<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018</i>	3,1 %
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018</i>	11,8 %
<i>Financieel resultaat (2018)</i>	€ 705
<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 2.794
<i>Omvang garantstellingen</i>	n.v.t.
<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	n.v.t.
<i>Financiële bijdrage 2018</i>	€ 1.966

3. Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)	
Algemene informatie	
<i>Vestigingsplaats</i>	Gouda
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	De Omgevingsdienst Midden-Holland streeft er naar een bijdrage te leveren aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. De omgevingsdienst is uitvoerder van de wettelijke milieutaken, vergunningverlening en handhaving van bedrijven en ook belast met de controle en toetsing van specialistische milieu- en veiligheidsaspecten. Zo ook ten aanzien van projecten. Hoewel deze dienst ook taken op het gebied van bouw- en woningtoezicht uitvoert, maakt onze gemeente daar geen gebruik van.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	Wethouder A. Bening is lid van het Dagelijks Bestuur. Wethouders A. Bening en L. de Wit zijn lid van het Algemeen Bestuur. Wethouder J. Vente is plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuur.
<i>Omvang van financieel belang</i>	De bijdrage is opgebouwd uit het aantal en soort diensten dat wordt afgenomen.
<i>Deelnemende partijen</i>	De provincie Zuid-Holland en de gemeenten: Alphen aan den Rijn, Krimpenerwaard, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas.
<i>Risico's</i>	De in 2017 voor het eerst geïnventariseerde risico's zijn begin 2019 geactualiseerd. De uitkomsten van de risicoanalyse in 2017 zijn meegenomen in de Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement

	2018. Deze nota is op 21 juni 2018 vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Het gewenste weerstandvermogen is bepaald op € 1.620.368,00. Bij de vorige inventarisatie was dit € 1.601.240,00. De aanwezige weerstandscapaciteit per 31 december 2018 is € 1.402.500,00 (86,6% van het gewenste weerstandvermogen). In de Nota weerstandvermogen en risicomanagement 2018 wordt voorgesteld om te streven naar een zekerheidspercentage tussen 80 en 90%. De huidige omvang van de algemene reserve voldoet hieraan. De aanwezige weerstandscapaciteit per 31 december 2017 is € 1.402.500. De Omgevingsdienst geeft niet aan of er een strategie is om te groeien naar het gewenste niveau.
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	07. Duurzaamheid, infrastructuur en milieu
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	De ODMH is een regionale uitvoeringsdienst, die de wettelijke milieutaken uitvoert voor de gemeente Krimpenerwaard. De ODMH doet dit aan de hand van een door het AB ODMH goedgekeurd productenboek en een door het college goedgekeurd jaarprogramma. Jaarlijks legt de ODMH met een productierapportage verantwoording af aan de gemeente over de taakuitvoering in het voorgaande jaar.
Financiële informatie (x € 1.000)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 3.494 31/12/2018 € 2.746
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 8.538 31/12/2018 € 8.764
<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018</i>	29%
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018</i>	24%
<i>Financieel resultaat (2018)</i>	€ 292
<i>Omvang weerstandvermogen</i>	€ 1.403
<i>Omvang garantstellingen</i>	n.v.t.
<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	n.v.t.
<i>Financiële bijdrage 2018</i>	€ 1.556

4. Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden

Algemene informatie

<i>Vestigingsplaats</i>	Leiden
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	In de Veiligheidsregio Hollands Midden zetten hulpverleningsdiensten, gemeenten en partners zich dagelijks in voor een veilige samenleving met als doel risico's te verminderen en incidenten, rampen en crises zo goed mogelijk te bestrijden
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	Stemrecht in het Algemeen Bestuur. De gemeente Krimpenerwaard is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur met een lid, burgemeester R.S. Cazemier. De plaatsvervangend burgemeester is de vervanger. De Burgemeester is ook lid van het Dagelijks Bestuur.
<i>Omvang van financieel belang</i>	De bijdrage is gebaseerd op de zogenaamde "Cebeonnorm". Deze norm is opgebouwd vanuit een aantal onderdelen zoals inwoneraantal, aantal huishoudens etc.
<i>Deelnemende partijen</i>	Vanaf 1 januari 2015 zijn er 19 deelnemende gemeenten.
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	03. Openbare orde en veiligheid
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	De begroting kent na de wijziging van de financieringsstroom GHOR vier programma's: Veiligheidsbureau, de Oranje Kolom, Brandweer en de Landelijke Meldkamer. Veiligheidsbureau/oranje kolom Hierbij zijn drie beleidsprioriteiten opgesteld:

	1. Informatie-gestuurd werken 2. Risicogericht werken (incl. doorvertaling Regionaal Risicoprofiel) 3. Omgevingsgericht (net)werken. Brandweer In de periode 2016-2018 wenst de Brandweer Hollands Midden, het volgende te bereiken: - Meer risicogericht werken; - Stimuleren zelfredzaamheid; - Afstemmen van materieel- en personeelssterkte op de risico's; - Introduceren innovatieve werkwijzen; - Optimaliseren van de dekking en specialisme-verdeling; - Introduceren van persoonsgerichte vakbekwaamheidsprogramma's voor het repressieve personeel; - Slim samen werken binnen Brandweer Nederland; - Informatie-gestuurd werken; - Verbeteren planmatig werken; - Investeren in medewerkers. Landelijke Meldkamerorganisatie De "going-concern" wordt conform het huidige wettelijke regime voortgezet. Dit betekent dan dat de verantwoordelijkheid daarvoor en die voor het beheer en going-concern voorlopig bij de veiligheidsregio's blijft. Het einddoel blijft overeind staan. De realisatie van één landelijke meldkamerorganisatie op maximaal 10 locaties. De transitiestrategie wordt bijgesteld naar een meer realistische aanpak.
--	--

Financiële informatie (x € 1.000)

	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 5.966 31/12/2018 € 5.837
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 24.314 31/12/2018 € 22.982
	<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018</i>	19%
	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018</i>	20%
	<i>Financieel resultaat (2018)</i>	€ 300
	<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 917
	<i>Omvang garantstellingen</i>	n.v.t.
	<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	€ 0
	<i>Financiële bijdrage 2018</i>	€ 2.890

5. Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)

Algemene informatie

<i>Vestigingsplaats</i>	Klaaswaal
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	Het SVHW verzorgt voor de deelnemers de volgende werkzaamheden: • de heffing en invordering van lokale belastingen; • de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; • de administratie van vastgoedgegevens; • het verstrekken van de vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden. Tevens verzorgt het SVHW de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) en de uitvoering van de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (WKPB).
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	Elke deelnemende gemeente heeft 1 stem en het waterschap heeft 6 stemmen. De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door wethouder R. Boere. Burgemeester R. Cazemier is plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuur.
<i>Omvang van financieel belang</i>	De bijdrage is gebaseerd op het aantal objecten (vastgoedinformatie & WOZ-administratie), aantal aanslagen (heffing belastingen) en aantal biljetten (invordering).
<i>Deelnemende partijen</i>	De deelnemers zijn: 20 gemeenten, het Waterschap Hollandse Delta

	en de Regionale Afvalstoffendienst Hoeksche Waard.
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	07. Duurzaamheid, infrastructuur en milieu 10. Financiën
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	-
Financiële informatie (x € 1.000)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 1.273 31/12/2018 € 1.507
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 5.633 31/12/2018 € 5.488
<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018</i>	18%
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018</i>	22%
<i>Financieel resultaat (2018)</i>	€ 589
<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 700
<i>Omvang garantstellingen</i>	n.v.t.
<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	n.v.t.
<i>Financiële bijdrage 2018</i>	€ 603

6. Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)

Algemene informatie

<i>Vestigingsplaats</i>	Krimpen aan den IJssel
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	Het Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW) is een samenwerkingsorgaan tussen de gemeente Krimpenerwaard en de gemeente Krimpen aan den IJssel. IBKW is specifiek belast met de civieltechnische werken binnen de Krimpenerwaard.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	Beide gemeenten hebben een gelijkwaardige stemverhouding binnen het dagelijks bestuur. Voorzitter van het dagelijks bestuur is wethouder R. Boere. Wethouder J. Vente is plaatsvervangend lid van het Dagelijks Bestuur.
<i>Omvang van financieel belang</i>	De bijdrage voor de programma's reorganisatie/inrichting en frictie is 53 % voor de gemeente Krimpenerwaard en 47 % voor de gemeente Krimpen aan den IJssel. Het uurtarief is € 72,87 op basis van afgenomen uren.
<i>Deelnemende partijen</i>	De deelnemers zijn de gemeente Krimpen aan den IJssel en de gemeente Krimpenerwaard.
<i>Risico's</i>	Garantstelling afname aantal uren.

Beleidsinformatie

<i>Relatie met programma</i>	06. Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit 07. Duurzaamheid, infrastructuur en milieu
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	Binnen drie jaar is de ketensamenwerking met de opdrachtgevers geoptimaliseerd en dusdanig georganiseerd, zodat de projecten vanaf de initiatieffase tot en met de uitvoeringsfase efficiënt en effectief verlopen.

Financiële informatie (x € 1.000)

<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 79 31/12/2018 € 119
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 475 31/12/2018 € 345
<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018</i>	13%
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018</i>	26%

	<i>Financieel resultaat (2018)</i>	€ 43
	<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	<i>n.v.t.</i>
	<i>Omvang garantstellingen</i>	<i>n.v.t.</i>
	<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	<i>n.v.t.</i>
	<i>Financiële bijdrage 2018</i>	€ 1.194

7. Groenalliantie

Algemene informatie

<i>Vestigingsplaats</i>	Schiedam
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	De aanleg en instandhouding natuur- en recreatiegebieden in de regio.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door L.A. de Wit en J. Vente en in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd door wethouder J. Vente. Wethouders R. Boere en A. Bening zijn plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuur.
<i>Omvang van financieel belang</i>	Aan de Groenalliantie wordt een vast percentage bijgedragen van 13% van het totaal aan ontvangen bijdragen.
<i>Deelnemende partijen</i>	Deelnemers aan de Groenalliantie zijn de gemeenten: Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard en Waddinxveen.
<i>Risico's</i>	Onzekerheid bijdrage provincie vanaf 2026.

Beleidsinformatie

<i>Relatie met programma</i>	08. Recreatie en toerisme
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	Op korte termijn uitvoering geven aan de investeringsbesluiten die zijn genomen. De uitvoering in de gebieden, kwaliteitsimpuls zijn gestart in 2018 en lopen door tot 2021.

Financiële informatie (x € 1.000)r

<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het verslagjaar</i>	01/01/2018 € 8.106 31/12/2018 € 8.225
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het verslagjaar</i>	01/01/2018 € 1.161 31/12/2018 € 1.623
<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018</i>	70%
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018</i>	65%
<i>Financieel resultaat (2018)</i>	€ 172
<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 2.772
<i>Omvang garantstellingen</i>	<i>n.v.t.</i>
<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	<i>n.v.t.</i>
<i>Financiële bijdrage 2018</i>	€ 204

8. Streekarchief Midden Holland

Algemene informatie

<i>Vestigingsplaats</i>	Gouda
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	Het Streekarchief is belast met de uitvoering van de gemeentelijke taken in het kader van de archiefwet. Dit houdt in het in stand houden van de archiefbewaarplaats. Het beheren en ter beschikking stellen van de naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden. Ook het toezicht op het beheer van de nog niet naar de archiefbewaarplaatsen overgebrachte archiefbescheiden die nog bij de deelnemende gemeenten berusten behoort tot de taak van het Streekarchief.

<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door wethouder A. Bening en raadslid J.R. Dekker. Het aantal stemmen staat in relatie tot het inwoneraantal. Wethouder L. de Wit is plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuur.
<i>Omvang van financieel belang</i>	De bijdrage is opgebouwd uit een bedrag per inwoner (€ 2,86) en een bedrag per strekkende meter in gebruik zijnde archief (€ 71,02 per meter).
<i>Deelnemende partijen</i>	Deelnemers aan het Streekarchief zijn de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen a/d IJssel, Waddinxveen en Zuidplas.
<i>Risico's</i>	Een hernieuwde risicoanalyse zal in 2020 in de aanloop naar de opstelling van een nieuwe nota reserves en voorzieningen, van het Streekarchief, plaatsvinden.
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	09. Bestuur en dienstverlening
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	Het streekarchief staat met het digitale tijdperk voor de uitdaging om ook voor de komende jaren een toegevoegde rol te vervullen waar het gaat om de archivering van stukken. In 2019 zal een nieuwe beleidsvisie worden opgesteld en vastgesteld door het Streekarchief Midden-Holland (SAMH). Daarnaast zal het SAMH zich richten op duidelijkheid in de begroting, vooral op het onderdeel 'doorrekening naar de individuele deelnemers'.
Financiële informatie (x € 1.000)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 282 31/12/2018 € 260
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 246 31/12/2018 € 214
<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018</i>	48%
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018</i>	49%
<i>Financieel resultaat (2018)</i>	€ 10
<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 19
<i>Omvang garantstellingen</i>	n.v.t.
<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	n.v.t.
<i>Financiële bijdrage 2018</i>	€ 317

9. Werkvoorzieningschap Promen

Algemene informatie

<i>Vestigingsplaats</i>	Gouda
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	De doelstelling van Promen is het bieden van zinvol werk met maximale ontwikkelmogelijkheden aan mensen met een arbeidsbeperking. Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk van de ca. 1.500 medewerkers extern bij reguliere werkgevers gaan werken in functies die aansluiten bij hun capaciteiten, ervaring en ambities.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Dagelijks bestuur vertegenwoordigd door wethouder J. Vente.
<i>Omvang van financieel belang</i>	Het gehele WSW budget wordt over gedragen aan Promen en eventuele tekorten worden verdeeld naar rato van het aandeel van de gemeente (voor de Krimpenerwaard geldt een aandeel van 11,4%).
<i>Deelnemende partijen</i>	Deelnemers van Promen zijn de gemeenten Alphen aan de Rijn, Capelle aan den IJssel, Gouda, Krimpen aan den IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en Krimpenerwaard.
<i>Risico's</i>	Het niet toereikend zijn van het weerstandsvermogen om de potentiële risico's geheel te kunnen afdekken.

Beleidsinformatie		
Relatie met programma		04. Werk en inkomen
Actuele opgaven van de verbonden partij		In 2017 is besloten dat de gemeenten de dienstverlening in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) onder de gemeenschappelijke regeling Promen in solidariteit voortzetten en dat dienstverlening in het kader van de Participatiewet (PW) via een besloten vennootschap (ProWork) wordt afgenomen. Hiermee is een financiële scheiding tussen de dienstverlening WSW en de dienstverlening PW bewerkstelligd en in 2018 geëffectueerd.
Financiële informatie (x € 1.000)		
	Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2018 € 1.783 31/12/2018 € 1.855
	Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2018 € 7.210 31/12/2018 € 7.512
	Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018	18%
	Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018	18%
	Financieel resultaat (2018)	€ 110
	Omvang weerstandsvermogen	€ 1.138
	Omvang garantstellingen	n.v.t.
	Omvang taakstelling verbonden partij	n.v.t.
	Financiële bijdrage 2018	€ 3.243

10. Koepelschap voor het Buitenstedelijk Groen	
Algemene informatie	
<i>Vestigingsplaats</i>	Schiedam
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	De doelstelling van het Koepelschap is de uitvoering van werkzaamheden met betrekking tot het ontwikkelen en in standhouden van recreatiegebieden die tegemoet komen aan de maatschappelijke vraag, het bestuurlijk en financieel laten participeren van alle betrokken overheden in het beheer en (her)inrichting van recreatiegebieden én het verminderen van de bestuurlijke drukte op het gebied van beheer en (her)inrichting van recreatiegebieden.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard werd in 2018 in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door wethouder L.A. de Wit.
<i>Omvang van financieel belang</i>	De bijdrage is opgebouwd uit een bedrag per inwoner. Wij zijn echter ontvanger.
<i>Deelnemende partijen</i>	De deelnemende partijen zijn: de Provincie Zuid-Holland en de gemeenten Rotterdam, Albrandswaard, Barendrecht, Bernisse, Brielle, Capelle a/d IJssel, Hellevoetsluis, Hendrik-Ido-Ambacht, Krimpen a/d IJssel, Maassluis, Krimpenerwaard, Ridderkerk, Schiedam, Spijkenisse, Vlaardingen, Westvoorne en Zijndrecht.
<i>Risico's</i>	N.v.t. vanwege liquidatie
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	08. Recreatie en toerisme
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	Het Koepelschap is per 1 januari 2018 opgeheven. Er is een liquidatiebalans opgesteld.

Financiële informatie (x € 1.000)		
	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het verslagjaar</i>	N.v.t vanwege liquidatie
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het verslagjaar</i>	N.v.t vanwege liquidatie
	<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018</i>	N.v.t vanwege liquidatie
	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018</i>	N.v.t vanwege liquidatie
	<i>Financieel resultaat (2018)</i>	€ 0,417
	<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	N.v.t vanwege liquidatie
	<i>Omvang garantstellingen</i>	N.v.t vanwege liquidatie
	<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	N.v.t vanwege liquidatie
	<i>Financiële bijdrage 2018</i>	N.v.t vanwege liquidatie

11. Gemeenschappelijke Regeling Bureau Openbare Verlichting	
Algemene informatie	
<i>Vestigingsplaats</i>	Hardinxveld-Giessendam
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	Het Bureau OVL verzorgt het beheer en het onderhoud van de openbare verlichting. Ook verzorgt zij het opstellen van een bestek voor het onderhoud en de aanbesteding hiervan en is zij belast met de controle en toezicht op de uitvoering.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door wethouder R. Boere. Wethouder J. Vente is lid van het Algemeen Bestuur.
<i>Omvang van financieel belang</i>	De bijdrage is gebaseerd op het aantal aanwezige en bij de gemeente in beheer zijnde lichtmasten in de Krimpenerwaard.
<i>Deelnemende partijen</i>	Bij de Gemeenschappelijke Regeling Bureau OVL zijn een tiental gemeenten aangesloten. Het betreft hier de gemeenten Molenwaard, Papendrecht, Zederik, Giessendam, Gorinchem, Hendrik-Ido-Ambacht, Vianen, Leerdam, Hardinxveld-Giessendam en Krimpenerwaard.
<i>Risico's</i>	De algemene reserve is niet toereikend en het binnen de gestelde responstijd afhandelen staat onder druk.
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	07. Duurzaamheid, infrastructuur en milieu
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	Operationeel beheer Het operationeel beheer heeft voor Bureau OVL in hoofdzaak betrekking op de volgende diensten: 1. Het beheer van alle verlichtingsobjecten inclusief eigen ovl-netten, waarbij de betrouwbaarheid van de beheergegevens minimaal 97% bedraagt. 2. De directievoering op werkzaamheden door marktpartijen. 3. Het verrichten van schouwen. 4. Het behandelen en afhandelen van storingen en schades. 5. Het initiëren van de remplace. 6. Het verzorgen van de energie-opgave naar de netbeheerder. Onderhoud Het preventief onderhoud is er op gericht de openbare verlichting in goed functionerende staat te houden en heeft betrekking op de uitvoering door de aannemer van: 1. Preventieve vervanging van lampen (remplace) 2. Schoonmaak 3. Schilderen 4. Vervanging (incidenteel)

	Het correctief onderhoud is gericht op het na storing of schade weer snel en effectief laten functioneren van individuele verlichtingsobjecten, betrekking hebbend op: 1. Meldingen en storingen. Bureau OVL bewaakt de gestelde reparatietermijn van vijf werkdagen. 2. Inspecties 3. Schades 4. Klachten Bureau OVL zorgt voor het beheer, bewaakt de kwaliteit van de werkzaamheden die door derden worden uitgevoerd en controleert voor gemeenten de inkoopfacturen. In 2018 is veel aandacht geschonken aan het terugdringen van storingen in de openbare verlichting. Ondanks deze inspanningen heeft dit nog niet geleid tot significante verbeteringen. Als verbonden partij hebben wij Bureau OVL aangesproken op het sneller oplossen van klachten/meldingen, met name langdurige storingen (zie zienswijze in 2018). Samen met Bureau OVL is er ambtelijk en bestuurlijk gesproken met de uitvoerende aannemer en Stedin (netbeheerder). Een verbeterplan is door aannemer en Stedin gepresenteerd met de inzet om de achterstand te hebben weggewerkt.
Financiële informatie (x € 1.000)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 142 31/12/2018 € 151
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 210 31/12/2018 € 195
<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018</i>	40%
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018</i>	44%
<i>Financieel resultaat (2018)</i>	€ 32
<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 66
<i>Omvang garantstellingen</i>	n.v.t.
<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	n.v.t.
<i>Financiële bijdrage 2018</i>	€ 99

3. Vennootschappen/Stichtingen

Cyclus NV	
Algemene informatie	
<i>Vestigingsplaats</i>	Gouda
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	Cyclus is belast met de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval en beheer van openbare ruimten voor gemeenten in de regio Midden Holland en Rijnstreek. Daarnaast geeft Cyclus proactief informatie en advies over regionaal een lokaal afvalbeleid. Voor de gemeente Krimpenerwaard voert Cyclus niet het beheer van de openbare ruimte uit.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door de wethouders A. Bening (grondstoffenplatform) en R. Boere (Algemene Vergadering Aandeelhouders). Wethouder A. Bening is plaatsvervangend lid van de Algemene Vergadering Aandeelhouders.
<i>Omvang van financieel belang</i>	De gemeente Krimpenerwaard bezit 15,3% van de aandelen van Cyclus. Het betreft 63.687 aandelen met een nominale waarde van € 445.809 gebaseerd op € 7 per aandeel. In de algemene vergadering van aandeelhouders telt het bezit van één aandeel voor één stem.
<i>Deelnemende partijen</i>	Cyclus is een overheids-N.V. Een achttal gemeenten in de Regio's Midden-Holland en Rijnstreek is aandeelhouder. De onderneming wordt geleid door een directeur. Deze directeur staat onder toezicht

	van een uit zeven leden bestaande Raad van Commissarissen.
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	07. Duurzaamheid, infrastructuur en milieu
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	Cyclus heeft drie hoofdtaken: • Afvalinzameling; • Regionale aanbesteding van de verwerking van de diverse afvalstromen; • Beheer en onderhoud van inzamelmiddelen. Hiervoor is de gemeente Krimpenerwaard in 2017 een nieuwe vijfjarige Dienstverleningsovereenkomst aangegaan met Cyclus waarbij wij zowel aandeelhouder als afnemer zijn. Deze Dienstverleningsovereenkomst heeft uniforme voorwaarden voor alle deelnemende partijen.
Financiële informatie (x € 1.000)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar (cijfers 2018 nog niet beschikbaar)</i>	01/01/2017 € 10.905 31/12/2017 € 11.408
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2017 € 12.886 31/12/2017 € 9.887
<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2017</i>	45,8%
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2017</i>	52,5%
<i>Financieel resultaat (2017)</i>	€ 797

Oasen NV	
Algemene informatie	
<i>Vestigingsplaats</i>	Gouda
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	Oasen is een drinkwaterbedrijf met als kernactiviteiten de winning, productie en levering van kwalitatief goed drinkwater aan particulieren en bedrijven. De voorzieningsgebieden liggen in het oostelijke deel van Zuid-Holland.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door burgemeester R.S. Cazemier. Wethouder R. Boere is plaatsvervangend lid.
<i>Omvang van financieel belang</i>	In de algemene vergadering van aandeelhouders telt het bezit van één aandeel voor één stem. De gemeente Krimpenerwaard heeft 56 aandelen van een totaal aan aandelen van 748. De nominale waarde van deze 56 aandelen bedraagt € 455 per aandeel wat neerkomt op een bedrag van € 25.480. De afgelopen jaren heeft er geen winstuitkering plaats gevonden.
<i>Deelnemende partijen</i>	24 Gemeenten in de regio's Midden-Holland, Rijnstreek en Drechtsteden zijn aandeelhouder.
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma.</i>	05. Economie, ondernemen en bedrijvigheid
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	-
Financiële informatie (x € 1.000)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar (cijfers 2018 nog niet beschikbaar)</i>	01/01/2017 € 97.085 31/12/2017 € 103.668
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2017 € 152.765 31/12/2017 € 162.538
<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2017</i>	39%
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2017</i>	39%

	Financieel resultaat (2017)	€ 6.583
--	-----------------------------	---------

Eneco energie NV		
Algemene informatie		
Vestigingsplaats	Rotterdam	
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Eneco is één van de drie grootste energiebedrijven in Nederland. Met haar activiteiten richt ze zich op ruim twee miljoen zakelijke en huishoudelijke klanten. Zij voert een geïntegreerde distributiestrategie, die zowel transport, meetactiviteiten, facturering en levering van gas, elektriciteit en warmte omvat.	
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door wethouder R. Boere. In de algemene vergadering van aandeelhouders staat het stemrecht gelijk aan het aandelenpercentage. Wethouder L. de Wit is plaatsvervangend lid van de Algemene Vergadering Aandeelhouders.	
Omvang van financieel belang	De aandelen zijn in handen van 53 Nederlandse gemeenten. De gemeente Krimpenerwaard bezit 28.131 aandelen met een nominale waarde van € 100 per aandeel.	
Deelnemende partijen	53 gemeenten zijn aandeelhouder.	
Beleidsinformatie		
Relatie met programma	05. Economie, ondernemen en bedrijvigheid	
Actuele opgaven van de verbonden partij	In 2017 is door een meerderheid van de aandeelhouders besloten tot verkoop van de aandelen Eneco over te gaan. Ook de gemeente Krimpenerwaard heeft belsloten haar aandelen te verkopen. Dit heeft geleid tot de start van een verkoopproces.	
Financiële informatie (x € 1.000.000)		
	Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2018 € 2.869 31/12/2018 € 2.939
	Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2018 € 2.787 31/12/2018 € 2.804
	Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018	51%
	Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018	51%
	Financieel resultaat (2018)	€ 162

Stedin NV	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Rotterdam
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De aanleg, het beheer en onderhoud van gas- en elektriciteitsnetten en het transport van gas en elektriciteit naar ca. 2 miljoen klanten.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door wethouder R. Boere. In de algemene vergadering van aandeelhouders staat het stemrecht gelijk aan het aandelenpercentage. Wethouder L. de Wit is plaatsvervangend lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Omvang van financieel belang	De gemeente Krimpenerwaard bezit 28.131 aandelen. De nominale waarde per aandeel is € 100.
Deelnemende partijen	53 gemeenten
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	05. Economie, ondernemen en bedrijvigheid
Actuele opgaven van de verbonden partij	De missie van Stedin is als volgt geformuleerd: Samen werk maken van een leefwereld vol nieuwe energie.

Financiële informatie (x € 1.000.000)		
	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 2.582 31/12/2018 € 2.699
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 3.969 31/12/2018 € 4.292
	<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018</i>	43%
	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018</i>	43%
	<i>Financieel resultaat (2018)</i>	€ 118

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
Algemene informatie		
	<i>Vestigingsplaats</i>	Den Haag
	<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, evenals het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is.
	<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door wethouder R. Boere. Burgemeester R. Cazemier is plaatsvervangend lid.
	<i>Omvang van financieel belang</i>	De gemeente Krimpenerwaard bezit 50.700 aandelen. De nominale waarde per aandeel is € 2,50.
	<i>Deelnemende partijen</i>	De Staat (50%), 11 provincies, 1 hoogheemraadschap en bijna alle gemeenten.
Beleidsinformatie		
	<i>Relatie met programma</i>	10. Financiën
	<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	-
Financiële informatie (x € 1.000.000)		
	<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 4.953 31/12/2018 € 4.990
	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2018 € 135.072 31/12/2018 € 132.519
	<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018</i>	3,5%
	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018</i>	3,8%
	<i>Financieel resultaat (2018)</i>	Netto winst na belastingen € 337.000

Veerdienst Schoonhoven BV		
Algemene informatie		
	<i>Vestigingsplaats</i>	Schoonhoven
	<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	De veerdienst is voor de instandhouding, beheer en exploitatie van de veerdienst over de Lek tussen Schoonhoven en Gelkenes en de veerdienst tussen Gouderak en Moordrecht.
	<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	Wethouders A. Bening en R. Boere zijn lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
	<i>Omvang van financieel belang</i>	De gemeente Krimpenerwaard bezit alle aandelen van deze BV en heeft daarmee 100% stemrecht.

Deelnemende partijen		De gemeente Krimpenerwaard.	
Beleidsinformatie			
Relatie met programma		08. Recreatie en toerisme	
Actuele opgaven van de verbonden partij		Om het veer Gouderak-Moordrecht te continueren is dit veer ondergebracht bij de veerdienst Schoonhoven.	
Financiële informatie (x € 1.000)			
	Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar` (cijfers 2018 nog niet beschikbaar)	01/01/2018 €	3.024
		31/12/2018 €	3.030
	Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2018 €	2.919
		31/12/2018 €	2.857
	Solvabiliteit organisatie per 1/1/2018	51%	
	Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018	56%	
	Financieel resultaat (2018)	€ 30	

Waterbos Bergambacht BV		
Algemene informatie		
Vestigingsplaats	Bergambacht	
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Het voor eigen rekening en onder eigen naam exploiteren van het zwembad in Bergambacht.	
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard neemt deel aan de aandeelhoudersvergadering en wordt vertegenwoordigd door wethouder L. Sleenwenhoek. Wethouder R. Boere is plaatsvervangend lid.	
Omvang van financieel belang	De gemeente Krimpenerwaard heeft 1 aandeel in de BV ter grootte van € 9.076. Jaarlijks wordt een bijdrage in de exploitatie betaald (in 2017 € 135.912). Hiertegenover staat een ontvangst aan huur van € 82.071.	
Deelnemende partijen	De gemeente Krimpenerwaard is voor 50% aandeelhouder en Optisport Exploitaties BV eveneens voor 50%.	
Beleidsinformatie		
Relatie met programma	01. Samenleving	
Actuele opgaven van de verbonden partij	-	
Financiële informatie (x € 1.000)		
	Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2017 € 16 31/12/2017 € 16
	Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2017 € 420 31/12/2017 € 247
	Solvabiliteit organisatie per 1/1/2017	6%
	Solvabiliteit organisatie per 31/12/2017	6%
	Financieel resultaat (2017)	nmb

G. Grondbeleid

Deze paragraaf omvat de volgens de BBV verplichte toelichting op het in 2018 gevoerde grondbeleid, in het bijzonder de ontwikkelingen rondom de actieve grondexploitaties.

1. Samenvatting

De voor 2018 geraamde inkomsten uit grondopbrengsten zijn ook gerealiseerd. De totale werkelijke uitgaven zijn in 2018 lager uitgevallen dan voor dat jaar was geraamd. Dit heeft hoofdzakelijk te maken met de het doorschuiven van investeringen in bouw- en woonrijp maken en met gunstiger aanbestedingsresultaten. Mede door de in 2018 gerealiseerde winstneming steeg de stand van de Algemene Reserve Grondzaken van € 2.418.000 (stand per 1-1-2018) naar € 3.267.000 (stand per 31-12-2018). De winstprognose daalt met circa € 60.000 (7%) ten opzichte van de laatste prognose. Een compleet actueel beeld van de prognose ontstaat na de verwerking van de financiële afspraken in de allonges waarvan de onderhandelingen in 2019 worden afgerond. De winstprognose zal in de begroting 2020 in zijn geheel worden verwerkt.

2. Beleidskader

De nota Grondbeleid, die in oktober 2017 door de raad is vastgesteld, omvat het beleidskader voor het te voeren grondbeleid bij maatschappelijke opgaven.

3. Terugblik op 2018

Het vertrouwen in de economie zien wij terug in een toenemende vraag naar woningen. De verkoop van de woningen in Tiendhoek II verliep voorspoedig. Ook in Molenweide wordt na een goed verlopen verkoop, dit jaar een start gemaakt met de bouw van de koopwoningen in fase B. In Zevender Thiendenland ligt het aantal van 69 woningen dat in 2018 is verkocht boven het afgesproken aantal van 50 woningen per jaar. Dat het goed gaat zien wij ook vertaald in een toenemende interesse vanuit de markt om met herontwikkelingslocaties zoals verouderde bedrijfslocaties, aan de slag te gaan en deze te wijzigen naar woningbouw.

4. Gevolgde methodiek

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf Grondbedrijf een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitaties moet worden gegeven. Om deze reden blikken we in de paragraaf niet alleen terug naar wat is gerealiseerd in 2018, maar kijken we ook vooruit naar 2019 e.v.. Met name waar het gaat om wijzigingen in de planning van de geraamde inkomsten en uitgaven. Hierbij worden de cijfers vergeleken met de meest recent geactualiseerde prognoses, namelijk die van de begroting 2019. De werkelijke inkomsten en uitgaven zijn per complex verwerkt waarna een nieuwe boekwaarde is bepaald. De grondexploitatieramingen van de nog te verwachte inkomsten en uitgaven zijn geactualiseerd. Voor de raming zijn de parameters gehanteerd van de begroting 2019 namelijk:

Parameter	% cf begroting 2019
Interne rekenrente	1,26%
Index uitgaven	2,40%
Index inkomsten	1,80%
Discontovoet	2,00%

De interne doorbelasting van de ambtelijke inzet is voor 2018 verwerkt op basis van de interne urenregistratie door projectleiders. De verliesvoorziening en het risicoprofiel per complex zijn geactualiseerd. Daarnaast is per complex bepaald of de verplichte tussentijdse winstneming aan de orde is.

4.3. Heffing vennootschapsbelasting (VPB)

Vanaf 1 januari 2016 zijn gemeenten verplicht over de winsten vanuit bedrijfsmatige activiteiten, waaronder de exploitatie van gronden, vennootschapsbelasting af te dragen. De definitieve aangifte vennootschapsbelasting 2016 en 2017 zijn gedaan. Dit leidt tot een teruggave van de belastingdienst van de reeds betaalde voorschotten ad € 116.000. Het voorschot VPB 2018 bedroeg € 51.000. De definitieve aangifte 2018 volgt na vaststelling van de jaarrekening door de raad. Het saldo van de mutaties VPB wordt, net als voorgaande jaren, verrekend met de Algemene Reserve Grondzaken.

4.4. Grondprijzen

In 2018 is bij de bepaling van de grondprijzen onderstaande grondprijzentabel gehanteerd.

Woningtype	Grondprijs per kavel ex. BTW €	Bandbreedte VON-prijs ex BTW €	grondquote*)
Rijwoning koop	44.000 - 58.000	155.000-210.000	25%-35%
Rijwoning sociale huur	20.000 - 25.000	huur tot maximaal de liberalisatiegrens (2018: € 710,68 per maand)	-
2-1 kap woning koop	85.000 - €105.000	275.000-290.000	30%-40%
Vrijstaande woning koop	100.000 -125.000	300.000-400.000	30%-40%
Appartement sociale huur	20.000 - 25.000	huur tot maximaal de liberalisatiegrens (2018: € 710,68 per maand)	-
Appartement goedkoop	10.000 - 30.000	100.000-120.000	10%-25%
Appartement middelduur	30.000 - 50.000	120.000-250.000	20%-25%
Appartement duur koop	vanaf 50.000	v.a. 250.000	20%-25%
Detailhandel	200 - 500 per m2	beleggingswaarde: 120.000 - 210.000 per bedrijfsruimte	-
Bouwkavels	117.000 - 135.000	300.000-400.000	30%-40%

*) grondprijs als % van de VON-prijs ex. BTW

4.5. Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV), tranches -2 en -3

Met de oplevering van de nog te bouwen woningen in de deelcomplexen Molenweide en Centrum van de grondexploitatie Dorps hart Krimpen aan de Lek, in de periode 2018 tot en met 2020, zal de ISV-opgave zijn afgerond.

De vrijval van de bedragen voor het complex Dorps hart Centrum Krimpen aan de Lek, € 353.570 (ISV-2) en € 120.000 (ISV-3) is in 2018 in de grondexploitaties van de deelcomplexen Molenweide en Centrum verwerkt.

Prestaties ISV 2 Krimpen aan de Lek	tot 1-1-2015	%	1-1-2017		na 1/1/2018	
het slopen van 53 woningen;	64	121%	idem			
het bouwen van 278 woningen;	200	72%	211	76%	344	124%
het vergroten van het planologische verankerde water en groen;	uitgevoerd	100%	idem			
het vergroten van het aantal woningequivalenten met minimaal 60;	94	157%	idem			
het uitvoeren van drie milieumaatregelen ten aanzien van water.	uitgevoerd	100%	idem			
Prestaties ISV 3 Krimpen aan de Lek			31-1-2017			
verbetering openbare ruimte rond cultuurhuis en Looijerijstraat e.o.			uitgevoerd			
Prestaties ISV 3 Schoonhoven						
Inrichting openbare ruimte Adam van Vianenstraat voor Plusmarkt en winkelstrip			uitgevoerd			

4.6. Risicomanagement

Het risicoprofiel per grondexploitatie is in oktober 2018 geactualiseerd en in de begroting 2019 opgenomen. Voor het ND-Centrum Krimpen voorziet de in 2018 gesloten allonge in nieuwe afspraken over het resterende bouwprogramma met een hogere opbrengst. Het risico voor noodzakelijke programmawijzigingen vervalst hierdoor. In Bovenkerk 4^e kwadrant Stolkwijk zijn de werkzaamheden voor het woonrijp maken aanbesteed en nagenoeg afgerond. Het aanbestedingsrisico is hiermee komen te vervallen.

Complex	waardering risico's Jaarrekening 2018 tov begroting 2019
ND-Molenweide Krimpen	
ND-Centrum Krimpen	
Tiendhoek II Lekkerkerk	
Tussen Dijk en Bakwetering Lekkerkerk	
IJsbaan Zuid Lekkerkerk	
Thiendenland II / Zevender Schoonhoven	
Bovenkerk 4e kwadrant Stolwijk	
totale waardering	
in weerstandsvermogen	

Verklaring:

waardering blijft gelijk

daling ≤ € 10.000

€ 50.000 ≥ daling > € 10.000

€ 100.000 ≥ daling > € 50.000

daling > € 100.000

stijging ≤ € 10.000

€ 50.000 ≥ stijging > € 10.000

€ 100.000 ≥ stijging > € 50.000

stijging > € 100.000

5. Ontwikkelingen binnen de complexen van de actieve grondexploitaties

5.1. Resultaat 2018

In onderstaand overzicht is aangegeven het geraamde resultaat (eindwaarde en netto contante waarde). Uitgangspunt is de gerealiseerde boekwaarde per 31-12-2018 (jaarrekening 2018) en de geactualiseerde raming van de nog resterende uitgaven en inkomsten.

- = lasten / nadelig resultaat

Bouwgrondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 01-01-2018	Vermeerderingen 2018 (baten)	Verminderings 2018 (lasten)	Winstuitname 2018 t.g.v. AR Grondzaken	Afgesloten grondexploitaties 2018	Boekwaarde 31-12-2018	Geraamd eindresultaat (eindwaarde)	Geraamd eindresultaat (contante waarde)
Dorpshart binnengebied / Molenweide	€ 538	€ 1.529	€ -9	n.v.t.		€ 2.058	€ 2.924	€ 2.755
Dorpshart centrumgebied	€ -7.425	€ 307	€ -148	n.v.t.		€ -7.266	€ -6.132	€ -5.554
Tiendhoek II	€ -806	€ 3.184	€ -60	€ -687		€ 1.631	€ 2.798	€ 2.535
Tussendijk-Bakwetering	€ -37		€ -7	€ -		€ -44	€ 435	€ 410
Bovenkerk 4e kwadrant	€ 191		€ -82	€ 66		€ 175	€ 397	€ 381
Zevender-Thiendenland II	€ -10.961	€ 5.100	€ -303	€ -66		€ -6.230	€ 306	€ 306
IJsbaan Zuid	€ 426		€ -182	€ -33		€ 211	€ 109	€ 103
Subtotaal	€ -18.074	€ 10.120	€ -791	€ -720	€ -	€ -9.465	€ 837	€ 936
Voorziening verlieslatende projecten	€ 3.632		€ -423			€ 3.209		
Totaal	€ -14.442	€ 10.120	€ -1.214	€ -720	€ -	€ -6.256		

Toelichting

Er is sprake van een verdere afbouw van de negatieve boekwaarde naar een positieve aangezien de te verwachte grondopbrengsten fors hoger zijn dan de nog te realiseren investeringen. De schommelingen in de jaarschijven hebben te maken met de verwachte cashflow in dat jaar van investeringen in bouw- en woonrijp maken en grondopbrengsten in de afzonderlijke grondexploitaties. Onderstaand zijn per complex de belangrijkste ontwikkelingen en financiële mutaties toegelicht. De totale werkelijke uitgaven zijn in 2018 in werkelijkheid circa € 1.800.000 lager uitgevallen dan voor dat jaar was geraamd (€ 1.214.000 in plaats van de geraamde € 3.100.000 uitgave). Dit heeft hoofdzakelijk te maken met de het doorschuiven van investeringen in bouw- en woonrijp maken in het complex Dorpshart en Tussen Dijk en Bakwetering. Daarnaast is er sprake van gunstiger aanbestedingsresultaten in het complex IJsbaan-Zuid. De totale werkelijke inkomsten uit grondverkoop vallen in 2018 circa € 3.385.000 hoger uit dan de geraamde € 5.800.000. Oorzaken zijn het doorschuiven van geraamd grondopbrengsten in Molenweide van € 404.000, de vervroegde ontvangst van € 2.500.000 in Tiendhoek II en de hogere grondopbrengsten in Zevender Thiendenland

van € 1.285.000). Met de verwerking van de ISV-bijdragen in de complexen Dorpshart bedraagt het totaal aan opbrengsten (vermeerderingen) in 2018 € 10.120.000. De winstprognose daalt met circa € 60.000 (7%) ten opzichte van de laatste prognose hetgeen heeft te maken met het nog niet volledig kunnen verwerken van de laatste allonge-afspraken in de complexen. De winstprognose zal in de begroting 2020 in zijn geheel worden verwerkt.

5.2. Toelichting per complex

1. Krimpen aan de Lek, Nieuw dorpshart, Binnenterrein (Molenweide)

Conform de grondexploitatie is in 2018 de grond voor de 14 sociale huurwoningen en de 13 koopwoningen in Fase B verkocht. De bouw van Fase B is gestart en eind 2019 worden alle woningen opgeleverd. Op dit moment vindt er overleg plaats over de bouw van Fase C en D. De intentie is om de wijk nu in één bouwstroom af te maken. De looptijd van de grondexploitatie zal worden verlengd van 2020 naar 2022 omdat de bouw opschuift en de verwachte financiële afronding van het complex later wordt verwacht. De financiële verwerking hiervan zal plaatsvinden in de begroting 2020.

Voornaamste financiële ontwikkelingen in 2018:

Het doorschuiven van de investeringen planontwikkeling en woonrijp maken van 2018 naar 2019-2022: ca € 700.000

Het doorschuiven van de opbrengsten van een deel van 2-1 kapwoningen naar 2019: € 404.000

2. Krimpen aan de Lek, Nieuw Dorpshart, Centrum

Op 16 oktober 2018 is de allonge op de realisatieovereenkomst getekend waarin de nieuwe afspraken met de ontwikkelaar zijn verwerkt. De nieuwe afspraken (financiën en planning) zijn verwerkt in de geactualiseerde grondexploitatie. Daarnaast is de vrijval van de ISV-subsidie (zie voor de toelichting onderdeel 4.5.) verwerkt in de grondexploitatie. Gevolgen zijn voor de financiën dat er een verhoging is van de geraamde opbrengsten. Voor de planning zijn de gevolgen dat de looptijd van de grondexploitatie met 2 jaar (tot oplevering) wordt verlengd. In de uitvoering wordt de afstemming met Molenweide gevoerd. De ontwikkelaar had het voornemen in begin januari 2019 te starten met de bouw van gebouw De Waag. De omgevingsvergunning van De Waag is nog niet onherroepelijk. Daarom worden nu de voorbereidingen opgestart om eerst de stadswoningen en appartementen (gebouw 6) te realiseren en in een 2e fase gebouw De Waag (en het Slot). De looptijd van de grondexploitatie zal worden verlengd van 2020 naar 2022 omdat de bouw opschuift en de verwachte financiële afronding van het complex later wordt verwacht.

Voornaamste financiële ontwikkelingen in 2018:

Verhoging geraamde inkomsten met circa € 300.000.

Het doorschuiven van de investeringen bouw- en woonrijp maken naar 2019-2022: circa € 362.000.

Het doorschuiven van de grondopbrengsten van De waag van 2018 naar 2019: € 130.000.

3. Lekkerkerk, Tiendhoek II

In 2018 heeft de projectontwikkelaar de koopsom voor de grond in twee tranches betaald.

De eerste tranche was voor de 21 huurwoningen en de tweede tranche was voor 34 koopwoningen. Dit betekent een vervroeging van de totale inkomsten omdat voor 2018 alleen de opbrengst van de huurwoningen was gepland. De gemeente ontvangt op basis hiervan € 99.885 exclusief BTW extra aan grondopbrengst. Extra maatregelen in dit zettingsgevoelige gebied bleken nodig om de grond afdoende droog en stabiel te maken voor de bouwwerkzaamheden. De hiermee gemoeide kosten (ca. € 20.000) kunnen worden gedekt binnen de grondexploitatie.

Voornaamste financiële ontwikkelingen in 2018:

De eerdere ontvangst van geraamde opbrengsten (van 2019 naar 2018): € 2.500.000.

4. Lekkerkerk, Tussen Dijk en Bakwetering

Na met de ontwikkelaar te zijn gestart met een leeg vel en een plan voor 7 woningen in particulier opdrachtgeverschap, heeft de ontwikkelaar dit jaar te kennen gegeven de grond te willen verkopen aan de gemeente. Het bedrijf geeft aan dat projecten van deze schaalgrootte haar niet langer meer passen. De mogelijkheden om hier de positie van de ontwikkelaar over te nemen en de condities waaronder, worden onderzocht. Alle posten die geraamd stonden voor 2018 zijn doorgezet naar 2019.

Voornaamste financiële ontwikkelingen in 2018:

Het doorschuiven van de investeringen in bouw- en woonrijp maken van 2018 naar 2019-2020: € 478.000.

5. Lekkerkerk, IJsbahn Zuid

De geplande oplevering van 8 vrijstaande woningen in 2018, is gerealiseerd. Ook is de inrichting van de openbare ruimte rondom de woningen in 2018 gereed gekomen. Begin 2019 wordt ook het beplantingsplan uitgevoerd en opgeleverd. Na afronding van deze werkzaamheden zal in 2019 de grondexploitatie worden afgesloten met een positief resultaat.

Voornaamste financiële ontwikkelingen in 2018:

Een voordeel op de investeringen woonrijp maken als gevolg van gunstige aanbesteding: circa € 70.000.

6. Schoonhoven, Zevender-Thiendenland II

De ontwikkelcombinatie Zevender-Thiendenland heeft zijn gronden op het bedrijventerrein Zevender allemaal verkocht. De nieuwe (bedrijfs-)eigenaren zullen komende tijd overgaan tot realisatie van hun bedrijfstvastgoed. De ontwikkelcombinatie brengt in 2019 de laatste fase van de Gulden Meesters (Thiendenland, zuid) en de laatste fase van Zilverrijk (Thiendenland, midden) in verkoop. Daarmee werkt de ontwikkelaar gestaag toe naar de finale afronding van deze grootschalige gebiedsontwikkeling.

Voornaamste financiële ontwikkelingen in 2018:

Hogere grondopbrengsten omdat in 2018 meer grond is afgenomen dan was geraamd: € 1.285.000.

7. Stolwijk, Bovenkerk 4^e kwadrant 2^e fase

In 2018 is gestart met de bouw van de 14 woningen. De woningen zijn eind 2018 opgeleverd. De openbare ruimte wordt in de periode 2018-2019 woonrijp gemaakt. Na de definitieve oplevering wordt de grondexploitatie afgesloten, naar verwachting in 2020.

Voornaamste financiële ontwikkelingen in 2018:

Een deel van de investeringen woonrijp maken schuift door van 2018 naar 2019: circa € 135.000.

6. Winstuitname

De verplichte tussentijdse winstuitname (twu) zal op een aparte regel worden verantwoord en niet als kostenpost in de betrokken grondexploitaties worden opgenomen. Aan de verplichte verantwoording en verwerking van de twu is hiermee voldaan. Daarnaast blijft de berekening van het verwachte eindresultaat in de GREXen zuiver. In 2017 heeft een winstuitname plaatsgevonden van € 1.963.000. Op basis van realisatie is dit bedrag in 2018 verhoogd naar € 2.682.000. Voor de berekening per grondexploitatie wordt verwezen naar onderstaande tabel. Het totaalbedrag van € 2.682.000 maakt deel uit van het saldo van de Algemene reserve grondzaken.

- = lasten / nadelig resultaat

Bouwgrondexploitatie	Boekwaarde 31-12-2018 (exclusief winstuitname)	Geraamd eindresultaat	Onzekerheden / risico's	Betrouwbaar eindresultaat per 31-12-2018	Realisatie baten t/m 2018 in %	Realisatie lasten t/m 2018 in %	Realisatie totaal t/m 2018 in %	Winstuitname 2018 van betrouwbaar eindresultaat	Winstuitname totaal van betrouwbaar eindresultaat
(bedragen x € 1.000)									
Dorpshart binnengebied / Molenweide	€ 2.058	€ 2.924	€ -245	€ 2.679	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Dorpshart centrumgebied	€ -7.266	€ -6.132	€ -142	€ -6.274	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Tiendhoek II	€ 3.676	€ 2.798	€ -138	€ 2.660	95,72%	80,32%	76,88%	€ 687	€ 2.045
Tussendijk-Bakwetering	€ -37	€ 435	€ -61	€ 374	10,78%	18,81%	2,03%	€ -	€ 8
Bovenkerk 4e kwadrant	€ 523	€ 397	€ -	€ 397	100,00%	87,61%	87,61%	€ -66	€ 348
Zevender-Thiendenland II	€ -6.023	€ 306	€ -	€ 306	70,00%	96,72%	67,70%	€ 66	€ 207
IJsbahn Zuid	€ 285	€ 109	€ -5	€ 104	100,00%	71,14%	71,14%	€ 33	€ 74
Totaal	€ -6.784	€ 837	€ -591	€ 246				€ 720	€ 2.682

7. Afgesloten complexen

In 2018 zijn in de grondexploitatie geen complexen afgesloten.

8. Reserves en voorzieningen

Algemene reserve grondzaken

Het verloop van de Algemene reserve grondzaken in 2018 wordt in onderstaande tabel weergegeven.

Omschrijving	Bedrag
Saldo per 1 januari 2018	€ 2.418.000
Bij:	
- Winstnemingen 2018	€ 719.000
- Vrijval verliesvoorziening	€ 423.000
- Vrijval verplichting VPB 2016/2017	€ 116.000
Af:	
- Bijdragen in investeringen	€ -358.000
- Betaald voorschot VPB 2018	€ -51.000
Saldo per 31 december 2018	€ 3.267.000

De bijdrage in investeringen betreft grotendeels de laatste termijn van afschrijving van de kapitaallasten van het voetbalcomplex in Krimpen aan de Lek en de bijdrage in het voorbereidingskrediet voor de herontwikkeling van bedrijfsterrein Schoonhoven-Noord.

Voorziening verlieslatende projecten

Het BBV stelt als verplichting dat het saldo van verlieslatende grondexploitaties direct dient te zijn afgedekt door middel van een voorziening. De voorziening verlieslatende complexen heeft betrekking op de grondexploitatie Dorpshart Krimpen aan de Lek. Deze grondexploitatie is opgebouwd uit de componenten Dorpshart Binnenterrein (Molenweide) en Dorpshart Centrumgebied. Het saldo van de voorziening was per 1 januari 2018 becijferd op een bedrag van € 3.632.000. Actualisatie van de betreffende grondexploitatie in de jaarrekening 2018 heeft geleid tot een vrijval van de voorziening van € 423.000. Het saldo van de voorziening per 31 december 2018 bedraagt na actualisatie € 3.209.000 (3.632.000 -/- € 423.000).

9. Overige ontwikkelingen

9.2. Aanpak bedrijfsterrein Galgoord, Haastrecht

De raad heeft in januari 2018 de ruimtelijke uitgangspunten vastgesteld voor een transformatie van het bedrijfsterrein Galgoord naar woningbouw. In 2019 vertrekt Gouda-Holland, het grootste bedrijf in het gebied, definitief van Galgoord naar een nieuwe bedrijfslocatie in Gouda. De eigenaar van het terrein wil zijn percelen verkopen aan een ontwikkelende partij. Ook heeft zich een ontwikkelende partij gemeld voor de bouw van een nieuwe supermarkt op Galgoord. Met beide ontwikkelaars en de andere stakeholders/perceeleigenaren is in 2018 gestart met de verkenning van de verdere stappen verkend om te komen tot de integrale herontwikkeling van Galgoord. De planning is om in 2019 besluiten te laten nemen over de stedenbouwkundige visie en de gefaseerde uitvoering van beoogde bouwplannen.

9.3. Aanpak bedrijfsterrein Schoonhoven-Noord

De raad heeft in januari 2018 de ruimtelijke uitgangspunten vastgesteld voor een transformatie van het bedrijfsterrein Schoonhoven-Noord naar woningbouw en maatschappelijke voorzieningen. Vervolgens is gestart met een haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijkheden van een integrale herontwikkeling van het gebied. De planning is om in 2019 de stedenbouwkundige visie voor de beoogde herontwikkeling van bedrijfsterrein Schoonhoven-Noord te laten vaststellen. In de visievorming en de fasering ligt de prioriteit bij de planontwikkeling en realisatie van de nieuwbouw van het Schoonhovens College.

H. Decentralisaties in het sociaal domein

Inleiding

De gemeente Krimpenerwaard heeft in haar beleidsvisie Sociaal Domein Krimpenerwaard zichzelf de volgende vier doelen gesteld:

1. Het versterken van de samenleving zodat zij nog meer zorgvragen gaat opvangen.
2. Het creëren van een afdoende aanbod van algemene voorzieningen, waardoor cliënten minder snel op relatief dure individuele voorzieningen zijn aangewezen.
3. Het organiseren van eenduidige en goede toegang tot de zorg die vanuit integraliteit en goede vraaganalyse een passend gekanteld zorgarrangement kan aanbieden.
4. Het scherp sturen op prijs, kwaliteit en vernieuwing van de zorg bij aanbieders.

Het programma Sociaal Domein, dat uitwerking geeft aan bovenstaande punten, is vastgesteld. Naast deze programma ambities (op het terrein van vroegtijdig signaleren, preventie en interventie) zijn in 2018 ambities geconcretiseerd in de gezamenlijk inkoop Jeugdhulp en Wmo (inclusief Begeleiding). Tevens is verdere invulling gegeven aan het opstellen en implementeren van nieuw subsidiebeleid.

Gezamenlijk inkoop Jeugdhulp en Wmo 2018-2020

De maatwerkvoorzieningen Jeugdhulp en Wmo zijn meerjarig ingekocht. Hierbij zijn de ingekochte producten die vallen onder verschillende wetten inhoudelijk, kwalitatief en qua prijsstelling op elkaar afgestemd. Een overgang van de Jeugdwet (personen onder de 18 jaar) naar de Wmo (personen boven de 18 jaar) wordt op deze manier vereenvoudigd.

Herkenbaarheid van de sociale basisinfrastructuur

In het project Sociale basisinfrastructuur (looptijd 2016/2017) is in kaart gebracht welke algemeen toegankelijke voorzieningen, waarvoor geen beschikking nodig is, er zijn voor inwoners in de Krimpenerwaard. Het bundelen van de krachten tussen de professionals die informatie en advies als kerntaak hebben, bleek één van de manieren om de vindbaarheid van maatschappelijke organisaties te vergroten.

In 2018 is daarom gestart met het project Integrale ingang in samenwerking met een aantal maatschappelijke organisaties die informatie & advies als kerntaak hebben; dit zijn MEE, Kwadraad, de welzijnsstichtingen, Jeugd en Jongerenwerk, de GGD en het gemeentelijk loket Samenleving en Zorg. Hiermee geven we invulling aan de beleidsambitie voor een eenduidige en goede ingang tot zorg. Het project integrale ingang heeft als doel om voor inwoners een (virtuele) ingang te zijn voor alle vragen binnen het sociaal domein. Doordat er intensief wordt samengewerkt door een groep professionals van verschillende disciplines wordt beoogd het kastje-naar-de-muur effect te verminderen en met inwoners samen tot een oplossing te komen die zo goed mogelijk aansluit bij hun situatie en omgeving. In 2018 is een projectvoorstel geformuleerd, met alle partijen afgestemd en in het laatste kwartaal door het college vastgesteld.

Harmonisatie van subsidies

Er is nieuw subsidie-instrumentarium vastgesteld voor de subsidieverlening voor het jaar 2019 en verder. Hierdoor levert de verleende subsidie een aantoonbare bijdrage aan de vastgestelde beoogde maatschappelijke effecten.

I. Duurzaamheid

De gemeente Krimpenerwaard heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Daarom is in het ambitiesdocument voor de periode 2016-2030 - Ambities voor een vitale en leefbare samenleving- het programma duurzaamheid opgenomen.

Programma duurzaamheid

De ambitie van het programma duurzaamheid is dat de samenleving van Krimpenerwaard in 2050 fossiele brandstofvrij en energie- en CO2-neutraal is.

Aan deze ambitie zijn doelen gekoppeld. Het betreft doelen voor de eigen organisatie en doelen voor de samenleving. De doelen voor de eigen organisatie vloeien voort uit de voorbeeldfunctie die de gemeente heeft. De gemeente Krimpenerwaard gaat deze doelen zelf realiseren. De doelen voor de samenleving kan de gemeente niet zelf realiseren. Deze doelen zijn te omvangrijk, te kostbaar en de gemeente heeft er voor een groot deel geen directe invloed op. De gemeente vervult hierin een faciliterende rol. De duurzaamheidsdoelen zijn hieronder opgesomd.

Doelen voor de samenleving:

1. In 2021 is het afvalscheidingspercentage in de Krimpenerwaard 75% en is er minder dan 100 kilogram restafval per inwoner per jaar. In 2030 is het afvalscheidingspercentage minimaal 80%.
2. In 2030 is het energieverbruik in de Krimpenerwaard met 50% afgenomen ten opzichte van 2015 door minder verbruik en energiebesparingsmaatregelen.

Doelen voor de eigen organisatie:

3. In 2018 is de gemeente een global goals gemeente, met de nadruk op 'fairtrade' en het onderdeel energie.
4. In 2020 koopt de gemeente 100% duurzaam in.
5. In 2025 rijdt het wagenpark van de gemeente elektrisch en op groene stroom.
6. In 2030 is het energieverbruik van de gemeentelijke organisatie met 50% afgenomen ten opzichte van 2015 door minder verbruik en energiebesparingsmaatregelen.
7. De gemeente treft voor de eigen gebouwen de energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaren of minder.
8. In 2030 is de gemeente Krimpenerwaard CO2 neutraal.

Wat hebben we gedaan in 2018?

Fairtrade

In februari kreeg Krimpenerwaard als eerste gemeente in 2018 de titel 'Fairtrade gemeente' uitgereikt.

Fairtrade betekent dat er eerlijke handel wordt gedreven tussen het westen en producenten in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. Eerlijk betekent dat de boeren en andere leveranciers in deze landen een redelijke beloning krijgen voor hun producten. Fairtrade-organisaties helpen deze producenten hun producten te verkopen zodat zij hun omzet en rendement kunnen verhogen. Hierdoor kunnen ze een beter leven leiden.

Een gemeente mag zich fairtrade noemen wanneer in de gemeente winkels, bedrijven en organisaties zijn gevestigd die fairtrade producten verkopen en/of gebruiken. Bovendien betekent het dat veel consumenten in de Krimpenerwaard voor fairtrade producten kiezen. De gemeente Krimpenerwaard voldoet als organisatie aan de eisen omdat zij fairtrade koffie, thee, cacao en suiker inkoopt.

Gemeente Krimpenerwaard heeft het project fairtrade geïnitieerd. Een werkgroep vanuit de samenleving heeft, met steun van de gemeente, ervoor gezorgd dat Krimpenerwaard voldoet aan alle fairtrade criteria. De titel 'Fairtrade-gemeente' bevestigt dat de samenleving van Krimpenerwaard en de gemeente zich actief inzetten voor eerlijke handel. Fairtrade sluit aan bij doel 3.

Beleid duurzaam inkopen

In 2018 hebben wij beleid voor duurzaam inkopen vastgesteld en geïmplementeerd. Het beleidsdocument is ter kennisgeving aan de gemeenteraad toegezonden. Het beleid duurzaam inkopen sluit aan bij doel 4.

Aanbesteding gemeentelijk wagenpark

Wij hebben de vervanging van ons wagenpark aanbesteed. Daarbij hebben wij een flinke duurzaamheidsslag gemaakt.

Voor de zware voertuigen stappen wij over op de schoonste diesels (Euro 6). De vijftien lichte voertuigen zullen elektrisch aangedreven zijn. Dit is een belangrijke stap richting de doelstelling om in 2025 volledig elektrisch en op groene stroom te rijden. Wij zijn heel blij dat dit gelukt is!

Dit resultaat sluit aan bij doel 5.

Verduurzaming vastgoed

Wij hebben in gemeentekantoor Stolk de oude luchtbehandeling laten vervangen door een nieuwe, duurzame luchtbehandeling met warmteterugwinning. Ook is op een stuk dak een sedumdak aangelegd. Dit zorgt voor meer waterberging en natuurlijke koeling op warme dagen.

Ook hebben wij stappen gezet in de inrichting van energiemangement. Door het eigen energieverbruik te monitoren, kunnen we vreemde pieken of verbruik signaleren en hierop acteren.

In 2018 zijn ook de resultaten van een onderzoek naar verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed aan ons gepresenteerd. Dit onderzoek betreft de tien grootste energieverbruikers, namelijk de gemeentekantoren en de sporthallen. Uit het onderzoek blijkt dat de kosten om de huidige gebouwen te verduurzamen extreem hoog zijn, met lange terugverdientijden. Voorgaande sluit aan bij de doelen 6 en 7.

Lokale initiatieven

In 2018 hebben wij deelgenomen en financieel bijgedragen aan Waardzaam. Waardzaam is een groep bedrijven en organisaties in Krimpenerwaard, die zich tot doel hebben gesteld om de eigen CO₂-uitstoot in drie jaren met 10% te verminderen.

Wij zijn door Waardstroom, een lokale energiecoöperatie, benaderd om een postcoderoosproject financieel te ondersteunen. Een postcoderoos is een project, waarbij een eigenaar van een groot dak zijn dak beschikbaar stelt voor zonnepanelen van anderen. Voorwaarde is dat de betreffende huishoudens in aangrenzende postcodes gelegen zijn. De lokale initiatieven, sluiten aan bij doel 2.

Warmteanalyse

In 2050 moeten alle woningen in Nederland aardgasvrij verwarmd worden. Dat betekent dat voor alle woningen een nieuwe, duurzame, warmtebron gevonden moet worden. Als eerste stap hier naartoe, hebben wij een warmteanalyse laten uitvoeren door CE Delft. De warmteanalyse brengt op CBS wijkniveau in beeld wat de goedkoopste en één na goedkoopste manier van duurzaam verwarmen is. De warmteanalyse helpt bij het definiëren van de juiste onderzoeksvragen in de verdere planvorming voor aardgasvrij verwarmen.

De warmteanalyse, is een opmaat naar de Transitievisie Warmte en vormt belangrijke input voor de Regionale Energiestrategie Midden-Holland. De Transitievisie warmte is het plan waarin de gemeente vastlegt welke wijken tot 2030 aardgasvrij worden en hoe deze wijken duurzaam verwarmd gaan worden. De Transitievisie warmte geeft ook een doorkijk naar 2050 voor de overige wijken. De Regionale Energiestrategie, is het regionale plan om de energietransitie uit te voeren.

Zonnepanelen op bedrijfsdaken

Wij willen graag faciliteren dat bedrijven hun daken vol leggen met zonnepanelen. Dat levert een bijdrage aan de energietransitie. Wij hebben, bij wijze van proef, aan drie bedrijven een gratis haalbaarheidsstudie voor zonnepanelen op het dak gegeven. De gedachte is dat de haalbaarheidsstudie (inclusief inzicht in investering, subsidie en terugverdientijd) bedrijven wellicht over de streep trekt om daadwerkelijk over te gaan tot de aanschaf van zonnepanelen. Als de proef succesvol is, schalen we die op.

Regionaal

Op regionaal niveau heeft de gemeente Krimpenerwaard geparticipeerd in de Regionale Energiestrategie (RES) Midden-Holland. De RES moet leiden tot een concreet en breed gedragen plan voor de korte, middellange en lange termijn om ook in de toekomst te kunnen blijven voorzien in de vraag naar elektriciteit, warmte en mobiliteit. Dit is een majeure opgave, waarvoor volle inzet nodig is.

Ook hebben wij deelgenomen aan de Bestuurlijke Tafel Duurzaamheid. De Bestuurlijke Tafel Duurzaamheid richt zich op duurzaamheidsopgaven met een regionaal karakter en duurzaamheidsopgaven waarbij regionale afstemming of samenwerking nodig is. In 2018 is een integraal programmaplan voor de Bestuurlijke Tafel Duurzaamheid opgesteld.

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De beginbalans is overeenkomstig de door de raad vastgestelde jaarrekening 2017.

Onderstaande samenvatting van grondslagen voor waardering en resultaatbepaling is bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten.

Voorschriften

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en Gemeenten (BBV) geeft.

Daarnaast is gehandeld overeenkomstig de door de raad in de vergadering van 1 november 2016 vastgestelde Financiële verordening 2017.

Waarderingsgrondslagen

De waardering van activa (inclusief erfpachtgronden) en passiva alsook de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kostprijs (verkrijgings- of vervaardigingsprijs en omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten). Tenzij anders vermeld worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Eén en ander is vastgelegd in de op grond van artikel 9.1 van de Financiële verordening 2017 door het college aan de raad ter informatie aangeboden Nota waardering en afschrijving. Deze in de collegevergadering van 20 december 2016 vastgestelde nota is in werking getreden per 1 januari 2017.

Activa

Vaste activa

De vaste activa zijn verdeeld in:

- Immateriële vaste activa
- Materiële vaste activa
- Financiële vaste activa

✓ Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa, onderverdeeld in:

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio (rentekosten die bij aanvang van de lening ineens moeten worden voldaan).
- Kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Deze activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs (historische kostprijs), verminderd met de afschrijvingen en de naar verwachting duurzame verminderingen. De kosten van onderzoek worden in vijf jaar afgeschreven. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de looptijd van de betreffende lening. Voor agio/disagio geldt een afschrijvingstermijn van 4 jaar.

✓ Materiële vaste activa

De materiële vaste activa, onderverdeeld in:

- Investerings met economisch nut.
- Investerings met economisch nut waarvoor heffingen kunnen worden geheven.
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.
- Gronden in erfpacht

Van investeringen met economisch nut is sprake als ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is). Wanneer investeringen kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld in de vorm van het vragen van rechten, heffingen, leges of prijzen worden deze geclassificeerd onder Investerings met economisch nut waarvoor heffingen kunnen worden ingesteld. Daarnaast zijn er investeringen met een maatschappelijk nut. Deze genereren geen middelen maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Te denken valt aan bijvoorbeeld wegen, water en groenvoorzieningen.

Ook deze investeringen moeten naar aanleiding van de vernieuwing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) met ingang van 1 januari 2017 worden geactiveerd. Eenmalige afboeking ten laste van een reserve behoort niet meer tot de mogelijkheden.

Wel kunnen de kapitaallasten (rente en afschrijving) jaarlijks aan een reserve worden onttrokken zodat de investering budgettair neutraal verloopt.

Afschrijving vindt in de regel op lineaire basis plaats. Daar waar een voormalige gemeente middels annuïteiten de afschrijving hanteerde is dat voor 2017 nog gehandhaafd. Een afschrijvingsmethodiek welke met ingang van 1 januari 2018 niet meer mag worden toegepast. De nieuwe BBV-voorschriften schrijven namelijk voor dat na 31 december 2017 nog slechts op lineaire basis mag worden afgeschreven aan de hand van één vast omslagrentepercentage, met uitzondering van projectfinanciering en de grondexploitatiecomplexen.

De omslagrente is voor 2018 berekend op 1,15%. Dit is gebaseerd op de gemiddelde rente van de uitstaande lening portefeuille per 1 mei 2017.

Aan afschrijvingstermijnen wordt de volgende termijnen gehanteerd:

Afschrijvingstermijnen materiële vaste activa met economisch nut	
Gronden	n.v.t.
Begraafplaatsen, aanleg	40
Begraafplaatsen, uitbreiding/reconstructie	25
Gebouwen	40
Renovatie/aanpassing gebouwen	25
Technische installaties	15
Meubels en inventaris	15
Riolering	40
Riolering, zettingsgevoelige gebieden	30
Pompen riolering	15
Kunstgrasvelden	30
Kunstgrasvelden: toplaagrenovatie	10
Sport- en speeltoestellen	15
Voertuigen	7
Machines, gereedschappen	10
Automatisering:	
- Mobiele devices	3
- Hardware (24x7)	3
- Hardware overige	5
- Netwerkkomponenten	5
- Software	5
- Presentatie-/beeldschermen	7
- Bekabeling	10
- Technische installatie serverruimte	15

Afschrijvingstermijnen materiële vaste activa met maatschappelijk nut	
Wegen, straten en pleinen (aanleg/vernieuwing)	40
Wegen, straten en pleinen (herstraten)	20
Kunstwerken (bruggen, viaducten, tunnels en duikers)	40
Renovatie/bouwkundige aanpassing kunstwerken	25
Openbare verlichting	25

✓ **Financiële vaste activa**

De financiële vaste activa worden onderverdeeld in:

- Kapitaalverstrekkingen aan:
 - o Deelnemingen
 - o Gemeenschappelijke regelingen
 - o Overige verbonden partijen
- Leningen aan:
 - o Openbare lichamen
 - o Woningbouwcorporaties
 - o Deelnemingen
 - o Overige verbonden partijen
- Overige langlopende leningen
- Uitzettingen bij Rijk met een rentetypische looptijd van ≥ 1 jaar
- Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van ≥ 1 jr.
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van ≥ 1 jaar of langer
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen (structureel) daalt tot onder de verkrijgingsprijs vindt afwaardering plaats.

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen of overige verbonden partijen

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Bij verwachte oninbaarheid wordt deze waarde afgewaardeerd.

Overige langlopende leningen

Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Bij verwachte oninbaarheid wordt deze afgewaardeerd.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd van ≥ 1 jaar

Deze worden gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde. Het verschil met de betaalde verkrijgingsprijs wordt als transitorische (rente)post in de balans opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddeld) resterende looptijd tot aflossing/uitlating.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden (staat niet in de balans)

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Vlottende activa

De vlottende activa zijn verdeeld in:

- Voorraden
- Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar
- Liquide middelen
- Overlopende activa

✓ **Voorraden**

De voorraden hebben betrekking op actief grondbeleid. Actief grondbeleid omvat alle fasen van het exploiteren van grond: van de aankoop van gronden, sloop of bouwrijp maken tot en met de uitgifte/verkoop van bouwgrond. Bij actief grondbeleid exploiteert de gemeente voor eigen rekening en risico gronden.

De in exploitatie genomen bouwgronden (Onderhanden werk), worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken, alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winst moet worden genomen indien het positieve resultaat betrouwbaar kan worden ingeschat. Risico's en onzekerheden kunnen in het verwachte positieve resultaat te worden verdisconteerd. Daarna moet de gerealiseerde winst worden berekend via de POC-methode naar rato van de gerealiseerde kosten en gerealiseerde baten

✓ **Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar**

De uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar worden onderverdeeld in:

- Vorderingen op openbare lichamen
- Uitzettingen in 's-Rijks schatkist < dan één jaar (Schatkistbankieren/SKB)
- Overige vorderingen
- Overige uitzettingen
- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen

Alle posten onder uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

De vorderingen op openbare lichamen betreft vorderingen op zowel de rijks- en provinciale overheid als gemeenschappelijke regelingen.

Uitzettingen in 's-Rijks schatkist < dan één jaar heeft betrekking op het verplicht schatkitbankieren zodra de liquide middelen het normbedrag van € 825.000 te boven gaat.

De overige vorderingen en overige uitzettingen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Met een 2-tal niet-financiële instellingen heeft de gemeente een rekening-courantverhouding, te weten de veerdienst Schoonhoven en het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.

✓ **Liquide middelen**

De liquide middelen worden onderverdeeld in:

- Kassaldi
- Banksaldi bij elkaar

Voor alle liquide middelen geldt dat deze worden opgenomen tegen de nominale waarde.

✓ **Overlopende activa**

De overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Onder overlopende activa wordt verstaan zowel de nog te ontvangen bedragen als de vooruitbetaalde.

Passiva

Vaste passiva

De vaste passiva zijn verdeeld in:

- Eigen vermogen
- Voorzieningen
- Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar

Ter uitvoering van de in de raadsvergadering van 19 mei 2015 vastgestelde financiële verordening heeft uw raad in de vergadering van 10 november 2015 de Nota reserves en voorzieningen 2015 vastgesteld.

Rentetoevoegingen aan reserves vinden, conform de uitgangspunten zoals die zijn vastgelegd in de begroting, alleen plaats als dit noodzakelijk is gelet op het onderliggende bestedingsplan.

✓ **Eigen vermogen**

Het eigen vermogen wordt onderverdeeld in:

- Algemene reserve/vrij vermogen
- Algemene reserve/Weerstandvermogen
- Bestemmingsreserves
- Grondexploitatie
- Exploitatieresultaat over het verslagjaar

De algemene reserve is in principe vrij aanwendbaar en dient in eerste instantie als weerstandvermogen om tegenvallers op te vangen. Om inzichtelijk te maken wat de omvang van de algemene reserve/weerstandvermogen minimaal zou moeten zijn wordt periodiek een risico inventarisatie en –analyse, gebaseerd op risicomanagementbeleid opgesteld. Het resterende saldo wordt bestempeld als Algemene reserve/Vrij vermogen. Bestemmingsreserves hebben een meer expliciet karakter.

Ter dekking van eventuele verliezen bij grondexploitaties wordt een Reserve grondexploitatie gevormd als blijkt dat de marktwaarde wel eens lager zou kunnen zijn dan de verkrijgings- en/of vervaardigingsprijs.

De vorming van de algemene reserve vindt in principe plaats door bestemming van batige exploitatiesaldo's bij de jaarrekening.

✓ **Voorzieningen**

Voorzieningen worden onderverdeeld in:

- Voorzieningen voor verplichtingen en risico's
- Voorzieningen ter egalisering van kosten
- Voorzieningen voor bijdrage aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven
- Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Over het algemeen is de hoogte gebaseerd op een beheers- of onderhoudsplan.

Voorzieningen voor verplichtingen en risico's

Deze voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten en op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.

Voorziening ter egalisering van kosten

Deze voorziening wordt gevormd voor kosten welke in een volgend begrotingsjaar gemaakt worden maar waarvan de oorsprong (mede) ligt in het begrotingsjaar of een voorafgaand begrotingsjaar. Het doel van de voorziening is een gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren. De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven

Deze voorziening kan gevormd worden voor bijvoorbeeld riolering, reiniging en begraafplaatsen.

Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is

Bij deze voorziening worden niet meegenomen de ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren welke zijn verkregen van Europese of Nederlandse overheidslichamen.

✓ **Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar**

De vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar zijn verdeeld in:

- Obligatieleningen
- Onderhandse leningen van:
 - o Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen
 - o Binnenlandse banken en overige financiële instellingen
 - o Binnenlandse bedrijven
 - o Overige binnenlandse sectoren
 - o Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren
- Door derden belegden gelden
- Waarborgsommen

Voor alle vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar geldt dat deze gewaardeerd worden tegen de nominale waarde, eventueel verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn verdeeld in:

- Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar
- Overlopende passiva

✓ **Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar**

In de Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar wordt de volgende verdeling aangebracht:

- Banksaldi
- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen
- Kasgeldleningen
- Overige schulden openbare lichamen
- Overige schulden

✓ **Overlopende passiva**

De overlopende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Onder overlopende passiva wordt verstaan zowel de vooruit ontvangen bedragen als de nog te betalen bedragen.

Waarborgen en garanties

Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) zorgt ervoor dat woningbouwcorporaties tegen gunstige rentetarieven en voorwaarden geld kunnen lenen. Hiervoor is een zekerheidsstructuur ontwikkeld waarvan de gemeente onderdeel uitmaakt. De financiële middelen van de woningbouwcorporatie vormen de eerste zekerheid. Het WSW stelt voorwaarden aan de kredietwaardigheid van (aspirant) deelnemers. De tweede zekerheid wordt gevormd door het garantievermogen van het WSW. Dit garantievermogen bestaat uit de borgstellingsreserve van het WSW zelf en de plicht om obligo's op te vragen bij de WSW-deelnemers. De derde en laatste zekerheid wordt gevormd door gemeenten en het Rijk. Op verzoek van het WSW moeten zij renteloze leningen verstrekken, zoals geregeld in een achtervang-overeenkomst.

Resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's waarvan de oorsprong voor het einde van het boekjaar ligt, worden in acht genomen voor zover zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden verantwoord op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten, zoals overlopend vakantiegeld en vakantiedagen, toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisatie) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

ACTIVA	31-12-2018	31-12-2017
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	4.942.534	5.203.228
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	4.942.534	5.203.228
Materiële vaste activa	120.710.614	122.807.025
- Investerings met economisch nut	62.134.437	64.462.624
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	49.082.289	48.783.833
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	9.455.236	9.521.915
- In erfpacht	38.652	38.652
Financiële vaste activa	9.158.726	9.896.358
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	826.156	826.156
- Leningen aan:		
- woningbouwcorporaties	36.966	39.709
- Overige langlopende geldleningen	4.920.593	4.405.482
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	3.375.011	4.625.011
Totaal vaste activa	134.811.874	137.906.611
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden	6.665.015	15.126.751
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	6.256.975	14.441.898
- Gereed product en handelsgoederen	408.040	684.854
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	32.895.403	27.867.468
- Vorderingen op openbare lichamen	8.821.482	9.703.176
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	19.643.978	13.577.939
- Rekening-courantverhouding met het Rijk		
- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.094.952	594.149
- Overige vorderingen	3.334.991	3.992.204
Liquide middelen	875.785	905.696
- Kassaldi	9.197	2.665
- Banksaldi	866.588	903.032
Overlopende activa	4.090.856	5.262.808
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	595.443	1.117.043
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.856.910	2.080.905
- Overige nog te ontvangen bedragen, en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.638.504	2.064.861
Totaal vlottende activa	44.527.059	49.162.724
TOTAAL ACTIVA	179.338.933	187.069.335

Balans

PASSIVA	31-12-2018	31-12-2017
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	64.881.556	63.905.380
- Algemene reserve	19.746.044	22.715.787
- Bestemmingsreserves	43.844.676	40.525.475
- Gerealiseerd resultaat	1.290.836	664.118
 Voorzieningen	 34.754.714	 33.359.053
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.656.043	2.286.814
- Voorzieningen ter egalisering van kosten	31.253.020	30.370.263
- Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven	-	-
- Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	845.651	701.976
 Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	 65.941.885	 72.876.834
- Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	65.903.269	72.838.631
- Waarborgsommen	38.616	38.204
 Totaal vaste passiva	 165.578.155	 170.141.267
VLOTTENDE PASSIVA		
 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	 8.949.985	 6.853.145
- Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-	-
- Banksaldi	135	132
- Overige schulden	8.949.850	6.853.013
 Overlopende passiva	 4.810.793	 10.074.923
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	2.746.342	8.678.219
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren:		
- Europese overheidslichamen		
- Het Rijk	1.624.276	181.833
- Overige Nederlandse overheidslichamen	220.445	1.003.806
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	219.730	211.065
 Totaal vlottende passiva	 13.760.778	 16.928.068
 TOTAAL PASSIVA	 179.338.933	 187.069.335
Gewaarborgde geldleningen (EUR x 1.000,-)	93.675	86.281

Toelichting Balans

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

	Boekwaarde	Bijdrage	Vermindering	Afschr./Afl.	Boekwaarde
	31-dec-17			260.694	31-dec-18
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	5.203.228	0	0	260.694	4.942.534

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden onderverdeeld in erfpachtsgronden, investeringen met een economisch nut waarvoor heffingen kunnen worden ingesteld, overige investeringen en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings met economisch nut

	Boekwaarde	Investering	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde
	31-dec-17				31-dec-18
Gronden en terreinen *	4.511.349	3.669	0	75.412	4.439.606
Woonruimte	0	0	0	0	0
Gebouwen	49.562.147	360.559	0	1.818.689	48.104.017
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.326.003	6.090	0	519.114	4.812.978
Vervoermiddelen	186.077	0	0	55.473	130.604
Machines, apparaten en installaties	1.702.249	91.762	0	446.547	1.347.464
Overige materiële vaste activa	3.174.800	554.343	0	429.376	3.299.767
	64.462.624	1.016.423	0	3.344.611	62.134.437

Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

	Boekwaarde	Investering	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde
	31-dec-17				31-dec-18
Gronden en terreinen	1.076.743	0	0	16.389	1.060.354
Gebouwen	888.532	48.600	0	25.369	911.763
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	43.367.801	1.852.907	0	1.317.035	43.903.672
Vervoermiddelen	9.135	0	0	7.050	2.085
Machines, apparaten en installaties	3.379.574	5.746	0	233.105	3.152.215
Overige materiële vaste activa	62.050	0	0	9.849	52.200
	48.783.833	1.907.253	0	1.608.797	49.082.289

In verband met gewijzigde BBV- voorschriften wordt onderstaand een afzonderlijk overzicht gepresenteerd van investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut welke vóór en ná 1 januari 2017 worden geactiveerd.

Investerings met uitsluitend maatschappelijk nut geactiveerd vóór 1 jan. 2017

	Boekwaarde	Investering	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde
	31-dec-17				31-dec-18
Gronden en terreinen	3.755.978	0	0	102.820	3.653.158
Gebouwen	0	0	0	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.439.375	19.554	0	188.128	3.270.802
Overige materiële vaste activa	0	0	0	0	0
	7.195.354	19.554	0	290.948	6.923.960

Investerings met uitsluitend maatschappelijk nut geactiveerd ná 1 januari 2017

	Boekwaarde	Investering	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde
	31-dec-17				31-dec-18
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0
Gebouwen	0	20.921	0	0	20.921
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.323.241	528.982	315.500	26.368	2.510.355
Overige materiële vaste activa	3.321	0	0	3.321	0
	2.326.561	549.903	315.500	29.688	2.531.276

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

	Boekwaarde	Investering	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde
	31-dec-17				31-dec-18
Vóór 1 januari 2017	7.195.354	19.554	0	290.948	6.923.960
Ná 1 januari 2017	2.326.561	549.903	315.500	29.688	2.531.276
	9.521.915	569.457	315.500	320.636	9.455.236

In erfpacht	Boekwaarde 31-dec-17	Investing	Desinvestering	Afschrijving	Boekwaarde 31-dec-18
Gronden uitgegeven in erfpacht	38.652	0	0	0	38.652

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	31-dec-17	31-dec-18
Investeringen met een economisch nut	64.462.624	62.134.437
Investeringen met een economisch nut, waarvoor heffingen	48.783.833	49.082.289
Investeringen in de openbare ruimte met een uitsluitend maatschappelijk nut	9.521.915	9.455.236
Gronden uitgegeven in erfpacht	38.652	38.652
	122.807.025	120.710.614

N.B. De bij gronden en terreinen berekende afschrijving heeft betrekking op voorzieningen die aan de desbetreffende gronden zijn getroffen.

Te denken valt aan kosten ter vervanging van topklaar tennisbanen, kunstgrasvelden en inrichtingskosten begraafplaatsen.

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-dec-17	Investing	Desinvestering	Afschr./Afl.	Boekwaarde 31-dec-18
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	826.156	0	0	0	826.156
Leningen aan woningbouwcorporaties	39.709	0	0	2.743	36.966
Overige langlopende leningen	4.405.482	1.025.667	0	510.556	4.920.593
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	4.625.011	0	0	1.250.000	3.375.011
	9.896.359	1.025.667	0	1.763.299	9.158.726

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

De actuele waarde van de participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ligt boven de verkrijgingsprijs.

Overige langlopende leningen

Op 1 januari 2018 was aan startersleningen verstrekt (netto) € 3.963.466. Daarop is in 2018 € 471.795 afgelost en

€ 1.025.667 aan nieuwe leningen verstrekt.

Aan overige leningen resteerde op 1 januari 2018 € 442.016. Afgelost is in 2018 € 38.761.

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Op dit onderdeel vindt verantwoording plaats van de obligatieportefeuille. In 2018 is € 1.250.000 afgelost.

Vlottende activa

Voorraden

De voorraden hebben betrekking op "Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie". Deze zijn verantwoord tegen de daaraan bestede kosten, inclusief bijgeschreven rente en verminderd met de opbrengst wegens gerealiseerde grondverkoop.

Als uit de kostprijsberekening blijkt dat er een verlies op een complex ontstaat, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

Voor de bouwgronden in exploitatie kan het volgende overzicht worden gegeven:

	Boekwaarde 31-dec-17	Investing	Desinvestering	Voorziening #	Boekwaarde 31-dec-18
- Industrierrein Stolwijk	0	0	0		0
- Bovenkerk (4e kwadrant)	-190.835	15.679	0		-175.156
- Nieuwe dorpshart centrumontwikk.	7.424.545	0	158.558		7.265.987
- Tiendhoek II Lkk	806.382	686.838	3.124.130		-1.630.910
- Tussen Dijk en Bakwetering Lkk	36.846	7.392	0		44.238
- Nieuwe dorpshart binnenterrein	-538.117	0	1.519.410		-2.057.527
- IJsbaan Zuid	-426.036	215.058	0		-210.978
- Zevender Thiendenland II	10.960.885	65.777	4.796.723		6.229.939
Subtotaal	18.073.670	990.744	9.598.822	0	9.465.592
- Voorziening verlieslatende projecten	-3.631.773			423.155	-3.208.618
Totaal Grondexploitatie	14.441.897	990.744	9.598.822	423.155	6.256.974

Voor een nadere uiteenzetting omtrent de totstandkoming van de boekwaarde en de voor verkoop beschikbare grond wordt verwezen naar de paragraaf 'Grondbeleid'. Per complex wordt nader ingegaan op de toekomstige resultaten en mogelijke tegenvallers/risico's die aan de grondexploitatie verbonden zijn.

In 2018 heeft een winstuitname plaatsgevonden van € 719.241 en toegevoegd aan de Reserve grondzaken. De berekening is het resultaat van gerealiseerde baten en lasten in de complexen Tiendhoek II, Tussendijk-Bakwetering, Bovenkerk 4e kwadrant, Zevender Thiendenlanden en IJsbaan Zuid.

Ter dekking van een mogelijk te realiseren verlies, als gevolg van de economische ontwikkelingen bij grondexploitaties, is een voorziening getroffen welke wordt aangesproken zodra op basis van gerealiseerde verkopen er inderdaad sprake is van een niet kostendekkende exploitatie. Op basis van de recente nacalculatie is gebleken dat deze voorziening met € 423.155 kan worden verlaagd. De berekening is gebaseerd op het positieve resultaat tussen raming en werkelijke uitgaven binnen de complexen 'Nieuwe dorpshart centrum-ontwikkeling' en 'Nieuwe dorpshart binnenterrein'.

Gereed product en handelsgoederen

	Boekwaarde 31-dec-17	Investing	Desinvestering	Afschr./Afl.	Boekwaarde 31-dec-18
Onroerende goederen	684.854	0	0	276.814	408.040

In de raadsvergadering van 7 maart 2017 is ingestemd met de verkoop van diverse onroerende goederen.

Nu die panden niet meer tot het onderdeel bedrijfsgebouwen gerangschikt kunnen worden is de boekwaarde overgeboekt naar het onderdeel Gereed product en handelsgoederen. De administratieve verwerking is om technische redenen op bruto basis. Dus zowel de verkrijgingswaarde als de afschrijving tot en met 2018 is zichtbaar gemaakt. Om de verkoop te promoten is eind december 2017 een website gelanceerd, waarop de panden en locaties staan die verkocht gaan worden. In 2018 zijn de panden Steiger 8 te Ouderkerk a/d IJssel en Dorpsstraat 87 te Gouderak verkocht.

	Saldo 31-dec-18	**Voorziening oninbaarheid	gecorr. Saldo 31-dec-18
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			
1. Vorderingen op openbare lichamen *	8.821.482	0	8.821.482
2. Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	19.643.978	0	19.643.978
3. Rekening-courantverhouding met het Rijk	0	0	0
4. Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.094.952	0	1.094.952
5. Overige vorderingen **	4.449.984	1.114.992	3.334.991
	<u>34.010.396</u>	<u>1.114.992</u>	<u>32.895.403</u>

ad 1. Van de vordering op openbare lichamen heeft € 7.184.693 betrekking op verrekening met de rijksoverheid op basis van het BTW compensatiefonds en verrekening omzetbelasting. Verrekening vindt jaarlijks plaats per 1 juli van het daaropvolgend jaar. Aan nog te ontvangen gemeentelijke belastingen van het SVHW resteert per 31 december 2018 nog € 444.872. € 339.288 heeft betrekking op nog te ontvangen bijdragen van de provincie in het kader van de zgn. Bdu-en overige nog lopende projecten. Deze verrekening is afhankelijk van de oplevering van die projecten waarvoor subsidie is toegezegd.

ad 2. Op grond van de Wet op het schatkistbankieren is de bovengrens van de liquide middelen die in rekening-courant voorhanden mag zijn bepaald op € 825.000. De gelden boven die grens dienen bij het ministerie van Financiën te worden ondergebracht. Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	383.594	414.165	475.873	440.722
Drempelbedrag	825.000	825.000	825.000	825.000
Ruimte onder drempelbedrag	441.406	410.835	349.127	384.278
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

ad 5. Overige vorderingen	** Voorziening oninbaar is opgebouwd uit:
Dubieuze debiteuren Sociale zaken	722.045
Overige dubieuze debiteuren	392.947
	<u>1.114.992</u>

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen is als volgt te specificeren:

Kassaldi	31-dec-17	31-dec-18
	2.665	9.197
	<u>2.665</u>	<u>9.197</u>
Banksaldi	31-dec-17	31-dec-18
N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten	852.370	829.194
Rabobank	16.474	16.122
ABN-AMRO	34.188	21.273
	<u>903.032</u>	<u>866.588</u>

Overlopende activa

De post overlopende activa bestaat uit:

	31-dec-17	31-dec-18
Nog te ontvangen bedragen	4.130.968	2.701.806
Vooruitbetaalde bedragen	1.131.840	1.389.050
	<u>5.262.808</u>	<u>4.090.856</u>

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:

- Europese overheidslichamen	0	
- Het Rijk	595.443	
- Overige Nederlandse overheidslichamen	<u>1.856.910</u>	
sub-totaal		2.452.353

Overige nog te ontvangen bedragen, en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen:

Overige nog te ontvangen bedragen	249.453	
Vooruitbetaalde bedragen	<u>1.389.050</u>	
sub-totaal		<u>1.638.503</u>
	Totaal	<u>4.090.856</u>

De van het Rijk nog te ontvangen € 595.443 heeft betrekking op de vangnetuitkering Sociale Zaken over de jaren 2017 en 2018.

€ 1.856.910 heeft betrekking op enkele afrekeningen met provincie en/of gemeenschappelijke regeling.

Aan overige nog te ontvangen bedragen staat open € 249.453. € 188.050 heeft betrekking op stichting afvalfonds. Het overige is van uiteenlopende aard.

De in 2018 vooruitbetaalde bedragen hebben betrekking op abonnementen, licenties, verzekeringen etc. voor het boekjaar 2019.

Passiva**Eigen vermogen**

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Saldo 31-dec-17	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-dec-18
Algemene reserve vrij vermogen	16.964.777	1.798.819	5.354.233	13.409.363
Algemene reserve weerstandsvermogen	3.332.243	39.110	302.457	3.068.896
Algemene reserve grondexploitatie	2.418.766	1.258.392	409.373	3.267.786
Algemene reserve	22.715.787	3.096.321	6.066.063	19.746.044
Algemene reserve rekeningresultaat 2017	664.118	0	664.118	0
Algemene reserve rekeningresultaat 2018	0	1.290.836	0	1.290.836
Gerealiseerd resultaat	664.118	1.290.836	664.118	1.290.836

De Algemene reserve wordt gevormd door een Algemene reserve vrij vermogen en een Algemene reserve weerstandsvermogen.

De omvang van het weerstandsvermogen wordt bepaald door het risicomanagementbeleid.

Er is € 302.457 onttrokken aan de Algemene reserve weerstandsvermogen en toegevoegd aan de Algemene reserve vrij vermogen.

Op basis van geïnventariseerde risico's is een bedrag nodig van € 3,1 miljoen.

Bestemmingsreserves	Saldo 31-dec-17	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-dec-18
Begraafplaatsen	1.422.988	207.459	190.868	1.439.580
Sociaal domein	1.625.477	0	530.605	1.094.872
Dekking kapitaallasten	25.294.412	2.335.829	1.493.138	26.137.103
Egalisatie begroting (BCF)	470.318	0	215.215	255.103
Informatie en automatisering	1.060.707	784.435	961.266	883.877
Legaten	85.227	4.261	4.261	85.227
Ontwikkeling kernen	4.040.822	74.666	1.795.727	2.319.760
Personeelsbeleid	954.327	425.000	0	1.379.327
Sport	953.996	148.429	155.854	946.571
WMO	-	0	0	0
WWB	-	0	0	0
Friciekosten herindeling	-	3.286.029	2.541.550	744.479
Huisvestingskosten herindeling	3.464.132	1.617.123	306.721	4.774.534
Bestemmingsplannen	772.106	71.679	128.264	715.521
Verkoop gemeentelijk vastgoed	380.962	488.153	215.932	653.183
Proeftuin	-	2.245.000	829.462	1.415.538
Eglisatiereserve bedrijfsvoering	-	1.000.000	0	1.000.000
Totaal bestemmingsreserves	40.525.475	12.688.063	9.368.862	43.844.676

De aard en reden van elke reserve is toegelicht in de nota reserves & voorzieningen.

Voorzieningen	Saldo 31-dec-17	Toevoeging	Vrijval t.g.v. B/L	Onttrekking	Saldo 31-dec-18
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
Pensioenvoorziening wethouders	2.286.814	369.229	0	0	2.656.043
	2.286.814	369.229	0	0	2.656.043
- Voorzieningen ter egalisering van kosten					
Afvalstoffenheffing*	422.523	-331.175	0	0	91.348
Onderhoud gebouwen	1.796.577	905.432	0	838.091	1.863.917
Rioolheffing	10.703.977	1.205.509	0	0	11.909.486
IBOR - wegen	11.112.288	4.000.608	0	4.377.771	10.735.125
IBOR - baggerwerkzaamheden	1.532.915	158.430	0	54.412	1.636.933
IBOR - groen	27.202	66.893	0	137.204	-43.109
IBOR - verlichting	830.806	285.369	0	317.287	798.889
IBOR - kunstwerken	3.792.584	502.175	0	187.648	4.107.112
IBOR - speelplaatsen	151.390	54.800	0	52.872	153.318
	30.370.263	6.848.041	0	5.965.284	31.253.020
- Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
Afkoop begraafrechten/onderhoud	701.976	128.549	0	0	830.525
Reparatieuitkering WW	-	15.126	0	0	15.126
	701.976	143.675	0	0	845.651
Totaal voorzieningen	33.359.053	7.360.945	0	5.965.284	34.754.714

* De voorziening afvalstoffenheffing mag worden aangewend ter dekking van tekorten op het taakveld reiniging.

Conform Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) moeten deze tekorten als negatieve last in de exploitatie worden verantwoord.

De aard en reden van elke voorziening is toegelicht in de nota reserves en voorzieningen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	31-dec-17	31-dec-18
- Onderhandse leningen:		
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	72.838.631	65.903.269
- Waarborgsommen	38.204	38.616
	72.876.834	65.941.885

Op de lopende geldleningen is in 2018 € 6,935 miljoen afgelost. Aan rentelasten is in 2018 € 1.480.914 verantwoord.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Schulden < 1 jaar

Overlopende passiva

31-dec-17	31-dec-18
6.853.145	8.949.985
10.074.923	4.810.793
16.928.068	13.760.778

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen

Banksaldi

Overige schulden

31-dec-17	31-dec-18
-	-
132	135
6.853.013	8.949.850
6.853.145	8.949.985

De 'overige schulden' hebben voornamelijk betrekking op facturen welke per 31 december 2018 nog betaald dienden te worden (€ 6,9 miljoen).

De resterende € 2 miljoen betreft de per 31 december 2018 nog af te dragen BTW, loonheffing en pensioenpremies.

Overlopende passiva

Overlopende passiva

31-dec-17	31-dec-18
10.074.923	4.810.793

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

2.746.342

Dit betreft nog te ontvangen facturen voor in 2018 geleverde diensten waarvan de betaling na 31 december 2018 plaats vindt.

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren:

- Europese overheidslichamen

0

- Het Rijk

1.624.276

- Overige Nederlandse overheidslichamen

220.445

Totaal

1.844.721

Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

	219.730
Totaal	4.810.793

Specificatie verloop overlopende passiva overheidsregelingen

	Saldo 31-dec-17	Restitutie	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-dec-18
Regeling aankoop woningen onder hoogspanningsverbinding	181.833	0	1.450.332	7.888	1.624.277
Bdu-bijdragen Provincie Zuid Holland	88.657	-		35.114	53.543
Prov.bijdrage bodemsanering c.a.	696.871	0	0	696.871	0
Prov.bijdr. De Veerpoort Schoonhoven	140.000	0	0	0	140.000
Prov.bijdr. Wandelverbinding De Kwakels	78.278	0	-	51.377	26.901
Overige provinciale toekenningen	-	0	0		0
Gem.reg. IBKW	-	0	0	-	0
	1.185.639	0	1.450.332	791.250	1.844.721

Waarborgen en garanties (Bedragen x € 1.000)

Rechtspersonen	Oorspr. bedrag	Perc. borgst.	Restant 1/1	Restant 31/12	Gewaarborgd
Woningbouwverenigingen					
Beter Wonen	4.500	50%	3.963	3.950	1.975
wbv Gouderak	16.668	50%	12.621	12.495	6.248
wbv Groen Wonen Vlist	25.667	50%	18.944	19.325	9.663
wbv Qua Wonen	157.147	50%	116.189	128.949	64.475
Wbs Samenwerking	12.238	50%	6.076	8.428	4.214
Woonzorg Nederland	13.054	50%	10.880	10.741	5.371
Overige					
v.v. Bergambacht.	300	100%	238	223	223
Stichting Zorgpartners Midden-Holland	722	100%	445	392	392
Sportvereniging "Koguryo"	204	100%	92	86	86
Speeltuinver. 'het Klaverweitje'.	25	100%	11	10	10
Zilverstadruikers	34	100%	1	0	0
Stichting Zevender	1.000	100%	400	350	350
Veerdienst Schoonhoven	1.300	100%	585	520	520
St. Exploitatie Tennispark "Het Hofland"	175	100%	107	95	95
St. Stormbaan Hofland (Artrium)	105	100%	60	55	55
St. Exploitaties Sportacc. (Hockey)	100	50%	10	0	0
	233.239		170.622	185.619	93.675

- Borgstelling via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW)

Met ingang van 1 januari 2011 heeft de rijksoverheid de achtervangpositie van de gemeenten overgenomen voor nieuw te verstrekken leningen onder Nationaal Hypotheek Garantie. Voor leningen die na die datum zijn verstrekt loopt de gemeente zodoende geen risico meer. Voor leningen die tot en met 2010 zijn verstrekt kan de gemeente in het kader van de achtervangpositie nog wel worden aangesproken. Het risico neemt geleidelijk af doordat jaarlijks op de leningen wordt afgelost.

- WSW-borgstellingen voor woningcorporaties.

229.274	50%	168.673	183.888	91.944
---------	-----	---------	---------	--------

In 2018 is voor € 37,5 miljoen waarborg verstrekt ten behoeve van een 9-tal nieuwe door woningbouwverenigingen aangegane geldleningen.

De gemeente neemt ook voor deze leningen een achtervangpositie in. In het geval dat de gemeente wordt aangesproken geldt een vooraf bepaalde verdeling, waarbij het Rijk 50% voor zijn rekening neemt en de overige 50% door gemeenten worden verstrekt.

De tertiaire zekerheid is tot op heden nog niet ingeroepen en het risico dat dit de komende jaren zou kunnen gebeuren wordt vrijwel nihil geacht.

- Overige borgstellingen

3.965	div.%	1.949	1.731	1.731
-------	-------	-------	-------	-------

De hoofdsom van de door diverse verenigingen/stichtingen met gemeentegarantie afgesloten leningen bedraagt € 3.965.000.

In 2018 zijn geen nieuwe garanties verstrekt. Per 31 december resteerde nog een bedrag ad. € 1.731.000.

Van dat bedrag staat de gemeente garant tot € 1.731.000.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen.

Het BBV (art 53) vereist dat belangrijke, niet in de balans opgenomen, financiële verplichtingen in de toelichting op de balans worden vermeld.

Voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar niveau is geen voorziening opgenomen.

Het gaat hierbij om opgebouwde rechten met betrekking tot niet opgenomen vakantiedagen en wachtgelden.

Deze jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zijn opgenomen in de reguliere exploitatie.

Langdurige financiële verplichtingen zijn aangegaan voor:

Oranjeplaats 1, te Schoonhoven	Huur	per jaar	38.750
Oranjeplaats 45, te Schoonhoven	Huur	per jaar	99.800
Canon, printers	Huur	per jaar	29.500
Canon, plotters en scanners	Huur	per jaar	17.280
Kaars, koffieautomaten	Huur	per jaar	11.170

Recapitulatie van baten en lasten

Programma x € 1.000	Begroting				
	Rekening	Primitief	Gewijzigd	Rekening	Saldo
	2017	2018	2018	2018	2018
1. Samenleving					
- Lasten	-21.342	-20.150	-22.592	-21.724	868
- Baten	3.433	2.621	2.921	3.119	198
Saldo	-17.909	-17.529	-19.671	-18.605	1.066
2. Jeugd en WMO					
- Lasten	-21.168	-20.909	-22.122	-21.992	130
- Baten	891	628	1.020	1.357	337
Saldo	-20.277	-20.281	-21.102	-20.635	467
3. Openbare orde en veiligheid					
- Lasten	-4.201	-4.132	-4.563	-4.335	228
- Baten	252	161	161	202	41
Saldo	-3.949	-3.971	-4.402	-4.133	269
4. Werk en inkomen					
- Lasten	-18.137	-18.141	-18.719	-18.732	-13
- Baten	9.970	10.234	10.048	9.993	-55
Saldo	-8.167	-7.907	-8.671	-8.739	-68
5. Economie, ondernemen en bedrijvigheid					
- Lasten	-954	-627	-1.720	-1.497	223
- Baten	678	662	1.912	1.250	-662
Saldo	-276	35	192	-247	-439
6. Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit					
- Lasten	-10.368	-13.694	-15.675	-16.240	-565
- Baten	10.934	12.667	14.585	15.603	1.018
Saldo	566	-1.027	-1.090	-637	453
7. Duurzaamheid, infrastructuur en milieu					
- Lasten	-22.739	-21.326	-22.086	-21.937	149
- Baten	13.422	12.799	12.897	12.780	-117
Saldo	-9.317	-8.527	-9.189	-9.157	32
8. Recreatie en toerisme					
- Lasten	-3.732	-2.980	-3.029	-2.619	410
- Baten	1.804	1.146	1.323	904	-419
Saldo	-1.928	-1.834	-1.706	-1.715	-9
9. Bestuur en dienstverlening					
- Lasten	-5.844	-5.841	-8.180	-6.327	1.853
- Baten	1.131	1.026	1.016	1.085	69
Saldo	-4.713	-4.815	-7.164	-5.242	1.922
Totaal saldo programmaplan	65.972-	65.856-	72.801-	69.108-	3.694
10. Financiën en algemene dekkingsmiddelen					
Lokale heffingen	12.048	10.977	10.257	10.479	222
Gemeentefonds (algemene uitkering)	70.315	72.248	73.484	73.581	97
Dividenden	99	77	127	128	1
Saldo financieringsfunctie	1.238	206	121	161	40
Overige eigen middelen	208-	761-	27-	84	111
Heffing VPB	88-	48-	48-	65	113
Onvoorzien	-	137-	137-	-	137
Overhead - Lasten	16.976-	17.255-	15.849-	14.593-	802
Overhead - Baten	329	131	405	178	227
Saldo algemene dekkingsmiddelen	66.757	65.440	68.333	70.084	1.751
Totaal saldo van baten en lasten	785	416-	4.468-	976	5.445
Programma	Begroting				
	Rekening	Primitief	Gewijzigd	Rekening	Saldo
	2017	2018	2018	2018	2018
Toevoeging en onttrekking aan reserves					
1. Programma Samenleving	1.193	716	2.120	1.374	-746
2. Programma Jeugd en WMO	29	175	252	252	0
3. Programma Openbare orde en veiligheid	0	15	255	59	-196
4. Programma Werk en inkomen	351	279	339	343	4
5. Programma Economie, ondernemen en bedrijvigheid	361	0	252	743	491
6. Programma Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit	-2.060	-557	-31	-738	-707
7. Programma Duurzaamheid, infrastructuur en milieu	1.148	168	143	319	176
8. Programma Recreatie en toerisme	241	121	149	149	0
9. Programma Bestuur en dienstverlening	-405	-3.081	-1.134	-2.621	-1.487
10. Financiering en algemene dekkingsmiddelen	-980	2.587	2.224	434	-1.790
Totaal	120-	423	4.570	314	4.255-
Resultaat	664	6	102	1.291	1.189

Toelichting op de afwijking begroting 2018 – rekening 2018

1 Programma samenleving

x € 1.000	Lasten – toelichting op de hoofdlijnen
868	Het voordelige saldo wordt voornamelijk veroorzaakt door meerdere meevallers op algemene voorzieningen bij Wmo en Jeugd (€ 370.000) en Onderwijs (€ 302.000). De overig € 200.000 bestaat uit meevallende kosten op de andere producten.

x € 1.000	Baten - toelichting op de hoofdlijnen
198	Het voordelige saldo op de baten wordt voornamelijk verklaard door sport vanwege hogere opbrengsten zwembad 't Wilgerak als gevolg van het warme seizoen en daarnaast door hogere opbrengsten zaalhuur. Verder is er een inhaalslag op grafrechten en daarbij behorende afkopen van onderhoud gerealiseerd.

x € 1.000	Mutatie reserves - toelichting op de hoofdlijnen
-746	Het saldo wordt veroorzaakt door mutaties in de reserves. Dit is toegelicht op bovenstaande lasten en baten. Per saldo heeft dit geen gevolgen.

2 Programma Jeugd en Wmo

x € 1.000	Lasten – toelichting op de hoofdlijnen
130	Het voordelige saldo op de lasten wordt met name verklaard door lagere uitgaven aan Persoons Gebonden Budgetten (PGB). Daarnaast is er een incidenteel nadeel als gevolg van een nagekomen last van € 70.000 op de afrekening met NSDMH over 2015 tot en met 2017. Tot slot is er via administratieve begrotingswijzigingen meer budget overgeheveld van Wmo naar Jeugd, dan uiteindelijk noodzakelijk was, waardoor er op Wmo een tekort is ontstaan die deels als overschot bij Jeugd staat.

x € 1.000	Baten - toelichting op de hoofdlijnen
337	Het voordelige saldo op de baten wordt met name verklaart door een meevaller van € 169.000 met betrekking tot eigen bijdragen Wmo en een meevaller van € 164.000 met betrekking tot de compensatieregeling Beschermd Wonen.

3 Programma Openbare orde en veiligheid

x € 1.000	Lasten – toelichting op de hoofdlijnen
228	Het voordelige saldo komt voort uit het project Skaeve Huse. Het project ligt op dit moment stil in verband met de politieke besluitvorming.

x € 1.000	Baten - toelichting op de hoofdlijnen
41	Het voordelige saldo op de baten komt door hogere opbrengst van leges en dwangsommen.

x € 1.000	Mutatie reserves - toelichting op de hoofdlijnen
-196	Het nadelig saldo wordt veroorzaakt door een lagere onttrekking aan de reserves in verband met het tijdelijk stop zetten van het project Skaeve Huse. Dit is toegelicht op bovenstaande lasten. Per saldo heeft dit geen gevolgen voor het resultaat.

4 Programma Werk en inkomen

x € 1.000	Lasten – toelichting op de hoofdlijnen
-13	Op het product werk wordt deze overschrijding veroorzaakt doordat € 47.000 meer dienstverlening Participatiewet bij Promen is ingekocht dan geraamd. Het gaat om meer re-integratietrajecten voor statushouders, toename van de begeleidingskosten voor gerealiseerde garantiebanen en nieuw beschut werk en toename van de kosten als gevolg van meer uitgevoerde loonwaardemetingen dan geraamd. Door de toename van het aantal gerealiseerde garantiebanen en nieuw beschut werkplekken, ook voor de doelgroep niet-uitkeringsgerechtigde arbeidsbeperkten, nemen de kosten op het budget van de uitkeringslasten toe met € 111.000. Mede hierdoor is op het product inkomen deze overschrijding ontstaan. Een nadere toelichting is opgenomen bij de toelichting per product. Een voordeel van € 145 op armoedebeleid bestaat uit verschillende posten van gemiddeld € 50.000.

x € 1.000	Baten - toelichting op de hoofdlijnen
-55	Door de groeiende economie zijn de ontvangen voorschotten om BBZ-uitkeringen en kredieten te verstrekken lager uitgevallen dan begroot. Om die reden moeten wij de teveel ontvangen voorschotten tot een bedrag van € 85.000,00 terugbetalen. Daarnaast is er een taakstelling door het Rijk opgelegd bij de invordering van verstrekte bedrijfskredieten. De hoogte van de taakstelling is gebaseerd op de hoogte van de gemiddelde bedrijfskredieten over de periode 2012-2016. Omdat de bedrijfskredieten in die periode veel hoger waren dan dit jaar, moeten we nu een bedrag van € 110.000 terugbetalen. Tot slot wordt op de debiteurenvorderingen een voordeel van € 64.000 verwacht. Dit komt door de inzet van Hoogwaardige handhaving op de terugvordering van onterecht verstrekte bijstand.

5 Programma Economie, ondernemen en bedrijvigheid

x € 1.000	Lasten – toelichting op de hoofdlijnen
223	Het voordelige saldo van € 224.000 is te verklaren uit het feit dat door de Proeftuin Krimpenerwaard een jaarplan van € 829.000 is ingediend. Hiervoor was in en begroting een bedrag van € 1.000.000 voorzien. Daarnaast is er door vertraging in de uitvoering van plannen € 72.000 minder uitgegeven op Handel, ambacht en industrie.

x € 1.000	Baten - toelichting op de hoofdlijnen
-662	Het nadelige saldo is te verklaren door het feit dat de begrootte subsidie van € 695.000 van de provincie voor de Proeftuin Krimpenerwaard pas in 2019 en 2020 wordt ontvangen. In november 2018 is de toekenningsbeschikking ontvangen met daarin het kasritme.

x € 1.000	Mutatie reserves - toelichting op de hoofdlijnen
490	Het saldo wordt veroorzaakt door een lagere onttrekking uit de reserve proeftuin in verband met lagere subsidie aan de Proeftuin. Daarnaast heeft er geen storting plaatsgevonden in de reserve proeftuin in verband met de nog niet ontvangen subsidie proeftuin. Dit is toegelicht op bovenstaande lasten en baten. Per saldo heeft dit geen gevolgen voor het resultaat.

6 Programma Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit

x € 1.000	Lasten – toelichting op de hoofdlijnen
-565	Het nadelig saldo van € 565.000 is mede het gevolg van: - de lagere uitgaven voor de aankoop woningen onder Hoogspanningsleidingen - de kredieten voor projecten; - hogere onttrekking uit de grondexploitaties ten bate van de reserve grondexploitaties.

x € 1.000	Baten - toelichting op de hoofdlijnen
1018	De afwijkingen in de baten worden verklaard door het saldo van: -de lagere baten uit de bijdrage van het Rijk voor de aankoop van woningen onder Hoogspanningsleidingen; - anderzijds door de hogere inkomsten door winstneming uit grondexploitaties.

x € 1.000	Mutatie reserves - toelichting op de hoofdlijnen
-707	De hogere lasten worden veroorzaakt door hogere storting in de reserves – voornamelijk in de reserve grondexploitatie (€ 612.000,-, zie paragraaf G) en een lagere onttrekking zoals toegelicht in de krediettoelichting bij dit programma. Per saldo heeft dit geen gevolgen voor het resultaat

7 Programma Duurzaamheid, Infrastructuur en milieu

x € 1.000	Lasten – toelichting op de hoofdlijnen
149	Het positieve saldo wordt verklaard door lagere lasten op riolering, milieu en reiniging. Daar staan hogere lasten voor wegen tegenover.

x € 1.000	Baten - toelichting op de hoofdlijnen
-117	Het nadelige saldo op de baten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere inkomsten op Reiniging. Dit komt door minder vaak aanbieden van restafval door de inwoners (goede afvalscheiding) en een landelijke lagere vergoeding voor plastic en drankenkartons

x € 1.000	Mutatie reserves - toelichting op de hoofdlijnen
176	Het saldo wordt veroorzaakt door een lagere storting in de reserves. Dit is toegelicht op bovenstaande lasten en baten. Per saldo heeft dit geen gevolgen voor het resultaat.

8 Programma Recreatie en toerisme

x € 1.000	Lasten – toelichting op de hoofdlijnen
410	Het saldo is voor een groot deel te verklaren door een wijziging van het beheer bij zowel Multifunctionale Accommodatie (MFA) De Spil als MFA Het Rak. Het beheer is overgedragen aan de Verenigingen van Eigenaren. Zie hiervoor de toelichting per product.

x € 1.000	Baten - toelichting op de hoofdlijnen
-419	Het nadelige saldo wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door wijzigingen in het beheer bij multifunctionele accommodaties De Spil en Het Rak van gemeente naar Verenigingen van Eigenaren.

9 Programma Bestuur en dienstverlening

x € 1.000	Lasten – toelichting op de hoofdlijnen
1.853	Het positieve saldo op de lasten wordt vooral veroorzaakt door niet uitgevoerde projecten binnen het frictiekostenbudget (€745.000). Dit bedrag moet nog beschikbaar blijven voor het oplossen van enkele knelpunten die verband houden met eerder door de raad goedgekeurde onderdelen binnen het totaal van de frictiekosten. Verder zijn er niet ingevulde vacatures en lagere loonkosten (€ 254.000) en nog niet uitgevoerde projecten en investeringen waarvoor wel een reservering was opgenomen, zoals cofinanciering Kern- en gebiedsgericht werken (€ 550.000).

x € 1.000	Mutatie reserves - toelichting op de hoofdlijnen
-1.488	Het saldo wordt veroorzaakt door een lagere storting in de reserves. Dit is toegelicht op bovenstaande lasten en baten. Per saldo heeft dit geen gevolgen voor het resultaat.

10 Programma Financiën en algemene dekkingsmiddelen

x € 1.000	Lasten – toelichting op de hoofdlijnen
1.360	Het voordelige saldo van € 1.360.000 bestaat voor € 1.276.000 uit voordelen op het product 10.05 Algemene baten en lasten. De grootste voordelen zijn (€ 750.000) op de personele lasten, voor opleidingen is (€ 300.000) nog niet in rekening gebracht en (€ 113.000) op de vennootschapsbelasting. Tegenover deze voordelen staat een nadeel van de lagere onttrekkingen aan de reserves. Tevens is er geen beroep gedaan op de post onvoorzien (€ 137.000). Op de belastingen en heffingen is er een voordeel van € 106.000.

x € 1.000	Baten - toelichting op de hoofdlijnen
390	Het voordelige saldo van € 390.000 op de baten bestaat uit € 98.000 afwikkeling decembercirculaire 2018. Er is een voordelig saldo van € 130.000 op de algemene belastingen en heffingen en er zijn diverse incidentele voordelen van totaal € 113.000.

x € 1.000	Mutatie reserves - toelichting op de hoofdlijnen
-1.790	Het nadelig saldo wordt veroorzaakt door een lagere onttrekking aan de reserves. Dit is toegelicht op bovenstaande lasten en baten. Per saldo heeft dit geen gevolgen voor het resultaat.

Overzicht van incidentele baten en lasten x 1000

Omschrijving	Lasten	Baten	saldo
Programma 1 Samenleving			
Inhuur personeel	-108		-108
Investeringen sport, begraafplaatsen, gezondheid	-151		-151
verkoop grond (geen grondexploitatie)		95	95
Overig	-80		-80
Totaal	-339	95	-244
Programma 5 Economie, ondernemen en bedrijvigheid			
Proeftuin Krimpenerwaard	-829		-829
Eenmalig dividend Cyclus		458	458
Totaal	-829	458	-371
Programma 6 Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit			
Inhuur personeel	-306		-306
Resultaat grondexploitaties		719	719
Mutatie voorziening(en)		423	423
Investeringen R.O., woningexploitatie + aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding.	-2.190		-2.190
Uitkering Rijk voor aankoop van woningen onder een hoogspanningsverbinding.		1.882	1.882
Totaal	-2.496	3.024	528
Programma 7 Duurzaamheid, infrastructuur en milieu			
Mutatie Voorziening(en)	-225		-225
Totaal	-225		-225
Programma 8 Recreatie en toerisme			
Uitkering provincie		51	51
Investeringen recreatie	-51		-51
Totaal	-51	51	0
Programma 9 Bestuur en dienstverlening			
Inhuur personeel	-95		-95
Mutatie Voorziening(en)	-197		-197
(Overige) Loonkosten	-260		-260
Overig	-50		-50
Totaal	-602		-602
Programma 10 Financien en algemene dekkingsmiddelen			
Uitkering herindeling		3.286	3.286
Uitvoering verkoop gemeentelijke vastgoed	-209		-209
Inhuur personeel	-3.597		-3.597
Overige	-64		-64
Totaal	-3.870	3.286	-584
Saldo programma's voor bestemming	-8.412	6.914	-1.498

Toevoegingen en ontrekkingen aan reserves per programma	Lasten	Baten	saldo
Programma 1 Samenleving	-69	1.283	1.214
Programma 2 Jeugd en Wmo		252	252
Programma 3 Openbare orde en veiligheid		59	59
Programma 4 Werken en inkomen		343	343
Programma 5 Economie, ondernemen en bedrijvigheid	-2.395	3.137	742
Programma 6 Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit	-1.216	542	-674
Programma 7 Duurzaamheid, infrastructuur en milieu	-1.328	1.478	150
Programma 8 Recreatie en toerisme	-200	250	50
Programma 9 Bestuur en dienstverlening	-5.485	2.557	-2.928
Programma 10 Financien en algemene dekkingsmiddelen	-4.416	4.766	350
Saldo reserves	-15.109	14.667	-442

Saldo na bestemming	-23.521	21.581	-1.940
----------------------------	----------------	---------------	---------------

Overzicht onvoorziene uitgaven

Raad	Begroting	Omschrijving	Begroting
	Primaire begroting 2018		€ 136.633
			€ -
		Saldo	€ 136.633

Structurele mutaties reserves 2018 (Bedragen x €1.000)

	2018	
	toe- voe- gingen	onttrek- kingen
Bestemmingreserves		
Begraafplaatsen	207	10
Dekking kapitaallasten	243	1.053
Huisvesting herindeling	0	306
Legaten	4	4
Bestemmingsplannen	72	
Sport	148	58
Totaal	674	1.431

WNT-verantwoording 2018 gemeente Krimpenerwaard

De WNT is van toepassing op gemeente Krimpenerwaard. Het voor de gemeente Krimpenerwaard toepasselijke bezoldigingsmaximum is € 189.000. Dit is het algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	M. Plantinga	K.E. Driehuijs	P.A.M. Goedvolk
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier (wnd)
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01-t/m 31-12	01-01 t/m 31-10	01-10 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	113.766	84.746	23.592
Beloningen betaalbaar op termijn	15.018	11.865	2.907
<i>Subtotaal</i>	<i>128.784</i>	<i>96.611</i>	<i>26.499</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	157.414	47.638,36
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	128.784	96.611	26.499
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
bedragen x € 1	M. Plantinga	K.E. Driehuijs	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01-t/m 31-12	01-01 t/m 31-12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	113.049	96.483 ⁽²⁾	
Beloningen betaalbaar op termijn	14.254 ⁽¹⁾	12.743 ⁽²⁾	
<i>Subtotaal</i>	<i>127.303 ⁽¹⁾</i>	<i>109.226 ⁽²⁾</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000	
Totale bezoldiging	127.303 ⁽¹⁾	109.226 ⁽²⁾	

- (1) *Door de gemeente Krimpenerwaard zijn de vergelijkende cijfers van functionaris Plantinga over het verslaggevingsjaar 2017 aangepast wegens een te hoge weergave van deze cijfers in de WNT-verantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening 2017. Op basis van nieuwe inzichten van de accountant PwC zijn over 2017 deze gegevens aangepast. Deze fout ad €5.571,92 ziet toe op de bezoldiging inclusief betaalbaar op termijn en heeft als oorzaak dat de werkgeverskosten meegenomen zijn in de beloning. Deze fout heeft geen invloed gehad op eventuele onverschuldigde betalingen.*
- (2) *Door de gemeente Krimpenerwaard zijn de vergelijkende cijfers van functionaris Driehuijs over het verslaggevingsjaar 2017 aangepast wegens een te hoge weergave van deze cijfers in de WNT-verantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening 2017. Op basis van nieuwe inzichten van de accountant PwC zijn over 2017 deze gegevens aangepast. Deze fout ad €14.473,64 ziet toe op de bezoldiging inclusief betaalbaar op termijn en heeft als oorzaak dat de werkgeverskosten meegenomen zijn in de beloning en daarnaast is in de beloning de netto uitbetaalde IKB bezoldiging meegenomen. Deze fout heeft geen invloed gehad op eventuele onverschuldigde betalingen.*

Overzicht van taakvelden

HoofdTaakveld	Taakveld	TV. naam	Rekening 2017	Begroot	Gewijzigd	Rekening 2018	Saldo
Bestuur en ondersteuning	0-1	Bestuur	-4.522	-4.319	-6.607	-4.760	1.847
	0-2	Burgerzaken	-192	-446	-504	-431	73
	0-3	Beheer overige gebouwen en gronden	-275	-15	-263	-208	55
	0-4	Overhead	-16.647	-17.124	-15.444	-14.415	1.029
	0-5	Treasury	2.206	850	1.499	1.484	-15
	0-61	OZB woningen	6.517	8.950	6.586	6.617	31
	0-62	OZB niet-woningen	4.028	1.695	4.113	4.191	78
	0-64	Belastingen overig	1.328	186	-614	-516	98
	0-7	Alg. uitkeringen en ov. uitkeringen GF	70.315	72.247	73.483	73.581	98
	0-8	Overige baten en lasten	-208	-896	-164	84	248
	0-9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-88	-48	-48	65	113
	0-10	Mutaties reserves	-122	422	4.571	315	-4.256
	0-11	Res. van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0
Totaal Bestuur en ondersteuning			62.340	61.502	66.610	66.008	-602
Economie	3-1	Economische ontwikkeling	-563	-211	-380	-283	97
	3-2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	0
	3-3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-10	-91	-34	-46	-12
	3-4	Economische promotie	-79	-69	-187	-695	-508
Totaal Economie			-652	-371	-601	-1.023	-423
Onderwijs	4-1	Openbaar basisonderwijs	-309	-314	-346	-318	28
	4-2	Onderwijshuisvesting	-2.700	-2.344	-2.388	-2.084	304
	4-3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-2.208	-2.462	-2.710	-2.774	-64
Totaal Onderwijs			-5.217	-5.120	-5.443	-5.176	268
Sociaal Domein	6-1	Samenkracht en burgerparticipatie	-4.040	-3.676	-4.476	-4.063	413
	6-2	Wijkteams	-1.032	-1.385	-1.222	-1.085	136
	6-3	Inkomensregelingen	-3.446	-3.244	-3.918	-3.944	-26
	6-4	Begeleide participatie	-5.336	-4.746	-5.459	-5.596	-137
	6-6	Maatwerkvoorziening (WMO)	-1.052	-1.237	-1.146	-1.126	20
	6-71	Maatwerkdienstverlening 18+	-4.702	-6.066	-5.268	-5.243	25
	6-72	Maatwerkdienstverlening 18-	-9.509	-10.270	-8.515	-8.086	428
	6-82	Geëscaleerde zorg 18-	-3.298	-1.240	-4.116	-4.157	-41
	6-81	Geëscaleerde zorg 18+	-70	0	-129	-135	-6
Totaal Sociaal Domein			-32.485	-31.865	-34.249	-33.436	813
Sport, cultuur en recreatie	5-1	Sportbeleid en activering	-1.006	-1.041	-1.224	-1.136	88
	5-2	Sportaccommodaties	-1.770	-2.149	-2.000	-2.142	-142
	5-3	Cult.presentatie, -productie en -partic.	-540	-521	-578	-538	39
	5-4	Musea	-137	-168	-263	-271	-8
	5-5	Cultureel erfgoed	-273	-436	-521	-454	68
	5-6	Media	-1.082	-998	-1.068	-1.061	8
	5-7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.023	-3.515	-3.522	-3.357	165
Totaal Sport, cultuur en recreatie			-8.831	-8.829	-9.175	-8.958	217
Veiligheid	1-1	Crisisbeheersing en brandweer	-3.219	-3.072	-3.248	-3.230	18
	1-2	Openbare orde en veiligheid	-730	-899	-1.154	-903	251
Totaal Veiligheid			-3.949	-3.971	-4.402	-4.133	269
Verkeer, vervoer en waterstaat	2-1	Verkeer en vervoer	-5.813	-8.552	-8.662	-8.809	-147
	2-2	Parkeren	1	-50	-52	-51	1
	2-3	Recreatieve havens	1	-1	-1	1	2
	2-4	Economische havens en waterwegen	-4	1	5	-25	-30
	2-5	Openbaar vervoer	-149	-158	-193	-184	9
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat			-5.964	-8.759	-8.903	-9.068	-165
Volksgezondheid en milieu	7-1	Volksgezondheid	-2.060	-2.191	-2.498	-2.365	133
	7-2	Riolering	-1.825	1.231	1.141	1.290	150
	7-3	Afval	784	951	656	492	-165
	7-4	Milieubeheer	-2.120	-1.873	-2.056	-1.897	159
	7-5	Begraafplaatsen en crematoria	-197	-109	-410	-259	150
Totaal Volksgezondheid en milieu			-5.418	-1.990	-3.167	-2.740	427
Volkshuisvesting, RO en sted.vernieuwin	8-1	Ruimtelijke ordening	-785	-467	-1.211	-1.133	78
	8-2	Grondexploitatie (niet-bedrijfventerreine	2.355	474	630	928	299
	8-3	Wonen en bouwen	-730	-598	13	22	8
Totaal Volkshuisvesting, RO en sted.vernieuwing			840	-591	-568	-183	385
Eindtotaal			664	7	102	1.291	1.189

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	
		Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 Gemeenten	€ 354.520	€ 41.760	€ 0	€ 0	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 09
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	
			1	€ 0		€ 0	
		100					Nee
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05
		Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	DOS-2008-0018820/PZH-2014-955118 (rotonde bedrijventerrein BAB) Wim Rook	€ 0	€ 14.148		
			DOS-2007-0017840/PZH-2008-184211 (rotonde bedrijventerrein BAB) Wim Rook	€ 0	€ 0		
			DOS-2009-0017057/PZH-2009-142092773 (rotonde bedrijventerrein BAB) Wim Rook	€ 0	€ 0		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

4	DOS-2010-0018580/PZH-2010-221199956 (rotonde bedrijventerrein BAB) Wim Rook	€ 0	€ 0		
5	DOS-2012-0004304/PZH-2013-364729927 (rotonde bedrijventerrein BAB+D8+D8) Wim Rook	€ 0	€ 0		
6	DOS-2012-0004348/PZH-2012-363278080 (tentweg) Marcel de Mooij	€ 7.500	€ 1.412.269	€ 0	€ 4.155.670
7	DOS-2014-0002214/PZH-2014-496970448 (leeuwenhoek.str.) Clemens van der Velde	€ 30.023	€ 552.560	€ 14.151	€ 753.927
8					
9					
10					
100					
	Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee
		Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10
1	DOS-2008-0018820/PZH-2014-955118 (rotonde bedrijventerrein BAB) Wim Rook	€ 17.322	€ 1.177.224		Nee
2	DOS-2007-0017840/PZH-2008-184211 (rotonde bedrijventerrein BAB) Wim Rook	€ 11.709	€ 0		Nee
3	DOS-2009-0017057/PZH-2009-142092773 (rotonde bedrijventerrein BAB) Wim Rook	€ 11.304	€ 0		Nee
4	DOS-2010-0018580/PZH-2010-221199956 (rotonde bedrijventerrein BAB) Wim Rook	€ 17.243	€ 0		Nee
5	DOS-2012-0004304/PZH-2013-364729927 (rotonde bedrijventerrein BAB+D8+D8) Wim Rook	€ 38.532	€ 0		Nee
6	DOS-2012-0004348/PZH-2012-363278080 (tentweg) Marcel de Mooij	€ 7.500	€ 5.567.939	Gebleken is dat bij eerdere opgaven niet de juiste bedragen zijn opgenomen derhalve correctie op voorgaande jaren gemaakt.	Ja
7	DOS-2014-0002214/PZH-2014-496970448 (leeuwenhoek.str.) Clemens van der Velde	€ 44.175	€ 1.306.487	Gebleken is dat bij eerdere opgaven niet de juiste bedragen zijn opgenomen derhalve correctie op voorgaande jaren gemaakt.	Ja
8					
9					
10					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019								
EZK	F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	100					
			Totale besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Projectnaam / UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd Ja/Nee	Indien woning verplaatst: conform de ingediende perceelschets Ja/Nee	Eindverantwoording Ja/Nee
			Aard controle R Indicatornummer: F1 / 01	Aard controle N.v.t. Indicatornummer: F1 / 02	Aard controle R Indicatornummer: F1 / 03	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 04	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 05	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 06
			1 € 1.887.269	UWHS170005 Schuwacht 46 LKK	€ 3.126	Nee		Nee
			2	UWHS170007 Schuwacht 48 LKK	€ 2.234	Nee		Nee
			3	UWHS170047 Schuwacht 146 LKK	€ 2.479	Nee		Nee
			4	UWHS170110 Schuwacht 148 LKK	€ 1.959	Nee		Nee
			5	UWHS170109 Schuwacht 44 LKK	€ 248.924	Nee		Nee
			6	UWHS170099 Schuwacht 1 LKK	€ 550.918	Nee		Nee
			7	UWHS170112 Noord 1b KadL	€ 387.731	Nee		Nee
			8	UWHS170069 Noord 1a KadL	€ 316.764	Nee		Nee
			9	UWHS170108 Noord 1 KadL	€ 6.765	Nee		Nee
			10	UWHS170068 IJsseldijk-West 26 OUD	€ 357.011	Nee		Nee
			11	Schuwacht 50 LKK	€ 661	Nee		Nee
			12	Schuwacht 52/54 LKK	€ 661	Nee		Nee
			13	Schuwacht 56 LKK	€ 1.161	Nee		Nee
			14	Schuwacht 150 LKK	€ 661	Nee		Nee
			15	Schuwacht 152 LKK	€ 661	Nee		Nee
			16	Schuwacht 154a LKK	€ 2.159	Nee		Nee
			17	Tiendweg west 28 KadL	€ 1.411	Nee		Nee
			18	Noord 8 KadL	€ 661	Nee		Nee
			19	IJsseldijk west 59	€ 661	Nee		Nee
			20	Goudseweg 136	€ 661	Nee		Nee
			21					
			100					
			Kopie Projectnaam / UWHS-nummer	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot en met (Jaar T)	Indien (een deel van) de uitkering voor het standaardbedrag voor gemeentelijke uitvoeringskosten is verantwoord als onderdeel van de cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot met (jaar T): Vermeld bedrag € 3.500, € 6.500 of € 10.000.			
			Aard controle N.v.t. Indicatornummer: F1 / 07	Aard controle R Indicatornummer: F1 / 08	Aard controle R Indicatornummer: F1 / 09			
			1 UWHS170005 Schuwacht 46 LKK	€ 294.355	€ 10.000			
			2 UWHS170007 Schuwacht 48 LKK	€ 199.371	€ 10.000			
			3 UWHS170047 Schuwacht 146 LKK	€ 402.884	€ 10.000			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019								
			4 UWHS170110 Schuwacht 148 LKK 5 UWHS170109 Schuwacht 44 LKK 6 UWHS170099 Schuwacht 1 LKK 7 UWHS170112 Noord 1b KadL 8 UWHS170069 Noord 1a KadL 9 UWHS170108 Noord 1 KadL 10 UWHS170068 IJsseldijk-West 26 OUD 11 Schuwacht 50 LKK 12 Schuwacht 52/54 LKK 13 Schuwacht 56 LKK 14 Schuwacht 150 LKK 15 Schuwacht 152 LKK 16 Schuwacht 154a LKK 17 Tiendweg west 28 KadL 18 Noord 8 KadL 19 IJsseldijk west 59 20 Goudseweg 136 21 100	€ 1.959 € 248.924 € 550.918 € 387.731 € 316.764 € 6.765 € 357.011 € 661 € 661 € 1.161 € 661 € 661 € 2.159 € 1.411 € 661 € 661 € 661	€ 10.000 € 10.000 € 10.000 € 10.000 € 10.000 € 10.000 € 10.000 € 3.500 € 3.500 € 3.500 € 3.500 € 3.500 € 3.500 € 3.500 € 3.500			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeente deel 2018 Alle gemeenten verantwoordoren hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 9.327.449	€ 192.339	€ 718.306	€ 7.683	€ 157.593	€ 153
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2018	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 20.245	€ 1.973	€ 0	€ 323.492	€ 0	Nee
SZW	G3		Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 1.529	€ 34.000	€ 9.320	€ 124.269	€ 4.785	€ 0

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019					
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09
			€ 0	€ 0	Nee

Controleverklaring

De controleverklaring wordt toegevoegd aan het boekwerk voor het vaststellen van de jaarstukken door de gemeenteraad op 9 juli 2019.

De verklaring ontvangen wij separaat met het rapport van bevindingen van de accountant, als deze documenten aan de gemeenteraad kenbaar zijn gemaakt.

RAADSBSLUIT

De raad van de gemeente Krimpenerwaard,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders 21 mei 2019 inzake Jaarstukken 2018

Besluit:

- 1 De Jaarstukken 2018 vast te stellen;
- 2 In de programmaverantwoording opgenomen lijst kredieten af te sluiten en niet afgeronde kredieten beschikbaar te houden, incl. de daarbij behorende dekkingsmiddelen.
- 3 Het voordelig saldo ad € 1.290.836 als volgt te bestemmen:

3.1	Toevoeging voorziening IBOR	€ 130.000
3.2	Armoedebeleid	€ 65.000
3.3	Project integratie statushouders	€ 75.000
3.4	Restant bedrag	
	Toevoeging Algemene reserve vrij vermogen	€ 1.020.836
- 4 De voorziening reparatie 3^e jaar Werkloosheidswet in te stellen.
- 5 De begroting 2019 hierop aan te passen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 9 juli 2019,

de griffier,

de voorzitter,

mw. dr. M.L. van Muijen

mr. R.S. Cazemier

Bijlagen

RAPPORTAGE INTERBESTUURLIJK TOEZICHT OVER 2018

Op te voeren door gemeente in P&C cyclus/jaarrekening

Financiën	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht		Er is sprake van een structureel en reëel begrotingsevenwicht
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	ja/nee	nee
Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Verordening Ruimte 2014 (artikel 3.4 Verordening Ruimte)		Het opstellen van een bestemmingsplan voor het natuurgebied in de Krimpenerwaard is een afspraak die vastligt in de Gebiedsovereenkomst Veenweiden Krimpenerwaard 2014-2021. Deze overeenkomst is gesloten tussen de provincie (opdrachtgever) en het waterschap en de gemeente (opdrachtnemers). De gemeenteraad heeft in december 2017 de Nota van Uitgangspunten voor het bestemmingsplan vastgesteld. Het bestemmingsplan Veenweiden is op 5 maart 2019 door de raad vastgesteld. Per deze datum is de indicator groen.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	ja/nee	Nee
Omgevingsrecht		TOELICHTING
Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving		
Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving is tijdig een beleidsplan, een uitvoeringsprogramma en een evaluatie vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.		Het jaarprogramma 2017 is op 29 augustus 2017 vastgesteld. De evaluatie over 2017 en 2018 wordt in het voorjaar 2019 vastgesteld in het college en aangeboden aan de gemeenteraad. Op dit moment wordt door een extern bureau een integraal beleidsplan VTH opgesteld (en hieraan gekoppeld het jaarplan 2019). Het jaarplan wordt in het eerste kwartaal 2019 aangeboden aan het college. Met een actueel beleidsplan wordt de jaarlijkse cyclus van jaarprogramma en evaluatie beter ingebed.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	ja/nee	Nee
Monumentenzorg		TOELICHTING

De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten		De gemeente beschikt over een commissie Ruimtelijke Kwaliteit (gecombineerde commissie voor welstand en monumenten). De leden zijn benoemd door de gemeenteraad en kundig. In de commissie zit onder andere een architect met deskundigheid op het gebied van erfgoed en bouwhistorie.
Is er reden voor extra aandacht?	ja/nee	Nee
Archief- en informatiebeheer	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde		Het verslag van de streekarchivaris laat een lichte verbetering zien ten opzichte van 2017. Onze gemeente voldoet voor een aanzienlijk deel, maar er zijn nog aandachtspunten. De resterende aandachtspunten zijn onderwerpen die verband houden met digitale archiefbescheiden en het kwaliteitsysteem informatiebeheer. Beide onderwerpen hebben een relatie met de technologische ontwikkeling rondom de digitale duurzaamheid en hebben doorlopend aandacht. Onderwerpen zijn opgenomen in een verbeterplan om het archief en informatiebeheer van de gemeente verder te optimaliseren.
Is er reden voor extra aandacht?	ja/nee	nee
Huisvesting Vergunninghouders	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand		Gevraagde informatie
		Stand van zaken
		Voorsprong/achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)
		20
		Fase interventieladder op 1 januari
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar
		42
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders
		43
		Voorsprong/achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)
		21
		Fase interventieladder op 1 juli
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar
		35

		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	19
		Voorsprong/achterstand per 31 december van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	5
		Fase interventieladder op 31 december	
		Toelichting	
		Eventueel korte bondige toelichting	
Is er reden voor extra aandacht?	ja/nee	nee	

Afkortingenlijst

AED	Automatische Externe Defibrillator
AM	Ammerstol
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AZS	AZS terrein in Schoonhoven
BA	Bergambacht
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Bijstand aan zelfstandigen
BDU	Brede doeluitkering
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten
BIZ	Bedrijfsinvesteringszone
Blipverts	locaties voor klein chemisch en elektrisch afval
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BNP	Bruto Nationaal Product
BO	Basisonderwijs
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOB	De wet bijzondere opsporingsbevoegdheden
BP	Begraafplaats
BW	Berkenwoude
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
Diftar	Gedifferentieerde afval tarieven
EHBO	Eerste Hulp bij Ongelukken
ENSIA	Eenduidig Normering Single Information Audit
E-paal	Electrische laadpaal voor auto's
ESF	Europees Sociaal Fonds
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate
FG	Functionaris gegevensbeheer
FK	Financieel Kader
FTE	Fulltime Equivalent (fulltime medewerker)
GF	Gemeentefonds
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio
GR	Gemeenschappelijke regeling
GREX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijke Rioleringsplan
HA	Haastrecht
HDSR	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
HHSK	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
HWA	Hemelwaterafvoer
I&A	Informatie en Automatisering
IB-er	Individueel begeleider
IBOR	Integraal Beheerplan Openbare Ruimte
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IKB	Individueel Keuze Budget
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen

ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
JOP	Jongeren Ontmoetingspunten
JOS	Jeugdondersteuning Op School
K5 gemeentes	Lekkerkerk, Schoonhoven, Bergambacht, Stolwijk, Ouderkerk
KCC	Klancontactcentrum
KIJK	Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
KW	Krimpenerwaard
LE	Lekkerkerk
LKK	Lekkerkerk
MBO	Middelbaar Beroeps Onderwijs
MER procedure	Milieu en Effecten rapportage
MFA	Multifunctionele Accommodatie
MJOP	Meerjaren Onderhouds Programma
mjp	Meerjaren Planning
MKB	Midden en Klein Bedrijf
MTO	Medewerkers tevredensheidonderzoek
OAB	Onderwijs Achterstandsbeleid
ODMH	Omgevingsdienst Midden Holland
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg
OU	Ouderkerk
OV	Openbaar Vervoer
OVL	Openbare verlichting
OZB	Onroerend Zaak Belasting
P&C	Planning & Control
PGB	Persoonsgebonden budget
PO	Primair onderwijs
POP	Persoonlijk ontwikkelingsplan
PvA	Plan van Aanpak
PZH	Provincie Zuid-Holland
RAW	Regionale Agenda Wonen
RDOG	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg
RES	Regionale Energiestrategie
RID	Ruimtelijk Instrumentarium Dijken
RPW	Regionale Projectenlijst Wonen
RWS	Rijkswaterstaat
SC	Schoonhoven
SiSa	Single information Single Audit
SKMP	Stichting Krimpenerwaard Marketing en Promotie
ST	Stolwijk
SUWINET	
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SVHW	Samenwerkingsverband Vastgoed Heffing en Waardebepaling
TBK	Technisch bureau in Krimpenerwaard
VGRP	Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan
VL	Vlist
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezetonderwijs
VOG	Verklaring Omtrent Gedrag
VVE	Voor- en vroegschoolse Educatie
WAC	Wijzigingsadviescommissie
Wbv	Woningbouw vereniging
WKPB	Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen
WLZ	Wet Langdurige Zorg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOZ	Wet Onroerend Zaakbelasting
WPO	Wet Primair Onderwijs

WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
ZWR	Zuid-Westelijke Randweg
ZZP	Zelfstandige Zonder Personeel